CUNİÇİRO TANİZAKİ

SAZENDE ŞUNKİN

ÖYKÜ

Çeviri: OĞUZ BAYKARA

CAN

CUNİÇİRO TANİZAKİ

SAZENDE ŞUNKİN

Can Yayınları 1951

Bu kitapta Cuniçiro Tanizaki'nin *Şisei*, *Kirin*, *Şonen*, *Şunkinşo* ve *Bişoku Kurabu* adlı öyküleri bir araya getirilmiştir.
© 1933, Cuniçiro Tanizaki varisleri / Chuokoron-Shinsha, Inc.
© 2011, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.
Bu eserin Türkçe yayın hakları The Wylie Agency (UK) Ltd. aracılığıyla alınmıştır.
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Şubat 2011
Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Faruk Duman

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design
Kapak resmi: © Yumii Sugama

Kapak baskı: Azra Matbaası
İç baskı ve cilt: Ekosan Matbaası

ISBN 978-975-07-1276-0

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
www.canyayinlari.com
yayinevi@canyayinlari.com

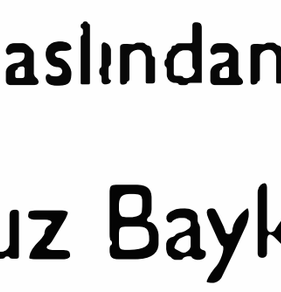
CUNİÇİRO TANİZAKİ

SAZENDE ŞUNKİN

ÖYKÜ

Japonca aslından çeviren

Oğuz Baykara

Cuniçiro Tanizaki'nin Can Yayınları'ndaki diğer kitabı:

Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi, 2006

CUNİÇİRO TANİZAKİ, 1886 yılında Tokyo'da dünyaya geldi. Büyükbabasının matbaasında geçen çocukluğu onda kitaplara karşı bir ilgi uyandırdı. Tokyo Imparatorluk Universitesi'nin Japon Edebiyatı Bölümü'ne girdi, fakat maddi nedenler yüzünden okulu bırakmak zorunda kaldı. 1909'da yazdığı tek perdelik bir oyun, bir edebiyat dergisinde yayımlandı. İlk eseri *Dövme*'yi (1910), *Kirin* (1910), *Çocuklar* (1911) ve *Ağzının Tadını Bilenler Kulübü* (1919) gibi öyküler izledi. Tanizaki gençlik yıllarında Edgar Allan Poe ve Fransız Dekadanlarının etkisi altındaydı. Osaka'ya yerleştikten sonra geleneksel Japon güzellik ideallerini araştırmaya yöneldi. Bu durum onun yazarlık sanatında bir dönüm noktası oldu. *Chijin no Ai* (Bir Aptalın Aşkı, 1924), *Manji* (1929), *Tade kuu mushi* (Bazıları Isırgan Sever, 1929), *Momoku monogatari* (Bir Körün Romanı, 1931), *Aşikari* (1932), *Sazende Şunkin* (1933) adlı önemli yapıtlarını kaleme aldı. İkinci Dünya Savaşı yıllarında sansür gerektiren bir yazısından dolayı polis tarafından aranan Tanizaki, izini kaybettirerek edebiyat çalışmalarına gizli gizli devam etti. Bu sırada dünyanın en eski romanı olan *Genci Masalları*'nı çağdaş Japoncaya çevirdi ve en büyük romanı *Sasameyuki*'yi (Hafif Kar Yağışı, 1943-48) tamamladı. Savaştan sonra kendisine 1949 yılında İmparatorluk Kültür Nişanı verildi. Savaş sonrası dönemde kaleme aldığı önemli eserleri arasında *Shosho Shigemoto no haha* (Kaptan Şigemoto'nun Annesi, 1949), *Anahtar* (1956) ve *Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi* (1962) gibi pek çok romanı ve *İneiraisan* (Gölgelere Övgü) adlı yapıtı başta olmak üzere çeşitli denemeleri bulunmaktadır. Tanizaki'nin ayrıca edebiyat

eleştirisi alanında *Bunşo Tokuhan* (Üslupçu Okur) adlı bir yapıtı vardır. Tanizaki'nin *Manji* (1964, Masumura; 1983, Yokoyama; 2006, İguçi), *Sazende Şunkin* (1976, Nişikava), *Sasame-yuki* (1983, İçikava), *Anahtar* (1983, Tinto Brass) ve *Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi* (1962, Kimura; 1987, Lili Rademakers) gibi eserleri sinemaya uyarlanmıştır. 1964 yılında Amerikan Sanat ve Edebiyat Akademisi'ne şeref üyesi seçilen Tanizaki, 79. doğum yılını kutladıktan kısa bir süre sonra 30 Temmuz 1965'te kalp ve böbrek yetmezliğinden hayata gözlerini yumdu. Budist geleneklerine göre cenazesi yakılan Tanizaki'nin küllerinin bir kısmı Kyoto'daki Hōnen-in Manastırı'nın mezarlığına, bir kısmı ise Tokyo'daki aile mezarlığına defnedildiği için iki farklı yerde mezarı bulunmaktadır.

DR. OĞUZ BAYKARA, İstanbul Üniversitesi'nde iktisat okudu. Daha sonra Boğaziçi Üniversitesi'ne girerek "Japonca ve Türkçe'nin Karşılaştırmalı Ses Yapısı" üzerine yükseklisans tezini yazdı. Japon dili ve edebiyatı konusunda uzmanlaşmak için Japonya'ya gitti (1992) ve 1996'da Kyōrin Üniversitesi'nde eğitimine başladı. 1998'de "Çeviri Sözlükler ve Sözlükbilim Sorunsalı" adlı ikinci yükseklisans tezini hazırladı. Aynı üniversitede "İmparator Tayşö Dönemi Japon Edebiyatı" yazarlarından Cuniçiro Tanizaki ve Ryunosuke Akutagava üzerinde yoğunlaştığı doktora tezini 2004 yılında tamamladı. Halen Boğaziçi Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi Çeviribilim Bölümü'nde öğretim üyesidir. Basılı yayınları: *Temel Japonca-Türkçe Sözlük* (2002); *Japonca'dan Türkçe'ye Yolculuk* (2002); *Kappa* (Ryunosuke Akutagava'dan çeviri); *Raşomon ve Diğer Öyküler* (Ryunosuke Akutagava'dan derleme ve çeviri 2010). *Japon Kültürü – Japonlar ve Bireycilik* (Masakazu Yamazaki'den çeviri).

İçindekiler

Sunarken 11
Dövme 13
Kirin 25
Çocuklar 45
Sazende Şunkin 89
Ağzının Tadını Bilenler Kulübü 173

Sunarken

Günümüzden bin yıl önce yaşamış olan Murasaki Şikibu da dahil olmak üzere gelmiş geçmiş bütün Japon yazarları arasında, edebiyatı, "ölüm"den ve "öğretiler"den bağımsız olarak beş duyuyla kavrayan tek yazar, kuşkusuz Cuniçiro Tanizaki olmuştur.

Yirmi dört yaşında ilk yapıtı basılan Tanizaki, yazarlık mesleğini tam elli beş yıl sürdürdü ve defalarca Nobel'e aday oldu. Yetmiş dokuz yaşında hayata gözlerini yumduğu zaman arkasında tamamı yirmi sekiz ciltte toplanan roman, öykü, makale, deneme ve şiirlerden oluşan büyük bir hazine bıraktı. Dolu dolu geçen yazarlık hayatında sağ kolu yazmaktan felç olduğu zaman bile yılmadı ve romanlarını sözlü olarak yazdırdı.

Tanizaki'nin yazarlık kariyeri iki döneme ayrılır: Bunlar, Batı'ya duyduğu hayranlık dönemi ve Japon kültürüne karşı hissettiği sadakat dönemidir. Bütün yapıtları inanılmaz çeşitlilikteki temalar üzerine yoğunlaşır. Yazarlık hayatının ilk döneminde sapık, şeytani, cinsel duyguları işlediği iddia edilen Tanizaki, aslında tam tersine insanı insan yapan bütün kusur ve erdemleri ortaya koymuş ve beş duyusuyla hissettiği hiçbir şeyi saklamadan ve inkâr etmeden herkesle paylaşmıştır.

Uzun bir ömür süren Tanizaki, hayatının ikinci bölümünü kendi kültürüne adayarak oyalansa da yetmiş yaşında kaleme aldığı "Anahtar" adlı eseriyle korkusuzca cinsel temalara dönerek okurlarını ve edebiyat dünyasını o ileri yaşında şaşkına çevirmiştir. Şimdi bile, kadın-erkek ilişkilerinin Batı standart-

larına göre tutucu olduğu bir toplumda bir asır önce böyle bir yazarın doğması evrensel bir kazançtır.

Donald Keene bu konuda şöyle der:

> 1920-1930'lu yılların edebiyat eleştirmenleri, Soseki, Ogai, Akutagava, Dazai gibi yazarlardan her biri için ufak bir kütüphaneyi dolduracak kadar makaleler yazmalarına rağmen, Tanizaki'nin eserlerini ele alınacak ciddiyette bulmamışlardır. Ancak, dışarıdan bir gözlemci olarak, bu dönemin edebiyatçılarını zamanın sınavına tabi tuttuğumuzda Tanizaki'nin haricinde, adını dünya edebiyat tarihine altın harflerle yazdıran başka bir Japon yazarı yoktur.

OĞUZ BAYKARA

DÖVME

O zamanlar, insanların henüz "çılgınlık" denen soylu erdeme sahip olduğu, ortalığın çalkalanmadığı, etraftan çatlak seslerin çıkmadığı zamanlardı. Soylu beylerin ve hali vakti yerinde genç efendilerin gül yüzlerine daha gölge düşmemişti. Saray cariyelerinin ve üst düzey yosmaların yüzlerinden tebessüm eksik olmazdı. Her türlü dedikoduyu arka sokaklarda dilden dile aktaran dazlak kafalı çenebaz çaycıların, beylere sakilik yapıp onları eğlendiren erkek geyşaların ve onlar gibi daha nice sanat erbabının henüz mesleklerini rahatça icra edebildikleri, herkesin kaygısız, tasasız yaşadığı zamanlardı. Kabuki tiyatrosunda kadın rollerine çıkan Sadakuro, Ciraya, Narukami gibi oyuncuların hepsi aslında güçlü ve güzel erkeklerdi. Çirkin olanlar kudretsizdi. Herkes güzelleşmek için bir yarış içindeydi. Öyle ki, vücutlarını çizdirip içine boya doldurtacak kadar işi ileri götürmüşlerdi. Mis kokulu güzel renk ve desenler oynaşıyordu o zamanki insanların tenlerinde.

Eğlence merkezlerinin toprak yollarını aşındıran müşteriler, tahtırevanlarına binerken vücudu hoş dövmelerle süslü olan taşıyıcıları seçiyorlardı. Yoşivara ve Tatsumi gibi eğlence bölgelerinin dilberleri gönüllerini güzel dövmeli erkeklere veriyorlardı. Sadece kumarbazlar,

tulumbacılar değildi dövme yaptıranlar; bunların arasında tüccarlar, hatta seyrek de olsa samuraylar bile vardı. Bazen bölgeler arasında "dövme festivalleri" düzenleniyordu. Böyle zamanlarda festivale katılanlar süslü vücutlarını tokatlayarak ender desenli dövmelerini gösterip böbürleniyor, rakiplerine yergiler yağdırıyorlardı.

Seikiçi adlı genç dövmeci bu konuda çok maharetli bir ustaydı. Bu sanatıyla Asakusalı Çaribun, Matsuşimalı Yappei ve Konkonciro'dan hiç de aşağı olmayan bir şöhret edinmişti. Şimdiye dek on müşteriden en az biri, tenini ipek bir tuval gibi onun fırçasına sunmuştu. Festivallerde en çok takdir toplayan, onun elinden çıkan dövmelerdi. Desen tonlamasında en iyi bilinen üstat, Darumakin'di; kızıl renklerin kullanımında ise Karakusa Gonta isim yapmıştı. Seikiçi ise alışılmadık kompozisyonları ve şuh çizgileriyle ün yaptı. Bu işe başlamadan önce, Toyokuni ve Kunisada gibi ustaların çizdiği Ukiyoe üslubu resimler çizerek hayatını kazanmıştı. Sonradan dövmecilik yapacak kadar mesleğini düşürse bile, Seikiçi sanatçı olduğunun bilincindeydi ve içinde hâlâ alev alev sanatçı ruhu yanıyordu. Onun hoşuna gidecek ten ve kemik yapısına sahip olmadıktan sonra Seikiçi'ye dövme yaptırmak mümkün değildi. Üstelik yapmaya karar verse bile çizeceği şekil ve alacağı para onun keyfine kalmıştı. Ayrıca dövme yaptıracak kişinin sivri uçlu iğnelerin acısına bir ay, belki de iki ay katlanması gerekiyordu.

Genç dövmeci mesleğini yaparken bundan gizli bir haz ve keyif alıyordu. İğneleri her dürtüşünde, içi kıpkırmızı kanla dolup şişen yerlerin verdiği ıstıraba dayanamayarak feryat eden erkeklerin iniltilerini duymak ona büyük zevk veriyordu. Hatta bu insanlar ne kadar bağırır çağırırsa o kadar içi rahatlıyordu. Dövmecilikte özellikle turuncu renk ve tonlama işçiliği çok acı veren bir tür işlemdi. Böyle dövmeleri yaptırmak isteyen birileri eline

düşmeyegörsün, zevkten dörtköşe oluyordu Seikiçi... Bir günde derisine en az beş yüz altı yüz iğne saplattıktan sonra renklerin güzelleşmesi için kaynar su küvetine girip çıkan müşteriler ölü gibi Seikiçi'nin ayaklarının dibine yığılıp kalıyor, uzun bir süre kıpırdayamıyorlardı. Onların bu zavallı hallerini Seikiçi soğuk bakışlarla süzüyor, "Ne o? Çok mu acıttım?" diyerek keyifli kahkahalar atıyordu.

Müşterilerin arasından bazen çıtkırıldım erkekler de çıkıyordu. Bunlar sanki can çekişiyormuş gibi ağızlarını burunlarını kıvırarak dişlerini gıcırdatıyor, inim inim inliyorlardı. O zaman Seikiçi, "Ayıp yahu! Bir de doğma büyüme Tokyolu olacaksın... Sık dişini biraz... Benim işim iğne ile... Acıtacak tabii..." diyerek gözleri sulanan müşteriyi kaçamak bakışlarla seyrediyor, fakat hiç aldırmadan işini aynı hızla yapmaya devam ediyordu. Ama arada sırada sabırlı insanlar da çıkmıyor değildi. Böylelerine ne kaşlarını çatıyor ne de bir "gık" çıkarıyorlardı. Böyle durumlarda Seikiçi bembeyaz dişlerini göstere göstere sırıtıyor, "Helal olsun! Hiç de göründüğün gibi değilsin... Bayağı çetin ceviz çıktın. Ama dikkat et, bak biraz sonra nasıl canın yanacak. Ne kadar dişini sıkarsan sık dayanamayacaksın..." diyordu.

Hayatta en büyük arzusu çok güzel bir kadın bulup onun pırıl pırıl yanan tenine bütün sanatını, bütün ruhunu dökmekti. Ancak bu kadının nitelikleri ve görünüşü hakkında pek çok önkoşulu vardı. Kadının sadece yüzünün ve teninin güzel olması onun için yeterli değildi. Tokyo'nun en hızlı eğlence merkezlerinde isim yapan güzel kadınlar arasında bile gözünü ve ruhunu okşayan birini bulamamıştı. Henüz rastlamadığı bu kadının şeklini kafasında çizmiş, üç dört yıl hep onunla karşılaşacağı günü beklemiş ve bu arzusunu hiç yitirmemişti.

Dört yıl sonra bir yaz akşamı Fukagava'daki Hirasei Lokantası'nın önünden geçerken köşedeki çıkış kapısının önünde bekleyen bir tahtırevan dikkatini çekti. Tahtırevanın hasır perdeli kapısının aralığından bembeyaz bir çıplak ayak görüvermişti. Keskin gözleri, insan ayağının da insanın yüzü kadar derin bir ifade gücüne sahip olduğunun farkındaydı. Seikiçi'ye göre bu ayak etten ve kemikten yapılmış soylu bir mücevherden farksızdı. Başparmaktan serçeparmağa kadar sıralanan o narin parmakların dizilişi, Enoşima sahillerinde çıkan midyelerin rengini andıran uçuk pembe tırnakları, minicik bir top gibi duran yuvarlak topuğu, kayaların arasından çağlayan tertemiz sularla yıkanmış gibi dipdiri duran teni... Seikiçi'ye göre sadece bu tek ayak bile erkeklerin kanını emip, onların cesetleri üzerinden atlayıp geçebilecek kudretteydi. Bu ayağın sahibi, yıllardır aramaktan yorulduğu o muhteşem kadın olmalıydı... Sevinçten göğsü kalkıp kalkıp inmeye başlamıştı. Ama sevincini frenledi ve kadının yüzünü görmek için yanıp tutuşarak tahtırevanı takip etmeye başladı. Ama ne yazık ki birkaç sokak sonra onu gözden kaybetti.

Seikiçi'nin kadına olan hayranlığı şiddetli bir tutkuya dönüşmüştü. Ertesi yıl bahar mevsiminin ortasında Fukagava semtindeki evinin bambu zeminli verandasında ağzında kürdan, saksıdaki *omoto* leylaklarını seyrederken arka bahçenin tahta kapısı açıldı ve bodur çitlerin arasından içeriye hiç tanımadığı bir genç kız girdi.

Tatsumili geyşa ahbabı Haori'nin bir iş için göndermediği kızdı bu. Kız, "Bu kimono ceketini size Hanımefendi gönderdi. Astarına güzel bir desen çizmenizi istiyor," dedi ve elindeki sarı bohçayı açtı. Üstünde Kabuki oyuncularından İvai Tocaku'nun yüzüne benzer bir resim bulunan kâğıt paketin içinden patroniçenin yazdığı mektubu ve ipek kimono ceketi çıkardı. Mektupta patroniçe,

yapılması gereken işleri sıraladıktan sonra, "Bu eşyaları getiren kızı benim küçük kardeşim gibi düşün!" diyordu. Kızın yakında onun himayesi altında geyşalık mesleğine başlayacağını, aralarındaki eski dostluğun hatırı için hiçbir konuda bu kızdan yardımını esirgememesini rica ediyordu. Sonunda "Beni unutma!" diyerek bitiriyordu mektubunu.

"Seni buralarda daha önce gördüğümü hiç sanmıyorum... Buralara yeni mi geldin?"

Seikiçi bunları söyledikten sonra kızı dikkatle süzmeye başlamıştı. On altı, on yedi yaşında olmalıydı kız. Fakat yıllar boyunca eğlence bölgelerinde pek çok erkeğin kalbini çalıp daldan dala konarak gönül eğlendirmiş gibi olgun bir ifade vardı yüzünde. Bir servet ve günah denizi içinde çalkalanan bu büyük şehirde kuşaklar boyu yaşayıp ölmüş sayısız güzel erkek ve kadının düşlerini süsleyen en güzel yüz bu kızın yüzüydü.

"Epey bir zaman önce haziranda tahtırevanla Hirasei Lokantası'ndan bir yerlere gitmiştin, hatırlıyor musun?"

Bu soruyu sorarken Seikiçi kızı verandaya oturtmuş, kılı kırk yararcasına, kızın hasır sandallar içindeki çıplak ayaklarını inceliyordu. Mükemmeldiler... Kız aniden muhatap olduğu bu garip soruya gülerek yanıt verdi:

"Ah, evet! O zamanlar babam henüz sağdı. Beni bazen Hirasei gibi lokantalara götürdüğü olurdu."

"Bu sene tam beş yıl oluyor... Beş yıldır hep seni bekliyorum. Yüzünü ilk defa görüyorum ama ayaklarının şekli hâlâ belleğimde... Hem sana göstermek istediğim bazı şeyler var. Yukarı çıkıp biraz çene çalalım, ne dersin?"

Kız tam mazeret uydurup dönmeye yeltenirken Seikiçi onun elinden tuttu ve ikinci katta Ogava Nehri'ne

bakan *tatami*[1] döşeli misafir odasına çıkardı. Hemen iki kâğıt tomarı getirdi ve birini kızın önünde açtı. Bu, bir zamanlar Çin'de egemenlik sürmüş zalim Kral Çuo'nun gözdesi Prenses Batsuki'ye ait bir tabloydu. Prenses, tacını süsleyen lapis ve mercanların ağırlığına dayanamamış gibi duran narin vücüdunu ölü gibi tırabzana yaslamıştı. İşlemeli ipek kimonosunun etekleri sere serpe merdivene yayılmıştı. Sağ elindeki büyük içki kadehini kendine doğru çevirerek az sonra sarayın bahçesinde cezalandırılacak bir erkeği seyrediyordu. El ve ayaklarından çelik zincirlerle metal bir direğe bağlanmış adam kaderinin son perdesini bekliyordu. Başını önüne eğip gözlerini yuman adamın suratının aldığı renkten yüzündeki dehşete kadar her türlü ayrıntı inanılmaz bir ustalıkla resmedilmişti.

Bu garip tabloyu bir süre seyrettikten sonra kızın dudakları titredi, gözleri çakmak çakmak oldu. Çok tuhaftı ama kızın yüzü tablodaki prensesin yüzüne benzemeye başlamıştı. Kız sanki orada kendi gerçek benliğini görmüş gibiydi. Seikiçi keyifle gülerek, "İşte bu tablo senin gerçek kişiliğinin resmi!" dedi. Fakat kızın beti benzi kül gibi olmuştu. Başını tablodan kaldırarak sordu:

"Bu kadar korkunç bir sahneyi niçin bana gösteriyorsunuz?"

"Bu tablodaki kadın sensin de ondan... Senin damarlarında bu kadının kanı dolaşıyor..."

Seikiçi ikinci kâğıt tomarını açmaya başladı. *Kurbanlar* adlı tabloydu bu. Tablonun ortasındaki genç kız kiraz ağacının gövdesine dayanmış, ayaklarının ucunda yatan çok sayıdaki erkek cesedine bakıyordu. Gözleri, içine bastıramadığı bir sevinç ve gurur duygusuyla par-

1. Pirinç saplarından örülen ve geleneksel Japon evlerinde kullanılan kalın hasır. (Ç.N.)

larken, etrafında fırıl fırıl minik kuş sürüleri uçuşuyor, ona zafer şarkıları söylüyorlardı. Bir savaş sonrası manzarası mıydı bu, yoksa çiçek bahçesindeki bir bahar manzarası mı?

Kız bu tabloları gördükten sonra ruhunun derinliklerinde yatan gizli bir duyguyu keşfeder gibi oldu. Seikiçi, "Bu tablo senin gelecekteki halini resmediyor... Bütün erkekler bundan böyle yalnız senin için kendilerini feda edecekler," derken, parmağıyla kızınkinden zerrè kadar farkı olmayan tablodaki yüzü işaret ediyordu.

"Size yalvarıyorum, bu resimleri hemen kaldırın!"

Kız kendini resmin büyüsüne daha fazla kaptırmamak için tablodan uzaklaşarak Seikiçi'ye secde eder gibi *tatami*'lerin üstüne kapaklandı. Konuşurken dudakları titriyordu:

"Efendim, size doğruyu söyleyeceğim! Ben gerçekten bu resimlerde görülen kadınlarınkine benzeyen bir karaktere sahibim... Ama artık bu kadarı yeter! Beni mazur görün ve lütfen bu resimleri hemen önümden kaldırın..."

Seikiçi'nin yüzünde hain bir tebessüm aydınlandı.

"Öyle korkakça laflar etmeyi bırak ve şimdi şu resimlere alıcı gözle bir daha bak... Bunları çok korkunç buluyorsun ama sadece şimdilik öyle..."

Kızın başı yerden kalkmadı. Kimonosunun uzun kolunu mendil gibi yüzüne örtmüş, durmadan aynı sözcükleri tekrarlamaya başlamıştı:

"Lütfen efendim... Lütfen izin verin de gideyim... Yanınızda bulunmak beni dehşete düşürüyor..."

"Bekle biraz... Şimdi seni harikulade güzel bir kız haline getireceğim!"

Seikiçi bunları söyleyerek kıza yaklaştı. Kimonosunun içinde bir zamanlar Hollandalı bir doktordan aldığı uyuşturucu şişesi saklıydı...

Güneş, ırmağın sularından yansıyıp hasır döşeli on beş metrekarelik odayı yakarcasına aydınlatırken, mışıl mışıl uyumakta olan kızın yüzünde ve kâğıt kapılarda pırıl pırıl altın renkli yakamozlar oynaşıyordu. Seikiçi odanın kapılarını kapatmış, dövme aletleri elinde hayranlıkla kızı seyrederken kendinden geçmiş, bir süre oturduğu yerde kalakalmıştı. Kızın yüzünü ilk defa bu kadar yakından görmenin tadını çıkarıyordu. Önünde hiç kımıldamadan duran bu güzel yüzü, beş yıl değil, on yıl değil, yüz yıl diz çökerek seyretse yine doyamazdı... Eski Mısır'daki Menfis halkı dünya ve ahretlerini nasıl piramit ve sfenkslerle süslediyse, Seikiçi de bu tertemiz insan tenine kendi ruhunun rengini vermek istiyordu...

Bir süre sonra, sol elinin serçeparmağı ile başparmağı arasına yerleştirdiği fırçanın ucunu kızın sırtına koyarak, sağ eliyle tuttuğu iğneleri teker teker saplamaya başladı. Genç dövmecinin ruhu sanki siyah mürekkebin içinde eriyip oradan derinin içine yayılıyor gibiydi. İspirto ile karıştırarak kullandığı Okinava kırmızısının her damlası kendi kanından verdiği bir parçaydı sanki... Orada kendi ruhunun rengini görüyor gibiydi.

Vakit çok hızlı geçmişti. Hava kararmaya başlarken ılık bir bahar günü daha geride kalmıştı. Ama Seikiçi bunun farkında değildi; kızı uyandırmadan aralıksız çalıştı. Kızın dönmediğini görünce merak edip çalıştığı yerden uşak göndermişlerdi. Fakat Seikiçi, "Ha, o kız mı? O çoktan çıktı... Burada değil!" diyerek patroniçenin gönderdiği uşağı başından savmıştı.

Nehrin karşı yakasındaki evlerin üstünden ay doğdu. Ay, rüya gibi parlayan ışıklarını sahildeki her evin penceresinden içeri akıtıp odaları aydınlatmaya başladığında Seikiçi daha işinin yarısını bile bitirememişti; pür-dikkat mumun fitilini yakmaya çalışıyordu. Bir noktaya renk vermek bile o kadar kolay bir iş değildi. İğneleri her

batırıp çekişinde sanki bu iğneler onun kalbine saplanıyormuş gibi derin derin iç çekiyordu. İğnelerin birbiri ardından bıraktığı izler gitgide çoğalarak devasa bir dişi örümcek şeklini almaya başladı. Karanlıklar yeniden yavaş yavaş ağarırken bu uğursuz esrarengiz böcek sekiz ayağını birden açarak kızın sırtına çöreklenmişti.

Bahar gecesi nehirde gidip gelen teknelerin kürek sesleriyle aydınlandı. Sabah rüzgârıyla şişen yelkenlerin üstünden incelmeye başlayan sislerin arasından Nakasu, Hakozaki ve Reigancima'daki evlerin kiremitleri güneşin ilk ışıklarıyla parlamaya başlamıştı. Seikiçi elindeki fırçayı bıraktı ve kızın sırtına çizdiği örümceği seyretmeye başladı. Bütün ruhunu, hayatının en büyük yapıtı olan bu dövmenin içine boşaltmıştı. Duygularını sanata döküp işini tamamladığı anda yüreği hafiflemişti.

Bir süre odadaki iki kişinin siluetlerinde bir kımıldama olmadı. Neden sonra kısık, boğuk bir ses odanın dört duvarında yankılandı:

"Seni güzelleştirmek için bütün sanatımı, ruhumu sırtına yaptığım şu dövmenin içine işledim. Şu andan itibaren tüm ülkede senden üstün kadın yok... At artık o eski korkularını bir yana... Bundan böyle bütün erkekler senin için kul köle olacak, sana tapacaklar..."

Bu sözleri ancak hayal meyal duyabilen kızın dudaklarından incecik bir inilti döküldü. Yavaş yavaş kendine gelmeye başlamıştı. Güçlükle nefes alıp verirken, elleri, kolları, bacakları, her eklemi yerinden oynuyor, bütün vücudu kıvır kıvır kıvranıyordu.

"Çok acıtıyor değil mi? Örümcek seni sımsıkı kucaklıyor da ondan..."

Kız bu sözleri dinlerken boş bakışlarla etrafı süzüyordu. Fakat çok geçmeden ay gibi parlayan bakışlarını erkeğin bulunduğu tarafa çevirdi:

"Efendim, bana hemen sırtımdaki dövmeyi göste-

rin! Ne kadar güzelleştim, onu anlamak istiyorum."

Kız bunları söylerken sesinin tonunda nedeni bilinmez bir keskinlik ve güç vardı. Seikiçi kıza yaklaşarak teselli eder gibi kulağına fısıldadı:

"Artık bundan sonrası kolay... Renklerin belirginleşmesi için, iş sıcak suya girmeye kaldı. Biraz canın yanacak ama dayanacaksın..."

"Güzel olmak için her şeye razıyım..."

Kız, acıyla zonklayan vücudundaki ıstırabı bastırmak için zoraki tebessüm ediyordu.

* * *

"Ufff! Kaynar su iğne yerlerini çok fena yaktı... Rica etsem beni yalnız bırakır mısınız? Gidin ikinci katta bekleyin efendim! Bir erkeğin beni bu zavallı halimle görmesi bana daha çok ıstırap veriyor..."

Kız, Seikiçi'nin büyük bir nezaketle uzattığı elini bir yana iterek küvetten çıktı; fakat vücudunu daha kurulamaya fırsat bulamadan korkunç ıstıraplar içinde kıvranarak tahta döşemeye yığılıverdi. Kâbus görmüş gibi inliyordu. Darmadağın saçları yüzünü kapatmıştı ama arkasındaki aynadan bembeyaz ayakları görünüyordu... Seikiçi, kızın hareketlerinde dünden bugüne oluşan bu ani değişikliğe çok şaşırmıştı; ancak kızın isteğine karşı çıkmadı, oradan ayrılıp ikinci kata çıktı.

Yarım saat sonra kız kendine bir çekidüzen verdikten sonra ıslak temiz saçlarını omuzlarından aşağı bırakmış bir halde yukarıya geldi. Pırıl pırıl yanan gözlerinde şimdi ıstıraptan eser kalmamıştı. Merdivenin tırabzanlarına yaslanarak hafif sisli gökyüzünü seyretti.

"Yaptığım dövmeyi ve bu resimleri sana armağan ediyorum... Artık armağanlarınla birlikte evine dönebilirsin..."

"Üstadım! Şimdiye kadar duyduğum korkuların hepsini silip attım. Bana öyle geliyor ki, kendime ilk kul ettiğim insan da siz oldunuz!"

Kızın gözleri keskin bir kılıç gibi ışıl ışıl parlarken, kulaklarında zafer şarkıları çınlıyordu.

"Dönmeden önce sırtındaki dövmeyi bir kez daha görebilir miyim?"

Kız hiçbir söz etmeden bu dileği başıyla onaylayarak soyundu. Sırtına işlenmiş örümcek sabah güneşinin altında pırıl pırıl aydınlandı...

KİRİN

Ey Zümrütüanka!
Ey ölümsüz kuş!
Ne oldu senin erdemine?
Geçmişi unut... Çaresi yok...
Artık geleceği düşün...
Geleceği düşün ve vazgeç
Şu ortalığı kasıp kavuran
Zorba hükümdarlara el vermekten...
Çok tehlikeli, çok...

KONFÜÇYÜS
(*Rongo* - "Erdemli Sözler" adlı kutsal kitabından...)

İsa'dan önce 493 yılıydı. Tarihçi Sakyumei, Moka ve Şibasen'in kayıtlarına göre, Çin'deki Ro Hanedanı hükümdarının tahta çıkışının 13. yıldönümü kutlamalarının başladığı baharın ilk günlerinde, Konfüçyüs yanına müritlerini alıp arabasına binmiş, dinsel öğretileriyle insanları aydınlatmak için anayurdu Ro Ülkesi'ni terk ederek yollara düşmüştü. Bozan, Cikyu ve Goho dağlarındaki karlar erimiş, Şisui Nehri'nin kıyısını mis kokulu yemyeşil otlar süslemişti. Ama kuzey rüzgârı çöllerden gelen Hun orduları gibi yıllanmış kışların amansız soğu-

ğuyla ortalığı kasıp kavuruyordu. Çevik Şiro mor sansar kürkünü rüzgârda uçuşturarak topluluğun önüne ilerledi. Düşüncelere dalmış Gan'en ve sadakatli Soşin ayaklarında hasır sandallar onu takip ettiler. Dürüst seyis Hançi, atın geminden tutmuş, arada bir arabada oturmakta olan bilge Konfüçyüs'ün pörsümüş yüzüne kaçamaklı bakışlar atıyor ve bu derbeder gezginin halini düşündükçe gözlerine yaşlar doluyordu.

Sonunda kafile Ro Ülkesi'nin sınırına geldi. Müritler sanki vatanlarından hiç ayrılmak istemezmiş gibi dönüp dönüp gerilere baktılar. Geldikleri yol Kizan Dağları'nın gölgesinde kaybolmuştu, hiçbir şey göremediler...

Konfüçyüs aldı sazı eline. Bir yandan çaldı ve bir yandan da titrek sesiyle bir uzun hava söyledi:

Döndüm baktım vatanımı göreyim,
Önüme set çektin Kizan Dağları...
Elimde baltam yok izin süreyim,
Geçit ver ne olur Kizan Dağları...

Oradan ayrılınca üç gün üç gece kuzeye doğru yol aldılar. Geniş bir arazinin ortasından geçerken kulaklarına neşeli bir şarkı sesi geldi. Ceylan derisinden yapılmış urbasının beline sicim kuşak bağlamış bir ihtiyar, tarlaların arasındaki yollara düşen çeltik saplarını toplarken türkü söylüyordu. Konfüçyüs geriye dönerek sordu:

"Hey, Şiro! Bu şarkıyı nasıl buldun?"

"Üstadımız, bu adamın şarkısı sizinki gibi acıklı değil. Bu türkü, gökyüzünde uçarken şakıyan kuşların sesi gibi geliyor kulağımıza..."

"Evet, gerçekten de öyle... Bilgelerin bilgesi Üstat Tao'nun bir müridi olan bu dede yüz yaşında var; adı da Rinrui... Her yıl bahar gelince tarlalarının arasındaki yol-

lara çıkar, yere düşen pirinç başaklarını toplar... İçinizden biri gidip şu ihtiyarla konuşsun!"

Konfüçyüs'ün sözlerini duyar duymaz müritlerden Şiko koşarak tarlanın kıyısına kadar gitti ve ihtiyara seslendi:

"Efendim, yere düşen başakları toplarken öyle neşeli şarkılar söylüyorsunuz ki, size hayran olduk! Sanki hiç bir üzüntünüz, kaygınız yok gibi... Gerçekten öyle mi?"

İhtiyar hiç oralı olmadı. Başını bile kaldırmadan adım başı gördüğü pirinç saplarını toplayıp şarkı söyleyerek yürümeye devam etti. Fakat Şiko ihtiyarın peşini bırakmadı. Onu adım adım takip ederek konuşmasını sürdürdü. İhtiyar bir an şarkıyı kesti ve keskin bakışlarla Şiko'yu süzdü:

"Benim ne üzüntüm olacakmış ki?"

"Efendim, zatıâliniz çocukken okumadınız, büyüyünce çalışmadınız; yaşlandınız, ne karınız var ne çoluk çocuğunuz... Şimdi ise bir ayağınız çukurda... Affedersiniz ama, bunun neşelenecek neresi var? Nasıl oluyor da yerlere dökülen pirinç saplarını toplarken bu kadar neşeli olabiliyorsunuz?"

Bu sözleri duyan ihtiyar kahkahalarla güldü:

"Benim neşe kaynağım olan şeylere çevremde herkes sahip. Ama insanlar sahip olduklarıyla mutlu olmasını bilmiyorlar, aksine mutsuz oluyorlar. Çocukken okumadım, büyüyünce mücadele etmedim, şu yaşıma geldim, ne karım ne de çoluk çocuğum oldu. İşte bu nedenlerden dolayı ölüme çok yaklaştığım şu yaşta bile gördüğünüz gibi hâlâ çok mutluyum..."

Şiko ikinci sorusunu sordu:

"Bütün insanlar uzun ömür sürmek için can atıyorlar... Herkes ölümü düşününce hüzünleniyor... Siz ölüm duygusunu nasıl oluyor da bu kadar büyük bir sevinçle karşılayabiliyorsunuz?"

"Hayat ve ölüm bir gelir bir gider... Burada ölmek, öte âlemde doğmak demektir. Sadece yaşama önem verip deliler gibi mücadele etmenin anlamsız olduğunu biliyorum. Yoktan var olmakla varken yok olmak arasında bence hiçbir fark yok..."

İhtiyar bunları söyledikten sonra tekrar şarkı söylemeye başlamıştı. Şiko onun bu sözlerinden pek bir şey anlamamıştı ama duyduklarını gidip bilge Konfüçyüs'e aktardı. Üstat bunları dinledi ve düşüncelerini bildirdi:

"İyi kelam eden bir adamdır bu ihtiyar... Ancak henüz gerçek yolu bulmuş, gerekli olgunluğa ermiş birisi değildir..."

Bu olaydan sonra günlerce, haftalarca yola devam ederek Şisui Irmağı'nı geçtiler. Üstat Konfüçyüs'ün kara külahı toz toprak içinde kalmış, yağmurdan, rüzgârlardan sırtındaki tilki kürkünün rengi solmuştu. Sonunda Ei Ülkesi'nin başkentine girdiler. Arabalar sokaklardan geçerken insanlar birbirlerine yeni gelen kafileyi göstererek aralarında konuşuyorlardı.

"Ro Ülkesi'nden buraya büyük bir ermiş geldi. Gaddar kral ve kraliçemize mutlu ve akıllı yönetimin sırlarını öğreteceklermiş."

Sokaktaki insanların suratları açlık ve yorgunluktan bir deri bir kemikti. Evlerin duvarlarından etrafa hüzün ve ıstırap yayılıyordu. Ülkenin en güzel çiçekleri kraliçenin göz zevki için sarayın bahçesine dikilmişti; ülkenin en semiz domuzları onun damak zevki için ocaklarda kebap olurken, sakin bahar güneşi kül renkli şehrin ıssız sokaklarını boşuna aydınlatıyordu. Gökkuşağının beş rengine boyanmış kraliyet sarayı kentin tam ortasındaki tepede kana susamış vahşi bir hayvan gibi yükselirken, ayaklarının altındaki şehri yukarıdan aşağı gözetler gibiydi. Sarayın arka taraflarında çalan çan sesi, yırtıcı hayvan ulumaları gibi dört yanda yankılanıyordu.

Konfüçyüs sordu:

"Şiro! Dinle şu çan sesini ve senin üstünde bıraktığı etkiyi söyle bana!"

"Efendim, bu çan sesi çok farklı... Ne sizin kadere sitem eden umutsuz şarkılarınıza benziyor ne de her şeyi kadere bırakmış ihtiyar Rinrui'ninkilere... Bu ses yukarıya sırtını çevirmiş, gözünü ve gönlünü dünya zevklerine açmış, yalnız onların çığırtkanlığını yapan dehşet verici bir ezgi..."

"Evet, öyledir Şiro... Kadim Çin'de kurulan Ei Devleti'nin Hükümdarı Coko, o çanı ülkesinden sömürdüğü servetle, halkından emdiği kanla yaptırmıştır. Adına orman çanı denir. Bu çan çalmaya başlayınca sarayın çevresindeki ormanlar bir uçtan bir uca yankılanır... O sesin içinde, zalim idarecilerin elinde inim inim inleyen halkın gözyaşları ve lanetleri gizlidir. Bu yüzden o çan etrafa dehşet saçar."

Ei Ülkesi'nin Kralı Reiko, kentin içini ve dışını en iyi gören tepedeki manzara köşküne çıkmış, terasın korkuluklarına yakın bir yere şeffaf mika paravanını, akik taşından yapılmış uzun koltuğunu getirtmişti. Yanında mavi bulut desenli ipek kimonosunun beyaz gökkuşağını andıran eteklerini yerlere kadar salıvermiş Kraliçe Nanşi vardı. Bir taraftan mis kokulu Çin rakısını yudumlarken, bir taraftan da kırlarda koyu sislerin altında uyuyan baharı seyrediyorlardı. Kral kaşlarını çatarak kuşkulu bir şekilde konuştu:

"Göklerden yerlere çağlayanlar gibi pırıl pırıl ışık seli akarken neden benim halkımın bahçelerinde güzel bir gül, şakıyan bir bülbül yok?"

Kral'ın bu sorusuna hemen yanında dikilen hadımağa Yokyo yanıt verdi:

"Efendimiz, bunun nedeni malum. Halkımız zatışahanelerinin hoşgörüleri ve Kraliçe sultanımızın güzelli-

ğine olan hayranlıklarının bir simgesi olarak ellerindeki bütün güzel çiçekleri getirip sarayımızın has bahçesine diktiler. Bu nedenle güzel çiçeklerden etrafa yayılan güzel kokuları koklayan bütün kuşlar da has bahçenin etrafında toplanmış bulunuyorlar..."

Hadımağa sözlerini bitirir bitirmez, aşağıda kentin sessizliğini bozan bir kaynaşma oldu. Konfüçyüs'ün arabası çın çın çıngırak sesleri çıkararak manzara köşkünün altından geçiyordu. Bu sırada Kral'ın yanında bulunan General Osonka şaşkınlığını belirtti:

"Bu arabadaki adam kim acaba? Alnı mitolojik Kral Gyo'yu, gözleri Şun'u, ensesi ise Koyo'yu andırıyor. Omuzları Şisan'ınkinin tıpkısı.... Bacaklarının UU'dan farkı on santim ya var ya yok..."

Kraliçe Nanşi, General'e dönerek hızla uzaklaşmakta olan arabanın gölgesini gösterdi:

"Bu adamın çok hüzünlü bir hali var... Neden acaba? Generalim, siz bu işleri iyi bilirsiniz. Bana bu adamın nereden geldiği konusunda bilgi vermenizi istiyorum."

"Kraliçemiz, ben gençken o kadar ülke gezdim, Şu Krallığı'nın vakanüvisti Tao kadar mükemmel bir insan görmedim. Fakat, eğer öyle biri varsa, bu insan ancak anayurdunda iktidara gelmekten vazgeçip kendi öğretisini yaymak için yollara düşen bilge Konfüçyüs olabilir. Konfüçyüs, Ro Ülkesi'nde doğduğunda; ceylan vücutlu, geyik boynuzlu, sığır kuyruklu, at ayaklı bir mitolojik hayvan olan Kirin'in göründüğü rivayet edilir... O anda bütün gök katlarının müzik cümbüşüyle çınladığını, hatta tanrıçanın gökten yere indiğini söylerler. Ayrıca, Konfüçyüs doğduğunda inek misali dudakları, kaplan pençesini andıran elleri, kaplumbağaya benzer sırtı, üç metreye yakın boyu ve krallara benzer vücut ve yüz hatları olduğu da bilinen rivayetler arasındadır... Bana

kalırsa bu insan Konfüçyüs'ten başka biri olamaz."

General'in anlattıklarını dinleyen Kral elindeki kadehi sonuna kadar içerek ona başka bir soru yöneltti:

"Konfüçyüs denilen bu bilge kişi insanlara neyi öğretiyor?"

"Efendimiz! Yeryüzündeki bütün bilgilerin anahtarı bu ermişin elindedir... Özellikle aile mutluluğu, devlet refahı, ülkede birlik ve beraberliği sağlama konularında pek çok krala ders verdiği söylenir."

General'in bu açıklaması üzerine, Kral konuşmasına şöyle devam etti:

"Ben hayatta hep güzeli aradım ve Kraliçem Nanşi'yi buldum. Dünyanın dört bir tarafından servet topladım, bu sarayı yaptırdım ve ülkemde egemenliği sağladım. Kraliçem ve sarayıma layık bir iktidar kurduğum kanısındayım; ancak bu bilge kişiyi sarayıma davet edip ülkemin sınırlarımı genişletme yöntemleri konusunda ona danışmak istiyorum."

Kral bunları söyledikten sonra masadan uzaklaşmış, karısının dudaklarına bakmaya başlamıştı; çünkü bütün söylemek istediği ve isteyeceği her şey kendi ağzından değil, hep Kraliçe Nanşi'nin iki dudağı arasından çıkardı.

"Ben de ülkemize gelen bu esrarengiz kişiyi huzuruma kabul etmek isterim. Eğer bu hüzün yüklü insan gerçekten bir ermiş ise bana mutlaka olağandışı şeyler gösterecektir."

Kraliçe bunları söyledikten sonra sanki bir rüya görüyormuş gibi gözlerini yukarıya kaldırarak gitgide uzaklaşmakta olan arabanın arkasından baktı.

Konfüçyüs ve müritlerinin kervanı kuzey sarayına doğru yöneldiğinde, açıkgöz bir görevli arkasına kalabalık bir güvenlik grubunu alarak hemen dört küheylanın çektiği arabasına atlamış, kırbacını şaklatarak yolun sağı-

na yığılan halkı dağıtmıştı. Karşıdan gelmekte olan Konfüçyüs'ün arabasına yol açarak onu büyük bir saygıyla karşıladı.

"Ulu Üstadım! Bendeniz Kralımız Reiko'nun buyruğu ile sizi karşılamaya gelen Çuşuku Gyo adlı bir kulunuzum. Öğretilerinizi yaymak için seyahate çıktığınız haberi dünyanın dört bir tarafına yayılmış durumda... Görüyorum ki arabanızın yeşim renkli damı toz toprak içinde, atlarınızın koşumları gıcırdıyor. Sizin için getirmiş olduğumuz şu arabayı şereflendirmenizi, atlarınızı sarayımızın ahırlarına bağlamanızı rica ediyoruz. Halkı yatıştırması için Kralımıza devlet idaresini öğretmenizi arzuluyoruz. Siz üstadımızın yorgunluğunu almak için Saiho'nun güneyinde gece gündüz fokur fokur kaynayan billur gibi kaplıcalarımız var. Susuzluğunuzu gidermek için hasbahçelerimizde tatlı, sulu, mis kokulu limonlarımız, portakallarımız, mandalinalarımız var. Üstadımızı doyurmak için has ahırlarımızda şiş göbeklerini yastık gibi yerlere yaslayarak mışıl mışıl uyuyan tombul ineklerimiz, koyunlarımız, domuzlarımız, kafeslerde panterlerimiz, ayılarımız var. Sizden burada kalmanızı istiyoruz. İki ay, üç ay, bir yıl, on yıl hiç fark etmez... Başımızın üstünde yeriniz var... Lütfen arabanızı burada durdurun... Kör gözlerimizi açın... Bu cahil kullarınızın gölgelenmiş gönüllerini aydınlatın..."

Çuşuku Gyo bunları söyledikten sonra arabadan indi ve büyük bir saygıyla Konfüçyüs'ü selamladı.

Konfüçyüs yanıt verdi:

"Benim gitmek istediğim yer, Kralınızın görkemli sarayı değildir. Benim gitmek istediğim yer, üç hükümdar atasının yolunda yürümek için yanıp tutuşan Kralınızın yüreğidir. Ataları arasında Ketsu ve Çu adında öyle gaddar hükümdarlar vardı ki ülke yönetimine onların o yüce kudretleri bile kâfi gelmedi. Ve yine imparatorunu-

zun ataları arasında Kyo ve Şun gibi öyle erdemli hükümdarlar vardı ki halkı iyi yönettikleri için şu devasa Çin ülkesi onlara ufak geldi. Şayet şu anki hükümdarınız Reiko da ülkesinde kötü işlerden sakınıp gerçekten halkının mutluluğu için çalışacak olursa, gün gelip terk-i dünya ettiğimde cesedim bu memleketin topraklarına gömülse de gam yemem..."

Görevlilerin eşliğinde Konfüçyüs'ün kervanı sarayın içinde ilerledi. Müritlerin toz toprak içindeki simsiyah pabuçları cam gibi pürüzsüz mermerler üzerinde katır kutur sesler çıkarıyordu.

Dokuma tezgâhlarının bulunduğu odanın önünden geçerken mekik seslerinin arasında işçi kızların türkülerini duydular.

El ele verelim kızlar...
İpekler örelim kızlar...

Yerlere savrulan bahar çiçekleriyle pamuk tarlasını andıran şeftali ormanının derinliğindeki otlaklarda inekler can sıkıntısından böğürüyorlardı.

Kral Reiko gönderdiği elçinin anlattıklarını dinledikten sonra, Kraliçe de dahil etrafındaki kadınların hepsini yanından uzaklaştırdı. Damağında hoş bir tat bırakan içkisinin dudaklarında bıraktığı ıslaklığı sildi ve kendine çekidüzen verdi.

Konfüçyüs'ü odasına davet ederek ona ülkesini nasıl zenginleştireceğini, orduyu nasıl güçlendireceğini, yeryüzünün tek hükümdarı olabilmek için nasıl bir yol izlemesi gerektiğini sordu. Fakat bilge Konfüçyüs, başka ülkelere zarar verecek, insanların hayatını tehlikeye atacak savaşlar konusunda Kral'a tek sözcük söylemedi. Halkın kanını emip bütün mallarını nasıl gasp edeceği konusunda ona akıl vermedi. Fakat ona, ülkenin ordu-

sundan, tekniğinden, ekonomisinden çok daha önemli olan ulu erdemleri yücelterek anlattı. Gücünü ve kudretini kullanarak ülkeleri teker teker zorbalıkla teslim alan kralların durumu ile erdem yolunu seçerek dünyaya hükmetmeyi başaran krallar arasındaki farkları anlattı ve onu uyardı:

"Eğer sen de erdemle hükmeden krallardan olmak istiyorsan, önce kendini yen! Kendi hırslarını yen!"

O günden sonra Kral Reiko karısının ağzına bakmadı. İhtiyar bilgenin sözlerini kulağına küpe etti. Artık her gün meclisin sabah oturumlarında devlet erkânıyla birlikte oluyor, izleyeceği politikayı Konfüçyüs'e danışıyordu. Akşamları ise manzara tepesinde ondan uzay cisimleri ve insan hayatının dört devreli dönüşümü hakkında bilgiler alıyordu. Öyle meşguldü ki, artık Kraliçe'nin odasını bile ziyaret edemez olmuştu... Dokuma tezgâhlarından çıkan mekik sesleri, artık yerini altı temel Çin sanatını öğrenen görevlilerin çıkardığı ok seslerine, nal, flüt seslerine bırakmıştı.

Bir gün Kral sabah erkenden kalkıp manzara köşkünden ülkesini seyretti. Dağlarda, ovalarda cıvıl cıvıl kuşlar ötüyordu... Evlerde güzel çiçekler açmıştı... Köylüler tarlalarına çıkmış, bir taraftan neşeyle ürünlerini topluyor, bir yandan da krallarının erdemlerini öven şarkılar söylüyorlardı... Kral öyle duygulanmıştı ki yanaklarından aşağı gözyaşlarının ılık ılık süzüldüğünü hissetti.

"Niçin ağlıyorsunuz?"

Bu sesi duyduğu an, baş döndürücü tatlı bir koku cümbüşünün içini gıcıkladığını hissetti. Bu kokular Kraliçe Nanşi'nin ağzına koyduğu karanfil ve elbisesine sürdüğü Batı Çin ürünü gülsuyundan geliyordu. Uzun zamandır ihmal ettiği güzel karısının vücudundan fışkıran çıldırtıcı rayihalar zalim bir kurşun gibi içine işlemiş, keskin tırnaklarıyla yüreğini pençesine almıştı.

"Nanşi! Ne olur gözlerimin içine öyle tuhaf bakma! O ince kollarınla sarma beni! Bilge Konfüçyüs'ten günah ve kötülükleri yenmenin yollarını öğrendim ama güzel kadınlardan kendimi koruma sanatını henüz öğrenemedim..."

Kral bunları söyledikten sonra elini Kraliçe'nin ellerinden silkeleyerek kurtardı ve bakışlarını başka yöne çevirdi.

"Ah, o bilge gezgin yok mu? Seni kaşla göz arasında benim elimden aldı. Demek ki eskiden beri sana âşık olmamam sebepsiz değilmiş... Ama sen aynı şeyi benim için söyleyemezsin..."

Nanşi'nin hiddetten dudakları titrerken ağzı ateş püskürüyordu. Nanşi'nin, So Ülkesi'nden buraya gelin gelmeden önce saray çevresinden Soço adlı bir asilzade ile ilişkisi olmuştu. Şimdi onu asıl sinirlendiren şey, kocasının ona olan sevgisindeki azalma değil, onun kocasına hükmetme gücünü yitirmiş olmasıydı.

"Nanşi! Asla seni sevmediğimi söyleyemem... Ama bugünden itibaren, bir kocanın karısını nasıl sevmesi gerekiyorsa seni öyle seveceğim. Seni şimdiye dek hep bir kölenin efendisini sevdiği gibi sevdim, bir insanın Tanrı'ya taptığı gibi sevdim... Bunun için ülkemi, servetimi, halkımı, hatta hayatımı seni mutlu kılmak için feda edip seni sevindirmeyi bugüne dek en büyük görev bildim. Ancak, bilge Konfüçyüs sayesinde bundan daha yüce değerler olduğunu öğrendim. Şimdiye dek senin bedensel güzelliğin benim için en büyük güçtü, kudretti, fakat bu bilgenin yüreğinden gelen titreşimler senin bedensel varlığından katbekat üstün bir güç verdi bana!"

Kral, almış olduğu cesur kararları anlatırken hiç farkına varmadan çatık kaşlı sinirli yüzünü Kraliçe'ye çevirmişti. Nanşi karşılık verdi:

"Sen asla benim sözlerimden dışarı çıkacak kadar

güçlü biri değilsin... Sen aslında zavallı bir insansın... Yeryüzünde güçsüz insandan daha zavallı bir varlık olamaz. Ben seni hemen Konfüçyüs'ün elinden almasını da bilirim... Dilin şimdilik böyle güzel sözler ediyor ama gözlerin hâlâ bana yiyecek gibi bakıyor... Ben erkeklerin aklını başından almanın sırlarını bilen bir kadınım. Gör bakalım! O Konfüçyüs denen yüce bilgenizi nasıl avucumun içine alıyor, nasıl kendime kul köle ediyorum..."

Kraliçe kibirle gülümseyerek göz ucuyla kocasına baktı ve sonra da ipek kimonosunu hışırdatarak manzara köşkünden ayrıldı.

O güne kadar huzur içinde bulunan halkın yüreği o günden sonra iki güç arasında bölünmüştü. Halkın arasında dedikodular yükseldi.

"Bugüne kadar ülkemize dünyanın dört bucağından çeşitli seçkin insanlar geldi ve hepsi kraliçemizin huzuruna çıktı... Saygıya bu kadar önem veren Konfüçyüs acaba bu işi neden yapmadı?"

Nitekim, görevlilerden biri gelip Kraliçe'nin görüşme arzusunu kendisine ilettiği zaman alçakgönüllü Konfüçyüs bu dileği geri çevirmedi. Müritlerini de yanına alarak yola çıktı. Hep birlikte sarayın kuzey kapısından içeri girer girmez toplu halde yerlere kadar eğilerek secde ettiler. Kraliçe topluluğun önündeki ipek perdenin arkasında olduğu için ancak simli pabuçları görünüyordu ve perdenin arkasında başını eğerek gelenleri selamladığında boynundaki ve kollarındaki inci boncuklar birbirine çarparak şıkır şıkır sesler çıkardı.

"Şimdiye dek bu ülkeyi ziyaret edip de yüzümü gören insanlar hepsi hayretler içinde kalmıştır... Kimi alnımı eski Çin kraliçelerden Dakki'ye benzetti, kimi gözlerimi kadim zamanların ecesi Hoci'ye... Eğer siz üstadımız gerçekten keramet sahibi biriyseniz benim soruma yanıt verebilmeniz lazım. Söyleyin şimdi, bugüne dek

gelmiş geçmiş bütün krallıklar, imparatorluklar boyunca bu topraklarda benden güzel bir kadın yaşadı mı?"

Kraliçe bunları söylerken perdeyi açmış, pırıl pırıl gülücükler saçarak karşısında diz çökmüş kalabalığa biraz daha kendisine yaklaşmaları için işaret etmişti. Nanşi, başındaki Zümrütüanka tüyleriyle süslü tacı, kaplumbağa kabuğundan yapılma tokası, altın saç iğnesi, gökkuşağının yedi rengiyle yanan balık pulu benzeri elbisesi ve tatlı tebessümü ile parlak bir güneş gibi etrafına nurlar saçıyordu.

"Benim duyduğum ve bildiğim şeyler erdem sahibi insanlar üzerinedir. Yüzü güzel olan insanlarla ilgili bilgim yoktur..."

Bunun üzerine Kraliçe başka bir soru sordu:

"Üstadım! Benim ender bulunan şeyleri toplamak gibi garip bir merakım var. Depolarım envai çeşit altın ve mücevherlerle doludur. Bahçelerimde yabani kuşlar uçuşur, ender kaplumbağalar dolaşır. Fakat, üstadımızın doğduğu gün indiği rivayet edilen Kirin denen efsanevi hayvanı hiç görmüş değilim... Bir de göğsünüzde yedi delik bulunduğu söylentisi var ortalıkta. Onu da hiç görmedim... Eğer gerçekten hak yolunun adamı iseniz bunları bana göstermenizi murat ediyorum."

Konfüçyüs elbisesinin önünü düzelterek ciddi bir tavırla yanıtladı:

"Ben az bulunan şeylerden, ender bulunan varlıklardan anlamam. Benim bildiğim şeyler herkesin bildiği şeylerdir. Üstelik daha öğrenmem gereken dağlar kadar konu var."

Kraliçe sesini yumuşatarak yeniden sordu:

"Benim yüzümü görüp sesimi duyan bütün erkeklerin asık suratları düzelir, düşünceli bakışları aydınlanır... Fakat görüyorum ki üstadımızın yüzünde devamlı hüzünlü bir ifade var. Dertli yüzler bana hep çirkin gelir.

Buralara gelin gelmeden önce memleketim olan So Ülkesi'nde Soço adlı tanıdığım bir genç vardı. Bu delikanlının üstadımızınkine benzer asil bir alnı yoktu ama onun yerine bahar semaları kadar güzel ve parlak gözleri vardı... Ayrıca maiyetimde Yokyo adlı bir muhafız bulunduruyordum. Bu erkeğin de üstadımızınkine benzer heybetli bir sesi yoktu ama onun yerine bahar kuşlarını andıran tatlı dili vardı... Siz üstadımız gerçekten hak yolunun yolcusuysanız, gönül zenginliğinize denk aydınlık bir yüzünüzün olması lazım. Bu nedenle hemen şimdi, şuracıkta yüzünüzdeki hüzün bulutlarını silip efkârınızı dağıtmak istiyorum."

Kraliçe bunları söyledikten sonra hemen refakatçisine emir vererek oraya bir kutu getirtti.

"Bunun içinde çok çeşitli kokulu bitkiler var. Dert çekenler bu kokudan koklar koklamaz harikulade bir hayal âlemine dalar gider..."

Kraliçe'nin bu sözleri üzerine başları altın taçlı, bellerine nilüfer desenli ipek kuşak kuşanmış yedi güzel nedime ellerinde buhurdanlıklarla Konfüçyüs'ün etrafını çevirdiler. Kraliçe de tütsü kutusunu açarak buhurdanlıklara azar azar değişik otlardan koydu. Yedi ağır duman bulutu kıvrım kıvrım daireler çizerek sessizce sırma işlemeli perdenin üstüne yükseldi. Kimi mavi, kimi mor, kimi beyaz otların çıkardığı dumanda Güney Çin deniz diplerinin yüzlerce yıl saklı kalmış esrarengiz rüyaları gizliydi... On iki tür lale, bahar sisleri içinde yetişen kokulu bitkilerin güçlü özünü taşıyordu içinde... Daisekiko bölgesinde yaşayan ejderhanın tükürüğüyle karılarak hazırlanan *ryuzenko* baharatı ve Koşu ilinde yetişen öd ağacı köklerinden elde edilen başka bir baharatta insanın gönlünü uzaklardaki tatlı hayal ülkesine sürükleyen bir güç vardı...

Ancak bütün bunlar Konfüçyüs'ün yüzündeki hü-

zün bulutlarını artırmaktan başka bir işe yaramamıştı. Fakat Kraliçe yine fıkır fıkır güldü:

"Oh! Nihayet üstadımızın yüzü güzelleşmeye, pırıl pırıl aydınlanmaya başladı. Güzel tütsü kokuları üstadımıza tatlı bir şurup gibi geldi. Şimdi değişik değişik kadehler, hoş içkiler getirteceğim. Bu içkiler üstadımızın gergin bedenini gevşetecek..."

Hemen ardından başları gümüş taçlı, bellerine asma salkımı desenli ipek kuşak kuşanmış yedi güzel nedime ellerinde içki ve kadehlerle masaya geldiler.

Kraliçe bu ilginç kadehlere teker teker içki doldurarak müritler kalabalığına ikram etti. Bu harika içkiden tadanların gözünde doğru ve gerçek olan her şeyin değeri azalıyor, yalnız güzel olan şeyler hayranlık uyandırmaya başlıyordu. Mavi pırıltılar saçan şeffaf kadehlerde mavi mavi salınan içki, ölümlü insanların henüz tatmadıkları, ancak tanrılar katında zevkine varılan tatlı bir ab-ı hayat şarabından farksızdı. Kâğıt gibi incecik duran safir renkli ılık kadehlerin içine dökülen soğuk içki fokur fokur köpürerek efkârlı insanların kanını kaynatıyordu... Bu kadehler güney denizlerinden çıkan karides başları model alınarak yapılmıştı. Üstü hiddetten kıpkırmızı kesilmiş gibi duran uzun karides bıyıklarıyla, deniz köpüklerini anımsatan altın-gümüş yaldızlı kabarcıklarla süslüydü.

Bütün bunları gören Konfüçyüs'ün kaşları daha da fazla çatılmıştı. Bunun üzerine Kraliçe tekrar fıkırdadı:

"Üstadımızın gül yüzü daha bir pırıl pırıl oldu! Sarayımda pek çok değişik türde tavuk ve hayvan eti bulunur. Dertlerini dumanlara yükleyip vücudunu içkiyle gevşeten herkesin güzel yiyeceklerle damak zevkine yüklenmesi gerekir."

Kraliçe'nin bu sözleri üzerine başları inci taçlı, bellerine kolza çiçeği renkli ipek kuşak kuşanmış yedi gü-

zel nedime ellerinde çeşit çeşit et dolu tabaklarla masaya geldiler. Kraliçe tabakaların hepsini müritlere dağıttı. Bu tabakların içinde neler yoktu ki... Kuş yavrusundan panter yavrusuna, Bozan Dağı Ejderha Pastırması'ndan fil paçasına kadar her türlü hayvan eti vardı. Bu nefis etlerden bir parça alıp ağzına götüren insan öyle kendinden geçiyordu ki, ne iyiyi düşünecek hali kalıyordu ne kötüyü.

Fakat bilge Konfüçyüs'ün yüzündeki kara bulutlar hâlâ yerli yerindeydi. Kraliçe yine ortalığı velveleye vererek üçüncü kahkahasını attı:

"Ah Üstadım! Bakın, keyfiniz ne güzel yerine geldi... Yüzünüzde ne kadar harika bir ifade var... O esrarengiz tütsülerden çeken, o buruk içkilerden tadan, o zengin yemeklerden yiyen insanlar, sıradan insanların dünyasında değil, daha güzel, daha güçlü, daha ateşli bir hayal dünyasında yaşarlar... Korkularından ve ıstıraplarından kaçabilirler. Şimdi üstadımızın gözlerinin önünde böyle bir dünyayı sergilemek istiyorum."

Bunları söyledikten sonra yanındaki hadımağasına dönerek odanın ön tarafını kapatan perdeyi gösterdi. Büklüm büklüm sarkan ipek perde ortadan sağlı sollu açıldı. Perdenin arkasında avluya inen bir merdiven vardı. Merdivenin önünde yer alan ılık bahar güneşinin altındaki gür çimenlerle kaplı bahçede, başını kaldırmış yukarı bakan, yerlerde sürünen, kavga ediyormuş gibi alt alta üst üste yuvarlanarak şekilden şekile giren bir sürü insan kaynıyordu. İçlerinden bazıları yeni açmış güller gibi al kanlar içindeydi; bazılarının ise yaralı güvercinler gibi titrerken çıkardıkları acı haykırış ve tiz çığlıklar korkunç bir şekilde ortalıkta yankılanıyordu. Bunların yarısı ülkenin yasalarına karşı geldiği için, yarısı da Kraliçe'nin gazabına uğrayarak böyle ağır cezalara çarptırılmış insan güruhuydu. Üstünde elbise bulunan

tek insan olmadığı gibi vücudu sağlam kalmış birine rastlamak da mümkün değildi. İçlerinde Kraliçe hakkında atıp tuttuğu için kulağı kesilenler, boynundan zincire vurulanlar, korların üstüne gerili yağlı demirlerin üstünde yürürken ateşin içine düşüp suratlarını parçalayan erkekler vardı. Kral Reiko'nun hoşuna gittiği için Kraliçe'nin hışmına uğrayarak ayakları kesilen, burnu kopartılan, çelik zincirlere vurulan pek çok güzel kız da bulunuyordu aralarında.

Bu manzaraları kendinden geçmiş, vecit içinde seyreden Kraliçe Nanşi'nin yüzündeki ifade bir şairinki kadar güzel, bir filozofunki kadar yüceydi.

"Bazen kocam Reiko ile birlikte arabaya binip şehre gezmeye çıktığım olur. Fakat Reiko'nun gözü tesadüfen bile olsa oradan geçmekte olan bir kadına takılmayagörsün... Vay o kadının haline... Hemen emir verir, kadını tutuklatırım. Sonra da burada gördüğünüz şeyler gelir başına... Bugün de yine Reiko ve siz üstadımızla birlikte şehirde dolaşmaya çıkmak istiyorum.

Üstadımız, suçluların durumunu gördünüz... Umarım benim arzularıma ters düşecek bir harekette bulunmazsınız..."

Bunları söyleyen Kraliçe'nin sözlerinde otoriter bir tehdit gizliydi. Tatlı tatlı bakarken böylesine acımasız sözler etmek onun en normal haliydi.

İsa'dan önce 493 yılında bir bahar günü, Çin'in Koga ve Şisui nehirleri arasındaki Şokyo Bölgesi'nde bulunan Ei Krallığı'nın başkentinde resmi geçit yapan iki araba vardı. Her arabayı dört at çekiyordu. İki genç nedimenin ayakta dikilerek sağlı sollu ipek şemsiyeler açtığı birinci arabada Kral Reiko, hadımağası Yokyo ve yanlarında da eski zalim ecelerden Dakki ve Hoci'nin yüreğini taşıyan

Kraliçe Nanşi yer alıyordu. Etraflarında kadın ve erkeklerden oluşan kalabalık bir görevli topluluğu vardı. Önünde çok sayıda müridin yürüdüğü ikinci arabada ise iyi kalpli taşralı bilge Konfüçyüs oturuyordu.

"Üstadın erdemi Kraliçe'nin zulmünü yenemedi... Yine kadının astığı astık, kestiği kestik, her sözü yasa olacak."

"Bilge Konfüçyüs kim bilir ne kadar üzülüyordur... Kraliçe'nin her zamanki gibi kendini dev aynasında gördüğü belli... Ama bugüne dek gözümüze hiç bu kadar güzel görünmemişti..."

Şehrin sokaklarını dolduran halk arasından böyle konuşmalar yükseliyor, insanlar başlarını uzatarak önlerinden geçen topluluğu izlemeye çalışıyorlardı..

O akşam Kraliçe her zamankinden daha güzel makyaj yapıp sırmalı yatağına uzanarak gece geç vakitlere kadar odasında bekledi. Nihayet dışarıda hafif bir ayak sesi duyuldu ve yavaşça kapı vuruldu... Gelen Kral Reiko'ydu...

Kraliçe, "Ah! Sonunda yine bana döndün... Bir daha ebediyen benim kollarımdan kaçamayacaksın..." dedi.

Kollarını açtı ve Reiko'yu uzun uzun bağrına bastı. İçkinin etkisiyle alev alev yanan yumuşak kolları bir daha çözülmeyecekmiş gibi erkeğin vücuduna kenetlenmişti... Reiko, sesi titreyerek, "Senden nefret ediyorum... Sen korkunç bir kadınsın... Sen beni mahveden bir şeytansın... Fakat ne yapsam ne etsem senden bir türlü ayrılamıyorum..." diyebildi.

Kraliçe'nin gözlerinde şeytani zafer pırıltıları yanıyordu...

Ertesi gün bilge Konfüçyüs ve müritleri kutsal öğretilerine devam etmek üzere So Ülkesi'ne doğru yeniden

yollara düştüler... Ancak, Ei Ülkesi'nden ayrılmadan Konfüçyüs'ün söylediği son sözler şunlar oldu:

İsterdim insanoğlu aklı mantığı bile...
Ama serde kadın var, mantık bile nafile...

Yüce üstadın insanlara bıraktığı *Rongo* (Erdemli Söz-
ler) adlı kutsal kitabından alınan bu dizeler bu gün bile hâlâ insanlar arasında söylenmektedir.

ÇOCUKLAR

Aşağı yukarı yirmi yıl kadar önceydi. O zamanlar on yaşında ya var ya yoktum. Her gün yürüyerek Kakigara'dan Suitengu semtinin arka taraflarındaki Arima İlkokulu'na gidip geliyordum. Sisli gökyüzünün altında Ningyo Ço Caddesi'nden geçerken sırt sırta yaslanmış dükkânların önünden sarkan lacivert bez afişlere sıcak güneşin vurduğunu görünce o uçarı çocuk aklımla bile "Artık bahar geldi!" diye sevindiğim tatlı bir mevsimi yaşıyorduk o sıralarda...

Pırıl pırıl güneşli bir gündü. Uykumu getiren son ders de bitmişti. Fırçayla yazı yazarken hokkadan sıçrayan mürekkeplerden ellerim simsiyahtı. Çantamı ve hesap cetvelimi alıp okuldan çıkmaya hazırlanıyordum.

"Hagivara Ei Çan!" diye bağırarak arkamdan birinin koşa koşa geldiğini gördüm. Bu çocuk, Hanava Şin İçi'ydi. Dört yıl önce okula girdiği günden bugüne dek okula devamlı refakatçisiyle gelip gitmiş, kadın da onu bir saniye bile yanından ayırmamıştı. Okulda güçsüz biri olarak tanındığı için herkes ona "ödlek", "ciğersiz", "hanım evladı" diyerek hakaret etmiş, kimse onu adam yerine koyup birlikte oyun oynamamıştı.

"Ne var, bir şey mi söyleyecektin?"

Şin İçi'nin durup dururken beni böyle çağırması ga-

ripti, çok ender bir olaydı... Ona ve refakatçisine bakakalmıştım...

"Ei Çan! Biliyorsun bugün Bereket Tanrısı İnari'ye adanmış Hasat Bayramı. Evimizin bahçesinde bütün mahalleye şölen veriyoruz... Sen de gelsene... Eğleniriz..."

Devamlı kırmızı bir ip gibi duran dudaklarını açarak ürkek, fakat yumuşacık bir sesle bunları söylerken sanki kendisine verilen bir görevi yerine getiriyormuş gibi bir hali vardı... Her zaman çekingen ve uzak duran bu çocuk, nasıl oluyordu da şimdi böyle konuşabiliyordu? Aklım almamıştı... Kafam karışmış, ne demek istediğini gözlerinden okumak ister gibi yarı dalgın bir şekilde bulunduğum yerde çakılıp kalmıştım. Fakat bu çocuğa bütün gün "hanım evladı" da deseler bu çocuk iyi bir ailenin çocuğuydu... Bu soylu ve güzel yanını anlamakta gecikmedim... Üstünde has ipekten dar kollu *itoori* kimonosu, belinde Hakata Kenco kuşağı ve onların üstünde *haçiijo* ipeğinden kahverengi çizgili bir kimono ceket vardı. Ayaklarındaki beyaz patiskadan dikilmiş başparmağı boğumlu *tabi* çorabı ve onların altına giydiği Setsuta sandalları, beyaz yüz hatlarıyla büyük bir uyum içindeydi. Bunu anlar anlamaz çocuğun vakar ve asaletine hayran olmuş, coşku içinde onu seyrederken kendimden geçmiştim.

"Hagivara Çan, ne dersin? Bizim beyzadenin çağrısına gel artık... Bugün evde şölen var... Annesi ondan, sevdiği uslu ve aklı başında arkadaşlarını davet edip eve getirmesini istedi... O da seni çağırdı... Gel artık, kırma onu lütfen... Ne o? Yoksa gelmek istemiyor musun?"

Refakatçi kadının bu sözlerini duyunca bayağı gururlanmıştım.

"Şey... Önce eve gidip bizimkilere haber vermem lazım... Sonra hemen gelirim..."

"Demek önce eve dönmek istiyorsun... İstersen evinize kadar birlikte yürüyelim... Sana izin vermesini an-

nenden ben de rica edebilirim.... Oradan da birlikte bize gideriz, ne dersin?"

"Vallahi buna hiç gerek yok! Evinizin yolunu zaten biliyorum... Ben sonradan gelirim..."

"Öyle mi yapmak istiyorsun? Tamam canım... Ama bak, mutlaka bekliyoruz ha!... Dönüşte ben seni evine bırakırım.... Dönüşü hiç merak etme... Şimdi hemen git ve evine haber ver gel..."

"Tamam... Şimdilik allahaısmarladık..."

Bunları söyledikten sonra Şin İçi'ye dönüp içtenlikle teşekkür ettim. Ama onun soylu yüzünden hiçbir tebessüm dalgası geçmedi... Beni olgun bir şekilde başıyla selamlamakla yetindi...

Böyle harikulade bir çocukla arkadaşlık kurduğum için çok sevinmiştim... Boş zamanlarımda hep birlikte oyun oynadığım perukçunun oğlu Yokiçi, kayıkçının oğlu Tetsuko gibi arkadaşlarıma görünmemeye çalışarak hemen eve döndüm. Lacivert okul önlüğümü çıkartıp normal kıyafetim olan iki parçalı kimonomu giyerken, pencerenin parmaklıklarından anneme seslendim:

"Anneee! Ben arkadaşımın evine gezmeye gidiyorum..."

Sonra da ayağıma sandaletlerimi geçirerek Hanavaların evine gitmek üzere hemen dışarı fırladım...

Arima İlkokulu'ndan dümdüz ilerleyen yol Nakano Köprüsü'nü geçtikten sonra Hamamatsu semtindeki Okada Restoran'ın duvarları boyunca devam eder ve Nakasu semti yakınlarında ırmak boyunca uzanan Kaşi Caddesi'ne çıkar... Buralarda etraf çok ıssızdır... Şimdi çoktan ortadan kalkmış olan Şin Ohaşi Köprüsü'ne varmadan hemen sağ kolda lokma, gevrek, kraker satan pek çok ünlü dükkân vardı ama zamanla hepsi ortadan kalktı. Hanavaların konağı, göz alabildiğine uzanan duvarları ve heybetli kapısıyla bu dükkânların karşı çaprazında yer alıyordu...

Önünden geçince, bahçeyi kaplayan yeşilliklerin arasından, üçgen çatısı ve parlak gri kiremitleriyle önce Japon mimarisiyle yapılmış konak, hemen arkasında da Batı mimarisinde inşa edilmiş olan ikinci konağın parlak koyu pembe kiremitleri görünürdü. Konakların halinden, içinde yaşayan insanların gerçekten seçkin ve ince zevk sahibi insanlar olduğu belli olurdu.

O gün bahçenin içi gerçekten bir şölen havasındaydı. İçeride çalan davul sesi bahçe duvarlarından dışarı taşarken, açık arka bahçe kapısından semtin yoksul aile çocukları içeri akın ediyordu. Önce kapı bekçisine gidip Şin İçi'yi çağırtmak istedim. Ama her nedense o anda bunu söyleme cesaretini kendimde bulamadım. Öteki çocuklarla birlikte arka kapıdan içeri girmeyi yeğledim.

Burası çok büyük bir malikâneydi. Sukabağı biçiminde yapılmış havuzun kıyısındaki çimlerin üstünde dikilerek devasa bahçenin içinde etrafa göz gezdirmeye başladım... Malikânenin arazisi su kanalları, yapay tepecikleri, fenerleri, porselen turnaları ile ressam Çikanobu'nun çizdiği "Çiyoda Hasbahçeleri" adlı üçlü tablodaki görüntüleri andıran zevkli bir tasarımın ürünüydü. Bir tapınaktan getirilmiş iri temel taşıyla başlayan küçük taş döşeli patikanın sonunda, uzaktan küçük bir saray yavrusu gibi duran konak görünüyordu. Demek Şin İçi burada oturuyor, diye aklımdan geçince, sanki ona hiç ulaşamayacakmışım gibi bir duyguya kapılmıştım...

İnsana huzur veren ılık güneşin altında bir sürü çocuk, yemyeşil halıyı andıran çimenlerin üstünde tepiniyor, sağa sola koşuşturarak oyun oynuyorlardı. Bahçenin bir köşesinde Bereket Tanrısı İnari'nin süslü küçük tapınağı yer alıyordu... Buradan arka kapıya kadar uzanan yol, ikişer metre aralıklarla dikilmiş üstü eğlendirici resim ve tekerlemelerle bezeli kâğıt fenerlerle donatılmıştı. Yolun sağında ve solunda yer alan tezgâhların üstünde

misafirlere ikram edilen likörler, *oden*, tatlı fasulye çorbası, pirinç lokumu gibi yiyecek ve içecekler yer alıyordu. Müzik, dans ve sumo güreşi gösterisi yapan grupların etrafını çocuklar karınca gibi sarmıştı. Ben de eğlenmek için buralara kadar gelmiştim ancak düş kırıklığına uğramıştım ve etrafta öylesine boş boş dolaşıyordum.

"Küçükbey! Tatlı likörlerimizden biraz içmek istemez misiniz? Bakın, para mara istemiyoruz!"

Elbisesinin kolları kırmızı şeritli görevli kadın güleрek bana bunları söylemişti ama ben asık bir suratla yoluma devam ettim. O*den*[1] tezgâhlarının önüne geldim.

"Küçükbey! Burada biraz *oden* istemez misin? Biliyorsun para almıyoruz."

Bu kez, kel kafalı bir bir ihtiyar bana laf atmıştı. Ancak ben, "İstemem, istemiyorum!" diyerek inatla reddettim... Artık her şeyden vazgeçmiştim... Eve dönmek için arka kapıya yaklaştığımda, lacivert *happi* ceketli, nefesi içki kokan bir erkek belirmişti karşımda. Koyu bir Tokyo şivesiyle konuşuyordu:

"Evladım! Sen pastalardan alınadın galiba. Dönmeyi düşünüyorsan pastanı al, öyle git... Şimdi şunu misafir kabul odasındaki ufak tefek teyzeye götür bakiim! Pastaları o dağıtıyor... Hadi canım..." diyerek elime kırmızı bir bilet verdi.

Üzüntümden boğazım düğümlenmişti... Ama misafir kabul odasına gidecek olursam belki Şin İçi'ye rastlayabilirdim. Bileti aldıktan sonra dönmekten vazgeçerek tekrar bahçenin içine doğru yöneldim.

Şansım varmış... Çok geçmeden, Şin İçi'yi okula getiren refakatçi kadın beni görmekte gecikmedi.

1. Kışın yapılan bir yiyecek türüdür. Katı yumurta, haşlanmış turp, deniz yosunu, çeşitli balık ve jelatin haline getirilmiş bitki köklerinin soya sosunda kaynatılmasıyla elde edilir. Japon hardalıyla yenir. (Ç.N.)

"Hoş geldiniz Küçükbey, hoş geldiniz! Deminden beri biz de sizi bekliyoruz... Gelin oraya gidelim... Burada avam çocukların arasında oynamak size yakışmaz..." diyerek büyük bir şefkatle elimi tutunca gözlerim doluvermişti... Hemen yanıt veremedim.

Boyuma yakın yükseklikteki verandanın bir köşesinden bahçeye çıkıntı yapan büyük misafir salonunu dolanıp arka kısma geldik. Buradaki otuz otuz beş metrekarelik bahçenin içinde etrafı çitle çevrili küçük bir *tatami* odası vardı. Kadın defne ağacının altında durarak içeri seslendi:

"Beyzadem, Beyzadem! Bakın arkadaşınız geldi!"

Bunun üzerine, kâğıt kapının arkasından Şin İçi'nin minik adımlarla koşarken çıkardığı ayak sesleri duyuldu... Tiz sesiyle çığlık çığlığa, "Gelin! Buraya gelin!" diye haykırarak verandaya çıktı.

Bu pısırık çocuk nasıl oluyordu da böyle çığlıklar atabiliyordu? Çok garipti. Üstelik öyle güzel giyinmişti ki, gözlerim kamaştı. Neredeyse onu tanıyamayacaktım... Kolları şeritli siyah ipek kimonosunun üstüne aile arınaları işlenmişti. Kimononun üstüne *haori* ceketi ve altında da uzun etekli *hakama* şalvarı giymişti. Sık dokunmuş has ipekten yapılma *haori* ceketi verandaya vuran parlak gün ışığının altında gümüş tozuna bulanınış gibi gibi parlıyordu.

Şin İçi elimden tutarak beni *tatami* döşeli on beş on altı metrekarelik derli toplu bir odaya götürdü. İçeride bir pasta kutusundan çıkıyormuş hisini verecek kadar tatlı bir koku vardı. Yerdeki *hattan* ipeğinden yapılmış iki tombul ipek minder, oturacak insanı bekler gibiydi. Hemen çaylar, pastalar, yüksek ayaklı lake kapların içine konulmuş kırmızı fasulyeli pilavlar, garnitürler gelmeye başladı.

"Küçükbey! Anneniz bana 'Oğlum arkadaşıyla uslu uslu yemeğini yesin, eğlensin... Ama dikkat etsin, üstün-

de bayramlık elbisesi var. Yaramazlık yapmasın!..' diye sıkı sıkı tembih etti."

Görevli benim çekingen durduğumu görünce, fasulyeli pilav, tatlı kestane ve patates püresi yemem için epeyce bir ısrar ettikten sonra oradan ayrıldı.

Burası sakin ve ışık alan bir odaydı... Güneşte yanacakmış gibi duran sürgülü kâğıt kapının üstüne verandaki kırmızı erik ağacının gölgesi vuruyordu. Bahçede bir yerlerde çalınan Şinto dinsel müziğinin trampet tamtamları çocukların avaz avaz çıkardığı uğultuya karışarak dalga dalga buralara kadar geliyordu. Birden kendimi bambaşka bir garip ülkeye gelmişim gibi hissettim.

"Şin Çan, sen hep bu odada mı kalıyorsun?"

"Hayır... Burası ablamın odası. Bak orada ablamın bir sürü oyuncağı var. Gel sana göstereyim."

Şin İçi bunları söyledikten sonra sürgülü yer dolabından bir sürü bebek çıkardı: İlk sırayı Nara bebekleri alıyordu. Bu yekpare ahşaptan oyulmuş oyuncakların arasında saçı başı, elbisesi kırmızı bir maymun vardı. Yine Kimekomi ahşap oyuncaklarına örnek olarak yaşlı bir dede ve yaşlı bir nine vardı. Batı Kyoto'dan gelen Keşi bebekleri dokuz on cm boyunda, çok küçüktüler. Ayrıca aralarında çamurdan yapılan Fuşimi bebekleri ve sepetin içinde olduğu için sadece başı ve kolları görülen İzukura bebekleri vardı. Şin İçi bunları dikkatle etrafımıza dizmiş, gövdesiz erkek ve kız bebek başlarını altlarındaki tel çıkıntılarından iki *tatami*'nin arasına yerleştirerek sayamadığım kadar çok oyuncak sergilemişti. Minderlerimizin üzerine yüzükoyun yatmış, bazen bıyıklı, bazen bıyıksız, bazen de gözleri bir yerlere bakar gibi yapılmış bu harikulade bebekleri en ufak yüz ifadelerine kadar gözden geçirmiştik. Ancak o zaman bu küçük insanların yaşadığı dünyayı daha yakından kavrayabilmiştim.

"Burada ayrıca bir sürü el yapımı gravür var..."

Şin İçi bunları söylemiş, başka bir dolaptan Kabuki aktörlerinden Hanşiro ya da Kikinoco'ya benzeyen bir sürü resmin yer aldığı bir tomar kâğıt çıkarıp bana göstermişti. Aradan kaç yıl geçtiğini bilemiyorum ama ahşap baskı tekniği ile basılan bu gravürlerin renkleri parlaklıklarını hiç kaybetmeden dipdiri kalmışlardı. Ancak dut yaprağından yapılma Gifu mamulü olan bu kâğıtları açınca yer yer kabardığını, küf koktuğunu anladık. Bu resimlerde Japonya'nın yeni çağı olan Feodal Edo Devri'nin güzel kadın ve erkekleri dipdiriydiler. Ağız, burun, gözlerinden tutun da, ellerine, ayaklarına, hatta parmaklarına varana dek bütün organları iki boyutlu mekânda bile hareket halindeymiş gibi çizilmişti. Aynen bu konağa benzer bir köşkün arka bahçesinde maiyetinde pek çok nedimesi olan bir prenses vardı ve bunlar etraflarında uçuşan ateşböceklerini kendilerinden uzaklaştırmaya çalışıyorlardı... Başına hasır şapka geçirmiş bir samuray, ıssız bir köprübaşında bir uşağın kellesini uçuruyordu. Cesedin cebinden aldığı ince uzun mektup kutusundan çıkan tomarı ay ışığına tutarak okumaya çalışıyordu. Ondan sonraki resimde siyah giysiler içinde maskeli bir kötü adam vardı. Saray cariyelerinden birinin odasına gizlice giriyor, mışıl mışıl uyumakta olan güzel saçlı kadının yüzüne yastık kapatıp kılıcını boynuna saplıyordu. Başka bir sayfada fener ışığının altında gecelikler içinde şuh bir kadın görünüyordu. Ağzında kan damlayan usturayla zorla nefes alıp verirken, gözlerini ayaklarının altında yatan erkeğe çevirmiş "Bunu hak etmiştin!" diyerek onun can çekişmesini seyrediyordu. Şin İçi'nin de, benim de seyrederken en çok hoşlandığımız resimler cinayet sahneleri oldu: Gözleri yuvalarından fırlamış kurbanların yüzünü, gövdeleri ortadan ikiye bölünmüş yalnız belden altı ayakta duran insanları, bulutları andıran simsiyah kan lekeleriyle benek benek

olmuş sahneleri dilimiz tutularak seyrediyorduk. Derken odada bir ses duyuldu:

"Şin Çan, yine ne halt karıştırıyorsun orada? Yoksa yine benim eşyalarımı mı kurcalıyorsun?"

Uzun kollu ipek bir kimono giymiş on üç on dört yaşlarında bir kız sürgülü kapıyı aralayarak içeri girmişti. Kaşları çatık; gözlerinde ve dudaklarında azametli bir şövalye ifadesi, yüzünde ise çocuksu bir öfke vardı.

Ayakta dikilip bir bana, bir kardeşine kötü kötü baktı.

Şin İçi'nin ezile büzüle yerinden kalkıp korkudan süklüm püklüm olacağını düşündüğüm halde, o hiç oralı olmadı.

"Ne diyorsun sen ya! Ben kimsenin eşyasını filan kurcalamıyorum. Arkadaşıma bir şeyler gösteriyorum, hepsi o kadar..." dedi ve ablasını hiç ciddiye almadan, hatta dönüp bakmaya bile gerek duymadan yattığı yerden kitabın sayfalarını çevirmeye devam etti:

"Kurcalama onları dedim sana!"

Kız hışımla Şin İçi'nin üstüne geldi ve bakmakta olduğumuz kitabı elinden almak için çekmeye başladı. Ama Şin İçi bırakmadı. Biri önünden, öteki arkasından kitaba asılmaya başlamışlardı. Kitabın cildi ortadan ayrılır gibi oluncaya kadar bir müddet öyle cebelleştiler. Şin İçi, "Seni abla bozuntusu cimri keçi seni... Bir daha ben de senin bir şeyini alırsam!" diye kitabı ablasına savurdu. Sonra da eline geçen bütün ahşap bebekleri ablasına fırlattı ama tutturamadı, bebeklerin hepsi cumbaya çarptı.

"Yaptıklarını görüyorsun değil mi? Terbiyesizlik yapıp yine bana vurdun... Canın vurmak mı istiyor, vur o zaman! Daha fazla vur... Ama geçen sefer bıraktığın morluk hâlâ geçmedi. Bunları babama gösterip yaptıklarını bir bir anlatacağım... Bunları unutma Şin İçi..."

Gözleri dolu dolu olan kız kimonosunun eteğini kaldırıp bembeyaz sağ bacağının kavalkemiği civarında oluşan morartıyı gösterdi. İnce, yumuşak teninin altında mavi damarlar meydana çıkmış, dizkapağından baldırına kadar olan bölgede ise canının gerçekten çok yandığını gösteren benek benek mor halkalar oluşmuştu.

"Anlatırsan anlat... Bana ne! Cimri! Cimri!"

Bebekleri rasgele tekmeleyerek bana, "Gel dışarıda oynayalım," dedi ve elimden tutup beni uçururcasına dışarı çıkardı.

"Ablan hâlâ ağlıyor mudur dersin?"

Kızın başına gelenlere çok üzüldüğüm için dayanamayıp bu soruyu sormuştum.

"İstediği kadar ağlasın, bana ne! Zaten her gün kavga edip ağlatırım onu. Hem o benim öz kardeşim değil ki! Babanın metresinden olan kızı!"

Şin İçi, ablası hakkında bu saygısız konuşmayı yaptıktan sonra Batı Konağı ile Japon Konağı arasındaki zelkova ve *enoki* ağaçlarının gölgesine kadar yürüdü. Burası öyle asırlık ağaçlarla kaplıydı ki hiç güneş yüzü görmeyen nemli toprakta yer yer yeşil yosunlar oluşmuştu. Bu koyu gölgelikte esen serin rüzgâr yakalarımızdan girip içimize işliyordu. Eski bir kuyunun kalıntısı mı desem, yoksa bataklık mı desem bir türlü çıkartamadığım bulanık bir gölete geldik. Göletin üstü çeşitli su bitkilerinden oluşan yeşil bir tabakayla kaplıydı. Kıyıdaki hendeğe oturup nemli toprak havasını koklarken ayaklarımızı tembel tembel aşağı salıvermiştik. İşte tam o anda bir yerlerden dalga dalga çok ince duygulu ve zevkli bir müzik parçası geldi kulaklarımıza.

"Bu da ne?"

İçgüdüsel olarak müziğe kulak verip sormuştum.

"Ablam piyano çalıyor."

"Piyano ne demek?"

"Orga benzer bir aletmiş. Ablam öyle söyledi. Batı Konağı'na her gün bir yabancı kadın gelip ona ders veriyor."

Şin İçi bunları söyleyip Batı Konağı'nın ikinci katını işaret etti. Et rengi perdeli pencerelerden dışarıya devamlı kulağımızın hiç alışkın olmadığı bir müzik akıyordu. Bazen ormanın derinlerinde gülen hayaletlerin sesi gibi yankılanıyor, bazen de çocuk masallarındaki binlerce cücenin hep birlikte dans etmesini andıran bir izlenim bırakıyordu.

Düş dünyasının renkli ipliğiyle, çocuk aklımda binlerce acayip hülyalar ören bu ilginç müzik, sanki şu anda kıyısında oturduğumuz yıllanmış bataklığın içinde çalınıyormuş gibi gelmişti bana.

Bu nefis müzik şöleni sona erdiğinde, içimi doldurran coşku hâlâ devam ediyordu. Gözlerimi ikinci katın penceresine çevirdim. Kızın ve o yabancı kadının yüzünü görmek arzusuyla yanıp tutuşuyordum.

"Şin Çan! Sen oraya oynamak için giremiyor musun?"

"Yaramazlık yaparım diye annem kesinlikle izin vermiyor. Bir gün kimseye çaktırmadan girmek istedim ama kapıyı açamadım çünkü kilitliydi."

Şin İçi de benim gibi büyük bir merakla gözlerini ikinci kata çevirdi. Tam bu sırada arkamızdan bir ses duyduk:

"Çocuklar, beni de aranıza almaz mısınız?"

Bu çocuk bizim okula devam eden, bizden bir iki yaş büyük bir öğrenciydi. Adını bilmiyordum ama, kendinden küçükleri her gün rahatsız eden bir grubun elebaşısı olduğu için yüzü bana yabancı değildi. Acaba bu herif buraya ne cüretle geldi, diye düşünürken, hiç sesimi çıkarmadan kuşkulu gözlerle onu süzmeye başladım. Şin İçi ona teklifsizce, "Senkiçi, Senkiçi" diyerek seslendiği halde, o Şin İçi'ye "Küçükbey! Küçükbey" derken

sanki ona yaltaklanır gibi bir hali vardı. Sonradan öğrendiğim kadarıyla bu çocuk onlara hizmet eden seyisin oğluymuş. Şin İçi, bu haliyle gözüme İtalyan sirklerindeki vahşi hayvan terbiyecisi güzel kızlardan biri gibi görünmüştü.

"Öyleyse şimdi hep birlikte hırsız-polis oyununu oynayalım. Biz Ei Çan'la polis olalım, sen de hırsız ol! Tamam mı?"

"Tamam ama bu sefer geçen seferki gibi sert davranmak, iple bağlayıp üstüme sümük atmak yok!"

Bunları duyunca çok şaşırmıştım. Şin İçi gibi sevimli bir çocuğun Senkiçi'ye hoyrat davrandığı, iple bağlayıp onun canını yaktığı sahneleri gözümün önünde canlandırmaya çalıştım ama bir türlü aklım almadı.

Oyun başladı, Şin İçi ve ben polis olduk. Bataklığın etrafında dolanmaya, sık ağaçların arasında hırsız Senkiçi'yi takip etmeye başladık. İki kişi bile olsak yaş ve cüsse olarak küçük olduğumuz için Senkiçi'ye yetişemiyorduk. Sonunda hırsızı Batı Konağı'nın arkasındaki bahçe duvarının köşesinde yer alan küçük depo odasında kıstırdık. Önceden fısıldaşıp kararlaştırdığımız gibi nefesimizi tutup hiç ayak sesi çıkarmadan kiler kapısından içeri süzüldük ama Senkiçi nereye saklandıysa görünürlerde yoktu. Küçük loş kileri dolduran fasulye salçası ve soya sosu fıçıları öyle feci kokuyordu ki içeri girince boğulur gibi olduk. Örümcek ağlarından görünmez hale gelmiş tavan arasında, fıçıların arkasında böcekler kol geziyordu.

Bütün bu manzaralar sanki o zamanki çocuk aklımızla türlü türlü muziplikler düşünmemiz için hazırlanmış dekorlar gibiydi. Derken kulağımıza kıs kıs bir gülme sesi geldi ve tepemizdeki dam kirişlerine asılı koca zembil takur tukur etmeye başladı. Sonra da oradan, "Öcüüü!" diyerek Senkiçi başını dışarı uzattı.

Şin İçi hemen haykırarak karşılık verdi:

"Hey! Hemen aşağı in! Hemen gel buraya! Yoksa elimizden çekeceğin var!"

Elimizdeki süpürgeyi kaldırmış, yüzüne batırmaya çalışıyorduk.

"Sıkıysa siz buraya gelin! Yaklaşacak olursanız valla üstünüze işerim!"

Zembilin içinde dikildiğini görünce üstümüze işemeye hazırlandığını anlamıştık. Şin İçi hemen zembilin altına geçip orada bulduğu bambu sopayı kaptı ve zembilin geniş örgüleri arasından geçirerek Şin İçi'nin kıçını, ayaklarını rasgele dürtmeye başladı.

"Sen hâlâ inmeyecek misin ha? Söyle bakalım..."

"Yapmayın, yapmayın! Canım yanıyor, tamam, pes... İniyorum aşağı. Affedin beni efendim."

Senkiçi inleyerek, oflayarak, özür dileyerek, acıyan yerlerini tuta tuta bulunduğu yerden aşağı iner inmez Şin İçi hemen onun yakasına yapışıp saçma sapan sorgulamaya başladı:

"Şimdi hemen konuş bakalım... Neler çaldın? Nerelerden çaldın?"

Senkiçi de aynı şekilde ipe sapa gelmez cevaplar verdi. Manifaturacıdan beş top kumaş, balıkçıdan çiroz çaldığını, Japon bankasında banknot sahtekârlığı yaptığını hiç yüzünü kızartmadan anlattı.

"Seni gidi kendini bilmez şerefsiz herif seni! Daha başka ne haltlar karıştırdın... Allah bilir ya, sen cinayet filan da işlemişsindir. Söyle, cinayet de işledin mi?"

"Evet efendim, işledim. Kumagaya'daki hendek başında masörü öldürüp cebinden para kesesini yürüttüm. İçinden elli altın çıktı. Sonra da gidip bu parayı, Yoşivara'nın o malum mahallesinde karılarla yedim."

Bütün bu sözleri herhalde eskiden minik kutuların içinde seyredilen sinemalarda ya da sıradan tiyatrolarda

duymuş olmalıydı. Çünkü her soruya anında ve doğaçlama olarak cevap veriyordu.

"Ama sen mutlaka ondan başkalarını da öldürmüşsündür. Haydi öt bakalım. Ne o? Söylemeyecek misin? Söylemezsen sana öyle bir işkence ederim ki feleğin şaşar..."

"İşlediğim suçların hepsi bu kadar efendim. Lütfen beni affedin!"

Şin İçi bu yalvarıp yakarmalara kulak asmadan hemen Senkiçi'nin belinde duran kirli sarı yün kuşağı çekip aldı ve önce ellerini arkasına bağladı; sonra da kuşağı ustaca bacaklarına sımsıkı dolayarak ayak bileklerinin üstünde düğümledi. Bu iş bitince Senkiçi'nin saçlarını çekmeye, yanaklarını çimdikleyip asılmaya, iç kısmı kıpkırmızı dışarı gelecek şekilde gözkapaklarını ters çevirip göz akını göstermeye, kulaklarını ve elini ağzına sokarak avurtlarını çekiştirmeye başladı. Şin İçi, bu oyunu oynarken çocuk aktörler ya da genç geyşalarınkine benzer ince, soluk parmaklarını büyük bir ustalıkla hareket ettirmiş, Senkiçi'nin gözenekli, esmer, tombalak, çirkin suratını lastik gibi sündürüp durmuştu. Bu işten bıkınca, "Bekle, bekle! Daha senin suçun çok... Şimdi de alnına kömürle yazı yazacağım," dedi. Orada bulunan çuvaldan bir odun kömürü alarak tükürükledi ve Şin İçi'nin alnına sürtmeye başladı. Çok canı yandığı için yüzü eğilip yamularak şekilden şekile giren Senkiçi ağlamaya başladı. Ama baktı ki fayda etmiyor, kendini tamamen Şin İçi'nin ellerine bıraktı. Gün boyunca okulda terör estiren, zorba takımının elebaşısı bu güçlü kuvvetli çocuğun Şin İçi'nin pamuk ellerinde şamar oğlanına döndüğünü, yüzünün gözünün öcü gibi kömürlere bulandığını görünce, o zamana dek hiç duymadığını garip bir ferahlık ve sevinç doldurmuştu içimi. Ama bugünün bir de yarını vardı. Yarın bunların hesabını sormaya kalkarsa ben ne yapardım? Bu yüzden Şin İçi'nin

yaptığı kepazeliklere katılmak gelmedi içimden.

Bir süre sonra ipleri çözülünce Senkiçi başını kaldırarak dargın gözlerle Şin İçi'yi süzdü ve dermansız bir şekilde olduğu yere yüzükoyun kapaklandı kaldı... O kadar dil döktüğümüz halde ölü gibi hareketsiz duran vücudunda hiçbir hareket belirtisi olmadı. Kollarından tutup kaldırmaya çalıştık ama o yine pelte gibi olduğu yere yığıldı. Biraz tedirgin olmuştuk. Sessizce Senkiçi'nin durumunu izlemeye başladık. Şin İçi, "Hey, ne oldu? Bir şey mi var?" diyerek sertçe Senkiçi'nin yakasına yapıştı ve onu sırtüstü çevirdi. Senkiçi önce ağlama numarasına başlayıp ardından suratındaki kömür islerini kimonosunun dar kollarına sildikten sonra, "Üvee.... Cee..." diye gülünce biz de makaraları koyuverdik, çünkü çok komik olmuştu.

"Hadi, şimdi de başka bir şey oynayalım."

"Küçükbey! Tekrar söylüyorum. Bir daha öyle canımı yakacak şeyler yapmak yok! Baksanıza şuraya, her tarafımı yara bere içinde bıraktınız!"

Gerçekten de ip, Senkiçi'nin bileklerinde kıpkırmızı iz bırakmıştı.

"Bu oyunda ben kurt olacağım, siz de yolcu olacaksınız. Oyunun sonunda ikinizi de gebertip yiyeceğim."

Şin İçi yine böyle konuşmaya başladığı için çok tedirgin olmuştum. Fakat Senkiçi hiç oralı değildi.

"Tamam! Haydi başlayalım çocuklar..." diyerek hemen ortaya atıldığı için artık oyunbozanlık yapamazdım. Şin İçi kurt oldu, biz yolcu. Şu anda içinde bulunduğumuz bu kiler de geceyi geçireceğimiz ufak bir kır tapınağıydı. Neyse, gece yarısı oldu ve kurt Şin İçi kapımıza gelip deli gibi ulumaya başladı. Baktı ki açmıyoruz, kapıyı kemirip içeri girdi. Yerde dört elle sürünürken dana böğürtüsü, köpek homurtusu gibi garip sesler çıkartarak, ondan kaçmaya çalışan iki yolcuyu odanın içinde fırıl fı-

rıl döndürerek kovalamaya başladı. Şin İçi oyuna kendini öyle kaptırmıştı ki, bir yakalarsa Allah bilir başıma neler gelecek diye yarı korkuyla sırıtırken kendimi can havliyle pirinç çuvallarının üstüne atıyor, tavandan sarkan hasırların arkasına saklanıyordum.

"Senkiçi... Dur! Seni bacağından yakaladım. Sen yandın... Artık yürümen yasak."

Kurt bunları söyledikten sonra yolculardan birini köşeye kıstırmış, üstüne atlayarak her tarafını ısırmaya başlamıştı. Senkiçi de aynen aktör gibi ıstıraplar içinde suratını buruşturuyor, aygın baygın gözlerini çeviriyor, ağzını burnunu yamultuyor, vücudunu titreterek acayip rol yapıyordu. Fakat kurt boynuna saldırıp gırtlağını kopartınca bir çığhk attı ve son bir defa nefes almak ister gibi ağzını açarken ellerini ayaklarını zangır zangır titreterek olduğu yere yığıldı kaldı.

Tabii ben de titriyordum, çünkü şimdi sıra bendeydi. Kim bilir başıma neler gelecekti. Hemen çuval yığınının üstüne sıçradım ama kurt beni kimonomun kolundan kapmıştı. İnanılmaz bir güçle ha bire beni aşağı doğru çekiyordu. Betim benzim atmıştı. Çuvallara sımsıkı tutunmaya çalıştım ama ne çare! Gözü dönmüş kurdun haşin bakışlarından yılarak, "Tamam, artık benim de işim bitmiştir!" dedim ve gözlerimi kapatıp teslim bayrağını çekmemle birlikte kendimi odanın toprak zemininde buldum. Şin İçi beni pirinç çuvallarının üstünden çekerek yere yuvarlamış, sonra da yıldırım hızıyla boynuma çökerek gırtlağımı dişleriyle koparmıştı.

"Çocuklar, şimdi ikiniz de ölüsünüz. Bundan sonra başınıza ne gelirse gelsin mızıkçılık yapmak, kımıldamak yok, tamam mı? Şimdi ikinizin de etlerinizi kemireceğim, hem de iskeletinize kadar..."

Şin İçi'nin bu sözleri üzerine, üst baş darmadağın, el kol açık bir halde toprak zeminde sırtüstü bir milim kı-

mıldamadan öylece yattık. Aniden vücudumun orası burası kaşınmaya, kimonomun sıyrılan eteğinden apışarama püfür püfür serin rüzgâr esmeye başladı.

Sağa doğru açılmış elimin ortaparmağının Senkiçi'nin saçlarına değdiğini hissettim.

"Sen daha tombulsun, tam dişime göresin... Önce seni yemeye başlayacağım."

Şin İçi bunları söyledikten sonra sürünerek Senkiçi'nin üstüne çıktığında keyfine diyecek yoktu. Senkiçi gözlerini yarı aralayıp fısıldayarak ikaz etti:

"Bakın, önce de dediğim gibi acıtıcı şaka yapmak yok."

"Tamam, tamam, acıtmam. Sen şimdi hiç kımılda-ma."

Şin İçi abartılı bir şekilde ağzını şapırdatarak Senkiçi'nin başını, yüzünü, göğsünü, karnını, kollarını, bacaklarını yalayıp yutmaya, pis sandallarıyla suratını, burnunu, vücudunu ezip çiğnemeye başladı. Çok geçmeden Senkiçi'nin her tarafı yeniden çamurlara bulanmıştı.

"Evet, şimdi de sıra kalçadaki etlere geldi."

Senkiçi'yi yüzükoyun çevirip kimonosunun eteğini sıyırır sıyırmaz birdenbire çıplak kalçaları yan yana duran iki baş soğan gibi meydana çıkıverdi. Şin İçi sıyırdığı eteği kurbanının başına örterek sırtına atladı ve şapur şupur yalamaya başladı. Fakat o ne yaparsa yapsın Senkiçi'de "gık" yoktu. Fakat odanın serinliğinde üşüyen kıçının tüyleri diken diken olmuş, derisi dalga dalga seğirmeye başlamıştı.

Az sonra benim de başıma aynı şeylerin geleceğini düşününce kalbim gümbür gümbür çarpmaya başladı. "İnşallah benim üstüme o kadar gelmez!" diye içimden dua ediyordum; ama Şin İçi benim üstüme çullanmakta da gecikmedi. Ayaklarını ata biner gibi açarak göğsüme oturdu ve burnumun ucundan dişlemeye başladı. Hare-

ket ettikçe kimono ceketinin astarı kulağımda hışırdıyor, burnuma kimonosunun naftalin kokusu geliyordu. Yanaklarım Şin İçi'nin pahalı ipek kimonosuna sürtünürken göğsümde ve karnımda onun ılık ağırlığını hissediyordum. Islak dudakları ve kadifeyi andıran dilinin ucuyla beni şapur şupur yalarken içim gıcıklanıyor, kendimi bir tuhaf hissediyordum. Az önceki korkulu önyargılarımın üstüne bir sünger çeken bu duygularım beni büyüler gibi pençesine alarak kalbimi fethetti. Sonunda rahatlamıştım. Daha sonra sol şakağımdan sağ yanağıma kadar olan bölgede Şin İçi tepinip dans etmiş, çamurlu pabuçlarının altında ağzım burnum çizilmişti ama kendimi çok hoş hissetmiştim. Hem bedenim hem de ruhumla Şin İçi'nin oyuncağı olmuştum. Bundan büyük bir zevk ve mutluluk duymaya başlamıştım.

Sonunda beni de yüzükoyun yatırıp kimonomun eteğini kaldırdı, belimden aşağı her tarafımı şapur şupur yaladı. Toprak zeminde yan yana yatan iki cesedin çıplak popolarının görüntüsü çok hoşuna gitmiş olmalı ki kıkır kıkır gülmeye başlamıştı. Fakat tam o sırada az önceki hizmetçi kadın ansızın kilerin kapısında beliriverince Senkiçi de ben de çok şaşırmış, hemen toparlanıp kalkmıştık.

"Küçükbey, burada mısınız? Üstünüzü başınızı berbat etmişsiniz. Neden hep böyle pis yerlerde oynuyorsunuz? Sen Çan, bak bütün bunlar hep senin başının altından çıkıyor, kabahat sende... Evet, evet, sende..."

Hizmetçi kadın kaşlarını çatmış Senkiçi'yi bir yandan azarlıyor, bir yandan da ağzındaki yüzündeki çamurlu ayak izlerine bakarak bir anlam vermeye çalışıyordu. Az önce üstünde yürüdüğü için benim de suratım sızım sızım sızladığı halde hiç sesimi çıkarmadan dayanmaya çalışmış, sanki çok korkunç bir suç işlemişim gibi olduğum yerde taş kesilmiştim.

"Küçükbey, banyo hazır. Oyunu bugünlük burada kesip eve dönmezsen annen çok kızacak. Ei Çan, seni yine evimize bekliyoruz. Ama artık vakit geç oldu. İstersen seni evine kadar geçireyim, ne dersin?"

Hizmetçi kadının bu nezaketi yalnız bana gösterdiğini bile bile teklifini reddettim.

"Ben yalnız giderim, siz zahmet etmeyin!"

Hep birlikte beni bahçe kapısına kadar uğurladılar. Orada vedalaştık.

"Haydi hoşça kalın..."

Dışarıda akşam olmuştu. Sokaklara mavi bir sis inmiş, nehir boyundaki ışıklar pırıl pırıl parlıyordu. Korkunç esrarengiz bir ülkeden, aniden, insanların arasına dönmüş gibiydim. Evime yürürken bugün başıma gelenler, bir rüya gibi gözümün önünden geçiyordu. Şin İçi'nin o güzel, asil görünüşü; insanı insan olarak düşünmeyen bencil davranışları bir gün içinde öyle içime işlemişti ki ona hayran olmuştum.

Ertesi gün okula gittiğimde daha bir gün önce başına gelmedik kalmayan Senkiçi'nin hiç değişmediğini gördüm. Okulda yine kalabalık bir topluluğun başına kabadayı kesilmiş, güçsüz ve zayıf çocukları taciz etmekle meşguldü. Şin İçi ise her zamanki çekingen haliyle küçülmüş, spor sahasının bir köşesinde dadısıyla birlikte oturuyordu.

"Küçükbey! Oyun oynayalım mı? Ne dersin?"

"İstemiyorum."

Kaşlarını çatmış, sanki çok rahatsızmış gibi başını iki yana sallayarak bana böyle yanıt vermişti.

Aradan dört beş gün geçince yine bir okul dönüşünde Şin İçi'nin refakatçisi beni durdurdu.

"Bugün kızların Bebek Bayramı. Şin İçi'nin ablası evi oyuncak bebekleriyle süsledi. Sen de bu eğlenceye gelmez misin?"

O gün konağın bahçesine, bekçiye selam vererek ön kapıdan girdim. Binanın ana kapısının yanındaki sürgülü dar kapıyı açınca Senkiçi bir yerlerden uçarcasına çıkıp geldi ve beni bir koridordan geçirerek ikinci kattaki on beş on altı metrekarelik bir odaya çıkardı.

Şin İçi ve Mitsuko basamaklı bebek raflarının önüne sere serpe uzanmış, kavrulmuş fasulye yiyorlardı. Biz içeri girince kıs kıs gülmeye başladıklarına bakılırsa mutlaka yine bir hinlik düşünüyor olmalıydılar.

"Küçükbey; ne var, komik bir şey mi oldu?"

İki kardeşin yüzüne bakıp işin içinde bir bit yeniği sezen Senkiçi bu soruyu sormuştu.

Bebekler, merdiven şeklinde yapılmış üstü kırmızı yün kumaşla kaplı bir tezgâhın basamaklarına diziliydi. En üstte kiremitleri Asakusa'daki Kannon Tapınağı'nın damını andıran bir saray çatısı yer alıyordu. Orta avluyu simgeleyen basamakta imparator ve imparatoriçenin haricinde; trampet, darbuka, flüt çalıp şarkı söyleyen beş saray nedimesi vardı. Sağdaki kiraz ağacının yanında Sağ Cenah Beylerbeyi, soldaki mandalina ağacının yanında Sol Cenah Beylerbeyi yer alıyor, onun altındaki mekânda üç erkek hizmetçi kazanda içki ısıtıyorlardı. Bunların altındaki basamaklarda ise şamdan sehpaları, tepsiler, diş karartma malzemeleri, altın spiral desenli lake kaplı oyuncak mobilyalar ve bir sürü bebek yer alıyordu.

Tezgâhın önünde durmuş hayranlıkla bebekleri seyrederken, Şun İçi usulca yaklaşıp arkamdan kulağıma fısıldadı:

"Sakın renk verme, Senkiçi'ye şimdi öyle bir içki içireceğim ki dut gibi sarhoş olacak..."

Sonra hemen onun yanına gitti ve sanki hiçbir şey olmamış gibi gayet sakin konuştu:

"Senkiçi, bak burada dört kişiyiz. Şimdi oturup adam gibi kafa çekelim diyorum, ne dersin?"

Hemen daire olduk, kavrulmuş fasulyeyi meze yaparak sake içmeye başladık. Senkiçi, "Yahu arkadaşlar, kırk yıldır kafa çekerim, hiç böyle kral içki görmedim!.." gibi laflar edip büyüklerin ağzıyla konuştuğu için hepimiz gülmekten kırılıyorduk. Ufak sake kadehimiz yoktu, bu yüzden içkiyi büyük çay bardaklarına dolduruyor ama sanki ufak kadeh tutuyormuş gibi numara yaparak içkileri birbiri ardından lıkır lıkır gövdeye indiriyordu. Ha şimdi, ha birazdan sarhoş olacak diye merakla bekliyorduk. Öyle matrak bir durumdu ki Mitsuko gelen gülme krizini atlatmak için karnını tutuyordu... Senkiçi içki içerken biz ona çok az iştirak etmiştik ama o çakırkeyif olduğunda, şaka maka biz de kafaları bulmaya başlamıştık. Sıcak içki midemi kaynatmış, şakaklarıma kadar suratımı ter basmış, başımın tepesi uyuşmaya başlamıştı. Odanın zemini bir sağa bir sola, bir yukarı bir aşağı kayık gibi sallanıyordu.

Senkiçi, "Küçükbey... Vallaha ben kafayı buldum. Ama sizin de suratlarınız kıpkırmızı... Haydi kalkalım.... Bakalım yürüyebilecek miyiz..." dedi.

Bunları söyledikten sonra kalkıp kollarını sallayarak askerî adımlarla yürümeye çalıştığı sırada tökezleyip düştü. Ama düşerken de kafasını duvardaki cumba direğine çarptı. Yine kendimizi tutamamış, kahkahalarla gülmeye başlamıştık. Önce yüzünü buruşturup, "Vay, vay, vay... Yandım anam!" diyerek başını ovuşturdu... Ama dayanamamış, bu komik haline kendisi de kıs kıs gülmeye başlamıştı...

Sonunda biz de havaya girip onu taklit etmek için hep birlikte ayaklandık. Yürüyor, devriliyor, devrilirken gülüyor, yerlerde yuvarlanıyor, çığlık çığlığa ortalığı birbirine katıyorduk.

"Heey! Mis gibi oldu kafam. Var mı bana yan bakan!"

Senkiçi eteğini kuşağına iliştirerek, Edo zamanının zanaatkârları gibi ellerini kimonosunun içine sokup beline yumruk yaptı; omuzlarını yukarı kaldırarak havalı havalı yürümeye başladı. Az sonra Şin İçi, Mitsuko ve ben de onu taklit ederek eteklerimizi kuşağımıza iliştirmiş, yumruklarımızı kimononun içinden omzumuza götürmüştük. Kabuki oyunlarındaki Bayan Kiçiza'yı andıran bu kılığımızla basbas bağırıyorduk:

"Mis gibi oldu kafam. Var mı bana yan bakan!"

Odanın içinde yalpalayarak resmî geçit yaparken gülüyor, yerlerde yuvarlanıyorduk.

Senkiçi'nin aklına birdenbire iyi bir fikir gelmiş gibi hepimizi durdurdu.

"Bir dakika, bir dakika! Küçükbey, 'Tilki Oyunu' oynayalım mı? Ne dersiniz?"

Hemen karar verildi. Mitsuko, kadın kılığına girmiş cadı tilki olacaktı, Senkiçi ve ben de tilkiyi avlamaya çıkan iki köylü olacaktık. Fakat cadı bizi tilki şekline sokacak ve başımıza bir sürü bela gelecekti. Tam o sırada, tesadüfen oradan geçmekte olan Samuray Şin İçi bizi cadı tilkiden kurtaracak, kadını ortadan kaldıracaktı. Plan buydu. Hâlâ sarhoşluk üzerimizde olduğu için herkes hemen rolünü kabul etti ve oyun başladı.

Senkiçi ve ben elbezlerini kıvırarak başımıza dolayıp alnımızda düğümledik; kimonomuzun eteklerini belimize soktuk; elimizdeki perde süpürgelerini başımızın üstünde sallayarak sahneye çıktık.

"Yahu, son zamanlarda buralara çok kötü bir tilki dadanmış, millete illallah dedirtiyormuş. Artık bugün şu tilkinin canına okuyalım!"

Karşıdan tilki rolündeki Mitsuko göründü:

"Merhabalar, efendim merhabalar... Çok güzel yemeklerim var... Size onlardan ikram etmek istiyorum. Lütfen benimle gelin."

Bunları söyledikten sonra sırtımıza birer kez vurur vurmaz bizi tilki şekline sokmuştu. Biz de göz kırparak hemen kıza sulanmaya başladık.

"Vay be, ne güzel kız bu... Bir içim su..."

"Beyler, şimdi sizi tilki yaptım. Şu anda tilkisiniz. Size güzel yemek olarak ne ikram edeceğim biliyor musunuz? Gübre! Yani gübre yiyeceksiniz..."

Mitsuko kendi söylediklerine kendisi de katıla katıla gülerek dişiyle koparttığı birkaç çeşit sakızımsı tatlıyı ağzından çıkarıp, ayağının altında iyice ezip içine kavrulmuş fasulye attı ve bunların üstüne birkaç damla sümük damlatarak hep birlikte yoğurdu. Sonra da pis bir tabağın içine tepeleme yığarak önümüze koydu. Yakındaki beyaz pirinç rakısının içine balgam, tükürük, ne çıkartabilirse doldurdu ve bize ikram etti.

"Efendim, buna da *çiş rakısı* derler... Lütfen buyrun, afiyet olsun!"

Ben ve Senkiçi, "Ah çok nefis olmuş! Ne kadar hoş, ne kadar harika bir lezzet!" diyerek önümüze konulanların hepsini bir lokma bırakmadan şapur şupur hem de damak çatlatarak yedik. Yalnız beyaz rakı ve kavrulmuş fasulye biraz tuzlu geldi.

"Şimdi size *şamisen*'le[1] müzik çalacağım. Siz de tabakları başınıza koyup oynayacaksınız."

Mitsuko süpürgeyi *şamisen* gibi tutarak çalarken *Korya korya* diye bir de şarkı tutturdu. Biz de kalkıp pasta tabaklarını şapka gibi başımıza giydik, "*Hoş-gel-di-niz, beş git-ti-niz*!" diye bir ritim tutturarak oynamaya başladık.

Tam o anda Samuray Şin İçi boy gösterdi ve tilkinin gerçek kişiliğini keşfetti.

1. Mızrapla çalınan üç telli bir Japon çalgısı. (Ç.N.)

"Seni gidi pis hayvan seni! İnsanları kandırmaya utanmıyor musun? Seni şimdi sımsıkı bağlayıp geberteyim de gör..."

"Bak Şin Çan, hoyratça davranmak yok. Canımı yakarsan olmaz..."

Yenilmekten hiç hoşlanmayan, devamlı oğlan çocuklarıyla yarışan, erkekfatma Mitsuko'nun, bu sefer de gerçek inatçı kişiliği ortaya çıkmış, Şin İçi ile göğüs göğüse pençeleşiyor, bir türlü teslim olmuyordu.

"Senkiçi, şimdi tilkiyi bağlayacağım, şu kuşağını versene bana! Hem bu tilki rahat durmaz... Sıkı tutun ayaklarını, debelenmesin."

Senkiçi ile ben kimononun üstünden Mitsuko'nun iki bacağını sımsıkı kavradığımızda bu sahne bana geçen gün gördüğüm gravür kitabındaki ipek kimonolu genç samurayın uşağının yardımıyla güzel bir kızın parasını gasp ettiği resmi hatırlatmıştı. Şin İçi Mitsuko'nun ellerini arkaya bağlamak için epey mücadele vermiş ve başarmıştı. Sonra da hep birlikte kızı götürüp verandanın balkon korkuluklarına bağladık.

"Ei Çan! Gel buraya! Hemen şu tilkinin kimono kuşağını çöz ve ağzını kapatacak şekilde suratına bir haydut maskesi yap."

"Tamam, derhal!"

Hemen Mitsuko'nun arkasına dolandım, sarı ipek kuşağını çözdüm. Çin modeli yapılmış saçlarını bozmamaya çalışarak elimi kuğu gibi uzun boynundan içeri daldırdım. Öteki elimle tuttuğum ipek kuşağı, briyantinle vıcık vıcık olmuş yan buklelerinin altından hafifçe kulaklarını sıvazlayarak çektim ve iki defa çenesine dolayarak sımsıkı bağlayınca kuşak tombul yanaklarının içine iyice gömüldü. Mitsuko ıstıraplar içinde kıvranıp debelenirken tiyatrolarda gördüğümüz Altın Tapınak'taki Pamuk Prenses'ten farksızdı.

"Evet tilki hazretleri, şimdi de seni gübreyle tanıştırma sırası bizde."

Şin İçi bunları söyledikten sonra, oradaki lokuma benzer bir tatlıyı ağzına alıp iyice pelte haline getirdikten sonra kızın suratına püskürtmeye başladı. Yavaş yavaş Pamuk Prenses'in o güzel soylu yüzü lokum lekeleriyle cüzzamlılar gibi benek benek olmuş, gözlerinin ikisi birden kapanmış, çok komik bir hal almıştı. Senkiçi ve ben, biraz sonra olaya karışmaya başladık:

"Bu şerefsiz tilki demek hiç haberimiz olmadan az önce bize pislik yedirdi ha!"

Biz de ağzımıza aldığımız kahverengi soya jöleleri-ni kızın suratına püskürttük. Ancak biraz sonra, bu cezanın ona çok az geldiğinin, ona çok ılımlı davrandığımızın farkına vardık. Bu yüzden işi biraz daha ileriye götürerek, çiğnediğimiz jöleleri elimize tükürüp kızın çenesine, boynuna, yanaklarına sürmeye başladık. Hatta bununla da yetinmeyerek lokumları elimizde ezip yüzünün açıkta kalan her yerine sıvadık. Mitsuko, simsiyah fasulye jölesiyle tanınmaz hale gelmiş, ağız, burun ve yüz hatlarını yitirmiş, geride kalan topuzlu saçı, uzun kollu kimonosuyla hayalet masallarından fırlamış garip bir mahluk haline dönüşmüştü. Artık Mitsuko'da daha fazla dayanma gücü kalmadığı için, ne yapılırsa yapılsın kuzu kuzu sineye çekerek kendini ölü gibi bırakıvermişti.

"Bu seferlik onun hayatını bağışlıyorum. Bundan sonra insanları tilki milki yapmaya kalkarsa, hiç gözünün yaşına bakmaz gebertirim."

Şin İçi bunları söyleyip kızın yüzündeki maskeyi ve iplerini çözer çözmez, Mitsuko hemen kalktı, kapıyı açtı ve koşarak koridorda gözden kayboldu.

"Küçükbey, ablan bize çok kızdı galiba. Bizi şikâyet etmeye gitmiş olmasın..."

Senkiçi, "Sanki iyi halt ettik!" demek ister gibi kederli kederli bana bakıyordu.

"İstediğine şikâyet etsin, umurumda değil... Kız olduğuna bakmaz bana devamlı terbiyesizlik yaparsa, ben de her gün kavga çıkartır, ona dersini veririm."

Şin İçi böyle bol keseden atarak kasılırken sessizce kapı açıldı ve içeri eli yüzü tertemiz bir Mitsuko girdi. Yalnız şekerli jöle lekelerini değil makyaj pudrasını da tamamen silmişti, az öncekinin tersine yüzü şimdi pırıl pırıldı. Kıymetli mücevherleri andırırcasına parlayan teni iyice saydamlaşmış, dışarıya ışık saçar gibiydi.

Biz, ha şimdi ha birazdan çıngar çıkaracak diye tedirgin olurken Mitsuko, "Usulca banyoya girip temizlenip geldim ama yolda birine yakalanırım diye ödüm koptu. Yalnız, gerçekten bana çok kötü davrandınız..." demiş, yakınmakla yetinmişti. O anda bile fıkır fıkır gülüyordu. Bunu gören Şin İçi yeniden oyun havasına girdi:

"Bakın çocuklar, şimdi diyorum ki, siz üçünüz köpek olun, ben de insan olayım, size pasta masta vereyim. Siz de dört elle yürüyerek gidin o mamaları yiyin. Nasıl? Var mısınız?"

"Tamam arkadaşlar, varız... Bu iş bitmiştir. Haydi şimdi de köpek oluyoruz. Hav, hav, hav!.." diyerek Senkiçi hasırların üstünde dört elle fırıl fırıl dönerek koşuşturmaya başlamış, ben de onun kuyruğuna yapışıp dört ayak dolanmaya başlamıştım. Bu sırada Mitsuko, "Ben dişi köpeğim, tamam mı?" diyerek aramıza katılarak havlayıp sürünmeye başladı.

Sahibimiz bize, "Kuçu kuçu... Tut, tut!" gibi kafasına göre emirler yağdırıp yeteneklerimizi denemek için istediği numaraları yaptırdıktan sonra Şin İçi, "Başla!" der demez, birbirimizle yarışarak pastanın bulunduğu yere hücum ettik...

"Durun! Daha güzel bir fikrim var... Bir dakika bekleyin..."

Şin İçi bunları söyledikten sonra odadan çıktı fakat hemen sonra kırmızı krepten kolsuz ipek ceket giydirilmiş iki gerçek minik köpekle döndü ve onları bizim aramıza saldı. Az önce yarım bıraktığımız pis yiyecekleri yere dağıttı. Biz de beşimiz birden yarışırcasına ganimetin üstüne üşüştük. Birbirimize hırlıyor, diş gösteriyor, dil çıkararak aynı yiyeceğin üstüne saldırıyor, arada bir birbirimizin burnunu yalıyorduk.

Mamalarını bitiren finolar Şin İçi'nin parmak uçlarını, ayaklarını şapur şupur yalamaya başlamışlardı. Eh, biz de üç büyük köpek olarak onlardan aşağı kalamazdık... Biz de onlar gibi yaptık. Şin İçi verandanın korkuluklarına yaslanmış, bir yandan "Gıdıklanıyorum... Gıdıklanıyorum..." diye bas bas bağırırken, bir yandan da bembeyaz yumuşacık ayaklarını bir öne bir arkaya çevirerek burnumuza tutuyordu. Deli gibi Şin İçi'nin parmaklarının arasını yalarken, "İnsan ayağının tuzlu, ekşi bir tadı var... Güzel insanların ayakları bile güzel... Hem de parmaklarından tırnaklarının şekline kadar..." diye düşünüyordum...

Finolar oyuna dalmış sırtüstü yatıp, ayaklar havada debelenip Şin İçi'nin eteklerini çekiştirirken, Şin İçi zevkten dörtköşe ayağıyla hayvanların yüzlerini okşuyor, karınlarını mıncıklıyordu. Ben de köpekleri taklit ederek dişimle onun eteklerini çekiştirmeye başlayınca köpeklere yaptığı gibi yanaklarıma basarak, ayağıyla alnımı okşayarak karşılık verdi. Fakat topuğuyla gözlerimin üstüne bastığında, ayağıyla ağzımı tıkadığında biraz canım yanmış, rahatsız olmuştum.

Oyun, eğlence derken o gün de karanlık basana dek hoşça vakit geçirip eve döndüm. Ama ertesi günden itibaren hemen hemen her gün Hanavaların konağınday-

dım. Öyle oldu ki okuldayken bile bir an önce onlara gidebilmek için dersin bitmesini dört gözle bekler hale gelmiştim. Mitsuko'nun ve Şin İçi'nin yüzü artık aklımdan çıkmaz olmuştu.

Ben ona bağlandıkça Şin İçi'nin bencilliğinin dozu da artmaya başladı. Ne zaman oyun oynasak bana da Senkiçi'ye davrandığı gibi davranmaya başlamış, vurmalar, iple bağlamalar olağan hale gelmişti. Fakat işin ilginç tarafı; inatçı, dikkafalı ablası bile son tilki oyunundan sonra tamamen yumuşamış, yalnız Şin İçi'ye değil, bana da Senkiçi'ye de ters düşen bir harekette bulunmamıştı. Mitsuko bazen bizim yanımıza gelip, "Çocuklar ne yapalım? Tilki oyunu oynayalım mı?" diye teklifte bulunuyordu. Düşündüklerimizin tam tersine artık o da taciz edilmekten hoşlanma belirtileri göstermeye başlamıştı.

Sonunda Şin İçi, Asakusa ve Ningyo Ço'daki oyuncakçılara dadandı. Her pazar oralara gidip bir şeyler alıyordu. Günün birinde eve bir kılıç ve zırhla döndü... Getirir getirmez de tabii kılıcı sağa sola savurmaya başladı. O günden sonra ne benim, ne Mitsuko'nun ne de Senkiçi'nin vücudundan yara bere izi eksik oldu.

Zamanla oynanacak oyunların hepsini bitirmiştik. Artık, daha önce bulunduğumuz kiler odasını, hamamı, arka bahçeyi sahne olarak kullanmaya başlamıştık; uzun uzun planlar yaptıktan sonra daha hoyrat, daha fazla şiddet içeren oyunlara daldık. Örneğin, Senkiçi ve ben Mitsuko'yu boğarak öldürüyor, parasını çalıyorduk. Bunun üzerine Şin İçi de ablasının intikamını almak için bizim kafamızı kesiyordu. Yahut Şin İçi ve ben kötü adamı oynayarak, Mitsuko ve uşağı Senkiçi'yi zehirliyor, sonra da cesetlerini nehre atıyorduk. Fakat her seferinde en feci roller Mitsuko'ya düştüğü için içimizde en çok hırpalanan o oluyordu. Sonunda vücutlarımıza ruj ya da

kırmızı boya sürmeye başladık; ölenler kanlar içinde kıvranarak can veriyordu.

Hatta iş öyle çığrından çıkmıştı ki, Şin İçi bir gün elinde gerçek bir çakıyla geldi.

"Çocuklar, ne olur izin verin... Bununla bir yerinizden şöyle birazcık keseyim. Hani azıcık bir şey. Vallahi hiç canınızı yakmayacağım!"

Aynen böyle konuştu. Biz ise, "Çok kesmeyeceksin ama tamam mı?" demiş, hemen kuzu kuzu ayaklarının altına uzandık.

Sonra da ameliyata giren hastalar gibi sabır ve metanetle olacakları bekledik. İşin daha korkuncu, kesilen yerlerimizden akan kanın rengini gözlerimiz dolarak seyrettiğimiz halde omzumuzun, dizimizin ufak ufak doğranmasına ses çıkarmadık. Evde annemle birlikte banyoya girerken yara berelerimi saklamak için her akşam akla karayı seçiyordum.

Bu tür oyunlarımız aşağı yukarı bir ay kadar devam etti. Bir gün yine Hanavaların konağına gittiğimde Şin İçi'yi evde bulamadım. Dişçiye gitmişti. Senkiçi oradaydı fakat yalnızlık ve can sıkıntısından patlamak üzereydi.

"Mit Çan nerede?"

"Piyano dersi varmış. Batı Konağı'na gidip bir bakalım."

Senkiçi beni dev ağaçların gölgesindeki o eski gölete götürdü. Çok geçmeden her şeyi unutup asırlık zelkova ağaçlarından birinin altına otururak ikinci kattan gelen müziği dikkatle dinlemeye başladık... Kulaklarımdaki ezgi aynıydı... Bu konağı ziyaret ettiğim ilk gün, Şin İçi ile göletin etrafındaki hendeğe oturup dinlediğim o esrarengiz müzikti bu... Bazen ormanın derinliklerindeki hayaletler kahkaha atıyormuş gibi yankılanıyor, kimi zaman da peri masallarındaki bir sürü cücenin dans etmesini andırıyordu. Düş gücümün binlerce renkli ipliğiyle

çocuk aklında ince, anlaşılmaz hayaller ören esrarengiz bir titreşimdi bu. Şimdi de aynen geçenki gibi ikinci kattan geliyordu. Müzik bittiğinde, merakımı yenemeyerek sordum:

"Sen Çan, sen hiç o binaya girdin mi?"

"O binaya Küçükhanım ve temizlik görevlisi Tora' dan başka kimse giremez. Değil ben, o binaya Küçükbey'in girmesi bile yasak."

"Ama ben binanın içini çok merak ediyorum."

"İçerisi Küçükbey'in babasının Avrupa seyahati sırasında satın aldığı ender eşyalarla doluymuş. Temizlikçi Tora'ya kimseye çaktırmadan beni bir gün içerde gezdirmesi için çok asıldım ama beni dinlemedi. Bak müzik çalışması bitti, haydi Mitsuko'ya seslenelim..."

Ağız ağıza verip bağırmaya başladık:

"Mit Çan, aşağı insene! Gel oynayalım."

"Küçükhanım, pabucu yarım, çık dışarıya oynayalım!"

Fakat yanıt gelmedi. Etraf öyle sessizdi ki, sanki az önce duyduğumuz ezgiler kimselerin bulunmadığı o odalarda piyano denilen aletin kendi kendine müzik yapmasıyla ortaya çıkmış gibiydi. Böyle garip bir durum vardı.

"Küçükbey de yok. Gel ikimiz oynayalım."

Sadece Senkiçi ve ikimizin bulunduğu zamanlarda aramızda heyecan veren birisi olmadığı için hiç oyun oynamak istemiyordum. Yerimden doğrulunca arkamda birisinin kıkır kıkır güldüğünü duydum. Mitsuko'ydu... Sitemli bakışlarla sordum:

"Sana o kadar seslendiğimiz halde niye bize cevap vermedin?"

"İyi ama bana nereden seslendiniz?"

"Pencerenin altından... Batı Konağı'nda piyano çalarken aşağıdan gelen sesler duyulmuyor mu?"

"Ben Batı Konağı'nda değildim ki... Oraya kimse giremez."

"Ama az önce orada piyano çalmıyor muydun?"

"Vallahi bilmiyorum... Mutlaka başka birisi olmalı."

Senkiçi bütün olan biteni kuşkuyla izlemişti...

"Küçükhanım, yalan söylediğini biliyorum. Ei Çan'la beni oraya götür lütfen, aramızda kalacak... Ne o? Hâlâ inatlaşıp doğruyu söylemeyecek misin? Doğruyu söylemezsen ben de seni böyleyaparım..." dedi ve Mitsuko'nun bileğini kaptığı gibi kolunu kıvırmaya başladı.

"Senkiçi! Bırak şu bileğimi... Lütfen bırak... Uğraşma benimle. Söylediklerim yalan değil."

Mitsuko iki elini burnunun önünde birleştirip Tanrımız Buda Hazretleri üzerine yemin eder gibi ufak bir hareket yaptı. Ama ne bağırdı çağırdı ne de kaçmaya kalktı; kolu kıvrılırken acı çekiyormuş gibi bir hali vardı, o kadar. Mitsuko'nun beyaz narin kolu, Senkiçi'nin çelik gibi güçlü parmaklarının arasında kıskaca alınmıştı... Bu iki gencin tenlerindeki farkı izlemek çok hoştu... Büyük keyif almıştım...

"Mitsuko Çan, doğruyu söylemezsen sana işkence ederiz!"

Bunu duyar duymaz bir kolunu da ben kapıp bükmeye başladım. Bununla da yetinmeyip kızın kimono kuşağını çözerek onu göletin yanındaki zelkova ağaçlarından birine bağladım.

"Hâlâ söylemeyecek misin? Hâlâ itiraf etmeyecek misin?" diyerek kızı çimdiklemeye, gıdıklamaya başlamıştık.

"Küçükhanım, iyi dinle! Az sonra Küçükbey gelecek. O zaman başına gelecekleri düşün! Şimdi söyleyeceğini söyle ki bu iş bitsin."

Senkiçi Mitsuko'nun kimonosuna yapışıp iki yakasını birleştirerek boğazını sıkmaya başladı.

"Söyle, yoksa daha fazla sıkacağım..."

Mitsuko'nun gözlerinin akı görünürken ben gülüyordum... Ama biz bununla kalmadık, kızı ağaçtan çözüp sırtüstü yere yuvarladık.

"Oh be, tam bir yayla... Canlı canlı karyola..."

Senkiçi Mitsuko'nun yüzüne, ben de dizlerine otururak zıplaya zıplaya kızı altımızda ezmeye başladık.

"Senkiçi, yeter artık! Her şeyi söyleyeceğim."

Senkiçi kızın ağzına oturup nefesini tıkayınca böcek ötüşünü andıran incecik sesiyle merhamet dilemeye başlamıştı. Bunun üzerine, Senkiçi poposunu kızın üstünden kaldırıp ellerini biraz gevşeterek sorguya devam etti:

"O zaman doğru söyle... Sen az önce Batı Konağı'ndaydın değil mi?"

"Evet, doğru... Ben size yalan söyledim... Çünkü senin yine 'beni oraya götür' diyeceğini biliyordum... Ama öyle bir şey yaparsam annemin çok kızacağını da biliyordum..."

Bunun üzerine Senkiçi kaşlarını çatarak kızı tehdit etti:

"Hele bir götürme bakalım. O zaman ben de seni böyle ezerim."

"Ay, ay... Yapma, yapma! Götüreceğim... Götüreceğim dedim, bırak beni! Ama gündüz olmaz, farkına varırlar. Ancak gece girebiliriz oraya. Öyle yaparsak çaktırmadan bekçi Torazo'nun odasına girer, anahtarı alır, kapıyı açarım. Ei Çan, sen de girmek istersen bu gece buraya gelmen lazım."

Mitsuko sonunda teslim olmuştu ama biz yine onu yere bastırarak gece yapacağımız işlerin detayını sorup öğrendik. O gün de tesadüfen tam nisanın beşiydi. Evdekilere, Suitengumae'deki bayram yerine gidiyorum diye bir yalan atıp evden fırlayacak, karanlık basar basmaz

kimseye görünmeden köşkün ana kapısından içeri süzülüp Batı Konağı'nın girişine gelecektim... Mitsuko da anahtarı yürüttükten sonra Senkiçi ile birlikte beni orada bekleyecekti. Şayet geç kalacak olursam, onlar benden önce binaya girecekler, ikinci kata çıkacaklar, merdivenlerin sağındaki ikinci odaya girip beni bekleyeceklerdi. Böyle sözleştik.

Senkiçi bunun üzerine, "Tamam, bu işi de hallettik... Artık seni affediyorum! Haydi kalk!" diyerek sonunda kızın üstünden ellerini çekti.

"Öf be, canım çıktı... Senkiçi, sen yüzüme oturunca boğuluyorum sandım. Üstelik başımın altında koca bir taş vardı. Çok canım yandı."

Mitsuko, kimonosunun tozunu temizleyerek yerinden doğruldu ve sağını solunu, eklem yerlerini ovuşturmaya başladı. Kan yüzüne hücum ettiği için yanakları kıpkırmızı, gözleri kan çanağı gibi olmuştu.

Eve dönmeden önce, kapının önünde vedalaşırken sordum:

"Sahi yahu! İkinci katta neler var allahaşkına?"

"Neler var neler... Çok ilginç şeyler var... Görünce sakın şaşırayım deme Ei Çan!"

Mitsuko gülerek bunları söylemiş, koşarak geri dönmüştü.

Dışarıda Ningyo Ço Caddesi'nin seyyar baraka ve çadırları çoktan fenerlerini yakmıştı. Kılıç oyunu gösterileri yapan küçük tiyatroların müşteri çağırmak için öttürdüğü deniz kabuklarının sesi karanlık gökyüzünü inim inim inletiyordu. Arima Ağa Köşkü'nün önü insan kaynıyordu. Çadırın altında ilaç satan bir eczacı önündeki kadın modelinin rahmini parmağıyla göstererek halka bağıra bağıra bir şeyler anlatıyordu. Ne devamlı dört gözle beklediğim müzik ve dans eşliğinde tapınakta yapılan 75. dinsel ayin ne de silahşor Nagai Hyosuke'nin

kılıç kalkan gösterisi umurumdaydı bu gece... Hemen eve dönüp banyo yaptım ve bir iki lokma bir şey atıştırdıktan sonra bizimkilere, "Ben bayram yerine gidiyorum," diyerek saat yedi civarında evden çıktım.

Her tarafa sis çökmüş, bayram yerini aydınlatan ışıklar ıslak akşam karanlığında geride haleler bırakarak erimiş gibiydi. Civarın meşhur lokantalarından Kinseiro'nun ikinci katında çılgınca dans eden insanların gölgesi sanki uzansam dokunacakmışım gibi net görünüyordu. Pirinç Pazarı Mahallesi'nin gençleri, İkinci Mahalle'deki cambaz çadırında ok attıran kadınlar hep oradaydılar. Bir sürü kadın ve erkek, kalabalık gruplar halinde yolun iki tarafında bir aşağı bir yukarı volta atıyordu. Gezmeye çıkanların en yoğun olduğu saatti. Nakano Köprüsü'nü geçip Hamaço'nun ıssız, kasvetli caddelerinde durarak arkama baktım. Seyrek bulutlu karanlık gökyüzü bulanık bir kırmızıyla lekelenmiş gibiydi.

Hanavaların konağına ulaşınca, önümde simsiyah bir dağ gibi yükselen kiremitli damı seyretmeye başladım. Serin rüzgâr Şin Ohaşi Köprüsü'nden karanlıkları önüne katarak sessizce buralara kadar getiriyor ve dev zelkova ağaçlarının yapraklarını gökyüzünün bilmem kaçıncı katına kadar hışır hışır hışırdatıyordu. Usulca çitlerinin arasından bahçeye göz attım; içeride sadece kapı bekçisinin odasından dışarı sızan ince bir ışık görebildim. Ev sahibinin oturduğu bina, kapalı panjurlarıyla bulutların altında sessizce uyuyan bir gulyabaniden farksızdı. Ana kapının yan tarafındaki küçük girişin soğuk demir parmaklıklarını iki elimle karanlığa doğru itince, ağır kapı ince bir inilti salarak hiç zorlanmadan açıldı. Deri sandallarımın gürültü çıkarmamasına gayret ediyordum. Sıklaşan nefesimi, hızlı hızlı atan kalbimi dinleyerek Batı Konağı'nın karanlıkta parlayan cam kapısına doğru ilerledim.

Yavaş yavaş gözlerim karanlığa alışmaya başlamıştı.

Fatsia yaprakları, zelkova ağaçlarının dalları, küçük tapınağın sacayaklı *kasuga* taş fenerleri, kısacası bütün siyah görünen her şey, çocukları korkudan tir tir titreten varlıklar haline gelmiş, gözbebeklerimden içeri akın etmeye başlamıştı. Binanın granit merdivenlerine oturdum. Gecenin ayazı içime işliyordu. Başımı önüme eğip nefesimi tutarak onları beklemeye başladım ama ne gelen vardı ne giden. Korku beynimi pençesine almıştı. Bütün vücudum zangır zangır titriyor, dişlerim şakır şakır birbirine vuruyordu. "Ah, keşke gelmez olsaydım böyle korkunç yerlere..." diye kendimden geçip avuçlarımı göğsümde birleştirmiştim; o anda dudaklarımdan dua sözcükleri dökülüvermişti...

"Aman Tanrım, beni affet! Ben çok kötü bir iş yaptım. Vallahi billahi bundan sonra anneme bir daha yalan söylemeyeceğim, bir daha başkalarının evine izinsiz girmeyeceğim."

Buralara kadar geldiğime pişman olmuş, dönmeye karar vermiştim. Ama, ayağa kalkar kalkmaz cam giriş kapısının ardında mum ışığına benzer bir şey görür gibi oldum.

"Vay canına! Bunlar benden önce binaya girmişler galiba."

Tekrar merakımın esiri olmuştum. Artık, ne bundan önce başıma gelenler ne de bundan sonra gelecekler umurumdaydı. Elimi kapı tokmağının üstüne koyarak yavaşça çevirince, kapı hiç zorlanmadan açılıverdi.

Tahminimde yanılmamıştım... Mitsuko bunu helezon merdivenlerin alt sahanlığına mutlaka benim için koymuş olmalıydı: bir şamdan ve üstünde hâlâ ılık ılık akmaya devam eden yarısı tükenmiş bir mum... Bir metre çevresini hayal meyal aydınlatıyor. Binaya girmemle oluşan hava akımından mum alevi yalazlanınca, vernikli tırabzanların gölgesi dalgalanmıştı içeride.

Nefesimi tutarak kırk yıllık haramiler gibi yumuşacık adımlarla helezon merdivenlerden ikinci kata çıktım. Ama her taraf zifiri karanlıktı ve etrafta çıt çıkmıyordu. Burada insan olduğunu gösteren en ufak bir belirti yoktu ortada. İşte buluşmayı kararlaştırdığımız sağdaki ikinci odanın önündeydim. Kapıyı el yordamıyla bulmuştum. Kulak verip dikkatle içeriyi dinledim. Ama nafile, her tarafta sessizlik yankılanıyordu. Yarı korku yarı merakla kendi kendime, "Battı balık yan gider!" deyip kapıyı omuzladım.

İçeride aniden parlak bir ışık çarpmıştı gözüme. Karşılaşacağım hayaletin gerçek yüzünü keşfetmek için kamaşan gözlerimi çipil çipil ederek bakışlarımla dört yanımı taradım ama görünürde kimsecikler yoktu. Odanın ortasından aşağı sarkan avizenin beş renkli prizmalarla süslü koyu kırmızı şemsiyesi odanın üst kısmında hafif bir gölge oluşturmuştu. Ancak oradaki altın ve gümüş işlemeli sandalyeler, yemek masası, aynalar ve ona benzer dekoratif eşyalar pırıl pırıl parlıyordu. Yerdeki koyu kırmızı halının ilkbahar çimenlerini andıran yumuşaklığı çoraplarımın içine işlediği için ayaklarımın altı adeta bayram eder gibiydi.

"Mit Çaaan!" diye bağırmak istiyordum. Ama ne mümkün! Etraftaki ölüm sessizliği dudaklarımı kilitliyor, dilim ağzımda taşlaşıyor, ses çıkartacak cesareti kendimde bulamıyordum. Önce fark edememiştim ama odanın ilerideki sol köşesinde burayı yan odaya bağlayan girişin üstünden, Şam işi ağır ipek bir perde Niagara Şelalesi gibi derin kıvrımlar çizerek yerlere kadar dökülüyordu. Perdeyi çekip yan odaya bir göz atmak için ellerimi uzattım ama arka taraf zifiri karanlık olduğu için ellerim geri gitti. Tam bu sırada şömine rafındaki saat önce cırcırböceği gibi incecik cırıldamaya, sonra da tencere yuvarlanıyormuş gibi tangır tungur sesler çıkartarak garip bir mü-

zik çalmaya başladı. Herhalde Mitsuko'nun buraya geleceğine dair bir kanıt olmalı, diye düşünerek dikkatle perdeyi izliyordum. Fakat iki üç dakika sonra müzik bitti, ipek perdede hiçbir kımıldama olmadan oda yine eski sessiz haline döndü.

Karışık duygularla odada dikilirken solumdaki duvarda bir yağlıboya tablo gözüme ilişti. Avizenin gölgesinde kalan bu yarım portreye dalgın dalgın yaklaşarak içindeki Avrupalı genç kızı süzmeye başladım. Portre kalın altın dikdörtgen çerçevenin içindeydi ve koyu kahverengi bir zemin üzerine yapılmıştı. Resimde, üstünde göğüslerini çok az kapatan bir kül rengi elbise bulunan, dekolte kolları kıymetli mücevherler ve altın bileziklerle bezeli, saçlarını çıplak omuzlarından aşağı salıvermiş bir kız vardı. Siyah gözlerini kocaman kocaman açmış, sanki bir rüya görüyormuş hissini verircesine karşıya bakıyordu. Karanlıkta bile pırıl pırıl yanan beyaz teni, asil alnı ve burnundan dudaklarına, çenesine ve yanaklarına kadar inen olağanüstü düzgün hatlarıyla bir tanrıçadan farksızdı. Kendimden geçmiş tabloyu seyrederken, ancak peri masallarındaki meleklerin bu kadar asil olabileceğini düşünüyordum. Tam o sırada tablonun bir metre kadar altında duvara dayalı duran yuvarlak masanın üstündeki dekoratif yılan dikkatimi çekti. Hemen gözlerimi o yana çevirdim. Hangi malzemeden yapıldığını anlayamadım ama iki kıvrılmış gövdesi, eğreltiotu misali kalkık duran kafası, vıcık vıcık kaygan mavi yeşil pullarıyla gerçek bir yılandan farksızdı.

Gitgide artan bir merakla yılanı seyrederken sanki her an kımıldayıverecekmiş gibi bir his belirdi içimde... Birdenbire "Aman Tanrım!" diyerek iki üç adım geriledim. Gözlerimi yılandan ayıramıyordum... Bana mı öyle geldi bilemiyorum yılan gerçekten kımıldamaya başlamıştı bile... Sürüngen hayvanların o son derece miskin,

dikkat etmedikten sonra anlaşılmayacak uyuşuk hareketiyle yılan şimdi gözlerimin önünde başını yavaş yavaş bir ileri bir geri oynatıyor, sağa sola kıvrıyordu. Evet, kesinlikle böyleydi. Başımdan aşağı bir kova buzlu su dökülmüş gibi tüylerim diken diken olmuş, betim benzim atmış, olduğum yerde ölü gibi kaskatı kesilmiştim. Tam o anda portredeki resme benzer bir genç kız kalın ipek perdenin kıvrımları arasından görünüverdi.

Kız sırıtarak bir müddet öylece kaldı. Sonra perde kızın omuzlarına sürünerek açılıp kapandı ve önümde dikilen kıza arkada bir fon teşkil etti... Dizlerini tam kapatmayan mor mavisi eteklerinin altında mermer gibi duran beyaz çıplak ayaklarında et rengi terlikler vardı. Çağlayanlar gibi omuzlarından aşağı dökülen siyah saçları, kollarındaki bilezikleri, boynundaki kolyeyle resimdeki kızdan farksızdı. Göğsünden kalçalarına kadar bedenini sımsıkı saran elbise, altındaki esnek fakat sert vücudun en ufak kımıldanışını bile belli ediyordu.

"Ei Çan!"

Şakayık çiçeklerinin taç yapraklarıyla bezenmiş gibi kıpkırmızı duran dudaklarını kımıldattığında, duvardaki yağlıboya tablonun Mitsuko'nun portresi olduğunu anlamıştım.

Sitemkâr bir tavırla, "Ne zamandır seni bekliyorum... Nerelerde kaldın!" diyerek yavaş yavaş yanıma yaklaştı ama sanki tehdit eder gibiydi. Tarifsiz tatlı bir koku gıdıkladı içimi... Gözlerimin önünde toz pembe bulutlar oynaşmaya başladı.

"Mitsuko, burada yalnız mısın?"

Beni kurtarmasını umar gibi bir ses tonuyla korka korka sormuştum. Neden bu akşam her zamankinden farklı olarak Batılı giysiler içindeydi? Yandaki kapkaranlık odada ne vardı? Buna benzer bir sürü soru vardı ama bütün sorularım boğazıma düğümlenmiş, dilim tutulmuştu.

"Şimdi gel benimle... Seni Senkiçi'nin yanına götüreceğim," deyip bileğimden tuttuğunda zangır zangır titremeye başlamıştım... Kafama takılan endişeleri yenemeyerek sordum:

"Vallahi, o yılan bana gerçekten kımıldıyormuş gibi geldi."

"Bırak canım, yok öyle bir şey... İşte, bir daha bak!" diye sırıtarak yanıt verdi. Mitsuko'nun bu sözleri üzerine tekrar yılana baktım. Hayret! Az önce sağa sola hareket eden hayvan şimdi olduğu yere çöreklenmiş hiç istifini bozmadan öylece duruyor, yerinden bir milim bile kımıldamıyordu.

"Bırak şimdi böyle şeyleri, sen benimle gel!"

Mitsuko'nun sıcacık yumuşak avuçlarındaki cazibeye direnmek mümkün değildi. Beni kolumdan tutarak yandaki tekinsiz odaya çekince birden ağır ipek perdenin içine gömüldük ve kendimizi o zifiri karanlık odada bulduk.

"Senkiçi'yi görmek ister misin Ei Çan? Seni onun yanına götüreyim mi?"

"Sahi, nerede o?"

"Şimdi mumu yakayım anlarsın, biraz bekle. Ama sana daha matrak bir şey göstereceğim..."

Mitsuko, elimi bıraktı ve ortalıktan kayboldu. Fakat çok geçmeden, çatur çutur sesleriyle birlikte duvardan karanlıkların içine yüzlerce ince mavi kıvılcım yayılmaya başladı. Işık, bazen yıldızlar gibi kayıyor, bazen dalgalar gibi kavisleniyor, bazen de karanlıkta daireler ve haçlar çiziyordu.

"Ne ilginç değil mi? İstediğim her şeyi çizebiliyorum."

Mitsuko tekrar yanıma gelmişti. Az önce gördüğüm ışık incelmiş, karanlıkta kaybolmak üzereydi.

"Neydi o?"

"Yurtdışından gelme bir çeşit kibrit. Az önce duvara sürttüm. Karanlıkta nereye sürtsen yanıyor. Senin kimonona da sürtüp bir deneyelim mi?"

"Hayır, hayır, istemem! Ne olur ne olmaz! Tehlikeli iş!"

Ödüm kopmuş, hemen oradan kaçmak istemiştim.

"Korkma! Zarar vermez! Bak!"

Mitsuko gayet teklifsizce kimonomun yakasından tutup kibriti sürtmeye başlamış ve ipek kumaşın üstüne ateşböcekleri üşüşmüş gibi bir izlenim veren mavi kıvılcımlarla, karanlığa bir sözcük yazmıştı. Bu kelime soyadımın Katakana alfabesiyle yazılış biçimiydi: HAGİVARA. Açık seçik okunan ışık bir müddet öylece karanlığa yapışıp kalmıştı.

"Evet... Yeniden bir ışık yakıp seni arkadaşının yanına götürme zamanı geldi..."

Mitsuko'nun elindeki kibrit çakmak taşı gibi kıvılcımlar çıkararak yeniden çatırtıyla alev aldı ve Mitsuko bununla odanın ortasında bir yerde duran şamdanı yaktı. İthal malı mumun loş ışığında, içerideki eşyaların dört duvara vuran iri siyah gölgesi sanki burayı cinler, periler, hayaletler basmış gibi bir his veriyordu insana.

Mitsuko, üstünde mum yanan şamdanı parmağı ile göstererek, "İşte Senkiçi burada!" dedi.

Dikkatlice bakınca uzaktan şamdan sandığım şeyin aslında Senkiçi olduğunun farkına vardım. Elleri ayakları bağlı, omzu bağrı meydanda, yüzü yukarı dönük bir şekilde oturmuştu ve alnının ortasında bir mum yanıyordu. Alnından yüzüne güvercin pisliği gibi beyaz şekiller çizerek akan mum, gözlerini, ağzını kapatmış, çenesinin ucuna kadar gelmiş, oradan da bacaklarına damlıyordu. Üçte ikisi eriyen mumun sıcağından kirpikleri yanmak üzereydi ama elleri arkada bağlı hiç kımıldamadan, gayet itaatkâr bir şekilde bağdaş kurmuş oturuyor-

du. Bu haliyle Brahman rahiplerinden farksızdı.

Mitsuko beni onun önünde durdurunca aklından ne geçti bilemiyorum, eriyen mumlarla kaskatı kesilmiş yüzünün kaslarını bloklar halinde hareket ettirerek, gözlerini hafiften araladı ve sitemkâr bakışlarla beni süzdü. Sonra da tok ve kasvetli bir sesle acı acı konuşmaya başladı:

"Dinle şimdi! Hem ben hem de sen şimdiye kadar Küçükhanım'ı hep rahatsız ettik, hep taciz ettik. Bu gece sıra onda. Bu gece onun intikam gecesi. Bu yüzden ben bütün varlığımı ona teslim etmiş bulunuyorum. Sen de hemen yaptıkların için ondan af dilemezsen, başına çok kötü şeyler gelebilir..."

Bunları söylerken mum hâlâ eriyor, yine solucan gibi kıvrımlar çizerek alnından kirpiklerine iniyordu. Senkiçi gözlerini kapatır kapatmaz vücudu tekrar kaskatı kesildi.

"Ei Çan! Bundan böyle Şin Çan'ın söylediklerini değil benim söylediklerimi dinleyeceksin. Artık senin efendin benim. Eğer bana itaat etmeyecek olursan, yılanları üstüne öyle bir salarım ki seni yumak gibi sararlar... Bak, aynen oradaki heykele dönersin!"

Mitsuko bunları söylerken devamlı pis pis sırıtmış, sonra da altın yaldızlı Batı kitaplarıyla süslü kitaplığın üstündeki alçı heykeli göstermişti parmağıyla. Korka korka başımı kaldırarak gözümün ucuyla odanın karanlıkta kalan o köşesine baktım. Kaslı, çıplak vücuduna kıvrım kıvrım yılanlar dolanmış dev gibi bir insan gördüm, yüzü çok korkunç bir hal almıştı. Yine hemen onun yanında çöreklenmiş aynı cinsten üç dört mavi yılan vardı; herhalde buhurdanlık olmalıydı. Ama öyle dehşet içindeydim ki gördüğüm şeyler gerçek miydi, yapay mıydı bunu ayırt edebilecek halde değildim.

"Bundan sonra ben ne söylersem, her şey öyle olacak, tamam mı?"

"'.....'"

Bende bet beniz kalmamıştı. Hiç sesimi çıkarmadan Mitsuko'nun söylediklerini başımla tasdik ettim.

"Geçen gün Senkiçi ve sen, beni poponuzun altında karyola gibi yaydınız. Şimdi de sen benim şamdanım olacaksın."

Mitsuko önce ellerimi arkadan bağlayarak beni Senkiçi'nin yanına bağdaş kurdurtup oturtmuş, sonra da ayak bileklerimden düğümlemişti. Sonra da, "Kaldır şöyle yüzünü yukarıya. Sakın mumu düşüreyim deme!" diyerek alnımın tam ortasında bir mum dikip yakmıştı.

Hiç ses çıkarmadan mumu tepemde tutmaya çalışırken gözlerimden sicim gibi yaşlar akıyordu. Gözyaşlarım hadi neyse; ama asıl canımı yakan sıcak mumdu. Mum, kaşlarımın ortasından su gibi akarak gözlerimi, ağzımı kapatmıştı. Ancak gözkapaklarımın ince derisinin altından mum ışığının dalgalanmasını hayal meyal görebiliyordum. Fakat çok geçmeden gözbebeklerimin etrafında kırmızı karaltılar oluşmaya başladı ve yüzüme Mitsuko'nun parfüm kokusunun yağmur gibi yağdığını hissettim.

"Biraz daha sabredin, hiç telaşlanmayın. Bakın size güzel bir şey dinleteceğim."

Mitsuko bunları söyleyerek gözden kayboldu. Çok geçmeden, yanımızdaki odadan etrafa yayılan tatlı piyano müziği sessizliği delerek etrafta yankılandı. Gümüş bir tepsinin üzerine yağan dolu taneciklerini, vadilerdeki tertemiz suların yosunlar üzerinden gürül gürül akışını andıran, başka dünyalara ait bir ses, esrarengiz bir titreşimdi bu. Ya da bana öyle geliyordu. Bu arada alnırnın üstündeki mum bayağı küçülmüş, vücudumu sıcak bastığı için terlemeye başlamıştım. Terim, eriyen muma karışmış artık birlikte akıyorlardı. Göz ucuyla yakınımda oturan Senkiçi'ye baktım. Yüzünün iki üç kat hamur ya-

pışmış unlu kızartmalardan farkı yoktu. Bu ince müziği dinlerken İsveç peri masallarındaki tipler gibi kendimizden geçmiş, coşku içindeydik... Fakat bakışlarımız durup dinlenmeden gözkapaklarımızın altındaki aydınlık dünyada geziniyordu...

Ertesi günden itibaren, ben ve Senkiçi, Mitsuko'nun önünde kedi gibi olmuştuk... Öyle uysallaştık ki artık önüne diz çöküp oturuyorduk. Mitsuko'ya karşı gelen kardeşi Şin İçi bile olsa artık hiç sorgu sual etmeden hemen yere yıkıyor, elini kolunu bağlıyor, tekme tokat girişiyorduk. O kendini beğenmiş Şin İçi gün geçtikçe tamamen ablasının kulu haline gelmiş, okulda da evde de korkak ve itaatkâr bir kuzuya dönüşmüştü. Üçümüz de artık yeni bir oyun keşfetmiş gibi Mitsuko'nun bütün emirlerine boyun eğiyorduk. "Sandalye!" deyince hemen dört el üstünde vaziyet alıyor ona sırtımızı sunuyorduk... "Tükürük hokkası!" deyince üçümüz birden ağzımızı açıp bekliyorduk... Ama gitgide Mitsuko iyice azıttı, bizi kölesi gibi kullanmaya başladı. Artık işi, banyodan çıkışlarında bize tırnaklarını kestirmeye, arada bir burnunu temizletmeye, hatta bazen idrarını içirmeye kadar götürdü. Ve biz de ona epey bir zaman çocukluk dünyamızın kraliçesi olarak itaat ettik; önünde el pençe divan durduk.

Batı Konağı'na o olaydan sonra bir daha hiç girmedim. Gördüğüm o mavi yılanlar gerçek miydi, yoksa yapay mıydı hâlâ anlayabilmiş değilim.

SAZENDE ŞUNKİN

1

Asıl adı Mozuya Koto olan Şunkin, Doşo Maçi semtinde ilaç imalathanesi olan bir eczacı tüccarın kızı olarak Osaka'da dünyaya geldi. İmparator Meici devrinin on dokuzuncu yılında, yani Ekim 1886'da hayata gözlerini yuman Şunkin, aynı kentin Şitadera semtindeki Jodo mezhebine ait Budist tapınağının arazisi içindeki mezarlığına defnedildi.

Birkaç gün önce tapınağın önünden geçerken birdenbire Şunkin'in kabrini ziyaret etmek geldi içimden. Durup kabristan bekçisine mezarın yerini sorunca, "Mozuyaların aile kabristanı burada efendim, lütfen beni takip edin!" diyerek beni tapınağın arka bahçesine götürdü. Sıra sıra kamelyaların gölgesinde Mozuya sülalesinin gelmiş geçmiş bütün nesillerine ait mezarlar sıralanıyordu ama bunların arasında Şunkin'e ait olan bir kabre rastlamadım. Bunun üzerine bekçiye ailenin bu kızının zamanında bir erkekle özel bir durumu olduğunu anlatıp bu erkeğin mezar yerini bilip bilmediğini sordum. Bir müddet düşündükten sonra, "Anladım, buralarda bir yerde olacak, götüreyim. Ama orası mı değil mi kesin olarak bilemeyeceğim," dedi ve beni doğu tarafında yükselen yamacın merdivenlerinden yukarı çıkarmaya başladı.

Bildiğiniz gibi Şitadera semtinin doğu yönünde, arka taraflara doğru bir tepe yükselir ve üstünde İkutama Tapınağı yer alır. Yürümekte olduğumuz yerden İkutama Tapınağı'na kadar uzanan bu dik yamaç Osaka şehri için biraz nadir olan sık çalılıklarla kaplıydı. Şunkin'in mezarını yolun yarısında etrafı açık ufak düzlükte bulabildik.

Mezar taşında şunlar yazılıydı:

MERHUME ŞUNKİN
Asıl adı MOZUYA KOTO
İmparator Meici Devrinin
19. yılında (1888), 14 Ekim'de
elli sekiz yaşında
Hakkın rahmetine kavuştu
ve buraya defnedildi

Taşın yan yüzünde ise şunlar yazılıydı: Mezarı yaptıran merhumenin çömezi Nukui Sasuke. Şunkin hayatının sonuna kadar kızlık soyadı olan Mozuya adını muhafaza etmişti. Belki de ailesinden ayrı bir yerde toprağa verilmesi, resmî olarak evli olmadığı halde, öğrencilerinden biriyle, büyük *şamisen* ustası Nukui Sasuke ile birlikte oturmasından, karı koca hayatı yaşamasından dolayıydı.

Bekçinin söylediğine bakılırsa Mozuya ailesinin soyu kurumuş, mezar ziyaretine gelen akrabası artık çok azalmıştı. Şunkin'inkine ise hemen hemen hiç gelen giden yoktu. Bu yüzden bekçinin bile Şunkin'in aynı ailenin ferdi olduğundan haberi yoktu.

"O zaman mezar tamamen kendi haline terk edilmiş durumda." diye sordum.

"Hayır efendim," dedi, "Hoginoçaya'da oturan yetmiş yaşlarında bir bayan, her yıl bir iki defa gelir..."

Bekçi sözünün burasında durdu; soldaki başka bir

kabri işaret ederek, "Ve şu hemen yanındaki küçük taşlı mezarı görüyor musunuz? İşte oraya gider, okuyup üfler, çiçekler sunar, tütsüler yakar," dedi.

Yakından görmek için yandaki mezara gittim. Taşı Şunkin'inkinin yarısı kadardı. Üstünde şunlar yazılıydı:

MERHUM KİNDAİ
Asıl adı NUKUİ SASUKE
Mozuya Şunkin'in çömezi
İmparator Meici Devrinin
40. yılında (1907), 14 Ekim'de
seksen üç yaşında
Hakkın rahmetine kavuştu

Bu da büyük *şamisen* ustasının mezarıydı. Hoginoçaya'da oturan bayan konusuna sonra geleceğim; ancak Sasuke, mezarın taşının boyutlarından ve üstündeki "çömez" yazısından da anlaşıldığı kadarıyla ölümünden sonra bile Şunkin'e olan saygı ve tevazuunu devam ettirmek istemişti. İkindi güneşinde pırıl pırıl parlayan mezar taşlarının önünde dikilerek, ayaklarımın altında göz alabildiğine uzanan şehre baktım. Batıda Tenno Tapınağı'na kadar uzanan bu tepelerin silueti Osaka'nın uzun tarihi sürecinde pek değişmemişti. Ama bugün artık çayır çimen, yapraklar isli paslı ölü bir görünümdeydi. O koca heybetli ağaçlar tozlu, zevksiz, tatsız, monoton bir manzara teşkil ediyordu. Bu mezarlar yapıldığında kim bilir ne kadar canlı ve yeşildi her taraf. Hatta şu haliyle bile buranın Osaka'nın en sakin ve güzel manzaralı mezarlığı olduğu yadsınamaz. Sayısız gökdelenlerin akşam sislerini deldiği Doğu'nun bu büyük endüstri şehrinde, kaderleri esrarengiz bir şekilde birlikte örülmüş bu hoca ve talebe ebedi uykularında koyun koyunaydılar. Sasuke'nin yaşadığı çağdan şimdiye dek geçen zaman içinde Osaka

şehri tanınmayacak kadar değişti. Fakat önümdeki şu iki mezar taşı onun Şunkin'e olan aşkının ebedi kanıtıydı...

Nukui ailesi Budizm'in Niçiren mezhebine mensup olduğu için, Sasuke'nin haricindeki bütün aile fertleri, onun doğum yeri olan Omi ilindeki Hino Tapınağı'nda gömülüydü. Fakat o, ölümünden sonra Şunkin'in yanına gömülmek istediğinden dolayı atalarının mezhebini terk etmiş, Doco mezhebine girmişti. Söylentiye bakılırsa, mezarın taşlarının ebadından yazılarına ve konacakları yere kadar bütün hazırlıkları daha Şunkin sağken o yapmıştı...

Şunkin'in mezar taşı neredeyse iki metre, Sasuke'ninki ise bir metrenin biraz üstündeydi. İki mezar yan yana ve bir taş platformun üzerinde yer alıyordu. Şunkin'in sağ tarafında dikili çam ağacı dallarını gölgelik gibi mezarın üstüne uzatmıştı. Bir metre kadar solunda, çam dallarının yetişemediği bir yerde ise sanki efendisinin yanında saygı ve korkudan küçülmüş gibi duran onun sadık hizmetkârı Sasuke'nin mezarı vardı. Ona bakarken Sasuke'nin ne kadar büyük bir sadakatle onu her yerde bir gölge gibi takip ettiğini ve her zaman Şunkin'in emrine amade olduğunu düşündüm. Bir an taşların ruhu varmış da Sasuke'nin mezar taşı şu an bile hâlâ aynı mutluluğu duyuyormuş gibi geldi bana. Şunkin'in kabri önünde diz çökerek saygıyla bir müddet dua ettim ve Sasuke'nin yanına giderek mezar taşını sevgiyle okşadım... Sonra da güneş şehrin ufkunda gözden kaybolunca kadar tepelerde dolaştım.

2

Geçenlerde elime *Mozuya Şunkin'in Yaşamöyküsü* adlı bir kitap geçmişti. Ona karşı olan merakım bu yüzdendi. İri harflerle el yapımı Japon parşömeni üzerine

basılı otuz sayfalık ince bir kitaptı. Anladığım kadarıyla Sasuke, hocasının ikinci ölüm yıldönümünde dağıtılmak üzere bir biyografi hazırlatmıştı. Eski edebi dille yazılmış olan metinde, Sasuke üçüncü tekil kişi olarak yer alıyordu. Fakat gereken bütün malzemeyi onun hazırladığı kesindi. Hatta gerçek yazarın o olduğu bile söylenebilirdi.

Şunkin'in Yaşamöyküsü'nden:

Mozuya ailesi, kuşaklar boyunca Doşo Maçi semtinde Mozuya Yasuzaemon adı altında eczacılık yapan Osaka eşrafından bir ailedir. Şunkin'in babası bu ailenin yedinci kuşağını teşkil eder. Annesi Şige, Kyoto'nun Atobe eşrafından olup iki oğlan ve dört kız dünyaya getirmiştir. Şunkin ikinci kızı olup İmparator Bunsei devrinin on ikinci yılında, yani 24 Mayıs 1829'da dünyaya gelmiştir. Çocukluğunda bile Şunkin akıllı olduğu kadar eşsiz güzellik ve asalette bir kızdı. Üç yaşında dans etmeyi öğrendiği zaman hareketleri son derece doğal, jest ve figürleri genç balerinlerinkinden daha alımlıydı. Öğretmenleri bile ona hayran olmuşlardı, "Aman Tanrım! Ne kadar müthiş bir çocuk! Bu güzellik, bu yetenekle tüm ülkenin en ünlü geyşası olabilirdi... Ne yazık ki soylu bir ailenin ferdi olarak dünyaya gelmiş!" diye hem över hem hayıflanırlardı. Okuma yazmayı da daha çocuk yaşta öğrenip çok kısa zamanda ağabeylerini geçti.

Eğer bu satırları Sasuke yazdıysa ona bir tanrıça gözüyle baktığı anlaşılıyordu. Onun bu yazdıklarına ne kadar inanabilirdik? Fakat Şunkin'in doğuştan asil bir güzellikte olduğu konusunda başka kanıtlar da vardı. Eskiden kadınların çoğu kısa boyluydu. Şunkin de en fazla

150 cm boyunda, incecik el ve ayak bilekleriyle harikulade düzgün vücutlu bir kadındı. Otuz yedi yaşları civarında çekilmiş bir fotoğrafında göründüğü kadarıyla oval yüzlü, incecik sevimli parmaklarla çeke çeke yapılmış gibi duran bebek yüzündeki minik burnu, ağzı ve gözlerinin görünümü öyle yumuşaktı ki bakışlarınızın altında her an eriyecekmiş sanırdınız. Fakat resim 1860'lı yıllarda çekildiği için eski anılar gibi çok yıpranmış, solmuş, sağında solunda beyaz pullanmalar peyda olmuştu. Belki bundan dolayı benim üstümde zayıf bir izlenim bırakmıştı. Bu sisler içindeki fotoğrafta hayal meyal görünen kadının hali vakti yerinde Osakalı bir tüccar ailesinden geldiği, duruşundaki asaletten doğal olarak belli oluyordu. Güzel olmasına güzeldi ama hepsi o kadar... Resim onun gerçek kişiliği hakkında hiçbir ipucu vermiyordu. Yaş olarak otuz yedi gösteriyordu ama yirmi yedi de dense pek yanlış sayılmazdı.

Bu fotoğraf çekildiğinde Şunkin gözlerini kaybedeli yirmi yıldan fazla olmasına rağmen resimde gözlerini kapatmış bir kadından farkı yoktu. Bir sohbet esnasında şair Sato Haruo, "Körler akıllı, sağırlar soytarı gibi görünür," demişti... Yalan da değil hani. Sağırlar başkalarının söylediğini anlamak için kaşlarını çatarlar, ağızlarını açarlar, gözlerini çevirirler, başlarını oraya buraya uzatıp dururlar. Bu halleriyle aptal gibidirler. Halbuki körler başları eğik sakin duruşlarıyla düşüncelere dalmış gibi görünürler. Ve ayrıca biz Uzakdoğu insanları gözleri yarı kapalı halde bütün insanları ve varlıkları bağışlayıcı bakışlarla gözetlemekte olan Buddha ve Bodhisattvalara ahşkınızdır. Bu yarı kapalı gözler bizi bazen korkutsa da, bize tümüyle açık olan gözlerden daha müşfik, affedici ve huzur verici gelir. Şunkin de bu yumuşak, uysal, sevgi dolu bakışlarıyla merhametli Tanrıça Kannon'dan farksızdı.

Bildiğim kadarıyla Şunkin'in tek fotoğrafı da buydu. O gençken daha fotoğraf tekniği Japonya'ya girmemişti ve bu fotoğrafın çekildiği sene de başına o korkunç olay gelmiş, bir daha da fotoğrafının çekilmesine izin vermemişti. Bu yüzden onun nasıl göründüğünü hayal edebileceğimiz bu soluk resimden başka bir şey yok elimizde. Onu yeterince anlatamadığımın, betimlerimin ne kadar kabataslak ve saydamlıktan ne kadar uzak olduğunun farkındayım. Ama emin olun, elimdeki fotoğraf benim sözcüklerimden daha bulanık ve netlikten uzak.

Bana öyle geliyor ki bu fotoğraf çekildiğinde Şunkin otuz yedi yaşındaydı ve yine o yıl Sasuke de gözlerini kaybetmişti. Sasuke, Şunkin'i herhalde en son bu haliyle görmüştü. Acaba zihnindeki hayaline ne olmuştu? O da bu fotoğraftaki gibi zamanla solup gitmiş miydi? Yoksa ilerleyen yaşlarında zayıflayan hafızasındaki düş gücü ile mi kapatıyordu? Yoksa fotoğraftakinden çok daha farklı, çok daha cazip bir kadının hayalini mi kurmaya başlamıştı?

3

Şunkin'in Yaşamöyküsü şöyle devam ediyordu:

Sonuç olarak anne ve baba bu kızı öteki beş çocuğundan daha fazla sevmeye başlayıp gözbebeği yaptılar. Fakat Şunkin, dokuz yaşındayken ne yazık ki çok önemli bir göz hastalığı geçirdi ve aniden görme duyusunu tamamen yitirdi. Bu durum anne ve babayı can evinden vurdu. Çocuğunun bu zavallı halini gören anne çıldırır gibi oldu, tanrılara lanet okudu, insanlara kin kustu. O günden sonra Şunkin dans etmeyi bırakıp kendini tamamen KOTO ve ŞAMİSEN çalgılarını öğrenmeye ve müziğe verdi.

Şunkin'in nasıl bir çeşit göz hastalığına yakalandığı konusunda kitapta daha fazla bir bilgi yoktu. Fakat Sasuke sonradan çevresindeki insanlara şöyle demişti:

"Ne demiş atalar: Herkes meyve veren ağacı taşlar. Hocam için de öyle oldu. O güzelliğiyle, o yeteneğiyle düşmanlarının kıskançlığına hedef oldu. Hem de hayatta iki kez... Başına gelen bütün felaketler o iki saldırı yüzünden. Hocama hayatını zindan eden bu kötülüklerin ardında kesinlikle birtakım gizli tezgâhlar döndüğünü sanıyorum." Sasuke, başka bir yerde hocasının göz hastalığının da trahom olduğundan bahsetmişti.

Aşırı nazlı büyütüldüğü için Şunkin'in biraz şımarık ve bencil tarafları vardı ama hareketli, hayat dolu, dilli bir çocuktu; bakıcılarına, hizmetçilere karşı son derece anlayışlı, bütün erkek ve kız kardeşleriyle uyumluydu. Kısacası evin tek sevgilisi oydu... Fakat anne babanın sadece onu kayırmalarından dolayı en küçük kız kardeşin dadısının ondan nefret ettiği konusu gündeme gelir gibi olmuştu. Trahom hastalığı herkesin bildiği gibi göz mukozasının bulaşıcı bir mikropla enfekte olması demektir. Sasuke, bu mürebbiyenin herhangi bir şekilde yolunu bulup bu mikrobu kızın gözlerine bulaştırdığını düşünüyordu. Elinde kesin bir kanıt var mıydı, yoksa kendi hayalinin bir icadı mıydı artık orasını bilemiyoruz. Şunkin'in sonradan gösterdiği saldırgan davranışlara bakılacak olursa bu olayın onun karakterinin değişmesine sebep olduğu düşünülebilirdi. Ancak, Şunkin'in kör olmasından dolayı Sasuke'nin duyduğu teessür maalesef sadece bu olayla kalmadığı için, hiç farkına varmadan başkalarını suçlayan, herkese lanet okuyan eğilim geliştirmişti ve bu nedenle her söylediğine hemen inanmamak gerekirdi. Mürebbiye hakkındaki düşünceleri de belki tümüyle asılsız bir kuşkudan ibaretti.

Neyse, konuyla ilgili nedenleri irdelemek yerine kı-

zın dokuz yaşında gözlerini kaybettiğini söylemekle yetinelim. Kitapta "O günden sonra Şunkin dans etmeyi bırakıp kendini tamamen *koto* ve *şamisen* çalgılarını öğrenmeye ve müziğe verdi" şeklinde bir kayıt vardı. Şunkin gözlerini kaybettiği için müziğe dönmüştü. Halbuki gönlü danstaydı ve Sasuke'ye hep asıl yeteneğinin dans olduğunu söylemişti. Onun *şamisen* ve *koto* çalarken şarkı söylemesini övenler onun gerçek kişiliğini tanımayanlardı. Kendine kalsaydı Şunkin dansçı olurdu. Onun bu sözlerinde bile birazcık kibir yatıyordu, çünkü burada, yeteneği olmadığı bir dalda bile çok başarılı olduğunu ima etmek ister gibiydi. Ama belki de onun söylediklerini Sasuke abartıyordu. Çünkü Şunkin'in rasgele ağzından çıkan her sözü bile şükran duygularıyla hemen beynine kazıyor ve bu sözleri onun üstün göstermek için kendi kafasınca büyük anlamlar katarak yorumluyordu...

Daha önce sözünü ettiğim Hoginoçayalı yaşlı bayan, kökeni XVII. yüzyıla kadar inen İkuta Müzik Ekolü icracılarından Şigisava Teru idi ve "koto liyakat unvanı" vardı. Bu unvan *koto* ve *şamisen* enstrümanları konusunda üstün başarı göstermiş büyük sanatçılara verilen üçüncü derece liyakat unvanıydı. Şunkin ve Sasuke'ye ileri yaşlarında sadakatle hizmet eden bu bayan bana şunları söylemişti: "Hocamın çocukken çok iyi dans ettiğini ben de duydum. Fakat *şamisen* ve *koto* enstrümanlarını da henüz beş altı yaşındayken Üstat Şunşo'dan öğrenmeye başlamış ve bu çalışmalarını düzenli olarak devam ettirmiştir. Gözlerini kaybettiği için müziğe başladı diye bir olay söz konusu değildir. O günlerde iyi aile çocuklarının çok genç yaşta müziğe başlaması zaten bir gelenekti. Hatta söylentiye bakılırsa, hocam daha on yaşındayken ara nağmeleri çok zor olan 'Şafakta Bir Ay' adlı uzun bir *koto* parçasını bir dinleyişte ezberlemiş ve hiç kimsenin yardımı olmadan bu ezgiyi *şamisen* ile çal-

ınıştır. Görüyorsunuz ki, hocam müzik alanında doğuştan bir deha idi! Çünkü bu, kolay kolay her sıradan insanın yapabileceği bir iş değildir. Gözlerini kaybettikten sonra, artık başka eğlencesi kalmadığı için çalışmalarını bu alanda yoğunlaştırdığını, kendini bütün ruhu ve bedeniyle müziğe verdiğini sanıyorum."

Belki de Teru'nun söyledikleri doğruydu... Şunkin'in gerçek yeteneği ta işin başından beri müzik alanındaydı... Dansa olan yeteneğinin derecesi kuşkuluydu.

4

Kendini tüm "ruhu ve bedeniyle" müziğe verse bile geçim kaygısı diye bir sorunu olmadığı için, başlangıçta herhalde bu işi meslek olarak düşünmemişti. Müzik dershanesi açması başka özel nedenlerden kaynaklanmıştı. Ama hiçbir zaman tek gelir kaynağı hocalık olmamıştı; her ay ailesinin ona gönderdiği para kendi kişisel kazancının kat kat üstündeydi. Buna rağmen eline geçen para onun lüksüne ve savurganlığına yetmiyordu.

Önceleri hiçbir gelecek kaygısı olmadan, yalnız kendi zevki için, tekniğini geliştirmek için çalışmıştı ama Tanrı vergisi olan yetenekleri müziğe olan aşkıyla birleşince durum değişmişti...

"*Yaşamöyküsü*" şöyle devam ediyordu:

> Şunkin on beş yaşına gelince inanılmaz bir ilerleme kaydetmiş, kendi yaşıtlarının hepsini geride bırakmıştı. Artık okul arkadaşlarının arasında onunla boy ölçüşecek hiç kimse kalmamıştı...

Yaşamöyküsündeki bu ifadeler herhalde doğru olmalıydı... Bayan Şigisava'dan duyduğum kadarıyla bir

zamanlar Şunkin ona şunları anlatmıştı: "Hocam Şunşo çok titiz bir insandı... Fakat beni hiçbir zaman ciddi bir şekilde azarladığı olmadı... Aksine sık sık övgülerine mazhar oldum... Dershaneye her gidişimde hocam benimle özel olarak ilgilendi ve bana son derece nazik bir şekilde müzik öğretti... Bu yüzden öteki öğrencilerin hocamdan neden bu kadar korktuğunu onca zaman bir türlü anlayamamışımdır."

Şigisava Teru ayrıca şunları ilave etmişti: "Hocam Şunkin'in böylesine sert bir ortamda hiç sıkıntı çekmeden öğrencilik yapması, herhalde onun müziğe olan doğal yeteneğinden kaynaklanıyordu..."

Şunkin, varlıklı Mozuya ailesinin çocuğuydu... Hiçbir hoca, ne kadar sert olursa olsun, öteki profesyonel müzisyen ailelerin çocuklarına yaptıkları gibi ona öyle haşin davranamazlardı. Ayrıca Üstat Şunşo, zengin bir ailede doğduğu halde mutlu çocukluğu ansızın böyle körlük gibi bir felaketle noktalanan bu sevimli minik kızı himaye etmek istemiş olmalıydı. Fakat Üstat'ta asıl sevgi ve hayranlık uyandıran konu, her şeyden ziyade kızın yeteneğiydi. Kendi çocuklarından çok onun üzerine titriyordu. Kız rahatsızlanıp bir ders bile kaçırsa ya hemen evine birilerini gönderir ya da bastonunu eline alıp kendisi yollara düşerdi. Şunkin gibi bir öğrencisi olduğundan dolayı gurur duyduğu kesindi.

Profesyonel müzisyen olmak için gelen öğrencilerin kalabalık olduğu bir gün onlara şöyle seslenmişti:

"Mozuya ailesinin bu minik kızını kendinize örnek alın! Hepiniz yarın öbür gün bu sanattan ekmek yiyeceksiniz... Ama bu işi sadece amatörce yapan şu minicik yavrunun hünerine yetişemeyecek olursanız sizlere çok yazık olur..."

Üstat'ın kızdan bahsederken hep böyle saygılı bir dil kullanması büyük bir ihtimalle Şunkin'in ablasına da

ders vermiş olmasından ve Mozuyaların aile dostu olmasından kaynaklanıyordu.

Bir zaman gelmiş, Şunkin'e gösterdiği aşırı ilgi ve ayrıcalıktan dolayı öğrencileri onu eleştirmişlerdi. Öğrencilerin hepsini susturarak, "Saçmalamayın," demişti, "bir hoca ne kadar sertse o kadar iyi hocadır. Eğer onu azarlarsam ona karşı en büyük iyiliği yapmış olurum, çünkü hızlı bir zekâsı, inanılmaz bir yeteneği var. Onu sokağa bıraksam bile gider kimsenin yardımı olmadan kendi başına yapabildiği kadar müzik yapar... Ama, bir de gerçekten kafasına koyar da ciddi ciddi üzerine eğilmeye başlarsa o zaman boynuz kulağı geçer ve sizler yarın onu karşınızda gördüğünüzde utancınızdan kaçacak delik ararsınız. Hem şunu da unutmayın ki, bu kızın çalışmaya ihtiyacı yok, çünkü ailesi zengin. Ve ben böyle yetenekli birini bırakmış, sizin gibi et kafalıları adam etmek için çala çala pazılarımı patlatıyorum... Utanın ve konuyu saptırmayın."

5

Üstat kör Şunşo'nun evi Doşo Maçi'deki Mozuya ilaç mağazasından bir kilometre kadar uzakta Utsubo semtindeydi. Elinden tutarak Şunkin'i her gün dershaneye götüren, görevli mağazanın çırağı Sasuke idi. Gelecekte büyük bir müzisyen olup Nukui Kengyo adını alacak Sasuke'nin Şunkin ile olan yazgısal beraberliği böyle başlamıştı. Daha önce de söylendiği gibi Sasuke, Goşu ilinin Hino ilçesinde doğmuştu. İlçede ailesinin bir eczanesi vardı ve hem dedesi hem de babası eczacılığı Osaka'da Mozuya İlaç Ticarethanesi'nde çalışarak öğrenmişlerdi. Sasuke için Mozuya ailesiyle çalışmak, birkaç kuşaktır ilişki içinde bulundukları efendilerine hizmet vermek demekti.

Mozuyalarda çıraklığa başladığında Sasuke on üç, Şunkin ise henüz dokuz yaşındaydı. Fakat aynı yıl Sasuke gelmeden önce Şunkin'in o güzel gözleri bir daha hiç açılmamak üzere çoktan kapanmış bulunuyordu. Sasuke bütün yaşamı boyunca, Şunkin'in gözlerinde bir kez olsun gün ışıltısını göremediği için hiçbir zaman hayıflanmadı, aksine kendini çok şanslı hissetti. Şayet onu gözleri kapanmadan görmüş olsaydı, belki sonradan onun yüzündeki mükemmelliğin bozulduğunu fark edebilirdi. Fakat çok şükür, Şunkin'in güzelliğine düşen gölgenin hiçbir zaman bilincinde olmadı. Çünkü daha ilk gördüğü anda Şunkin'in yüzü ona mükemmel gelmişti.

Günümüzde Osaka'nın varlıklı aileleri artık bilinçli olarak şehir dışına taşınıyorlar ve bu nedenle onların sportmen kız çocukları güneş ve temiz havayla tanışmış durumdalar. Kızları dünyadan tecrit ederek kapalı odalar içinde yetiştirme âdeti de yavaş yavaş ortadan kalkmakta. Ancak, kırsal kesimde büyüyen çocuklarla şehir çocukları arasında hâlâ fark var. Şehir çocukları şimdi bile köy çocuklarına kıyasla daha narin ve beyazdırlar. Bu halleriyle belki daha zarif duruyorlar ama sıhhatsiz bir görünümleri olduğunu da kimse inkâr edemez. Bunun sadece Kyoto ve Osaka'ya has bir özellik olmadığını belirtmek lazım; bütün metropollerde böyle bir eğilim var. Ancak Tokyo'nun durumu biraz farklı. Orada hafif esmer kadınlar bile "ben beyazım" diye caka satabilirler. Yani Tokyo bölgesi, "beyaz ten" açısından Osaka ve civarı ile asla boy ölçüşemez.

Eski Osaka ailelerinin erkek çocukları bile sahnedeki jönler gibi narin ve kadınsıdırlar. Fakat yaş otuza gelince yüzleri güneş yanığı olmaya, yağ bağlamaya başlar, aniden gerdan göbek bırakarak varlıklı bir asilzade kılığına bürünürler. O zamana kadar kız gibi beyazdırlar ve

giyinişleri bile kadınsıdır. Feodal Japonya'da varlıklı ailelerin çocuğu olarak doğan ve sağlıksız kapalı mekânlarda büyütülen kızlar, kim bilir ne kadar narin, beyaz ve içtiği su görünecek kadar saydam tenliydiler! Bir köylü çocuğu olan Sasuke'nin gözüne bu varlıklar peri kızı gibi güzel gelmiş olmalı...

Sasuke, Mozuya ailesine geldiğinde Şunkin'in ablası on iki, küçük kız kardeşi ise henüz altı yaşındaydı. Köyden daha yeni çıkan Sasuke'ye bu kızlar inanılmaz güzellikte görünmüştü ama o, kör Şunkin'in esrarengiz cazibesine vurulmuştu. Sasuke'ye onun kapalı gözleri kız kardeşlerinin açık olan gözlerinden daha parlak, daha güzel geldi. Yüzü ise göründüğünden daha doğal olamazdı, hiçbir değişikliğe ihtiyaç yoktu.

Şunkin genellikle dört kız arasında en güzelleri olarak bilinirdi ama böyle bile olsa bu hayranlığın altında biraz da onun sakatlığına karşı duyulan acıma hissinin bulunduğunu kabul etmek gerekirdi. Ancak Sasuke, bu savı asla kabul etmedi. Şunkin'e olan aşkının acıma ve merhamet duygusundan kaynaklandığı düşüncesi onda hep nefret uyandırdı. Olayı böyle bakanlar son derece insafsız ve çirkin gözlemcilerdi.

"Hocamın yüzüne baktığımda ona acımak, onu bir zavallı gibi görmek asla aklımın ucundan geçmedi! Asıl zavallılar gözleri görenler. O kadar güzel ve yetenekli bir kadının neden elâlemin merhametine ihtiyacı olsundu ki? Aslında devamlı o bana acır ve hep, 'Zavallı Sasuke!' derdi. Evet, bizim gözümüz, kulağımız yerinde, fakat o bizden her açıdan üstün! Bence asıl özürlü olanlar biziz."

Fakat bunlar Sasuke'nin ileri yaşlarında yaptığı konuşmalar. Sasuke daha işin başında yüreği tapınma derecesinde hayranlık duygularıyla yanarken, hislerini ruhunun derinliklerine gömerek Şunkin'e sadakatle hizmet etmeye başlamıştı ama o zaman aşkın ne demek olduğu-

nu bilmiyordu.. Böyle bir şeyin farkında olsa bile ne değişirdi ki... Karşısındaki henüz çok ufak yaşta masum bir çocuktu ve üstelik yanlarında kuşaklar boyu hizmet verdikleri, kapı kulluğu yaptıkları bir ağanın kızıydı. Sadece kızın refakatçisi olarak her gün yanında yürümek bile onun için yetip de artıyor olmalıydı. Yeni çırağın bu işle görevlendirilmesi gerçekten çok garip bir olaydı. Fakat başlangıçta bu işi yapan sadece o değildi; bazen bir hizmetçi kadın, bazen de Sasuke'den yaşlı başka bir çırak aynı işi yapıyordu. Fakat bir gün Şunkin, "Beni Sasuke götürüp getirsin!" deyince bu görev yalnız ona verildiğinde Sasuke on dört yaşındaydı. Böyle eşsiz bir şerefe nail olduğundan dolayı Tanrı'ya binlerce şükrederek Şunkin'in minicik ellerini avucuna alır, Şunşo'nun dershanesine götürürdü. Ders bitinceye kadar orada bekler, kızı tekrar eve getirirdi. Yol boyunca Şunkin'in konuşması çok nadir bir olaydı. Sasuke küçükhanımdan tepki gelmedikçe hiç ağzını açmaz, bir hata yapmamaya dikkat ederdi. Bir gün Şunkin'e neden Sasuke'yi seçtiğini sorduklarında, "Çok sessiz, çok efendi, gevezelik etmiyor!" demişti.

Şunkin başlangıçta çok sevimli bir kızdı ve herkesle gayet güzel geçinip gidiyordu. Fakat gözlerini kaybettikten sonra huysuz, aksi, kaprisli, gülmeyen, konuşmayan, kasvetli bir insan olup çıkmıştı. Belki de Sasuke'yi beğenmesinin nedeni onu boş konuşmalarla hiç rahatsız etmeden görevini sadakatle yerine getirmesinden dolayıydı. (Üstelik söylentilere bakılırsa, Sasuke onu güler-ken görmekten hiç hoşlanmıyordu. Herhalde körler gül-düğü zaman yüzlerinin ortasında bir boşluk oluştuğu, bu durum da Sasuke'nin yüreğini acıma duygularıyla doldurduğu için görmeye dayanamıyor olmalıydı.)

6

Acaba, konuşarak rahatsız etmediği için mi Şunkin bu çocuğu seçmişti?

Yoksa, onun kendisine karşı duyduğu hayranlığın az da olsa farkına varmış, o çocuk yaşında bile bu olay Şunkin'in çok mu hoşuna giymişti? On yaşındaki başka bir kız çocuğu için böyle bir ihtimal söz konusu bile olamaz, ancak Şunkin'in durumu değişikti. Çok akıllı, çok erken gelişmiş bu kızın gözlerini kaybettikten sonra müthiş bir altıncı his geliştirdiğini düşünürsek yukarıdaki ihtimali tamamen göz ardı edemeyiz. Ancak Şunkin çok gururlu bir insan olduğu için Sasuke'ye âşık olduğunun farkına vardıktan sonra bile duygularını hiçbir zaman itiraf etmedi. Çok uzun bir zaman ondan uzak durdu. Konu üzerinde hâlâ birtakım kuşkular var; ancak Şunkin başlangıçta Sasuke'nin varlığından habersiz gibi davrandığı veya en azından Sasuke'ye böyle geldiği kesindi.

El ele tutuşurken, önce Sasuke sol elini kızın omzuna kadar kaldırıyor, sonra kız da sağ elini onun avucunun içine koyuyordu. Şunkin için Sasuke sadece bir eldi. Ondan bir şey yapmasını istediğinde, hiçbir zaman açık seçik söylemez; jest ve mimiklerle ya da sihirbazlık duası okur gibi kendi kendine mırıldanarak ima ederdi. Bu işaretler herhangi bir şekilde Sasuke'nin dikkatinden kaçacak olursa çok sinirlendiği için zavallı Sasuke devamlı onun hareketlerini, yüzünün her ifadesini gözleyip durmak zorundaydı. Sanki Şunkin devamlı onun dikkatini test eder gibi bir durum söz konusuydu. Zaten çocukluğundan beri el bebek gül bebek büyütülen bu kızın şımarıklığına bir de körlüğün verdiği kaprisler eklenince Sasuke bir saniye bile rahat yüzü göremez olmuştu.

Bir gün dershanede ders almak için sırasını beklerken Şunkin aniden gözden kayboluvermişti. Sasuke'nin

ödü kopmuş, her tarafta onu aramaya başlamıştı. Sonradan öğrendi ki kız tuvalete gitmişti. Normal olarak, Şunkin tuvalete gitmek istediğinde sessizce yerinden kalkıp odadan çıkmaya çalışırken, Sasuke de hemen yerinden fırlar, kızın elinden tutar ve tuvaletin kapısına kadar götürürdü. Tuvaletteki işi bitip çıktıktan sonra da lavaboda onun ellerine su döken Sasuke'ydi. O gün her nedense Sasuke'nin dalgınlığına gelmiş, kız el yordamıyla tuvalete kadar kendi başına gitmişti. Sasuke onu lavabonun başında su maşrapasına uzanırken yakalamıştı. Sesi titreyerek, "Çok, çok özür dilerim," demişti.

Kız da başını sallayarak, "Fark etmez!" diyerek ona tepki göstermişti... Fakat kız ne kadar "Fark etmez!" dese bile, "Ya öyle mi efendim..." deyip işin içinden sıyrılmaya çalıştığı anda sonradan hali yamandı... Böyle durumlarda maşrapayı kızdan zorla alıp eline suyu Sasuke'nin dökmesi lazımdı. Artık bu taktikleri öğrenmişti...

Yine bir gün öğle sonrası dershanede Şunkin sıra beklerken, Sasuke her zamanki gibi saygılı bir şekilde onun arkasında oturuyordu. Şunkin kendi kendine, "Hava çok sıcak!" diye mırıldandı. Sasuke de sevecen bir şekilde, "Ya, gerçekten öyle!" diyerek ona katıldı. Fakat hiç yanıt yoktu. Kız sonra tekrar, "Çok sıcak!" demişti. Ne istediğini anlayan Sasuke hemen orada bulunan yelpaze ile kızın sırtını yelpazelemeye başladı. Sasuke'nin eli biraz yavaşladığı an kız tekrar "Çok sıcak, çok sıcak!!" demeye başlıyordu. özel kitap grubu

Şunkin kaprisliydi, nazlıydı ama özellikle Sasuke'ye karşı böyleydi, yoksa evlerinde çalışan öteki insanlara karşı davranışı çok değişikti... Çünkü onun bu karakterini bile bile bu kadar hassas bir şekilde emrinde olan Sasuke idi; kız bunu biliyor, ona karşı aşırı kapris yapmakta hiçbir sakınca görmüyordu. Öte yandan Sasuke'nin kızın bu davramşlarından rahatsız olmak bir yana, mutlu

olur gibi bir hali vardı. Şunkin'in bütün kötü davranışlarını sanki bir cilve, naz, hatta kendisine balışedilen bir lütuf gibi görüyordu.

7

Üstat Şunşo'nun ders verdiği icra odası evin arkasında birkaç merdivenle çıkılan asma kattaydı. Şunkin'in sırası geldiğinde Sasuke onu ellerinden tutarak asma kata çıkarır, hocanın karşısına oturtur, *şamisen* ya da *koto* çalgısını önüne yerleştirir, sonra da aşağıya inip onu beklemeye başlardı. Aşağıda otururken bile onu ders biter bitmez hemen aşağı indirmek için kulağı devamlı müzikteydi. Şunkin'in çalmayı ve okumayı öğrendiği parçaları dinlerken doğal olarak onun da müzik zevkinin ilk tohumları atılmış oldu.

Sonradan büyük bir virtüöz olduğuna bakılacak olursa Sasuke'nin de müziğe karşı doğuştan yeteneği olduğu kesindi. Ancak, Şunkin gibi birine hizmet etmeseydi, onu böyle çılgınca sevip bütün hobilerini paylaşmamış olsaydı Mozuyalardan bayilik alıp ömrünün sonuna kadar sıradan bir eczacı olarak kalacağı kesindi. Ömrünün ileri yıllarında gözleri kör olup *kengyo*, yani birinci dereceden devlet sanatçısı olarak kabul edildiği zaman bile, "Benim sanatım Şunkin'in sanatıyla boy ölçüşemez, onun fersah fersah gerisindedir... Ben buraya geldiysem, hocam sayesinde geldim, hocamdan feyzalarak geldim..." derdi. O Şunkin'i devamlı öve öve göklere çıkarır, kendisini de yüz-iki yüz kat alçaltarak tevazu gösterirdi. Ama tevazu bir yana, ikisinin de değişik meziyetleri vardı: Şunkin'in müzik dehasını, Sasuke'nin ise yılmaz azim ve iradesini hiç kimse inkâr edemezdi.

Şamisen almaya gizlice karar verip harçlıklarını, bir hizmete gönderildiğinde verilen balışişleri biriktirmeye

başladığında on dört yaşını bitirmek üzereydi. Giren yılın yazında nihayet kendine orta halli eski bir *şamisen* satın alabildi. Kapıdaki bekçiye aldığı şeyi göstermemek için aletin sapını ve gövdesini tavan arasındaki yatak odasına ayrı ayrı taşıdı. Sonra da öteki mağazada çalışanlar uyuduktan sonra her gece geç saatlere kadar kendi kendine *şamisen* çalışmaları yapmaya başladı.

Önceleri kendine hiç güveni yoktu. İleride babasının işini devralmak üzere buraya çırak verilmişti. İleride profesyonel müzisyen olmaya ne niyeti vardı ne de bu konuda kendine güveniyordu. Bütün merakı Şunkin'e karşı olan kayıtsız şartsız sadakatinden ve onun hobilerine karşı duyduğu ilgiden kaynaklanıyordu. Ancak müzik öğrenerek Şunkin'in gönlüne girmek gibi bir amaç gütmediğinden dolayı bu ilgisini ondan saklamak için elinden gelen her şeyi yaptı.

Sasuke'nin alçak tavanlı yatak odasında ondan başka beş altı kalfa ve çırak kalıyordu. *Şamisen* çalışmaları konusunu dışarı sızdırmamalarını rica etmiş, geceleri kimseyi rahatsız etmeyeceğine söz vermişti. Hepsi zaten çok genç çocuklardı. Yatağa girer girmez hemen uykuya dalmaları için hiç kimse ağzını açıp bir şikâyette bulunmadı. Böyle olduğu halde Sasuke yine de onların uyuduklarına emin olduktan sonra yüklüğü tamamen boşaltır, orada girip çalışmalara başlardı. Yazın vıcık vıcık nemli, basık damlı sıcak tavan arasında dar yüklüğün sürgülü kapısı çekilince içerinin nasıl cehennem gibi yandığını düşünün. Ama Sasuke oraya girip kapıyı kapatınca çalgı sesi dışarı sızmıyor, hem de odadan gelen horultulardan, sayıklamalardan etkilenmemiş oluyordu. Sözlü olarak icra etmesi gereken yerleri alçak sesle geçiştiriyor, tellere vururken mızrap yerine parmaklarını kullanıyordu. Ve bütün bunları zifiri karanlık yüklüğün içinde el yordamıyla yapıyordu.

Fakat Sasuke karanlıktan hiç rahatsız olmuyordu. Çünkü kör insanların hepsi devamlı böyle bir karanlık dünyanın içinde yaşıyordu ve Şunkin de çalgısını aynı şekilde çalıyordu. Onun karanlık dünyasında kendine bir yer bulabildiği için sonsuz mutluluk duyuyordu. Sonraları kimseden çekinmeden rahatça çalışma yapabildiği zamanlarda bile artık gözlerini yumarak çalmayı alışkanlık edinmişti. Bunu da, Şunkin gibi çalmazsa enstrümana hâkim olamayacağını söyleyerek açıklamaya çalışıyordu. Kısacası, gözleri açık olduğu halde, kör olan Şunkin'in duyduğu bütün acıları paylaşmak istiyor, kör bir insanın karşılaştığı bütün engelleri yüreğinde hissetmek istercesine onların yaşantısına imreniyordu. İleri yaşlarında Sasuke'nin kör olması bir tesadüf değildi... Böyle bir arzuyu daha gençlik çağlarında yüreğinde yeşertmeye başlamıştı.

8

Hangi çalgı olursa olsun fark etmez, genelde bir enstrümanı bütün inceliklerine dek öğrenip ustaca çalmak çok zordur. Fakat özellikle keman ve *şamisen*, perdesiz olmalarının yanı sıra her icradan önce akort edilmeleri gerektiğinden, hocasız kendi kendine öğrenmek için en zor çalgılardandır. Ayrıca bu öykünün geçtiği zamanlarda *şamisen* müziğini yazacak notalar henüz yoktu. Halk arasında dolaşan yaygın inanca göre iyi bir hocayla *koto* üç ayda, *şamisen* ise ancak üç yılda öğrenilebilirdi. Sasuke'nin hem *koto* gibi pahalı bir çalgıyı alacak parası yoktu, hem de öyle kocaman bir enstrümanı kimseye göstermeden eve sokmasına imkân yoktu. Bu yüzden müziğe *şamisen*'le başlamak zorunda kaldı. İlk kullandığı zaman bile aleti kendi başına akort ettiğini düşünecek olursak, müziğe karşı ne kadar hassas bir kulağı olduğu

ya da Şunşo'nun dershanesinde çalgı aletlerini ne kadar büyük bir dikkatle dinlediği meydana çıkar. Bütün melodileri, şarkı sözlerini, notaların iniş çıkışını kulağıyla duyarak hafızasına depo etmek zorunda kalmıştı. Zaten başka bir şansı da yoktu.

On beş yaşına girdiği o yıl, yaz aylarından başlamak üzere altı ay odadaki arkadaşlarından başka kimseye duyurmadan, gizli gizli müzik çalışmalarını sürdürdü. Fakat kışa girince beklenmedik bir olay oldu. Bir sabah saat dört civarında, daha ortalık zifiri karanlıkken Şunkin'in annesi Bayan Şige tuvalete kalktığında bir yerlerden kulağına bir müzik sesi geldi. *Şamisen*'de birisi "Kar" adlı parçayı çalıyordu. Eskiden müzisyenler arasında kışın gün ağarırken dışarı çıkıp buz gibi rüzgârda "güz dönemi müzik çalışması" yapmak gibi bir âdet vardı. Fakat Doşo Maçi, çoğunluğu eczane ve ilaç depolarından oluşan ticarethanelerin yoğun bir şekilde yan yana sıralandığı mazbut bir semtti. Burası eğlence dünyası yıldızlarını ya da onları eğitenleri barındıran bir yer değildi; bu yüzden öyle hafifmeşrep işlerle iştigal eden tek haneye rastlamak da mümkün değildi. Evet, bu bir "kış antrenman"ıydı ama gecenin bu saatinde de kış antrenmanı yapılmazdı ki... Daha ortalık zifiri karanlıktı. Birisi, mızrap kullanmadan parmaklarıyla çok yumuşak şekilde *şamisen* çalıyordu. Her kimse, sanki alıştırma yapıyormuş gibi defalarca aynı parçayı tekrar ediyordu. Çok azimli bir öğrenci olduğu belliydi. Şunkin'in annesi bu olaya bayağı şaşırmıştı. Pek de o kadar üstünde durmadı, gidip yattı. Fakat başka günler de tuvalete kalkınca yine aynı sesi duymuştu. Ailenin diğer fertleri de aynı şeyi söylediler. Acaba kim çalıyordu bu çalgıyı? Şeytanlar mı çalıyordu? Çırak ve kalfaların hiç haberi yoktu ama bütün aile için için bu tartışmayla çalkalanıyordu.

Yazı çıkarttıktan sonra Sasuke yüklükte çalgı çalma-

ya devam etseydi mesele yoktu; fakat baktı ki kimsenin ruhu duymuyor, cüretkârlık yapıp dışarıda çalmaya başladı. Sabahtan akşama kadar çalışıyor, tam uyuyup dinlenmesi gereken zamanı da müzik için ayırıyordu. O küçücük dar yerde sıcaktan ve havasızlıktan gözleri kapanıyor, dalıp gidiyor, bayılacak gibi oluyordu. Kış girerken artık dayanamamış, çamaşır damına çıkıp müzik çalışmalarını orada yapmaya başlamıştı. Çalışan öteki hizmetliler gibi artık o da saat onda yatağa giriyordu. Fakat sabah üçte kalkıyor, *şamisen*'ini koltuğunun altına alıp dama çıkıyor, o ayazda gün ağarana kadar çalgı çalıyor ve sonra da tekrar yatağa giriyordu. Şunkin'in annesi *şamisen* sesini işte böyle bir zamanda duymuştu. Sasuke'nin kimseye sezdirmeden çıktığı bu çamaşır terası eczanenin damıydı ve hizmetlilerin uyuduğu çatı katının tam üstü oluyordu. Bu yüzden ailenin oturduğu bölümü iç avluya bağlayan koridordaki panjurlar açılınca, ses avludan geçerek ev sakinlerinin kaldığı bölüme kadar gidiyordu.

Sonunda çalışanların hepsi teker teker sorguya çekildi ve bu işi Sasuke'nin yaptığı anlaşıldı. Şef kalfa onu çağırdı; önce güzelce bir haşlayıp fırçaladı, sonra da çalgısını elinden alarak bir daha asla böyle bir terbiyesizlik yapmamasını söyledi. Fakat bu sırada hiç beklenmedik bir olay oldu. Birisi ona yardım elini uzattı. Şunkin idi bu. Herkesi durdurup, "Bir dinleyeyim bakalım, nasıl çalıyor..." dedi. Fakat Sasuke korkuyordu, Şunkin onun çalgı çaldığını öğrenirse kızabilirdi. Sonuçta Sasuke, görevi hanım kıza elini tutup yol göstermek olan bir işçi parçasıydı. Çalgı çalmaya başlayacak olursa ona acısalar da gülseler de başı dertteydi. Birdenbire hadi çal bakalım, denilince çok şaşırmıştı. Tanrı dileklerini kabul eder, kızı azıcık da olsa etkileyebilirse dünyalar onun olacaktı ama kendisiyle gülüp alay edecekleri kesindi. Hem zaten elâlemin önünde çalgı çalacak kadar kendine güveni

yoktu. Ama Şunkin bir kez, "Dinleyelim!" demişti; bu işin dönüşü yoktu... Hem, anne, baba ve Şunkin'in bütün kız ve erkek kardeşleri neredeyse meraktan çatlamak üzereydiler. Ailenin yaşadığı bölüme çağrılmış ve kendi kendine öğrendiği sanatını göstermesi istenmişti... Bu olay Sasuke'nin ilk sahneye çıkışı oldu...

Bildiği kadarını çalmasını istemişlerdi ama zaten iyi kötü öğrendiği topu topu beş altı parça vardı. Bütün cesaretini toplayıp canını dişine takarak çalmaya başladı. Başladı ama kolay bir parça olan "Siyah Saçlar" adlı uzun havayla zor bir halk şarkısı olan "Çaycılar"ı birbirine karıştırdı. Kulaktan dolma, kendi kendine, yarım yamalak öğrenmişti ve doğal olarak bilgisi sırasızdı, düzensizdi. Belki de gerçekten Şunkin ve ailesi alay etmek için dinlemişlerdi ama çocuk parmaklarıyla önemli notaların hepsini yakalıyor ve melodiyi çıkarabiliyordu. Onun icrasını duyduktan sonra bu kadar kısa zamanda hem de hocasız olarak gösterdiği başarıya hayran olmuşlardı.

Şunkin'in Yaşamöyküsü şöyle devam ediyordu:

O zaman Şunkin, Sasuke'nin azmine hayran olmuş ve şunları söylemişti: Gösterdiğin gayreti takdirle karşılıyorum. Sana artık ben müzik öğreteceğim, bundan sonra beni hocan bil ve boş zamanlarında bol bol alıştırma yap!

Babası Yasuzaemon da bu konuda ona izin verince Sasuke sevincinden uçar gibi oldu. Hemen müzik çalışmaları için bir zaman tayin edildi ve o saatlerde yapması gereken işler ondan alınarak, dersleri için zaman ayrıldı. Her şey çok mutlu bir sonuca varmıştı: Aslında efendi-uşak olan bu on bir yaşındaki kız çocu-

ğu ile on beş yaşındaki delikanlı arasında şimdi hoca-öğrenci olarak daha yakın ilişkiler içine girdikleri yeni bir dönem başladı.

Şunkin gibi kaprisli ve geçimsiz bir kız acaba neden Sasuke'ye karşı ilgi göstermeye başlamıştı? Onun böyle davranması bir rivayete göre onun kendi fikri değildi. Bu fikri ona çevresindekiler aşılamıştı. Evdeki mutlu yaşamına rağmen gözlerini kaybedince mahzun ve melankolik olmuştu; bu yüzden başta anne baba olmak üzere, dadıları, hizmetçileri, kısacası bütün ev halkı "Acaba ne yapsak da kızın efkârını dağıtsak!" diye her gün kafa yoruyorlardı. Şunkin'in kaprislerinden illallah diyen hizmetçiler Sasuke'nin de onun gibi müzik meraklısı olduğunu öğrenince biraz rahat etmişlerdi. Vaktinin bir kısmını Sasuke'yle geçirecek olursa az da olsa yükleri hafifler, biraz rahat nefes alabilirlerdi. Şunkin'i pohpohlamaya başladılar: Maaşallah Sasuke gerçekten iyi bir çocuktu... Ona hocalık yapıp biraz müzik dersi verecek olursa Sasuke kesin bunu Tanrı'nın bir lütfu gibi görür, çok sevinirdi... Ayrıca Şunkin'e minnettar olurdu. Bu acemi iltifatlar Şunkin'i sadece sinirlendirmişti, çünkü o çevresinin zoruyla dolduruşa gelecek bir insan değildi. Fakat o sıralarda Şunkin de bu çocuğa karşı yüreğinin derinliklerinde baharda akan sular gibi bir şeylerin kaynamaya başladığını hissetmişti.

Hangi nedenle olursa olsun Sasuke'ye karşı öğretmenlik teklifinde bulunması herkesi sevindirmişti. Ancak dâhi bile olsa on yaşındaki bu kız çocuğunun başkasına müzik eğitimi verebilecek kapasitede olup olmadığını kimse kurcalamamıştı. Can sıkıntısını biraz olsun bu yolla atsa bile yeterdi. Bu suretle etrafındakiler birazcık rahatlayacaklardı. Böylece onların "okulculuk" oyunu oynamalarına izin verildi ve Sasuke öğrencilik

görevine tayin edildi. Bu olayda en çok üzerinde durulan Şunkin'in menfaatiydi ama bu işten en çok kârlı çıkan Sasuke oldu.

Şunkin'in Öyküsü'nde şöyle bir kayıt vardı:

> Müzik çalışmaları için Sasuke'ye her gün belli bir zaman ayrılacak, fakat geride kalan zamanında çırak olarak dükkânla ilgili günlük işlerine devam edecek.

Ama Şunkin'in dershaneye gidiş gelişi sırasında ona refakati, her gün epey zamanını alıyordu. Eve döner dönmez de hemen müzik çalışmaları için Şunkin'in odasına gitmesi gerektiğinden dükkânın işlerine bakmaya hiç vakti kalmıyordu. Baba Yasuzaemon, Sasuke'yi eczacı tüccar olarak yetiştirmek yerine kızına refakatçi olarak kullandığı için, çocuğun ailesine karşı kendini suçlu hissediyordu. Fakat baba için kızının mutluluğu çırağının geleceğinden daha önemliydi ve Sasuke de zaten bu işi isteyerek yapıyordu. Fakat baba verilen kararın şimdilik kimseye zarar vermeyeceğini düşünerek yeni düzene üstü kapalı olarak rıza gösterdi.

Şunkin bazı kurallar koydu: Sasuke Şunkin'e "Küçükhanım" diye hitap ediyordu ama ders sırasında bundan böyle ona mutlaka "Hocam" diye hitap edecekti. Şunkin de ona "Sasuke Bey" değil sadece "Sasuke" olarak hitap edecekti. Zamanla Şunkin kendi müzik hocasını taklit etmeye, aynen onun öteki öğrencilerine davrandığı gibi Sasuke'ye sert ve haşin davranmaya başladı. Yetişkinlerin onlar için planladıkları masum "okulculuk" oyununu oynarlarken Şunkin yalnızlığını unutur gibi oldu. Günler ayları, aylar yılları kovaladı fakat hiçbirinde bu oyundan vazgeçme eğilimi görülmedi. Aradan iki üç yıl geçince hem hoca, hem de öğrenci için artık olay oyun olma sınırlarını aşmış, çok ciddi boyutlara ulaşmıştı.

Şunkin her gün öğleden sonra saat iki civarında hocasının Utsubo'daki dershanesine gidiyor, yarım saat bir saat ders alıyor, dönünce gün batana dek öğrendiklerinin çalışmasını yapıyordu. Akşam yemeğini yedikten sonra canı istediği zaman hemen Sasuke'yi odasına çağırıp ders veriyordu. Sonuçta Sasuke'yle düzenli olarak ders yapıyor, hatta bazen geç saatlere, dokuz ona kadar onu serbest bırakmıyordu. Bazen evdeki hizmetçiler ikinci kattan gelen "Sasuke, ben sana böyle mi öğrettim! Böyle devam edersen, sabaha kadar işimiz var!" seslerini duyuyorlardı. Bu çocuk yaştaki "hocanın" sinirli azarları bununla da kalmıyordu; "Aptal! Neden kafana girmiyor?" diye hakaretler ederek, elindeki kalın ağır mızrabı Sasuke'nin kafasına vurarak onu hıçkırıklara boğması hiç de ender olaylardan değildi.

10

Eskiden sanat öğreten hocaların öğrencilerine çok acımasız davrandığı, hatta onları dövdükleri herkesin bildiği bir gerçektir. Takvimlerin 12 Şubat 1933, Pazar'ı gösterdiği bugün bile O*saka Asahi Şimbun* gazetesinin pazar nüshasında Ogura Keici'nin yazdığı "Kukla Tiyatrosunda Kanlı Eğitim" gibi bir makaleyi okumak mümkün. Anlatıldığına göre kukla tiyatrosunun ünlü güzel sesli isimlerinden Üçüncü Koşici Dayu'nun kaşlarının arasında hilal gibi duran koca yara izi hocası Toyozava Danşiçi'nin eseriymiş. Hocası bir gün ona öyle sinirlenmiş ki, "Ne zaman girecek bunlar kafana!" diyerek bastığı gibi o ağır mızrabı alnının ortasına onu yere yuvarlamış.

Yine kukla tiyatrosu isimlerinden Yoşida Tamaciro'nun başının arkasında yara izi varmış. Yoşida Tamaciro gençliğinde bir prova esnasında kuklalardan birinin bacaklarını oynatırken ustası Tamazo'yu bir türlü tatmin

edememiş. Hoca da sinirlenip, "Seni aptal!" diyerek savaş sahnelerinde kullanılan gerçek bir kılıcı Yoşida'nın kafasına indirmiş. Kafasının arkasındaki bu kılıç izi hâlâ olduğu gibi duruyormuş.

İşin ilginç tarafı Yoşida'nın kafasını yaran Tamazo da bir zamanlar ustası Kinşi'nin yanında çıraklık yaparken aynı akıbete uğramış; usta Tamazo'nun kafasında kuklayı parçalayınca darmadağın olan kukla bile kan revan içinde kalmış. Tamazo, hocasından rica ederek parçalanan kuklanın bacaklarını almış, güzelce ipek bezlere sarıp ahşap bir kutuda saklamış. Arada sırada kutuyu açar, içindekilere sanki merhum annesinin mezarı önünde dua ediyormuş büyük bir saygıyla bakar bakar, "O dayak yok mu, o dayak! Eğer ben o dayağı yemeseydim, şimdi sıradan bir sanatçıydım!" der ve ağlarmış.

Son Osumi Dayu, hareketleri çok yavaş, inek gibi birisi olduğu için "Geri" lakabı ile anılırdı. Onun hocası ise "Büyük Üstat" olarak bilinen Toyozava Dampei idi. Yazın ortasında havanın sıcak ve rutubetten vıcık vıcık olduğu bir akşam Osumi, Üstat Dampei'nin evinde *şamisen* provaları yaparken bir yerde şaşırmıştı. O kadar gayret ettiği halde bir pasajı usulüne uygun okuyamamış, Üstat'ı memnun edememişti. Hoca sivrisinekleri görünce hemen cibinliğin altına girmiş ve oradan dinlemeye devam etmişti. Bunun üzerine bütün sivrisinekler açıkta kalan Osumi'nin üstüne hücum etmiş, onu çiğ çiğ yemeye başlamışlardı. Osumi aynı pasajı yüzlerce, binlerce defa tekrar ederken sabah olmuştu. Hoca da yorulmuş, uyuyakalmıştı. Ama Osumi geri zekâlılara has bir inatla bağıra bağıra okumaya devam etmiş, hocasını pes ettirmişti. Cibinliğin altından nihayet beklediği yanıt geldi:

"Tamam, tamamdır artık."

Hoca aslında uyuyor numarası yaparak bütün gece gözünü kırpmadan onu dinlemişti.

Buna benzer sayısız hikâyeler vardır ama bu durum sadece kukla tiyatrosu şarkıcılarına ya da oynatıcılarına özgü değildir. İkuta Ekolü'nde, yani *şamisen* ve *koto* çalgılarının öğretimi sırasında da böyle olaylar cereyan etmiştir. Üstelik bu çalgıları öğretenler genellikle *kengyo* unvanını almış kör erkeklerden oluştuğu için, çoğunda vücut özürlü insanlarda sık sık rastlanan aksilik ve zalimce davranış eğilimleri vardır. Zaten Şunkin'in hocası Üstat Şunşo da böyle biriydi.

Şunşo, öğretme yöntemleri konusunda zaten çok haşin hoca olarak bilinirdi. Kendisi kördü ve öğrencilerinin çoğu kör çocuklardan oluşuyordu. Öğrencilerine devamlı bağırır, hakaret eder, hatta onları dövdüğü bile olurdu. Azar yiyen kör öğrenciler kucaklarında *şamisen*'le geri çekilirken bazıları mesafeyi ayarlayamaz, sırtüstü merdivenlerden aşağı yuvarlanırlardı. Daha sonraki yıllarda Şunkin kendi müzik dershanesini açınca o da kendi üstadının etkisiyle son derece haşin ve gaddar bir hoca oldu. Aslında bu eğilimi çocuk denecek yaşlarında, Sasuke'ye ders vermeye başladığı andan itibaren ilk belirtilerini göstermiş, kötü davranmaya başlamış, önce oyun gibi başladığı olay sonradan ciddi boyutlara ulaşmıştı.

Öğrencilerini cezalandıran erkek hocaların sayısı genellikle fazladır ama Şunkin gibi erkek öğrencilerini döven kadın hocalar çok ender görülür. Onun bu tür davranışlarının gizli kalmış sadist eğilimlerinden kaynaklandığını söyleyenler, ders vermenin ise bu sapık cinsel eğilimlerini tatmin etmek için bir bahane olduğu şeklinde yorumlayanlar olmuştur. Aradan geçen onca yıldan sonra bu savın doğru olup olmadığını tahkik etmemiz mümkün değil. Çocuklar evcilik oynadıkları zaman bile genellikle yetişkinleri taklit ederler. Gerçi Şunkin öğrencilik hayatı boyunca hocasının gözbebeği olduğu için ondan bir fiske bile yememişti ama onun kullandığı şid-

det yöntemlerinin farkındaydı ve herhalde o çocuk kafasıyla hocaların böyle davranması gerektiği kanısına varmış olmalıydı. Sasuke ile "okulculuk oyunu" oynamaya başladığında kaçınılmaz olarak kendi hocasını taklit etmeye başlamış ve bu davranışı zamanla bir huy, kişiliğinin bir parçası haline gelmişti.

11

Herhalde biraz da sulu gözlü olduğu için olmalı, Sasuke hocasından daha dayak yemeye başladığı andan itibaren korkak çocuklar gibi yaygarayı basar, yüksek sesle hüngür hüngür ağlamaya başlardı. Bunu duyan insanlar kaşlarını çatarak, "Küçükhanım yine işkenceye başladı!" derlerdi. Olayların böyle gelişmesi Şunkin'e bir eğlence bulmaktan başka hiçbir niyeti olmayan ailesini ziyadesiyle şaşırtmıştı. Zaten gece yarılarına kadar *şamisen* ve *koto* dinlemek hiç hoş bir olay değildi; bir de bunun üstüne Şunkin'in kızgın kızgın bağırıp çağırmaları, Sasuke'nin hıçkırıkları eklenince insanın beynini tırmalıyordu. Hizmetçiler çoğu kez kızı düşünüp bazen de oğlanın durumuna üzülerek hemen odaya giriyor, "Küçükhanım! Bu da ne demek oluyor? Zavallı bir erkek çocuğuna böyle yapılır mı? Hem yakışır mı senin gibi bir prensese?" diyerek dersi durduruyorlardı. O zaman Şunkin sessizce yakasını düzeltip otoriter bir şekilde cevap veriyordu:

"Bırakın bu işleri... Siz bu işlerden anlamazsınız. Ben gerçekten ona bir şeyler öğretmeye çalışıyorum... Bu iş çocuk oyuncağı değil... Sasuke'yi düşündüğüm için ona bir şeyler vermeye çalışıyorum... Dövsem de sövsem de, ders derstir... Sizin neden haberiniz var?"

Bu konuda *Şunkin'in Yaşamöyküsü*'nde şu satırlar vardır:

Çocuk yaşta olduğumdan dolayı beni küçümseseniz bile sanatın kutsallığını nasıl inkâr edebilirsiniz? Ben genç de olsam bir şeyler öğretmeye başladığım an hoca oldum demektir ve hocaların yolundan yürümem gerekir. Sasuke'ye ders vermek benim için hiçbir zaman çocuk oyunu olmadı. Müziği bu kadar sevdiği halde burada çıraklık yaptığı için maalesef uzman bir hocadan ders alma şansı yok. Her şeyi kendi kendine öğrendiğinden dolayı müzik bilgisi yetersiz... İşte ben bu boşluğu doldurmak için ona elimden gelen yardımı yapıyorum. Amacını gerçekleştirmesi konusunda ona her türlü destekte bulunacağım. Ama siz bunu anlayamazsınız... Hadi bakalım çıkın şimdi dışarı, çıkın!

Bu sözleri söylerken öylesine kendinden emindi ki, duyanlar akıcı üslubuna hayran oldukları halde kızın azametinden korkarak kaçacak delik aramışlar, bir an önce kendilerini odadan dışarı atmaya bakmışlardı. Artık Şunkin'in ne kadar sinirlendiğini siz tahmin edin...

Sasuke dayanamayıp ağlasa bile, Şunkin'den azar işitirken yüreğini sonsuz şükran duyguları dolduruyordu. Sasuke'nin gözyaşları sadece ıstıraba tahammül için akan gözyaşları değildi. Hem efendisi hem de hocası durumunda olan bu küçücük kızın onu böylesine teşvik etmesinden kaynaklanan "teşekkür gözyaşları"ydı. Acı çekse bile kaçmadı, dayandı... "Tamamdır, paydos" sözünü duyana dek Şunkin'in önünde çalışmalarını sürdürdü...

Şunkin'in günü gününe uymuyordu. Bağıra çağıra azarladığı günler, yine keyfinin yerinde olduğu zamanlardı. Bazen kaşlarını çatar, *şamisen*'in üçüncü teline "bam" diye asılır, bazen de hiçbir eleştiride bulunmadan sessizce dinlerdi. Sasuke'nin çok ağladığı günler Şunkin ağzını açmazdı. Bir akşam yine *şamisen*'de "Çaycılar" parçasının ara taksimini yaparken Sasuke'nin durgunluğu

üstündeydi, o kadar tekrar ettiği halde yine aynı hatayı yapıyordu. Şunkin sonunda dayanamayıp *şamisen*'i yere koydu ve sağ eliyle dizine vurup ritim tutarak notaları okumaya başladı:

"Çirigan, çirigan, çiriçirigan, çirigaa çiten, totsun totsun run, yaa! Ruruton!" Fakat bir müddet sustu ve ortalığı keskin bir sessizlik kapladı.

Sasuke çaresizdi fakat mutlaka bir şeyler yapması gerekiyordu, ne kalkıp gidebilirdi ne de dersi durdurabilirdi. Canını dişine takıp çalmaya devam etti ama Şunkin'den onay gelmedi... Gitgide daha fazla hata yapmaya ve soğuk soğuk terlemeye başladı. Şunkin hiç ses çıkarmadan otururken iyice dudakları gerilmiş, kaşları çatılmaya başlamıştı. İki saat kadar sonra odaya üstünde geceliğiyle anne Şige girerek dersi durdurdu. Yatıştırır bir şekilde konuşmaya başladı:

"Kızım! Bir şeyin bu kadar üstüne gidilmez. Her şeyin aşırısı insanın sağlığına zarar verir."

Ertesi günü anne ve babası Şunkin'i çağırıp ona birtakım nasihatlerde bulundular:

"Sasuke'ye *şamisen* çalmayı öğretiyorsun, biliyoruz. Tanrı senden razı olsun. Ama öğrenciye bağırıp çağırmak, vurmak ancak işin erbabı olan kıdemli hocalara tanınan bir haktır. Sana gelince; sen hâlâ başkasından ders alan birisin. Eğer böyle davranmaya devam edecek olursan çok kibirli bir insan olup çıkacaksın! Bu da iyi bir şey değil; çünkü kibirli insanlar sanatlarında derinleşemezler. Ayrıca bir erkek çocuğuna söylediğin 'aptal, geri zekâlı!' gibi çirkin sözler kulağımızı tırmalıyor. Hiç de genç hanımefendilere yakışan bir davranış değil. Bundan sonra bir daha böyle şeylere dikkat et kızım. Ayrıca ders verme saatlerine bir düzen getir ve vakit çok ilerlemeden durmasını bil. Gece yarılarında Sasuke'nin zırıl zırıl ağlaması bizim sinirimizi bozuyor... Uyuyamıyoruz..."

Ailesi, çok yumuşak ve ılımlı bir şekilde anlatmıştı bunları. Hiç azarlanmaya, ikaz edilmeye alışkın olmayan Şunkin söylenenleri usulen dikkatle dinleyip onlara hak vermişti. Fakat gerçekte bu sözler onun üzerinde hiçbir etki bırakmamıştı.

Bu konuşmanın üzerine gidip Sasuke'ye çattı:

"Sasuke, sen korkağın birisin. Bir de erkek olacaksın! Ufacık bir zorluk görsen yeri göğü yıkıp hüngür hüngür ağlayarak olayı abartıyorsun. Millet senin yüzünden beni düşman ilan etti. Çektiğin ıstırap etine değil kemiklerine işlese bile sanatçı olmayı kafana koyduysan dişini sıkıp her cefaya katlanmak zorundasın. Yok ben katlanamam, dersen ben de sana bugünden itibaren hocalık yapmıyorum."

Şunkin'in bu tehdidinden sonra Sasuke, başına gelen her şeye razı oldu, bir daha hiç sesini çıkarmadı.

12

Mozuya ailesi, kızlarının gözlerini yitirdikten sonra başlayan huysuzluğundan, özellikle müzik dersleri sırasında Sasuke'ye takındığı terbiye sınırını aşan tavırlarından bayağı rahatsız olmaya başlamıştı. Kızlarının Sasuke gibi bir arkadaşının olmasının hem iyi hem de kötü yanları vardı. Sasuke kızlarını hoş tuttuğundan dolayı ona karşı minnettardılar; ancak Şunkin'in bütün arzularına ve kaprislerine boyun eğmesi sonucu kızları iyice şımarıp küstahlaşmıştı. Bu yüzden kızın ileride daha sorunlu bir kişilik sahibi olacağı düşüncesi onları çok üzüyordu.

Sasuke on sekiz yaşına girdiği kış aylarında, baba –gerçek nedenini bilemiyoruz ama– gerekli girişimlerde bulunarak bu gencin artık doğrudan doğruya Üstat Şunşo'dan ders almasını sağlayarak Şunkin'in ona ders vermesini yasakladı. Bunu, devamlı hocasını taklit eden kız-

larının uzun dönemde kişiliğinin bozulacağından endişe ettikleri için yapmışlardı. Ve Sasuke'nin geleceği hakkındaki önemli kararları da o zaman aldılar. O günden itibaren eczacı dükkânındaki bütün görev ve sorumluluklarına son verildi. Artık resmen Şunkin'in refakatçisi olmuş ve ayrıca yeni bir öğrenci olarak Üstat Şunşo'dan ders almaya başlamıştı.

Sasuke sevincinden uçuyordu... Baba Yasuzaemon, hemen çocuğun ailesi ile temas kurdu ve onun mesleki hayatında yapılan değişiklikler konusunda aileyi ikna edip onların onayını alıncaya kadar epey ter döktü. Sasuke'yi hiçbir zaman yüzüstü bırakmayacağına, geleceği konusunda onlara her türlü kolaylığı sağlayacağına dair garantiyi vererek bu işi başardı. Şunkin'in geleceği konusunu da uzun uzun gözden geçirdiklerinde Sasuke'nin kendilerine iyi bir damat olacağını düşünmeye başlamışlardı. Bedensel özründen dolayı kızlarını kendi ayarlarında eşraftan biriyle evlendirmeleri çok zordu. Sasuke onlar için biçilmiş bir kaftandı.

İki yıl sonra, Şunkin on altısına, Sasuke de yirmi yaşına girdi. Aile ilk defa Şunkin'e evlilik konusunu ima ettiğinde, umduklarının tersine aldıkları cevap kesin bir "hayır" oldu. Son derece sinirli bir şekilde Şunkin şöyle konuşmuştu:

"Hayatımın sonuna kadar evlenmek istemiyorum. Hele hele Sasuke gibi biriyle asla!"

Ancak bu konuşmanın ardından bir yıl geçince anne Şunkin'in vücudunda gözle görülür, fakat nedenini anlayamadığı ani bir değişme sezmişti. Kızına toz kondurmak istemiyordu ama kızın şekli günden güne değişmeye devam edince kuşkularının yersiz olmadığını anlamıştı. Hizmetçiler de durumu sezdiği takdirde kızının dile düşeceğinden korkan anne, sorunu baba dahil kimseye haber vermeden kendi başına halletmek için harekete

geçti. Kızını bir tarafa çekip işin içyüzünü sorduğunda, Şunkin sanki hiçbir şeyden haberi yokmuş gibi davranmıştı. Olayı daha fazla kurcalamanın bir faydası olmayacağını anlayan anne işi bir ay kadar daha oluruna bıraktı. Ama artık kızın durumunda hiç saklanacak taraf kalmamıştı. Şunkin ailesine hamile olduğunu itiraf etmiş fakat bütün ısrarlara rağmen erkeğin adını vermemişti. Sevgilisinin kimliği konusunda daha da üstüne gidilince, "Birbirimize sözümüz var. Adını verememem!" demişti. Bu adamın Sasuke olup olmadığı sorulunca, böyle bir şeyi kesinlikle reddetmiş, "Saçmalamayın. Kala kala o çırak parçasına mı kaldım!" diyerek tepki göstermişti.

Doğal olarak herkesin şüphelendiği insan Sasuke idi. Fakat Şunkin'in geçen sene onun hakkında söyledikleri bildikleri için anne ve baba bu adamın Sasuke olacağına hiç ihtimal vermiyorlardı. Tecrübesiz bir kız ve erkeğin böyle bir ilişkiyi gizli tutmalarına imkân ve ihtimal yoktu. Ne kadar sanki aralarında bir şey olmamış gibi davranırlarsa davransınlar, bir yerde bu işin kokusu çıkacak, mutlaka kendilerini ele vereceklerdi.

Sasuke de aynı dershaneye devam etmeye başlayalı artık eskisi gibi gecenin geç vakitlerine kadar bir odada değildiler, yalnız Sasuke dersleri gözden geçirirken arada sırada Şunkin ona yaşça büyük bir ağabey öğrenci olarak yardım ediyordu, hepsi bu kadar... Bunun haricinde Şunkin her zaman gururlu bir hanımefendiydi ve Sasuke onun için elinden tutup yol gösteren bir rehberden başka bir şey değildi. Evde ve dükkânda çalışan hiçbir görevli bu ikilinin arasında kuşkulu bir davranışa rastlamamış, hatta Şunkin'i efendi-hizmetçi ilişkilerinde bile ona karşı aşırı mesafeli ve çok soğuk olarak düşünmüşlerdi.

Bu konuyu bir de Sasuke'ye sormak, onun cevabını öğrenmek gerekirdi. Anne ve baba Sasuke'nin önünde "Yoksa bu adam dershaneye devam eden öğrencilerden

birisi mi?" diye tahmin yürüttüklerinde Sasuke dut yemiş bülbül gibi susmuştu. Ağzından laf çıkmıyordu. "Ben yapmadım, yapanı da bilmiyorum," diyor, başka bir şey söylemiyordu... Fakat anne ve baba, Sasuke'yi çok sinirli, sinsi ve kuşku verici bulmuşlardı. Biraz daha üstüne gidince Sasuke çelişkili şeyler söylemeye başladı ve sonunda, "Eğer bu konuda daha fazla konuşacak olursam, küçükhanım bana çok kızar!" dedi ve gözyaşlarına boğuldu.

Anne ve baba, ağız birliği etmiş gibi üzerine gittiler:

"Hayır oğlum, hayır! Sen onu korumak için böyle davranıyorsun, biz bunu biliyoruz, eksik olma... Ama böyle davranmakla asıl bizim emirlerimize itaatsizlik etmiş oluyorsun ve ayrıca Şunkin'e de iyilik etmiş olmuyorsun. Hadi şimdi söyle şu adamın ismini bize..."

Bütün ısrarlara rağmen Sasuke bu soruya yine cevap vermedi... O zaman anladılar ki bu adam Sasuke'nin kendisi. Çünkü Şunkin'e çenesini tutacağına dair söz vermişti ve ondan korktuğu için bu ismi açıklayamıyordu. Ancak, adamın ismini alenen açıklamasa bile, "Ben söylemiyorum ama artık bunu siz kendiniz anlayın," der gibi bir hali vardı.

Artık olan olmuştu, durumu kabullenmek zorundaydılar. Üstelik söz konusu adamın Sasuke olmasına sevindiler. Ama geçen sene onunla evlenmesini önerdiklerinde Şunkin bunu niçin reddetmişti? Bu genç kızları anlamak gerçekten mümkün değildi! Olaylar çok üzücüydü ama şimdi biraz rahatlamışlardı.

Elâlem ağzını açıp dedikoduya başlamadan bir an önce dünya evine girmeleri en akıllıca davranış olurdu. Konuyu açtıklarında Şunkin yine reddetti. Kızara bozara şunları söyledi:

"Bu konuda bir daha hiçbir şey duymak istemiyorum. Bana acıdığınız için size minnettarım ama ben size

fikrimi geçen sene söyledim. Her ne kadar bedensel olarak özürlü birisi olsam da emrimizde çalışan bir uşakla evlenecek kadar alçalamam. Böyle bir şey yapacak olursam bebeğimin babasına saygısızlık etmiş olurum."

"Peki söyle o zaman, bebeğinin babası kim?"

"Lütfen bana bunu sormayın. Size onunla evlenemeyeceğimi söyledim."

Mademki durum böyleydi, Sasuke'nin söyledikleri de ne demek oluyordu? Hangisine inanmak gerekiyordu? Çok garip bir olaydı... Ama ailesi yine de onun Sasuke'den başka biriyle ilişkiye girdiğini tahayyül edemiyordu. Mutlaka çok utandığından dolayı bu gerçeği inkâr ediyor olmalıydı. Nasıl olsa bir müddet sonra bunu itiraf edecekti, onun için kızı daha fazla sıkmadan doğum yapması için hemen Arima kaplıcalarına göndermeye karar verdiler.

O sırada Şunkin on yedi yaşındaydı ve takvimler mayısı gösteriyordu. Sasuke Osaka'da kaldı. Şunkin iki hizmetçi ile Arima'ya gitti ve doğum yapıncaya kadar oradan dönmedi. Doğum ekim ayında kazasız belasız gerçekleşti ve bir oğlu oldu. Bebek, Sasuke'nin küçük ikizi gibiydi. Sonunda olayı kaplayan esrar perdesi kalkmıştı. Fakat Şunkin evlenmeye yanaşmadığı gibi çocuğun babasının da Sasuke olduğunu reddetmeye devam etti. Sonunda anne baba bunları önlerinde yüzleştirdi. Şunkin sert bir tavırla Sasuke'ye çıkıştı:

"Sasuke! Yine anne ve babamın kafasında kuşku uyandıracak neler söyledin? Bu durum beni son derece rahatsız ediyor. Şimdi tamamen masum olduğunu herkesin önünde açık seçik söylemeni istiyorum."

Şamar gibi gelen böyle bir ikaz karşısında Sasuke, ezile büzüle yerinden kalktı:

"Asla efendim! Haşa! Efendimin kızına karşı böyle bir şeyi yapabileceğimi hayal etmek bile saçma. Çocuk-

luğumdan beri sonsuz lütuf ve keremine mazhar olduğum bir aileye karşı böylesine densiz bir alçaklığı nasıl yapmış olabilirim? Bunu akıl hafsala almaz efendim! Bu bir kuru iftiradır efendim..."

Sasuke bu sefer Şunkin ile ağız birliği ederek olayı baştan sona inkâr yoluna gitmiş, sorun tümüyle çıkmaza girmişti. Bu kez aile bebeği kullanarak Şunkin'e şantaj yapmayı denedi:

"Baksana şu yavruya... Ne kadar sevimli yumurcak... Ama kızım bu kadar inatlaşma, yoksa bu çocuğu babasız nasıl büyütürüz? Evlenmek aklına yatmıyorsa korkarım bu zavallı yavruyu birilerine evlatlık vermek zorunda kalacağız."

Şunkin gayet soğuk bir şekilde yanıtladı:

"Dilediğinize verin lütfen! Ben hayatım boyunca bekâr kalacağım. Çocuğu kendime ayak bağı etmek istemiyorum."

13

Çocuğu 1845 yıllarında yeni ailesine evlatlık verdiklerini düşünecek olursak şu anda hayatta olması çok zayıf bir ihtimal. Ayrıca nereye verildiği de bilinmiyor. Ama Mozuya ailesinin çocuğun rahatı için gerekli maddi tedbirleri almış olduğuna kuşku yok.

Şunkin yine o her zamanki başına buyruk haliyle hamilelik olayının üstüne tamamen sünger çekti ve bir müddet sonra sanki hiçbir şey olmamış gibi Sasuke'nin elinden tutarak müzik dershanesine gidip gelmeye başladı. Fakat o andan itibaren ikisi arasındaki ilişki herkesin gözünün önünde cereyan eden aleni bir muammaya dönüştü. Ne zaman resmî bir şekilde birlikte olmaları önerilse, hemen aralarında hiçbir şey olmadığını iddia ederek işin içinden sıyrılıyorlardı. Ailesi Şunkin'in huyunu

bildiği için artık üstüne varmaktan kaçınıyor, mecburen olayları görmezden geliyorlardı.

Önce hanım-uşak olarak başlayan bu garip ilişki hoca-öğrenci olarak devam etmiş, iki üç yıl sonra, Şunkin yirmisine girene kadar gizli sevdaya dönüşmüştü. O yıl Üstat Şunşo vefat edince Şunkin hoca oldu. Yodoyabaşi semtinde bir ev tutarak oraya tabelasını astı. Tabii Sasuke de onunla birlikte gitti.

Üstat Şunşo, Şunkin'in yeteneğini çok önceden bildiği için, ölmeden önce ona hoca olma yetkisini vermişti. Zaten bu adı ona veren de hocasıydı. Kendi adının ilk hecesi olan Şun (şun), bahar anlamına geliyordu ve aynı heceyi bu sevdiği öğrenciye vererek Şun-kin takma adını koymuştu. Sağken bu kızın kariyerinde ilerlemesi için elinden geleni yapmış, çoğu kez düet olarak konserlerine çıkarmış, en önemli bölümleri çalma işini ona bırakmış, onu devamlı ön plana çekmişti. Bu yüzden Şunkin'in kendi başına dershane açmasını hiç kimse garip karşılamadı. Fakat yaşı ve sosyal çevresi açısından evinden taşınmakta acele etmesi için ortada bir neden yoktu. Bağımsız olmak istemesi, herhalde Sasuke ile olan özel ilişkisinden kaynaklanıyordu. Belki de ailesi bu üstü kapalı ilişkinin dükkândaki öteki çalışanlar üzerinde kötü etki bırakacağını düşünmüşler, onların bir yere taşınıp birlikte yaşamalarını uygun görmüşlerdi. Böyle bir fikre Şunkin itiraz edemezdi. Yodoyabaşi semtinde oturmaya başladıktan sonra Şunkin'in Sasuke'ye olan tavrında bir değişiklik olmadı. Ona yine sıradan bir kılavuz gibi davranmaya devam etti. Üstat Şunşo'nun ölümünden sonra tekrar Şunkin'in öğrencisi oldu. Artık herkesin önünde hiç çekinmeden birbirlerine "hocam" ya da "Sasuke" diye hitap ederek gerçek bir öğrenci-öğretmen hüviyetine bürünmüşlerdi. Şunkin onun karısı olarak görülmekten nefret ediyordu. Bu konuda çok ciddiydi. Efendi-uşak, hoca-

öğrenci ilişkilerindeki kendi konumunu ve etiketini herkesin önünde vurgulamak istiyordu. Sasuke'nin kullanması gereken dili kelimelerine kadar yazmış, kılı kırk yaran bir protokol hazırlamıştı. Sasuke buna uyacaktı.. Ola ki bir terslik ortaya çıkmayagörsün... Sasuke yanmıştı... Yerlere kadar kapanıp özür bile dilese Şunkin asla affetmiyor, inatlaşıyor, ona yapmadık hakaret bırakmıyordu.

Bu yüzden yeni öğrenciler ikisinin arasındaki ilişkinin derecesini anlayamıyorlardı ama Mozuya ailesinde çalışanlar kendi aralarında dedikodu etmekten geri kalmıyorlardı: Küçükhanım yatakta Sasuke'ye kur yaparken acaba yüzü ne şekle giriyordu? Hiç çaktırmadan onları dikizlemeye değerdi doğrusu...

Şunkin, Sasuke'ye neden böyle davranıyordu? Herhalde en büyük neden Osakalı olmasıydı. Osakalılar iş evliliğe gelince bugün bile ailevi durum, mal mülk ve etiket konularında Tokyolulardan çok daha hassastırlar. Feodal rejim sırasında burada kurulan şehir burjuvazisi kendini çok üstün görüyordu. Demek ki Şunkin'de de eski eşraftan gelmenin gururu vardı... Bu nedenle, Şunkin'in, kuşaklar boyunca kendilerine hizmet veren bir ailenin çocuğu olan Sasuke'yi kendi seviyesinden fersah fersah aşağılarda gördüğü kesindi.

Ayrıca üstünde kör olmanın verdiği bir burukluk vardı ve zayıf yönlerini göstererek, başkaları tarafından alay edilmek istemiyordu. Bu açıdan Sasuke'yi kocalığa kabul etmek kendine yapabileceği en büyük hakaret olurdu. Konunun en can alıcı noktası buydu... Kendinden sınıfsal olarak çok aşağıda olan bir insanla yattığı için utanç duyuyor, bu yüzden ona sert ve soğuk davranarak tepki gösteriyordu... Öyleyse Şunkin bu erkeği sadece cinsel ihtiyaçlarını gidermek için araç olarak mı görüyordu? Büyük bir ihtimalle evet... Ve o da bunun bilincindeydi....

14

Şunkin'in Yaşamöyküsü şöyle devam ediyordu:

Şunkin günlük yaşantısında tam bir temizlik hastasıydı. Asla kirli giyinmeyen, her gün iç çamaşırı değiştirip yıkatan bir kadındı. Odaları gece gündüz tertemiz olmalıydı ve bu konuda son derece hassastı... Yerine oturmadan önce parmaklarını minderlerin ve *tatami*'lerin üzerinde gezdirir, en ufak bir toz bile hissetse küplere binerdi. Bir gün mide rahatsızlığı çeken öğrencilerinden biri derse geldi. O gün nefesinin koktuğunun farkında değildi. Şunkin, *şamisen*'in üçüncü teline "bam!" diye asılarak ortalığı titretti, kaşlarını çatıp çalgı aletini önüne bıraktı ama ağzını açıp hiç bir şey söylemedi. Öğrenci korka korka, "Yanlış bir şey mi yaptım hocam?" diye sordu ama cevap alamadı. Üçüncü kez aynı soruyu tekrarlayınca hoca cevap verdi:

"Kör olabilirim ama burnum koku alıyor. Git hemen ağzını yıka!"

Şunkin belki körlükten dolayı temizlik hastası olmuştu. Ama temizlik hastası insan kör birisiyse, etrafında ona hizmet eden insanlara da dünyayı zindan ediyordu. Sadece elinden tutarak onu bir odadan diğerine götürmekle iş bitmiyordu, yemesiyle, içmesiyle, uyumasıyla, uyanmasıyla, banyosuyla, tuvaletiyle, kısacası her şeyiyle ilgilenmek gerekiyordu. Çocukluğundan beri Şunkin'in bu işlerine bakan insan Sasuke olduğundan dolayı onun bütün zevklerini, özel alışkanlıklarını en ufak ayrıntılarına kadar bildiği için hiç kimse onun yerini tutamıyordu. Şunkin'in Sasuke'ye karşı duyduğu fiziksel ihtiyaç aslında buradan kaynaklanıyordu.

Şunkin ailesiyle otururken, onun aşırı hareketlerini, davranışlarını düzene sokan anne-baba-kardeş gibi bir otorite mekanizması vardı. Ama şimdi kendi evindeydi ve başına buyruktu. Durum böyle olunca temizlik hastalığı, kaprisi, nazı had safhaya varmış, Sasuke'nin işi çok daha zorlaşmıştı. *Şunkin'in Yaşamöyküsü*'nde bulunmayan bazı ayrıntılar için Bayan Şigisava Teru şunları söylüyordu:

"Hocam Şunkin şimdiye dek tuvaletten çıktıktan sonra bir kez bile elini kendisinin yıkadığı vaki değildir. Çünkü tuvaletini yapıp bitirdikten sonra temizlik ve yıkama işini hep Sasuke yapmıştır. Banyoda da onu yıkayan Sasuke'dir. O zamanın soylu bayanları hiçbir utanma duygusuna kapılmadan vücutlarını baştan aşağı hizmetçilere yıkatmakta hiçbir mahzur görmemiştir. Sasuke'yle olan ilişkilerinde hocamın duyguları da o soylu bayanlarınkinden farksızdı ama o kör olduğundan dolayı vücudunun hizmetçiler tarafından yıkanmasına zaten uzun senelerden beri alışkındı."

Şunkin aynı zamanda çok süslü bir kadındı. Gözlerini kaybettikten sonra hiç aynaya bakmamıştı ama güzelliğine herkesten fazla güveni vardı. Saç stiline uygun elbise seçimi konusundaki kaygısı gözü gören kadınlarınkinden pek farklı değildi.

Şunkin gözlerini dokuz yaşında kaybetmişti ama o güzel yüzünü uzun seneler güçlü hafızasında tuttuğu kesindi. Üstelik çevresinden fiziği hakkında sık sık övgü ve iltifat aldığı için güzel olduğunu çok iyi biliyordu. Bu yüzden makyaj ve cilt bakımına olağanüstü merakı vardı ve vaktinin çok büyük bir kısmını güzelliği için harcardı. Örneğin evinde bülbül besler, bunların gübrelerini pirinç kepeğiyle karıştırarak elde ettiği merhemi cildi için kullanırdı. Ayrıca bir tür kabaktan elde ettiği güzellik sütü en çok değer verdiği kozmetik malzemelerinden bi-

riydi. Eli, yüzü, bacakları kadife gibi yumuşacık olmadıkça içi rahat etmez, teninde en ufak bir pürüz bulsa onu çileden çıkarırdı.

Telli saz çalanlar genellikle sol ellerinin tırnaklarına çok dikkat ederler, çünkü tellere o parmaklarıyla dokunurlar. Ancak Şunkin sadece tek elinin değil her iki el ve ayaklarının tırnaklarını da üç günde bir düzenli olarak kestirir ve törpületirdi. Bu kadar kısa zamanda tırnak uzasa uzasa ancak birkaç milim uzardı ama onun için fark etmezdi, devamlı düzgün bir şekilde kesilmeleri ve aynı görünmeleri lazımdı. Manikür ve pedikür bittikten sonra elleriyle tırnaklarına dokunarak onları kontrol ederdi, şekil ve uzunluk olarak en ufak sapmayı bile kabul etmezdi. Bütün bu el ayak bakım işleri Sasuke'nin göreviydi. Sasuke ancak boş kalan zamanlarında ondan müzik dersleri alır, bazen de onun yerine yeni öğrencilere ders verirdi.

15

Cinsel hayatları çok renkliydi. Sasuke, Şunkin'in vücudunu en ufak ayrıntılarına kadar bilirdi. Kaderin cilvesi olarak, normal bir karı kocanın ya da sevgilinin rüyalarında bile görmesine ya da tahayyül etmesine imkân olamayacak derecede yakın ilişkiler içine girmişlerdi. Şunkin'in bütün hizmetlerini görmeye eskiden beri alışkın olduğu için Sasuke, ileri yaşlarında gözlerini kaybettiği zaman bile ona bakması pek o kadar zor olmadı. Bütün hayatı boyunca ne evlendi ne de dost tuttu. Çıraklık yıllarından seksen üç yaşına kadar Şunkin'in üstüne başka gül koklamadı...

Onu başka kadınlarla karşılaştıracak hiçbir tecrübesi olmamıştı ama, Şunkin'i kaybettikten sonraki ileri yaşlarında sağda solda devamlı Şunkin'in kadife gibi düzgün

cildinden, pamuk gibi yumuşacık kollarından, bacaklarından bahseder, övünürdü. İleri yaşlarında diline vuran yegâne konu buydu. Bazen bir elini uzatarak, "O ayakları var ya, o ayakları, hocamın o ayakları... İşte şu avucumun içine sığardı! Ya topukları? Elle bak, buramdan daha pürüzsüz ve yumuşaktı!" derken bir eliyle de yanağını sıvazlardı.

Şunkin'in minyon bir kadın olduğundan daha önce bahsetmiştim. Giyinikken incecik görünürdü ama çıplakken balık etinde bıngıl bıngıl bir kadındı. Teni saydam denecek kadar olağanüstü beyazdı ve ileri yaşlarında bile bu tazelik ve parlaklığını yitirmedi. Bunun nedeni belki de zamanının kadınlarından farklı olarak inanılmaz derecede ağzının tadını bilen biri olmasından kaynaklanıyordu. Tavuk yemeklerini sever, deniz mahsullerinden hoşlanır, özellikle çiğ mercan balığına bayılırdı. Akşam yemeğinde bir iki kadeh pirinç rakısı sofrasından eksik olmazdı.

Körlerin yemek yiyişinde bakanları tiksindiren bir taraf vardır ama insan yine de üzülmeden edemez, hele bu kişi gençliğinin baharını yaşayan güzel bir kör kadın olursa... Şunkin bu olayın farkında olarak ya da olmayarak, Sasuke'nin haricinde hiç kimsenin onu yemek yerken görmesinden hoşlanmazdı.... Dışarıya yemeğe davet edilse bile usulen eline çatal kaşık aldığı için devamlı bir zarafet anıtı gibi görünürdü. Fakat işin içyüzü böyle değildi; fazla yemezdi ama çok lüks zevkleri vardı. En fazla iki minik kâse pilav alır ama masasını donatan envai çeşit meze ve yemeklerden sadece birazcık tadardı. Her yemekten sadece bir lokma aldığı için çok çeşitli yemek yaptırıyordu ve bu da zahmetli bir işti. Bütün bunları Sasuke'ye kasten iş çıkarmak için yapar gibi bir hali vardı. Sasuke artık, buğulama çipuranın etlerini sıyırmada, yengeç, karides gibi deniz mahsullerinin kabuklarını

ayıklamada, alabalık gibi küçük balıkların şekillerini bozmadan baştan kuyruğa kadar gayet düzgün fileto çıkarmada iyice ustalaşmıştı.

Şunkin'in ipek gibi yumuşak gür saçları, ince ve narin elleri vardı. Ama belki de telli saz çaldığından dolayı avucunun içi esneklik kazanmış ve parmakları öyle güçlenmişti ki birine vurduğu zaman çok feci acıtıyordu. Sıcağa zerre kadar tahammülü yoktu ama soğuktan da nefret ederdi...

Yazın ortasında bile ayakları buz gibiydi ve hayatta terlediği olmamıştı. Dört mevsim içi kalın pamuk astarlı saten kaftan ya da kısa kollu ipek krep kaftan ile yatağa girer, ayaklarını eteğine sarar, bütün gece kalıp gibi kalır hiç kımıldamazdı. Çarpıntı ve yüksek tansiyondan korktuğu için sıcak torbası dışında ısıtıcı cihazları hiç kullanmazdı. Çok üşüdüğü zaman Sasuke ayaklarını koynuna alır, ısıtmaya çalışırdı ama ayaklar doğru dürüst ısınmadığı için soğuğun şokuyla Sasuke'nin göğsü buz kesilirdi. Banyo alırken çıkan buharı atmak için kışın ortasında bile pencereleri sonuna kadar açtırır, küvetteki ılık suya ancak bir iki dakika girer, çıkar; fakat aynı şeyi defalarca tekrar ederdi. Sıcak suda uzun müddet kalacak olursa çarpıntı yapıyor, tansiyonu yükseliyordu. Bu yüzden küvet faslını kısa tutar, hemen vücudunu yıkatır ve bir an önce kendini banyodan dışarı atmaya bakardı. Örneklerden sadece birkaçı... Örnekler çoğaldıkça, ayrıntılarına indikçe, Sasuke'nin çektiği eza, cefa, Şunkin'e verdiği emek daha rahat anlaşılır.

Onca sıkıntıya karşın Sasuke'nin eline geçen maddi karşılık çok azdı. Ücreti, arada sırada cep harçlığı olarak verilen paradan başka bir şey değildi; öyle ki, bazen sigara parasına bile muhtaç olduğu durumlar oluyordu. Giyecek olarak aldığı ise bayramdan bayrama usulen senede iki defa verilen uşak elbisesinden başka bir şey değil-

di... Bazen Şunkin'in yerine ders veriyordu ama resmî hocalık sıfatı olmadan. Şunkin bütün öğrenci ve hizmetçilere ona "Sasuke" olarak hitap etmeleri için talimat vermişti... Şunkin öğrencilerinden birinin evine derse gittiğinde ders sonuna dek kapıda bekletiliyordu.

Bir gün, çok feci dişi ağrıdığı için yanağı balon gibi şişmişti. Akşam olunca ağrı dayanılmaz hale geldiği halde o yine kendini zorlayarak renk vermiyor, arada sırada sessizce gargara yaparak hizmeti sırasında nefesinin kötü koktuğunu Şunkin'e belli etmemeye çalışıyordu. Şunkin sonunda yatak odasına çekildi ve ondan omzunu ovmasını ve beline masaj yapmasını istedi. Bir süre sonra, "Masaj yeter. Biraz da ayaklarımı ısıt!" dedi. Sasuke "Baş üstüne!" diyerek yanına uzandı ve kimonosunun önünü açarak kadının ayaklarını tam göğüs kafesinin üstüne koydu. Göğsü buz gibi olmuştu ama yatağın sıcaklığından yüzü alev alev yanmaya başlayınca diş ağrısı daha da dayanılmaz hale gelmişti. Şunkin'in ayaklarını alıp şiş ayağını yanağının üstüne yerleştirdi, fakat tam biraz rahatlar gibi olurken, çenesine yediği sert bir tekmeyle "Aaah!" diye acı bir çığlıkla yerinden sıçradı.

"Tamam! Artık istemem! Ben sana ayaklarımı göğsünde ısıt dedim, yüzünde ısıt demedim. Ben körsem ayağımın dokunma duyusu da kör değil ya! Beni kandırdığını mı sanıyorsun? Öğleden beri diş ağrısı çektiğini herhalde ben de biliyorum. Ayağımla bile hangi yanağının ateş gibi olduğunu, hangi yanağının şiştiğini anlıyorum. O kadar acı çekiyorsan bana dürüstçe söylemen lazım. Ben, kendine hizmet eden insanlara anlayışsız davranan bir derebeyi değilim burada. Bir taraftan bana sadık hizmetkâr rolü oynuyorsun, öbür taraftan yüzünü serinletmek için efendinin vücudunu küstahça kullanmaya çalışıyorsun. Bu kadar büyük bir gaflet içindesin... Ben böyle içten pazarlıklı insanlardan nefret ederim..."

Şunkin'in Sasuke'ye olan davranışları genellikle bu türdendi. Onu asıl kızdıran şey Sasuke'nin dershaneye gelen genç kızlara gösterdiği ilgi, nezaket ve derslerinde yaptığı yardınıdı. Böyle bir kuşkuya kapıldığı zamanlar kıskançlığını dışa vuramıyor fakat onun öcünü Sasuke'ye uyguladığı hırçın şiddetin dozunu artırarak alıyordu. Sasuke'yi en çok üzen de bu durumdu...

16

Bir insan bekârsa, körse ve hele bir de kadınsa yaşayabileceği lüksün bir sınırı vardır. Yemesinde içmesinde, giyiminde kuşamında ne kadar pahalı zevkleri olursa olsun, genelde harcayabileceği para yine de sınırlıdır. Ama Şunkin öyle değildi. Evinde sedece onun için çalışan beş altı kişilik hizmetçi grubu vardı. Aylık masrafları önemli rakamlara varıyordu. Onun bu kadar insan çalıştırıp yüklü paralar ödemesinin nedenleri vardı: Her şeyden önce Şunkin bir kuş meraklısıydı ve bülbüllere karşı çılgın bir zaafı vardı. Bugün bile güzel sesli bir bülbül 10.000 yene müşteri bulur; bundan altmış yetmiş yıl önce Şunkin'in yaşadığı devirde de bu fiyat bugünkünden pek farklı değildi. Fakat bülbül seslerini sınıflandırma ve değerlendirme açısından o zamandan bu zamana kadar zevklerde epey bir değişme olduğu kanısındayım... Şu anda rağbet gören en pahalı bülbüller kendi doğal sesleri olan *hohokekyo* sesinin haricinde, "vadi ötüşü" denen *kekyokekyo* sesini ve "tiz ötüş" denen *hokiibekaron* sesini çıkarabilen bülbüllerdir. Çalı bülbülleri bu sesleri çıkaramaz, çıkarsa çıkarsa gayet sevimsiz bir ses olan *hokiibeça* sesini çıkartır. Güzel metalik *bekakon* ya da *kon* seslerini çıkartmaları için uzun süre eğitmek gerekir. Bunun için de bülbül yavrularını daha kuyrukları çıkmadan yakalayıp ona hocalık yapacak usta bir bülbülün yanına

koymak gerekir. Eğer kuyrukları çıkmış olursa, eğitmek fayda etmez, çünkü o zamana dek kendi ailesinin melodik olmayan ötüşünü kapmış demektir.

Hocalık yapacak olan usta bülbüller daha başlangıçta bu yöntemle eğitilmiş kuşlardır ve çoğunun "Zümrütüanka", "bin yıllık dost" gibi özel isimleri vardır. Kuş meraklısı birinin evinde harikulade güzel sesli bir bülbül olduğu duyulacak olursa, ülkenin her tarafından çeşitli kuş meraklısı bülbüllerini kafese koyup soluğu orada alır. Amaç bülbüle "ötüş" öğretmektir. Eğitim sabaha karşı başlar ve aynı saatte günlerce devam eder. Bazen "üstat bülbül" belli bir yere konur, acemi bülbüller onun etrafında yer alır; şekil olarak normal şan derslerinden farkı yoktur. Ancak her bülbülün yaradılışından gelen kendine has özellikleri bulunur. Bunların arasında melodik olarak iyi ve ya kötü ses çıkaran, ses modülasyonu açısından üstün ya da yetersiz kuşlar vardır... Aynı ekole ait "vadi ötüş"lü ve ya "tiz ötüş"lü usta bülbüller arasında bile sesin uzunluğu, tonu, tını ve yankısı açısından çeşitli farklar vardır. Bu yüzden birinci sınıf bir bülbül kolay kolay ele geçmez. Ele geçse bile ders vererek para kazandıran bir maestro olduğundan dolayı böyle bir kuşa büyük rakamlar ödemek gerekir.

Şunkin, en yetenekli bülbülüne "Tenko", yani "Cennet Davulu" adını vermişti ve sabah akşam onu dinlemeye bayılırdı. Tenko'nun sesi mükemmeldi. Öterken çıkardığı berrak, tiz ve dalga dalga yankılanan notalar, dinleyenlere kuş sesinden çok mükemmel bir müzik aletini hatırlatıyordu. Dayanıklı, bol nefesli, sihirli, ipek gibi bir sesti bu. Kuşun üstüne titreniyor, özellikle yemine, gıdasına son derece dikkat ediliyordu.

Genellikle bülbül yemi hazırlamak uzun iştir: Önce soya fasulyesi ve kavuzlu pirinç birlikte kavrulup dövülerek un haline getirilir, ayrıca pirinç kepeği ilave edilir.

Sonra bir başka tarafta kurutulmuş sazan ya da gümüş balıkları dövülerek un haline getirilir. Bu iki malzeme yarımşar ölçek harman edilerek turp yaprağı suyuyla karılır ve yem hazırlanır. Onca zahmet yetmiyormuş gibi, sesini koruyabilmesi için bülbüle ayrıca günde bir iki kurtçuk yedirmek gerekir. Bu kurtçukların mutlaka yabani asma saplarında yuvalanan larvalardan olması gerekir. Şunkin'in böyle bakım isteyen beş altı kuşu vardı ve hizmetçilerden ikisi bütün gün sadece onlarla uğraşırdı.

Bülbüller insanların önünde ötmediği için barındıkları kafesleri *ko-oke* denen ikinci bir bir kafese koyma gereği hasıl olmuştur. Pavlonia ağacından yapılan bu *ko-oke*'lerin etrafı içeriye çok az ışık sızdıran bir çeşit Japon parşömeni ile kaplanır. Parşömenin üzerindeki gül ya da abanoz ağacından yapılmış ahşap paneller sedef kakmalarla, altın yaldızlı lake desenlerle ve harikulade ince işçilikli ağaç kabartmalarla süslenmiştir. Bu tür kafesler arasında antika değeri 100-500 yen arasında değişen mükemmel tasarımlı müzelik parçalar da vardır.

Tenko'nun kafesi Çin malıydı. Gövdesi gül ağacından olan bu kafesin altı gayet sanatkârane bir şekilde yeşim taşına işlenmiş dağ, tepe, saray manzaralarıyla, kabartma Çin peyzajlarıyla süslü, harikulade zarif bir parçaydı.

Şunkin, Tenko'nun kafesi için oturma odasındaki cumbaya en yakın pencerenin yanında devamlı bir yer ayırmıştı ve kulağı hep ondaydı. Tenko'nun güzel sesini duyar duymaz rahatlar, keyfi yerine gelirdi. Bunu bilen evdeki hizmetçiler kuş ötsün diye ellerinden gelen her şeyi yaparlar, hatta üstüne su bile serperlerdi. Tenko, genellikle sadece güneşli günlerde öterdi; bu yüzden Şunkin kötü havaları sevmez, havalar bozulunca yanına yaklaşılmazdı. Tenko, kış sonundan bütün ilkbahar sonuna kadar öterdi. Fakat yazın Tenko'nun cıvıltıları azaldıkça;

Şunkin'in kasvetli günleri gitgide uzamaya, artmaya başlardı...

İyi bakılırsa bülbüller uzun yaşar, fakat devamlı ilgilenmek gerekir. Tecrübesiz insanların elinde hemen ölürler. Fakat meraklıları ölen kuşun yerine hemen bir başka kuş alırlar. Tenko sekiz yaşında ölünce Şunkin onun yerini tutacak kuşu hemen bulamadı. Ancak yıllar süren uzun bir eğitim sonunda Tenko'yu utandırmayacak ikinci bir bülbül yetiştirebildi. Onun da adını Tenko koydu ve üzerinde titredi.

İkinci Tenko'nun sesi de, Budist efsanelerinde adına *karyobinka* denen insan yüzlü cennet kuşunu aratmayacak kadar güzeldi. Şunkin bu kuşu deliler gibi sevdiği için gece gündüz kafesi yanından eksik etmiyordu. Kuş ötmeye başladığında öğrencilerini susturuyor ve bu sese kulak vermelerini istiyordu:

"Çocuklar, susun ve şimdi Tenko'nun ötüşünü dinleyin hepiniz! Bu kuş başlangıçta adı sanı belirsiz yabani bir yavruydu. Ama görüyorsunuz o minicik halinden şu duruma gelinceye kadar geçirdiği eğitim boşuna olmadı. Şu anda onun çıkardığı mükemmel ses hiçbir yabani bülbülde yok. Ama bazı insanlar var ki bu sesi doğallıktan uzak yapay bir güzellik olarak niteliyorlar ve şöyle devam ediyorlar: 'Düşünün ki bahar çiçeklerini toplamak için dağ yollarından derin vadilerin içine doğru seyrana çıktınız... Yürüyorsunuz... Ummadığınız bir anda, ırmağın öbür yakasındaki sislerin arasından kulağınıza aniden geliveren bir ötüşle irkildiniz... İşte bu şakıyan kuş çalı bülbülüdür ve hiçbir ses, çalı bülbülünün sesi kadar kadar güzel ve tatlı olamaz.' Onlar böyle söylüyorlar ama ben onlarla aynı fikirde değilim. Çünkü çalı bülbülünü yerinde ve zamanında dinlediğiniz için sesi kulağınıza hoş gelmiştir. Fakat, üstünde biraz durup düşünecek olursanız bu ses henüz güzel denecek olgunluğa

gelmemiş ham bir sestir. Fakat Tenko gibi maestro bir bülbülü dinlerseniz, bulunduğunuz mekândan hiçbir yere kımıldamasanız bile, derin ve münzevi vadilerin büyüsünü, dağlardan akan suların şırıltısını, zirveleri beyaz bulutlar gibi kaplayan kiraz çiçeklerini gözünüzde, kulağınızda, ruhunuzda hissedersiniz... O bahar çiçeklerinin hepsi, o sisli vadilerin tümü bu şarkının içindedir... Ve hâlâ tozlu topraklı bir kentte olduğunuzu unutmuşsunuzdur artık... İşte sanat ve hünerin doğayla rekabete girdiği yer buradadır. Müziğin sırrı buradadır..."

Şunkin bunları söyledikten sonra kalın kafalı öğrencileri ayıplardı:

"Utanın, utanın... Parmak kadar kuş bile sanatın sırlarını çözebiliyor... Ya sizler? İnsan kılığında doğduğunuz ama kuşlar kadar bile olamadınız!"

Şunkin kendine göre belki haklı olabilirdi, ancak başta Sasuke olmak üzere oradaki diğer öğrenciler için sık sık kuşlarla kıyaslanmak pek hazmedilecek cinsten bir olay değildi...

Bülbülün haricinde Şunkin'in sevdiği başka kuş türü de tarlakuşlarıydı.

Tarlakuşları daima gökyüzüne doğru yükselme alışkanlıkları olduğundan dolayı kafesin içinde bile devamlı yukarılara uçmak için çırpınırlar; bu yüzden kafesleri genellikle dar ve 90 cm, 120 cm, 150 cm gibi yükseklikler-de yapılır. Tarlakuşu ötüşlerinin tadına varmak için onları kafesten salıvermek, göklere yükselip bulutların arasında kaybolurken çıkardığı melodik sesleri dinlemek gerekir. Yani "bulut-delen" kuşların sergiledikleri mahareti̇n zevkine ancak böyle varılır. Tarlakuşları genellikle on dakika ile yarım saat kadar bir süre havada kaldıktan

sonra kafese dönerler; ama ne kadar uzun süre havada kalırlarsa o kadar kaliteli sayılırlar. Yarışma yapılırken kafesler açılır, tarlakuşları aynı anda salıverilir. Kafese en son dönen kuş birinci sayılır. Vasıfsız tarlakuşları kafesten çıktıktan sonra ya en fazla 100-200 metrelik bir mesafe uçar, hemen yere inerler ya da uçuştan dönünce yanlış kafese girerler. Halbuki akıllı tarlakuşları genellikle böyle hatalar yapmaz. Çünkü onlar dimdik gökyüzüne yükselir, oralarda bir yerde durur, sonra da kurşun gibi dimdik indikleri için şaşırmadan kendi kafeslerini bulurlar. Bu tür tarlakuşları için "bulut-delen" terimi kullanıldığı halde aslında bu kuşlar bulutların içine dalmazlar; havada dururlarken yanlarından bulutlar geçtiği için böyle görünür.

Yodoyabaşi semti sakinleri için kör müzik hocasını güzel bahar günlerinde çamaşır damında kuş uçururken görmek ender bir olay değildi. Tabii yanında her zamanki gibi Sasuke ve kafesi taşıyan bir hizmetçi bulunurdu. Şunkin emir verir vermez kafes açılır, kuş sevincinden cik cik çığlıklar atarak bahar sislerinin içinde kaybolunca ya kadar yukarılara, hep yukarılara yükselirdi. Şunkin kuşun uçuşunu seyretmek ister gibi kapalı gözlerini gökyüzüne çevirir, hiç durmadan bulutların arasından ta aşağılara kadar yankılanan kuş cıvıltılarını büyük bir coşkuyla dinlerdi. Bazen başka kuş meraklıları en güvendikleri usta kuşlarını getirip Şunkin'e katılırlar, kuşlarını damda yarıştırarak hep birlikte eğlenirlerdi. Öyle günlerde civardaki komşuları da kendi evlerinin çamaşır damına çıkar, tarlakuşlarının ötüşünü dinlerlerdi. Fakat aralarında kuşlardan çok güzel müzik hocasını görmek için dama çıkanlar oluyordu. Civarda oturan delikanlılar genelde bütün yıl Şunkin'i görmeye alışkındılar ama aralarında bazı meraklı hovardalar vardı. Bunlar tarlakuşu lafını duyar duymaz "Aman ne güzel... Seyir vakti gel-

di..." diyerek soluğu damda alırlardı. Belki de onlarda merak uyandıran, Şunkin'e körlüğün verdiği özel cinsel cazibeydi ya da Şunkin'in o sırada tarlakuşlarını uçururken kendisinin de mutluluktan uçuyor gibi olması, çevresiyle konuşması, etrafa cıvıl cıvıl gülücükler saçmasıydı. Sasuke'nin elinden tutup evlere derse gelen, sessiz, asık suratlı müzik hocasından çok farklıydı bu kadın. Bu haliyle Şunkin'in güzelliği, daha canlı, daha şen, daha bir civelekti.

Şunkin bülbül ve sığırcıklarının haricinde ayrıca ardıçkuşu, papağan, kirazkuşu, kızılgerdan gibi kuşlardan en az beş altı tane besliyordu ve bu işi ona epey bir paraya mal oluyordu.

18

Şunkin'in eziyeti evineydi. Dışarıdayken bambaşka bir insan oluyordu; örneğin bir yere davet edildiğinde, nezaketi, zarafeti, konuşması ve tüm hareketleriyle herkesin gönlünü fethettiği için, hiç kimse onun kendi evinde terör estirdiğini, Sasuke'ye karşı çok kaba davrandığını, öğrencilere hakaret ettiğini ve öğrenci dövdüğünü tahmin edemezdi. Bayram, seyran gibi sosyal etkinliklere katıldığında son derece gösterişli davranırdı. Dinsel *bon* ve yılbaşı bayramlarında zengin Mozuya ailesinin ailesinin kızına yakışan her türlü cömertliği gösterirdi. Tiyatrodaki teşrifatçılara, garsonlara, tahtırevan taşıyıcılarına, çekçek arabacılarına, kadın ya da erkek hizmetçilere verdiği bahşişler konusunda şaşkınlık uyandıracak derecede bol gönüllüydü. Fakat asla düşüncesizce para harcayan savurgan birisi değildi.

Ben bir zamanlar "Osaka ve Osakalılar" başlıklı yazımda Tokyo ve Osaka halkını karşılaştırmıştım. Tokyoluların aleni lüks merakına karşılık, Osakalıların eli bol

gibi görünseler bile aslında çok tutumlu olduğunu, başkalarına sezdirmeden mutlaka bir yerlerden gizli gizli fuzuli masraflarını kısma yoluna gittiklerini yazmıştım. Zengin bir tüccar ailesinin kızı olarak Şunkin de aynı şeyi yapıyordu. Şaşaa ve debdebeyi o kadar sevmesine rağmen son derece hasis ve para canlısıydı. Gösteriş merakı, başkalarıyla olan rekabet duygusundan kaynaklandığı için bu amacının dışında gereksiz masrafta bulunmazdı. Hiçbir zaman parasını aklına estiği şekilde döküp saçmaz, giden ne getiriyor hep onu düşünürdü. Bu konuda gayet makul ve hesaplıydı. Fakat rekabet duygusunun bazen tamahkârlığa dönüştüğü de olurdu. O zaman kayıt ücreti ya da aylık ders ücretlerini öteki kadın hocaların uyguladığı tarifelerin çok üstüne çıkarır, öğrencilerden en büyük müzik üstatlarının uyguladığı rakamları alırdı. Bununla da kalmayarak çocuklara; yaz ortası ve yıl sonunda getirdikleri hediyeleri mümkün olduğu kadar bol tutmalarını ima eder ve bu konu üzerinde ısrarla dururdu.

Bir zamanlar öğrencilerin arasında kör bir çocuk vardı. Ailesi çok fakir olduğu için aylık ücretleri bile ödemekte zorlanan bu öğrencinin iyi bir "yaz ortası" hediyesi alması olanakdışıydı. Yaz ortası gelince dershaneye hediye olarak ancak soya ezmesinden yapılmış bir kutu tatlı götürdü ve Sasuke'ye teslim ederek şöyle konuştu:

"Efendim, benim gibi yoksul bir öğrencinin naçizane hediyesi olarak bunu Hocamıza takdim etmemde yardımcı olmanızı rica ediyorum. Lütfen bu değersiz hediyemi mazur görsünler."

Sasuke çok üzülmüştü. Şunkin'e hediyeyi korka korka verirken çocuğun namına özür diledi. Fakat Şunkin kıpkırmızı kesilmişti:

"Ders ücreti ve verilecek hediyeler üstünde hassasiyetle durduğum için beni hasis ve açgözlü mü sanıyorsun? Hayır efendim, yanılıyorsun... Benim için paranın

hiçbir önemi yok... Fakat ortada birtakım ölçüler var. Bu ölçüler konmadan hoca ile öğrencilerin arasındaki protokolü düzene sokmak mümkün değil. Bu çocuk aylık ücretini ödemeyi bile ihmal eden birisi. Şimdi de kalkmış utanmadan bir kutu tatlı getiriyor. Hocasına gösterdiği saygıya bak! Bu çocuk bu kadar fakirse üzgünüm ama müzik konusunda yapabileceği pek bir şey olduğunu sanmıyorum. Olağanüstü yetenekli birisi olsa haydi bedava öğreteyim, para da almayayım. Ama bunun için sıradan bir yetenek kâfi değil, böyle birinin gelecek vaat eden bir müzik dehası olması lazım. Yoksulluğunu yenerek sanatta isim yapan insan çok azdır ve bu bir Tanrı vergisidir. Hiç kimse gecesini gündüzüne katıp tek başına çalışmayla sanatçı olamaz. Görebildiğim kadarıyla bu çocuğun üstün tarafı sadece küstahlığı... Sanat alanında bir baltaya sap olacağını sanmıyorum. Ve kalkmış benden anlayış bekliyor. Onun yapacağı en iyi şey, insanları daha fazla rahatsız etmeden utanıp bu alanı terk etmek. Hâlâ müzik öğrenmek istiyorsa Osaka'da dünya kadar iyi hoca var, gitsin kendine uygun birini bulsun. Benimle olan işi bitmiştir, bir daha buraya gelmesin!" Şunkin bunları söyledikten sonra hiçbir mazeret kabul etmemiş, çocuğu gerçekten kovmuştu.

Fakat birisi ona pahalı bir hediye getirdiği zaman Şunkin'in haşin tavrı değişiyor, birdenbire yumuşayıveriyordu. Bütün gün o öğrenciye gülücükler saçıyor, riyakâr övgülerle onu göklere çıkartıyor, bunu yaparken de bıktırıncaya kadar ileri gidiyordu. Bu yüzden öğrencilerin arasında hocanın övgüleri de korkulu bir rüya haline gelmişti.

Şunkin kendine verilen hediyeleri dikkatle açar, en ufak bisküvi paketlerine kadar her şeyi teker teker incelerdi. Aylık gelirlerini hesaplarken Sasuke'yi çağırır, boncuklu hesap cetvelinde sağlama yaptırırdı. Matematiği

çok kuvvetliydi ve kafadan hesap yapma konusunda olağanüstü bir yeteneği vardı. Bir duyduğu rakamı bir daha asla unutmaz, aradan iki üç ay geçse bile pirinç mağazasına ne kadar borcu var, içki bayiine ne kadar borcu var kılı kılına hatırlardı.

Savurganlıklarının çoğu kendi zevki için yaptığı harcamalardı ve mutlaka onları bir yerlerden çıkarması lazımdı. Tabii bu masrafları doğal olarak hizmetçilerden çıkarıyordu. Kendisi prensesler gibi yaşarken Sasuke ve onun gibi ev hizmetlerine bakanlar korkunç bir kemer sıkma politikasına tabi tutuldukları için neredeyse boğaz tokluğuna çalışıyorlardı. Gerçekten de bazı günler yeteri kadar pirinç çıkmadığı için sofradan aç kalktıkları oluyordu. Şunkin'i arkasından çekiştirmekten kendilerini alamıyorlardı:

"Hanımefendi, bülbüllerin ve tarlakuşlarının daha vefalı olduğunu söylüyor. Haksız da sayılmaz hani. Kuşlar bile kendilerine iyi bakıldığının farkında... Bizimse kuş kadar bile haysiyetimiz yok!"

Şunkin babası sağken istediği kadar para alıyordu ama onun ölümünden sonra Mozuya ailesinin başına ağabeyi geçince iş değişmişti. Zamanımızda eli boş burjuva kadınlarının lüks merakı pek öyle ender olaylardan değildir ama o günlerde aristokrat erkekler bile lüks harcamalardan kaçınırdı. Eskiden varlıklı ailelerde, ne kadar zengin olursa olsunlar mütevazı yaşama âdeti vardı. Sonradan görmeler gibi ayıplanmaktan, zıpçıktı zenginlerle aynı kefeye konmaktan nefret ederlerdi.

Genç yaşta gözlerini kaybedip hayatın pek çok nimetinden mahrum kalan Şunkin'e karşı duydukları özel sevgiden dolayı anne ve babası ona çok cömert davran-

mıştı. Fakat ağabey işin başına geçince, Şunkin'in hareketleri eleştirilmiş, ona belli bir aylık tayin edilmişti. Bu rakamın haricinde yapılan bütün para talepleri geri çevriliyordu... Şunkin'in hasisliği biraz da bu nedenden kaynaklanıyordu. Fakat kendisine verilen para ders vermese bile onu rahat rahat geçindirecek miktarda olmalıydı ki, öğrencilere karşı yine burnu havalardaydı. Aslında müzik öğrenmek için kapısını çalan pek fazla öğrenci olmadığı için Şunkin yalnız ve münzevi bir hayat yaşıyor, vaktinin büyük bir kısmını kuşlara ayırabiliyordu.

Şunkin'in İkuta[1] Ekolü'nde hem *koto* hem de *şamisen* çalgıları konusunda, Osaka'da en büyük otoritelerden biri olduğu, asla kendi kuruntusu değildi. Bunu herkes kabul ediyordu. Kibrinden dolayı ondan nefret edenler bile sanatından dolayı onu kıskanıyor, ondan çekiniyorlardı.

Arkadaşlarımın arasında gençken sık sık Şunkin'in *şamisen* konserlerine gidip onu dinleyen yaşlı bir müzisyen vardı. Uzmanlık alanı Şunkin'in çaldığı *ji-uta* (lirik müzik) değil, *jojuri*, yani kukla tiyatrosu müziğiydi. Buna rağmen Şunkin'in *şamisen*'de çıkardığı ince ayrıntıları başka hiçbir müzisyenden duymadığını söylerdi. Yine bu dostumun anlattığına göre Dambei bir gün Şunkin'in konserine gitmiş, müziğini dinledikten sonra, "Bu hatun maalesef anasından kadın doğmuş... Dünyaya erkek gelseydi, çok muhteşem bir *futozao* (büyük *şamisen*) virtüözü olabilirdi..." diyerek üzülmüştü... Acaba Dambei, çalgıların şahı olan *futozao*'nun bütün inceliklerini öğrenebilmek için mutlaka erkek olmak gereğini mi düşünmüştü? Yoksa Şunkin'in çalış tarzını erkeksi mi bulmuştu, onu bilemiyoruz...

1. XVII. yüzyılın ikinci yarısında Kyoto'da kurulan bir *koto* müziği ekolü. (Ç.N.)

Bu yaşlı sanatçı arkadaşımın söylediği kadarıyla Şunkin'in *şamisen*'ini uzaktan dinleyince güzel ve berrak tonuyla kulağa çok hoş geliyor, insana sanki bir erkek çalıyormuş hissini veriyordu... Çıkardığı melodiler sadece güzel değildi; zengin armonik varyasyonlarıyla derindi, duygusaldı, hüzünlüydü. Kısacası Şunkin, kadınlar arasından çok nadir çıkan muhteşem bir virtüözdü.

Şayet Şunkin biraz daha aklı başında ve alçakgönüllü bir kadın olsaydı profesyonel çevrelerde şimdiye dek ünlü bir sima haline gelirdi. Fakat varlıklı bir ailede doğup geçim sıkıntısı nedir bilmeden, başına buyruk büyüdüğü için davranışlarında çok bencildi. Bu yüzden öteki müzisyenler ondan uzaklaştılar. O eşsiz yeteneği maalesef kendisine düşman kazandırmaktan başka bir işe yaramadı ve ne yazık ki kendi eliyle kendi değerini karanlıklara gömdü. Aslında ektiğini biçti ama yine de tabii üzücü bir olay...

Şunkin'in derslerine devam edenler, onun sanatkârlığına en baştan hayran olan, ondan daha iyi başka bir hoca tahayyül edemeyen öğrencilerdi. Şunkin eğitirken dövse de, sövse de, bağırıp çağırsa da fark etmezdi; işin ucunu bırakmaya niyetleri yoktu. Her türlü sıkı disipline razıydılar. Ancak bu koşullara dayanabilen öğrenci çok azdı. Özellikle, hocanın yöntemleriyle baş edemeyen amatör öğrenciler bir ay bile dolmadan kaçıp gidiyorlardı. Şunkin'in bu davranışları artık bir teşvik unsuru olmaktan çıkmış, yavaş yavaş bir ceza mekanizması haline gelmiş, hatta sadizme dönüşmüştü. Şunkin'in iyi hoca olduğunu bilmesi, uyguladığı yöntemlerde ona rehberlik eder gibiydi. Nasıl olsa çevresi buna izin veriyor, öğrenciler bunu kabulleniyordu. Ne kadar kötü davranırsa o kadar büyük üstat olarak görülüyordu. Gitgide bu fikir saplantı haline gelmeye başlayınca, iş çığrından çıktı ve kendini artık kontrol edemez oldu.

20

Şigisava Teru bir gün bana şöyle demişti:

"Hocamın çok az öğrencisi vardı. Özellikle amatör öğrenciler arasında bazıları derse müzik için değil sadece onun dişilik cazibesi için geliyordu."

Bayan Şigisava haklıydı; çünkü Şunkin zengin bir ailenin kızıydı, güzeldi ve üstelik bekârdı... Öğrencilere uyguladığı sert disiplin belki de, dalga geçmek amacıyla etrafında toplanan kurtlar sürüsünü kendinden uzaklaştırmak için başvurduğu bir taktikti. Fakat ne kadar ilginçtir ki, bazen umduğunun tam tersi oluyordu; Şunkin'in bu haşin davranışları onun cazibesini artırıyor gibiydi. En ciddi öğrencilerinin arasında bile bu güzel kör kadından oklava yemekten zevk, hatta rahatlık duyanlar az sayılmazdı. Yani etrafında Jean-Jacques Rousseau gibi eziyet edilmekten hoşlanan mazoşist bir genç grubu vardı.

Şimdi de Şunkin'in başına gelen ikinci felaketten söz etmek istiyorum; yalnız, onun "Yaşamöyküsü"nde bu konuyla ilgili bilgiler net olmadığı için saldırganın kim olduğunu ve onu neden yaraladığını bilmiyorum. Ama, Şunkin'e düşman olan öğrencilerden birinin ondan intikam almak için yaptığı düşünülebilir.

Böyle bir olayın zanlısı olarak Osaka'nın Tosabori semtinde toptancılık yapan zengin tahıl tüccarı Minoya Kyubei'in genç oğlu Ritaro'nun adı verilebilir. Ritaro gece hayatına düşkün, eğlence sanatları konusunda eskiden beri etrafında uzman geçinen bir hovardaydı. Bir zaman önce Şunkin'in dershanesine kaydolmuş, ondan *koto* ve *şamisen* dersleri alıyordu. Her gittiği yerde devamlı babasının servetiyle övünür, patron pozlarında etrafa hava atar, dershanedeki öğrencileri babasının uşağı gibi görür ve onları aşağılardı. Şunkin bu öğrenciden pek hoşlanmamıştı ama ondan her zaman çok pahalı hediye-

ler aldığı için ona karşı elinden geldiği kadar güler yüzlü davranıyordu. Fakat son zamanlarda Ritaro etrafa hocanın kendisiyle özel olarak ilgilendiğini yaymaya başlamış, Şunkin'in yerine Sasuke'nin ders vermesi gerektiği zamanlar onu aşağılayıp reddedecek kadar saygısızlaşmıştı. Giderek iyice küstahlığı ele almış ve Şunkin'in de sabrını taşırmaya başlamıştı.

Ritaro'nun babası Kyubei, Tengacaya'da keyfine göre sakin bir yer beğenip emekliye ayrıldıktan sonra oturabileceği saz damlı güzel bir yazlık yaptırmış, bahçesindeki on on beş erik ağacıyla haşır neşir olmaya başlamıştı. Baharda erikler çiçek açınca, Ritaro yazlıkta verdiği "Çiçek Seyranı" partisine Şunkin'i de davet etti.

Komutan genç Ritaro'nun etrafında çok sayıda geyşa, komedyen ve palyaço vardı. Her zamanki gibi Şunkin'e Sasuke refakat etmişti. Ritaro ve etrafındaki sakiler ısrarla içki ikram etmeye başlayınca Sasuke çok zor duruma düşmüştü. Gerçi son zamanalarda Şunkin'le beraber akşam yemeklerinde biraz içki almaya başlamıştı ama hepsi o kadar... Devamlı içen birisi değildi. Hele bir yere gidince Şunkin'in izni olmadan ağzına bir damla bile içki koyması yasaktı. Sarhoş olunca hanımefendiye karşı en önemli işi olan refakatçilik vazifesini yerine getirmesi zorlaşacağı için, kadehi sanki içki içiyormuş gibi dudaklarına dokunduruyor fakat içmeden bırakıyordu. Ritaro keskin bakışlarıyla onun bu hilesinin hemen farkına vardı ve bet sesiyle hemen olaya müdahale etti:

"Hocam, Hocam! Sizden izin çıkmadığı için Sasuke içki içmiyor. Ama bakın ne güzel eğleniyoruz. Bugünlük ona izin verin. Sasuke size yardımcı olamasa bile biz varız; burada elinizden tutup size yardım etmek için can atan birkaç insan var!"

Bunun üzerine Şunkin zoraki bir gülümsemeyle, "Fazla olmamak kaydıyla, elbette içebilir. Fakat lütfen

fazla içirip onu sarhoş etmeyin!" diyerek gayet nazik bir şekilde yanıt vermişti. Bunu duyar duymaz Ritaro ve arkadaşları Sasuke'ye dönüp hep bir ağızdan bağırdılar:

"Bak, izin çıktı. Hadi bakalım."

Sasuke'ye sağdan soldan dolu kadehler yağmaya başlamıştı. Fakat yine Sasuke kontrolü elden bırakmayarak içkilerin dörtte üçünü yanındaki kadeh yıkama kâsesine boşalttı.

Geyşalar, komedyenler ve orada hazır bulunan gösteri dünyasının bütün simaları adını çok sık duydukları bu şöhretli *şamisen* hocasını gözleriyle görmüşler, hakkında söylenenlerin hiç de abartılı olmadığını anlamışlardı. Şunkin'in olgun görünümlü fakat büyüleyici cazibesine ve zarafetine hayran kalmışlar, ona iltifatlar yağdırmaya başlamışlardı. Ritaro'nun aklından geçenleri okudukları için belki bu iltifatları biraz da ona dalkavukluk olsun diye yapmışlardı. Şunkin o sıralarda otuz yedi yaşındaydı ama tam on yaş genç gösteriyordu. Bembeyaz teni, kimonosunun açıkta bıraktığı güzel boynu ve omuzlarıyla her bakan insanın içinde ani bir heyecan, tatlı bir ürperti uyandırıyordu. İpek tenli küçücük ellerini tevazuyla dizilerinin üstüne koymuş, başını hafifçe öne eğerek oturmuştu. Yumuk gözlü yüzünden yayılan büyüleyici sihrin etkisiyle bütün gözler ona çevrilmiş, herkes vecit içinde onu seyrediyordu.

Davetliler bahçeye çıkmıştı. Biraz sonra Sasuke de Şunkin'i dışarı çıkarıp erik çiçeklerinin altında yavaş yavaş dolaştırmaya başladı. Bir ağaçtan diğerine yol gösterirken her ağacın önünde duruyor, "Bak bir tane de burada var!" diyerek Şunkin'in ağaç gövdelerine tek tek dokunmasına yardım ediyordu. Bütün gözleri görmeyen insanlar gibi Şunkin de bir şeyin gerçekten mevcut olup olmadığını ancak dokunarak anlayabiliyor, ağaçları, çiçeklerini ancak böyle hissedebiliyordu. Komedyenlerden

biri, Şunkin'i narin elleriyle ağaç gövdelerini okşarken görmüş, "Bu erik ağaçları da beni kıskançlıktan çatlatacak!" diye pis pis bağırmıştı. Yine komedyenlerden biri Şunkin'in önünü kesmiş, palyaçolar gibi ellerini ve kollarını sağa sola kaydırıp ağaç şeklinde poz vererek, "Hanımefendi, önünüzde bir erik ağacı daha var!" deyince bir kahkaha tufanı kopmuştu. Gerçekte iltifat olarak söylenmiş bir şeydi, alay için söylenmemişti. Fakat eğlence dünyasının sulu şakalarına alışkın olmayan Şunkin çok alınmıştı. Kendisine daima normal bir insan gibi davranılmasını istediği için böyle bir şaka onu çok kırmıştı.

Hava kararmaya başlayınca partiye devam etmek üzere içeriye girdiler. Ritaro, "Sasuke, herhalde yorulmuşsundur. İstersen hocamızla biraz da ben ilgileneyim. Hem öbür odada yemek hazır! Git istersen bir içki daha al," dedi. Sasuke bunun üzerine kendini sağlama almak için yemek yemenin iyi bir fikir olduğunu düşünmüş, söyleneni yaparak yandaki odaya geçmişti. Yemek yerken ona musallat olan yaşlı bir geyşa, "Bir tane daha, bir tane daha!" diye peş peşe ona sake ikram edince yemek umduğundan uzun sürdü. Yemeğini bitirdiği halde onu çağıran olmadığı için orada beklemeye başladı. Bu arada ne olduysa oturma odasından birtakım sesler geldi:

"Lütfen bana Sasuke'yi çağırın!"

"Tuvalete gitmek isterseniz ben sizi götürebilirim."

Ritaro, Şunkin'in bu ricasına kulak asmadan ona böyle karşılık vermişti. Sonra da zorla elinden tutup dışarı çıkarmaya kalkışınca, koridordan Şunkin'in ısrarlı sesi duyulmuştu.

"Hayır! Sizden rica ediyorum, lütfen bana Sasuke'yi çağırın!" diye bağırmış, sonra da silkinerek ellerini Ritaro'dan kurtarmıştı. Sasuke olay yerine ulaştığında Şunkin taş kesilmiş gibi ayakta dikiliyordu. Sasuke olan biteni kadının yüz renginden anladı.

Bu olaydan sonra Şunkin, artık Ritaro'nun dershaneye gelmeye cesaret edemeyeceğini, olayı kazasız belasız atlattığını düşünmüştü. Fakat Ritaro öyle yenilgiyi kolay kolay kabul edecek, işin ucunu kolay kolay bırakacak bir insan değildi. Sanki hiçbir şey olmamış gibi ertesi gün sırıta sırıta yine derse geldi. Demek öyle istiyordu!.. O zaman kafasına tokmağı yiyecekti. Ciddi ciddi müzik mi öğrenmek istiyordu? O zaman başına gelecekleri çekecek, disiplin ne demek onu anlayacaktı... Şunkin böyle düşünüyordu. O günden sonra Ritaro'ya karşı olan tavrını değiştirdi ve ona çok acımasız davranmaya başladı.

Duruma son derece şaşıran Ritaro, o günden sonra su gibi terlemeye, burnundan solumaya, kendini sıkboğaz oluyormuş gibi hissetmeye başladı. Elâlemin pohpohlamasıyla büyük müzisyen olduğu zehabına kapılan bu insan, hoca üstüne varmaya başlayınca bozguna uğramış, hata üstüne hata yapmaya başlamıştı. Şunkin'in müzik derslerine "belki bir fırsat düşer" diye başka beklentilerle başlamıştı ama hocanın yağdırdığı hakaretlerle günden güne ilgisini kaybetmeye başlamıştı. Şunkin daha da üstüne gidince dayanamamış ve hocanın o kadar titizlikle öğrettiği parçaları kasten saçma sapan çalacak kadar küstahlaşmıştı. Sonunda Şunkin de pür hiddet, "Budala!" diyerek elindeki *şamisen* mızrabını kafasına fırlatınca ağır ahşap alet Ritaro'nun kaşlarının ortasına gömülmüştü. Ritaro, acıyla, "Yandım!" diye feryat etmişti. Alnından damla damla sızan kanları eliyle silerek yerinden fırlamış, "Bunu asla unutma!" diyerek öfkeyle odayı terk etmiş ve bir daha hiç ortalıkta görünmemişti.

21

Bir başka rivayete göre Şunkin'e kötülük yapan zanlı şehrin kuzeyindeki eğlence bölgesinde oturan ve kızı-

nı geyşa olarak eğitmek isteyen bir kişiydi. Çok titiz bir hoca olduğunu bile bile, iyi bir müzik eğitimi almasını sağlamak için kızını Şunkin'in yanına vermişti. Şunkin bir gün elindeki ağır mızrap ile onun da kafasını yarınca, kız ağlaya ağlaya evine gitti. Yara saçlarının tam başladığı bir yerde gözle görülür bir iz bırakmıştı. Küplere binen baba Şunkin'den hesap sormak için dershaneye geldi çünkü bu çocuk onun evlatlığı değil kendi öz kızıydı.

"Bu ne biçim yer, bu ne biçim disiplin hanımefendi! Daha ergenlik yaşına bile gelmemiş parmak kadar kız çocuğuna siz nasıl böyle bir kötülük yaparsınız? İşkencenin bile bir sınırı vardır... Bu çocuğun en büyük sermayesi yüzü ve siz o yüzü yaralıyorsunuz. Bu işin burada böyle kapanacağını mı sanıyorsunuz? Söyleyin şimdi, bana bunun hesabını nasıl vereceksiniz?!"

Babanın bu tahrik edici sözlerini duyunca, zaten sert mizaçlı bir insan olan Şunkin işi inada dökerek dikleşti:

"Herkes benim dershaneme disiplinli yer olduğu için geliyor. Bunu bile bile kızınızı neden buraya gönderiyorsunuz beyefendi?"

Fakat baba da hiç ondan aşağı kalır birisi değildi:

"Haydi diyelim ki vurdunuz, dövdünüz. Ama bunu sizin gibi gözleri kör birinin yapması çok tehlikeli. Çünkü insanın neresine vuracağınızı, neresinde ne yara açtığınızı bilemezsiniz. Mademki körsünüz, o zaman körlüğünüzü bilin ve insan gibi davranmasını öğrenin."

İş sarpa sarmış, neredeyse kavgaya dönüşmek üzereydi; araya Sasuke girip adama uzun uzun dil döktü ve ortalığı yatıştırarak sonunda adamı evine dönmeye razı etti. Bu arada Şunkin'in beti benzi atmıştı, sinirden tiril tiril titrerken ağzını bıçak açmıyordu. Fakat sonuna kadar babadan özür dilememişti. Söylentiye göre kızına

yapılan kötülüğün intikamını almak için Şunkin'in güzel yüzünü viraneye çeviren zanlı bu adamdı.

Kızdaki yara, alnında ya da kulağının arkasında saçlarına yakın bir yerde kalan ufacık bir izdi, bu yüzden evlat sevgisinden kaynaklanan bir intikam bile olsa, bir insanın tüm yüzünü ebediyen onulmaz şekilde tahrip etmek bir babanın suçluya verebileceği en ağır ceza idi. Çünkü muhatap alınan kişi sonuçta kör olacaktı ve çehresinin bozulduğunu göremeyecekti; bu yüzden büyük bir şoka da girmeyecekti. Maksat Şunkin'e zarar vermekse bunun binbir türlü başka değişik yolu vardı. Bence saldırgan, sadece Şunkin'e zarar vermek değil Sasuke'ye de ıstırap çektirmek istemişti. Böyle bir kötülüğün ucu Sasuke'ye dokunacak ve onu daha çok üzecekti. Bu ihtimalleri gözden geçirince kuşkular kızın babası üzerinde değil de Ritaro'nun üzerinde toplanıyordu. Onun Şunkin'i ne kadar büyük bir ihtirasla arzuladığını bilemiyoruz, fakat genç insanların kendilerinden daha yaşlı ve olgun güzel kadınlardan hoşlandığı da bir gerçek. Feleğin çemberinden geçmiş Ritaro sefahat âleminde kelebek gibi daldan dala konarak gönül eğlendirdikten sonra Şunkin'e gönlünü kaptırıp onu baştan çıkarmaya karar vermişti; ama başlangıçta bu onun için geçici bir hevesti. Ama kadın Ritaro'ya hemen dirsek göstermiş, sonra da onu alnının ortasından vurmuştu. Bundan dolayı Ritaro kadına kinlenip intikam almayı düşünmüş olabilirdi.

Aına Şunkin'in öyle çok düşmanı vardı ki bunların arasında kimin niçin ona en çok kinlendiğini kestirmek zordu. O yüzden bu işi mutlaka Ritaro yapmıştır diye kestirip atmak da olanaksızdı. Bunun mutlaka bir aşk ve intikam davası olması şart değildi; olayın temelinde para sorunları da olabilirdi. Daha önce sözünü ettiğim yoksul kör öğrenci örneğinde olduğu gibi Şunkin'in gazabına uğrayanların sayısı az değildi. Ayrıca Ritaro kadar terbi-

yesiz olmasalar da Sasuke'yi kıskanan epey insan vardı, çünkü Sasuke'nin statüsü çok garip ve şaibeliydi.

Nitekim öğrenciler çok geçmeden Sasuke'nin sözüm ona "kılavuzluk" görevini keşfetmişlerdi. Şunkin'e âşık olanlar gizli gizli Sasuke'nin mutluluğunu kıskanmaya başlamış ve oynadığı fedakâr uşak rolü bu insanların sinirini bozmaya başlamıştı. Eğer bu adam onun nikâhlı kocası ya da Şunkin onun metresi olsaydı haydi neyse, böyle bir durumda zaten kimsenin söyleyecek sözü olmazdı. Fakat göründüğü kadarıyla Sasuke onun hem kılavuzu, hem uşağı; hem kesecisi, hem de sabuncusuydu. Kısacası görünüşteki fedakâr uşak rolü perde arkasında geçenleri tahmin edebilen birisi için son derece saçma ve gülünçtü. Nitekim bazıları alaycı bir şekilde ileri geri konuşuyordu:

"Biraz zor iş ama olsun, ben de yaparım. Ben böyle fedakârlığa kurban olayım..."

Sasuke'den nefret eden bir başkası da şöyle söylüyordu:

"Düşünün ki Şunkin'in güzel yüzü bir anda darmadağın oluyor. Acaba Sasuke hâlâ ona sadakatle kölelik yapar mı? Doğrusu bunu görmek isterdim."

Şunkin'in yaşadığı dramın böyle dost yüzlü hainler tarafından işlenebileceği ihtimalini de göz ardı etmemek gerekirdi.

Olay üzerinde yürütülen tahminler o kadar fazlaydı k içlerinden doğrusunu ayırmak imkânsızdı. Fakat bunların arasında olaya tamamen farklı bir yaklaşımda bulunan başka bir rivayet daha vardı. Bu söylentiye göre saldırıyı düzenleyen kör bir *kengyo* (*şamisen* üstadı olan erkek) ya da müzik hocası bir kadındı. Bu görüş için elde hiçbir kanıt yoktu ama galiba en gerçekçi varsayım da buydu. Şunkin'in her zamanki kibirli tavrıyla kendi kendini en büyük müzisyen ilan etmesi ve halkın da bunu

kabul etme eğiliminde oluşu başka sanatçıların gururunu zedelemiş, hatta onların mesleki faaliyetlerini tehdit eder bir duruma gelmiş olabilirdi. *Kengyo*, yani *maestro* sözcüğü eskiden beri saray tarafından erkek kör müzisyenlere verilen en büyük liyakat unvanıydı. Bu büyük üstatlar kendi elbiselerini, binecekleri taşıtları seçmek gibi bazı haklara sahiptiler ve bu ayrıcalıklar sıradan icracılara verilen olanakların çok üstündeydi. Şunkin'in kör bir müzisyen olarak bu büyük *kengyo*'lardan çok daha yetenekli bir maestro olduğu şayiası ortada dolaşmaya başlayınca içlerinde bu dedikodulardan rahatsız olup Şunkin'den intikam almayı düşünenler olabilirdi. Kıskanç sanatçılar böyle durumlarda rakiplerini, cıva içirerek zehirliyorlardı. Fakat Şunkin'in sadece icracılığı değil sesi de ünlüydü. Ona öyle bir zarar vermeliydiler ki, güzelliğine ve fiziğine güvenip bir daha halkın önüne çıkamamalıydı. Şunkin'in yüzünü bu amaçla darmadağın ettiler... Hele bu rakip kadınsa Şunkin'in sadece sanatından değil her zaman övündüğü fiziğinden de nefret etmiş olmalıydı... Onun güzel yüzünü dağıtmakla kim bilir ne kadar muhteşem bir zevk duymuştu...

İhtimaller saymakla bitmeyecek kadar çoktu. Ancak olaylara bakınca anlaşılan oydu ki, eninde sonunda birinin elinden mutlaka bir kaza çıkacak ve Şunkin'in başına büyük bir bela gelecekti... Aslında bu belanın tohumlarını hiç farkına varmadan kendisi ekmişti, hem de sadece sağına soluna değil her tarafa...

22

Olay, Tengacaya'daki partiden bir buçuk ay sonra mart sonuna doğru sabah saat üçte meydana geldi. *Şunkin'in Yaşamöyküsü*'nde hadise şöyle geçiyor:

Sasuke, Şunkin'in feryatlarıyla uyandı. Şaşırmıştı... Hemen yan odaya geçip kandili yaktı. Saldırgan panjurları zorlayarak açmış, Şunkin'in yatak odasına girmişti. Fakat birinin geldiğini duyunca hiçbir şey almadan kaçıp gitmişti. Sasuke içeri girdiğinde odada kimseyi göremedi. Hırsız şaşkınlıkla gözüne kestirdiği çaydanlığı kaptığı gibi Şunkin'in başından aşağı boşaltmış, kar beyazı yanaklarının üstüne dökülen kaynar su maalesef ağzının etrafını yakarak inci tanesi büyüklüğünde ufak bir iz bırakmıştı. Şunkin'in gül yüzü yine eskisinden pek farklı değildi ama bu ufak yaradan son derece rahatsız olan Şunkin, o günden itibaren yüzünü ipek bir peçeyle kapatmaya başladı. Artık kimsenin gözüne görünmedi, bütün gününü yalnız başına odasında geçirmeye başladı. Öğrencileri ve akrabaları bile onun yüzünü göremez oldukları için hakkında türlü türlü aykırı dedikodular çıktı.

Şunkin'in Yaşamöyküsü olayı böyle dile getiriyor ve şöyle devam ediyordu:

Aslında yüzündeki iz önemsiz bir şeydi, Tanrı vergisi olan güzelliğine bir halel gelmemişti ama dış görünüşü konusunda son derece titiz olan Şunkin, bu önemsiz yara izi için çok üzülmüş ve belki de körlüğün verdiği aşırı duyarlılıkla bunu bir utanç kaynağı olarak görmeye başlamıştı.

Şunkin'in Yaşamöyküsü biraz daha ileride bir yerde şöyle devam ediyordu:

Kaderin ne tuhaf bir cilvesidir ki birkaç hafta sonra Sasuke'nin gözünde katarakt çıktı ve çok kısa bir süre sonra o da gözlerini yitirdi. Gözleri görme yeteneğini

yavaş yavaş kaybedip etrafındaki varlıklar kararmaya başlayınca ani körlüğün etkisiyle Sasuke ancak el yordamıyla Şunkin'in önüne kadar gidebilmiş ve çılgın bir sevinçle çığlık çığlığa, "Hocam, galiba ben de kör oluyorum. Yaşadığım sürece sizin yüzünüzdeki yara izini artık görmeyeceğim. Ah, tam zamanında geldi bu körlük... Bu bana mutlaka Tanrı'nın bir lütfu..." demişti. Bunları duyunca Şunkin şaşırmış, üzülmüş, bir müddet öylece kalakalmıştı...

Sasuke asla Şunkin'e sırrını açamazdı, bunu yüreğinin derinliklerinde hissediyordu. Dolayısıyla, elde bulunan kayıtları kasten çarpıtarak burada kendi senaryosunu aktardığını düşünmekten başka çaremiz yok.

Her şeyden önce, durup dururken gözlerinde katarakt çıkmış olduğu savı inandırıcı değildi. Ayrıca Şunkin fiziği konusunda, körlüğün de etkisiyle, ne kadar hassas ne kadar titiz olursa olsun Tanrı vergisi güzelliğini kaybetmediği sürece ufacık bir yara için yüzünü tülbentle kapatıp inzivaya çekilmiş olamazdı. Ama işin aslı böyle değildi... Şunkin'in gül yüzü gerçekten korkunç bir değişim geçirmişti...

Şigisava Teru'nun ve diğer birkaç kişinin anlattığına göre, saldırgan önce mutfağa gitmiş, ateş yakıp bir koca çaydanlık dolusu su ısıtmıştı. Sonra da bu kaynar suyu yatak odasına getirip hepsini Şunkin'in yüzüne boşaltmıştı. Eve giren adarn ne alelade bir hırsızdı ne de paniğe kapıldığı için böyle bir şey yapmıştı. Adam kasten bu kötülüğü yapmak için gelmişti. O akşam Şunkin bayılmış, ancak sabaha karşı kendine gelebilmişti. Ağır bir yaraydı, iyileşmesi de iki aydan fazla zaman almıştı. Şunkin'in yüzünde meydana gelen feci değişme hakkında yüzlerce dedikodu çıkmıştı. Ancak bunların içinde başının sol kısmındaki saçlarının tamamen yok olduğu

savını tamamen reddetmek mümkün değil. Diyelim ki, Sasuke'nin kör olması onun suratındaki bu değişmeleri görmesini engelledi, akrabalarının ve öğrencilerinin bile Şunkin'in yüzünü artık göremedikleri savı nasıl doğru olabilirdi? Hiç kimseye yüzünü göstermemesi hemen hemen imkânsızdı... Şigisava Teru onun yüzünü mutlaka görmüş olmalıydı. Fakat Bayan Teru, Sasuke'nin duygularına olan saygısından Şunkin'in yüzü konusundaki sırrını hiçbir zaman açığa vurmadı. Bir kez ona bu konudaki fikrini sormuştum, verdiği yanıt şöyle oldu:

"Sasuke her zaman onun çok güzel bir kadın olduğunu düşünmüştür. Ben de hep öyle düşündüm..."

23

Şunkin'in ölümünden ancak on yıl sonra, Sasuke çevresindeki birkaç yakın arkadaşına gözlerini nasıl yitirdiğini anlattı ve ancak o zaman olayın ayrıntıları biraz netleşti.

Şunkin'in saldırıya uğradığı gece, Sasuke her zamanki gibi onun yatak odasının yanındaki odada uyuyordu. Gürültüye uyanınca gece lambasının sönmüş olduğunu fark etti. Karanlığın içinden iniltiler geliyordu. Şaşırmıştı... Kalkıp ışığı yaktı, lambayı eline alarak paravanın arkasındaki Şunkin'in yatağına koştu. Paravanın altın yaldızlı yüzeyine vuran zayıf lamba ışığında görebildiği kadarıyla odada bir dağınıklık yoktu. Ancak yastığın kenarına büyük çaydanlık atılmıştı. Şunkin sakince uzanmıştı ama nedense yorganın aldında inim inim inliyordu. Sasuke önce, onun kâbus gördüğünü sanmıştı.

"Hocam! Ne oldu size böyle?"

Başucuna gitti ve onu sarsarak uyandırmak istedi, fakat "Aman Tanrım!" diyerek bir çığlık attı ve elleriyle gözlerini kapadı.

Şunkin nefes nefese inledi:

"Sasuke, Sasuke! Yüzümü mahvettiler! Ne olur bana bakma!"

Acılar içinde kıvranırken bir taraftan da iki eliyle yüzünü saklamaya çalışıyordu. Sasuke lambayı uzaklaştırarak, "Üzülmeyin efendim. Yüzünüzü görmedim ve işte gözlerimi kapatıyorum," dedi.

Şunkin bunu duyar duymaz rahatlar gibi oldu ve aniden kendinden geçti. Fakat rüyadaymış gibi sayıklıyordu:

"Yüzümü görmesinler... Kimselere söyleme..."

Sasuke hâlâ onu teselli etmeye çalışıyordu:

"Üzülmeyin efendim. O kadar üzülecek bir şey yok. Yaralar iyileşince yüzünüz eski haline dönecek ve tekrar zamanki gibi güzel olacak. "

Bilinci yerine geldikçe Şunkin aynı şeyleri daha sık tekrarlamaya başlamıştı:

"Bu feci yanıktan sonra nasıl eski halime dönebilirim? Sasuke, beni teselli etmeyi bırak... Yüzüme bakma, yeter!"

Yüzünün yaralı halini doktordan başka kimseye göstermek istemedi, ancak doktor görebildi. Sargılarını değiştirirken kimseyi odasına sokmadı; hatta Sasuke'yi bile...

O akşam koşarak yatak odasına girdiğinde Sasuke Şunkin'in kıpkırmızı yanık yüzünü görmüş fakat önündeki manzaranın dehşetinden hemen gözlerini başka yöne çevirmişti. Lambanın titrek ışığının altında insanla hiç alakası olmayan garip bir mahluk, bir hortlak görmüş gibi olmuştu. Sonradan görebildiği şey ise sargı bezleri içindeki yüzünden açıkta kalan ağzı ve burnuydu. Şunkin'in başkalarına görünmekten ödü kopuyordu, bu nedenle Sasuke ona bakmaktan hep kaçındı. Ne zaman başucuna gitse, ya gözlerini yumuyor ya da bakışlarını

başka yöne çeviriyordu. Şunkin'in güzel yüzündeki değişikliğin derecesini hiçbir zaman öğrenememiş ve öğrenmek de istememişti.

Yapılan tedavi iyi netice verdi, yaralar yavaş yavaş iyileşmeye başladı. Hastane odasında bir gün yalnızdılar. Şunkin daha fazla kendini engelleyemedi ve başucunda oturan Sasuke'ye aniden sordu:

"Doğru söyle şimdi bana... Yüzümü gördün mü, görmedin mi?"

"Hayır efendim, siz bana bakmamamı söylediniz, ben de asla sözünüzden dışarı çıkmadım."

"İnşallah yakında yaralarım düzelecek, sargılar alınacak ve doktorlar artık gelmeyecek. Başkaları fark etmez ama sonunda sana yüzümü açmak zorunda kalacağım... Ben bu yüzü sana bu haliyle nasıl gösteririm?"

Dik kafalı Şunkin'in eski inatçılığından eser kalmamıştı. Çok nadir olan bir şey oldu: Sargı bezlerinin üstüne taşan gözyaşlarını elleriyle sile sile ağlıyordu. Sasuke üzüntüden bir şey söyleyecek durumda değildi; o da Şunkin'le birlikte ağlamaya başladı. Sonra, önemli bir kararın eşiğindeymiş gibi gayet kendinden emin bir sesle, "Siz merak buyurmayın efendim... Her şey düzelecek... Bunun da bir çaresini bulacağım... Bir daha yüzünüzü asla görmeyeceğim..." dedi.

Birkaç gün sonra Şunkin tamamen iyileşmiş, yataktan kalkmış; hatta sargılara bile gerek kalmamıştı. İşte o sabah, Sasuke erkenden hizmetçilerin odasına gizlice girdi ve oradan bir ayna ve dikiş iğnesini alarak odasına döndü. Yatağının üstüne dimdik oturdu. Göze iğne batırmakla insan kör olabilir miydi? Bu konuda en ufak bir fikri yoktu. Fakat kendi kendini kör etmek için bunun en kolay ve en acısız yöntem olduğu kanısındaydı. Aynaya bakarak iğneyi sol gözünün siyahına batırmayı denedi. Bu siyah yuvarlağa iğne girmiyordu. Göz akını denedi ama göz akı

daha sertti; pek öyle kolay kolay iğne gireceğe benzemiyordu. Siyah kısım nispeten daha yumuşaktı. Burada iğneyi iki üç kez daha denedi... Pırt!.. Gayet güzel... Başarmıştı... İğne bir santim kadar içeri girmişti. Birdenbire gözbebeği bulandı, görme yetisini kaybetmeye başladığını anladı.... Ne bir kanama ne bir ateş ne de bir ıstırap!.. Hiçbir şey duymadı... Sol gözünün merceğini parçalamış, harici bir katarakt oluşturmuştu. Şimdi sıra sağ gözündeydi. Aynı yöntemi bu kez sağ gözüne uyguladı. Çok kısa bir zamanda iki gözünü de kaybetmişti... İlk günler, bulanık da olsa eşyaların karaltılarını görmeye devam etti; fakat on gün sonra her şey tamamen karanlığa gömüldü...

O sabah Şunkin'in yataktan kalktığı sıralarda Sasuke el yordamıyla onun odasına kadar gitmiş, önünde secde etmişti:

"Efendim, artık ben de kör oldum. Yaşadığım sürece bir daha yüzünüzü hiç görmeyeceğim."

"Sahi mi Sasuke?"

Şunkin bunları söyledikten sonra susmuş, derin düşünceler içinde öylece kalakalmıştı. Sasuke, o birkaç dakika süren sessizlik anının verdiği mutluluğu hayatının hiçbir döneminde böylesine yoğun hissetmemişti...

Yüzlerce yıl önce Belalı Cengâver Şiçibei Kagekiyo da buna benzer bir şey yapmıştı: Büyük düşmanı Yoritomo'nun ihtişamından öyle etkilenmişti ki, ondan intikam almaktan vazgeçmiş, bir daha onun yüzünü görmemeye ant içerek kendi elleriyle kendi gözlerini oymuştu. Sasuke de aynı şeyi yaptı ama başka bir amaçla... Fakat verilen kararlar aynı derecede dokunaklı ve yürek parçalayıcıydı... Acaba Şunkin de Sasuke'den bunu mu beklemişti, birkaç gün önceki gözyaşlarıyla? Acaba, "Bak Sasuke, benim başıma bu felaket geldi, ben kör oldum. Senin de kör olmanı istiyorum!" mu demek mi istemişti? Bunu anlamak zordu... Ancak, "Sahi mi Sasuke?" dedi-

ğinde, Şunkin'in sesinden mutluluk titreşimleri taşmıştı Sasuke'nin kulağına. Sessiz sedasız karşılıklı otururlarken, Sasuke sadece körlere özgü altıncı hissin bütün varlığında hızla çiçek gibi açmaya başladığını fark etti. Şunkin'in yüreğinin uçsuz bucaksız şükran ve minnet duygularıyla dolup taştığı, artık ona doğrudan doğruya malum oluyordu. Aralarında cinsel ilişki olmasına rağmen, hoca-öğrenci ilişkilerinin ödünsüz resmiyeti yüzünden birbirinden ayrı düşmüş olan kalplerinin ilk kez birbirine kenetlenip kilitlendiğini, tek bir çağlayan gibi birlikte akmaya başladığını hissetti...

Bir zamanlar içine girip müzik çalışmaları yaptığı karanlık yüklük geçti gözlerinin önünden; fakat şu anda içinde bulunduğu karanlık ondan tamamen farklıydı. Bazı körler ışık gelen yönü hisleriyle anlayabilirler, dünyaları tümüyle simsiyah değildir; alacakaranlık bir dünyanın içinde yaşarlar. Sasuke dış dünyaya ait olan gözlerini yitirmiş fakat iç dünyaya ait gözlerinin açıldığını fark etmişti. "Ah" dedi, kendi kendine, "demek hocam hep bu dünyanın içinde yaşıyormuş... Ne mutlu bana ki, sonunda ben de onun dünyasına ulaştım."

Görme yetisi gittikçe zayıfladığı için artık ne odadaki eşyaları ne de Şunkin'in şeklini seçebiliyordu. Hayal meyal de olsa tek hissedebildiği şey, Şunkin'in sargılar içindeki yüzüydü. Ama artık gördüğü o hayal ak sargı bezleri değildi... Onun retinasına yansıyan görüntü, Şunkin'in iki ay önceki kar gibi beyaz yuvarlak yüzüydü; buğulu bir ışık çemberinin ortasında yüzen Tanrıça Buda halesinden farksızdı.

24

"Sasuke, canın yanmadı mı?"

"Hayır efendim... Sizin başınıza gelen büyük felake-

te kıyasla benimkinin sözü mü olur... O gece, saldırgan eve gizlice girerek başınıza bunca belayı getirdiği zaman ben hiçbir şeyden habersiz gaflet uykusundaydım. Bu, benim en büyük hatam oldu. Böyle bir durumda sizi korumak benim görevimdi, zaten bunun için bitişiğinizdeki odada uyuyordum. Ama olan size oldu ve bana bir şey olmadı. Benim yüzümden başınıza bu felaketin gelmesini vicdanım kabul etmedi. Bunun cezasını benim de çekmem lazımdı. Gece gündüz Tanrı'ya dua ettim: 'Ulu Tanrım!' dedim, 'Ne olur benim de başıma büyük bir bela gönder... Yoksa günahlarımın kefaretini ödeyemem.' Muradım kabul oldu. Sabah kalktığımda iki gözümü birden yitirdiğimi fark ettim... Ulu Tanrım samimiyetime inandı ki bana acıyarak dileklerimi kabul etti. Hocam, Hocam! Artık yüzünüzdeki değişikliği görmem ebediyen mümkün olmayacak. Şimdi görebildiğim ise otuz yıldan beri gözlerimin bütün hücrelerine sinen, baktıkça hasretini duyduğum yüzünüzün hayali... Ne olur yanınızda kalmama, size hizmet etmeme izin verin. Körlüğe alışkın olmadığım için belki eskisi gibi pek o kadar ortalıkta koşturamam, hizmette kusur edebilirim... Fakat buna rağmen sizin şahsi hizmetlerinize bakan kişi yine de ben olmak isterim, başka biri olsun istemem..."

Sasuke kör gözlerini Şunkin'in yüzü olarak algıladığı bulanık beyaz ışık halesine doğru çevirerek bunları söylemişti. Şunkin karşılık verdi:

"Sasuke, azmine hayranım... Beni çok mutlu kıldın. Kimin nefretini kazanarak bu hale geldim bilemiyorum ama, samimiyetle söyleyecek olursam başkaları beni bu halde görse bile sana bu halimle görünmek istemiyordum. Bunun farkına vardığın için çok mutluyum."

"Ah, efendim! Sizden bunları duyabilme bahtiyarlığının yanında iki gözümü yitirerek ödediğim bedel çok az. Bizi büyük acılara gark edip mutsuz kılmak isteyecek

adamın nasıl bir insan olduğunu bilemiyorum ama eğer bu şahıs sizin yüzünüzü bozarak bana kötülük yapmak istediyse yanıldı; çünkü göremiyorum artık ben o yüzü... Şimdi ben de körüm, benim için her şey aynı; sanki size hiçbir şey olmamış, başınıza böyle bir felaket hiç gelmemiş gibi... O alçağın haince tezgâhladığı planların hepsi suya düştü... Hatta umduğunun tam tersi oldu. Çünkü ben kendi başıma gelenleri kötü bir kader gibi görmüyorum. Benim için bundan daha büyük bir mutluluk ve saadet olamaz... Ayrıca o şerefsizin oyununu bozup burnunu kırdığımı düşündükçe sevinçten içim içime sığmıyor."

"Sasuke! Sus artık..."

Kör âşıklar kucaklaşıp ağlaştılar.

25

Başlarına gelen büyük felaketi mutluluğa dönüştüren çiftin daha sonraki yaşamlarını en ince ayrıntılarına kadar bilen tek insan Şigisava Teru'dur. Bu yıl yetmiş bir yaşına basan Bayan Teru, 1874 yılında hem öğrenci hem de yardımcı olarak Şunkin'in evinde oturmaya başladığında henüz on iki yaşında idi. Bir taraftan Sasuke'den *şamisen* dersleri alırken bir yandan da gözleri görmeyen bu çifte yardımcı oldu, rehberlik yaptı, aralarında bir tür bağlantı sağladı. Gerçekten de onların Teru gibi birine ihtiyaçları vardı. Erkek henüz gözlerini yeni kaybetmişti ama kadın çocukluğundan beri kör olmasına karşın lüks yaşamaya alışmış bir hanımefendi olduğu için hayatı boyunca elini sıcak sudan soğuk suya sokmamıştı. Bu nedenle onlara yardımcı olacak, gel git işlerine bakacak, aklı başında bir kız çocuğunu yanlarına almaya karar vermişlerdi. Teru daha eve adımını ilk attığı andan itibaren doğruluğu ve dürüstlüğüyle onların güvenini kazanmış, uzun yıllar onlara canla başla hizmet etmişti. Şun-

kin'in ölümünden sonra bile, Sasuke resmî olarak "kengyo" (büyük üstat) unvanını aldığı 1890 yılına kadar Teru'yu yanından ayırmamıştı.

Teru, 1874 yılında o eve ayak bastığı zaman Şunkin kırk altısında, orta yaş sınırını aşmış olgun bir kadındı ve yüzüne yapılan saldırının ardından dokuz yıl geçmiş bulunuyordu. Teru'ya, hanımefendinin bazı özel nedenlerden dolayı yüzünü hiç kimseye göstermediği söylendi ve hanımın yüzüne bakması yasaklandı. Şunkin genellikle Şam ipeğinden yapılmış kimonosuyla kalın bir minderin üstünde oturur; başına, boynundan başlayarak bütün yüzünü kapatan, yalnız gözleri ve burnunun bir kısmını açıkta bırakan sarımtırak bir ipek gri tülbent örtünürdü.

Sasuke gözlerini iğne ile oyduğunda kırk bir yaşındaydı. Orta yaşta kör olmanın verdiği bütün güçlüklere rağmen, Şunkin'in her işine koştu, bütün emirlerini yerine getirdi, bir dediğini iki etmedi. Onun bu hali çevresindeki insanları bile duygulandırıyordu. Zaten Şunkin de kendisine Sasuke'den başka kimsenin hizmet etmesinden hoşlanmazdı.

"Gözleri gören insanlar halimden anlamadığı için hizmetime bakamaz. Bunu ancak bilse bilse Sasuke bilir. Çünkü onda yılların verdiği bir alışkanlık var."

Gerçekten de o yaşta bile hâlâ Şunkin'i yıkayan, keseleyen, giydiren, kuşatan, elinden tutup tuvalete götüren Sasuke'ydi. Doğal olarak Teru'nun Şunkin'le olan ilişkisi ancak Sasuke aracılığıylaydı ve henüz hanımefendinin eline bile dokunmamıştı. Fakat yemek zamanlarında onun yardımı kaçınılmaz oluyordu. Bunun haricinde Teru, Şunkin'in getir götür işlerine bakıyor, Sasuke'ye yardımcı oluyordu. Örneğin Şunkin yıkanacağı zaman Teru onları banyonun kapısına kadar götürüp bırakıyor ve oradan ayrılıyordu. Sonra da Şunkin'in el çırpmalarını duyunca Teru tekrar banyoya döndüğünde Sasuke za-

ten kese, sabun, masaj işlerini bitirmiş, Şunkin'in bornozunu giydirmiş, tülbentini de bağlamış oluyordu. İyi ama kör bir insan tek başına başka bir kör insanın vücudunu nasıl yıkayabiliyordu? Herhalde, Şunkin'in yaşlı erik ağaçlarını parmaklarının ucuyla okşadığı zamanki gibi yapıyor olmalıydı fakat bunu yaparken de büyük güçlüklerle karşılaştığı kesindi. Dışarıdan bakanlar için olaylar öyle karmaşıktı ki, Sasuke için üzülmemek elde değildi. Gerçekten hiçbir şeyi aksatmadan her şeyin hakkından gelmesini biliyordu. Aralarında, dertleri zevk haline getiren, dille söylenmeyen, sözcüklere dökülmeyen derin bir sevda alışverişi vardı. Gözlerini yitirmiş iki sevgilinin dokunma duyularının dünyasında yaşadıkları yoğun zevk, gözü gören insanların hayallerinin ötesinde bir şey olmalıydı. Bu yüzden Sasuke Şunkin'e her zaman büyük bir fedakârlıkla hizmet etmiş, Şunkin de onun hizmetinden son derece büyük mutluluk duyduğu için yıllarca hiç birbirinden bıkmadan birlikte olmuşlardı. Bundan hiç kimsenin kuşkusu olamazdı.

Sasuke, Şunkin için yaptığı hizmetlerinin haricinde kendine ayırabildiği zamanlarda pek çok öğrenciye ders verdi. Şunkin artık bir odaya kapanmış, bütün gününü orada geçiriyordu. Sasuke'ye sanatçı kişiliğini vurgulayan "Kindai" adını verdi ve bütün derslerini ona devretti. Müzik dershanesinin önündeki tabelaya Mozuya Şunkin'in adının yanına küçük harflerle Sasuke'nin mesleki adı olan Nukui Kindai yazıldı. Sadakat ve efendiliğiyle Sasuke zaten bütün çevrenin saygı ve sevgisini kazanmış, dershaneye eskisinden daha çok öğrenci gelmeye başlamıştı. İşin ilginç tarafı, Sasuke ders verirken Şunkin odasında tek başınaydı ve büyük bir coşku içinde bülbüllerini dinliyordu. İhtiyacı olduğu zaman, dersin ortasında olsa bile hemen ona seslenirdi:

"Sasuke! Sasuke!"

Böyle zamanlarda Sasuke dersi bırakır, hemen Şunkin'in yanına koşardı. Bu yüzden devamlı hanımefendinin yakınında olmak için, dışarıda ders verme tekliflerini hep geri çevirdi ve öğrencileri evinde kabul etti.

Bu arada Doşo Maçi'deki Mozuya Ticarethanesi'nin işleri kötüye gitmeye başlamış, Şunkin'in aylığını bile düzenli ödeyemez olmuşlardı. Eğer durum böyle olmasaydı Sasuke hiç ders verme işine girişir miydi? Aradaki boşluklarda bile uçarak Şunkin'in yanına gitmek için can atıyordu. Ders verirken tek kanadı yitik bir kuştan farksızdı; Şunkin'siz hiçbir şey içine sinmiyordu; aklı fikri hep yandaki odadaydı. Ama o sırada Şunkin de Sasuke'yi merak ediyordu...

26

Özürlü haline rağmen, bütün ders verme işlerini yüklenerek eve bakan Sasuke olduğu halde niçin Şunkin'le resmen evlenmemişti? Buna hâlâ engel olan Şunkin'in gururu muydu? Teru'nun Sasuke'den duyduğu kadarıyla, Şunkin'in süngüsü çoktan düşmüştü ve onun bu halini görmek Sasuke'yi çok üzüyordu. Çünkü Sasuke onu hiçbir zaman acınacak bir insan olarak görmek istemiyordu; böyle bir düşünce onu rahatsız ediyordu. Zaten kör Sasuke, gözlerini şu anki gerçeklere ve zamana kapamış, kendini idealindeki ebedi dünyaya adamış bulunuyordu. Onun gözünde tek var olan şey, anılarının dünyasıydı. Başına gelen felaketten dolayı Şunkin'in karakter değiştirmesi demek, artık onun Şunkin olmaktan çıkması demekti. Sasuke onu her zaman anılarının mağrur kibirli kızı olarak görmek istiyordu. Aksi takdirde şu an zihninde şekillendirdiği "Güzel Şunkin" imajı paramparça olacaktı. Bu nedenle evlenme fikrine karşı çıkan, Şunkin'den ziyade Sasuke'ydi.

Sasuke'nin idealindeki Şunkin'e ulaşabilmesi için gerçek Şunkin bir vasıtaydı; bu nedenle hiçbir zaman onunla aynı düzeyde olacağı bir ilişkinin içine girmedi, efendi-uşak etiketini asla zedelemedi. Şunkin'i içine düştüğü bunalımdan bir an önce kurtarmak, ona bir an önce özgüvenini kazandırmak için elinden gelen her şeyi eskisinden daha büyük bir tevazu içinde yaptı. Bütün bu emekleri karşılığında aldığı aynen eskiden olduğu gibi bir lokma, bir hırka, bir de ufak bir cep harçlığı idi; geri kalan bütün gelirini Şunkin'in kullanımına bırakıyordu. Ayrıca aile bütçesini denkleştirmek için evdeki hizmetçilerin çoğuna yol verirken bazı masrafları kısma yoluna gitti. Ama, buna rağmen, Şunkin'in rahatı için gereken hiçbir şeyi ihmal etmedi. Sonuç olarak Sasuke, gözlerini kaybettikten sonra iki misli çalışmaya başladı.

Teru'nun anlattığına göre, bazı öğrenciler Sasuke'nin o partal görünüşüne çok üzülmüş, giyim kuşamına biraz dikkat etmesini ima etmişlerdi. Fakat o buna hiç aldırmamış, öğrencilerin kendisine "Üstadım" ya da "Hocam" şeklinde hitap etmesini yasaklayarak sadece "Sasuke" demelerini istemişti. Bu durum öğrencileri çok mahcup ettiği için sonunda ona ismiyle hitap etmemeye gayret gösterdiler. Fakat Teru, devamlı onlarla iç içe yaşadığı için zaten Sasuke'ye adıyla hitap ediyor, Şunkin'e de "Üstadım" diyordu.

Şunkin'in ölümünden sonra Sasuke'nin konuşup dertleşebileceği tek insan Teru olmuştu; çünkü aileye en yakın olan oydu. Teru ile sık sık hanımefendiyi yad etmiş, çoğu konuyu yalnız ona açmıştı. İleri yaşlarında Sasuke "Büyük Üstat"lığa seçilip "kengyo" unvanını aldığında, herkes ona artık "Üstat Kindai" ya da "Kindai Hoca" olarak hitap edebildiği halde, Teru'ya bu unvanı kullanmak yasaktı. Teru'nun eskiden olduğu gibi ona "Sasuke" olarak hitap etmesi çok hoşuna gidiyordu.

Sasuke bir zamanlar Teru'ya şunları söylemişti:

"Herkes körlüğü büyük bir felaket gibi görür, fakat ben kör olduktan sonra asla öyle düşünmedim. Tam tersine, körlük bana dünyayı cennet etti. Ve orası öyle bir cennetti ki efendimle birlikte nilüferlerle süslü bir makamda yalnız ikimiz vardık. İnsan kör olunca daha önce göremediği pek çok şeyi görmeye başlıyor. Ben hocamın yüzünün güzelliğini ancak kör olduktan sonra fark ettim. Onun ellerinin, ayaklarının yumuşaklığını, cildinin ipek dokusunu, sesinin güzelliğini gözlerim açıkken neden böylesine derinden anlayamamıştım? Düşünüyorum da bana çok garip geliyor.

Ayrıca, Hocamın *şamisen* çalarken çıkardığı sihirli seslerin esrarengiz inceliğini ilk kez gözlerimi yitirdikten sonra fark edebildim... Hocamın bir dâhi olduğunu her zaman söylemişimdir.

Dilim söylese bile "dâhi"nin ne demek olduğunu daha yeni yeni kavramaya başladım. Kendi sıradan yeteneklerimi onunkiyle karşılaştırmaya çalıştım ama o benden kıyas kabul etmez derecede ileride ydi... Şaşırmıştım... Demek ki şimdiye dek verdiğim emeğe rağmen hâlâ hamdım... Ayrıca, sanatımı olgunluğa getirme çabalarım boşunaydı; çünkü ben kafası çalışmayan aptalın biriydim...

Artık Tanrı bana tekrar gözlerimi bahşetse bile artık istemiyorum. Çünkü ikimiz de kördük ve birlikte normal insanların hiç ama hiçbir zaman tahayyül edemeyecekleri büyük mutlulukları keşfetmiştik..."

Buraya kadar anlatılanlar Sasuke'nin kişisel görüşleriydi; acaba nereye kadar nesnel olabiliyordu? Sasuke'nin anlattıklarında soru işareti bulunsa bile, gerçek olan bir şey vardı, o da Şunkin'in müziği. Şunkin'in başına gelen

felaket, müzik hayatında onun için yeni bir dönüm noktası olmuş, büyük atılım yapmıştı. Ne kadar büyük deha olursa olsun hayatın acı gerçeklerini tatmadan sanatın mutlak ruhsal uyanışına nasıl erebilirdi ki? Şunkin şımarık büyütülmüş biriydi. Her zaman emretmiş, başkalarından beklemiş, acı çekmemiş, yorulmamış, ezilmemişti. Onun kibirli burnunu kıracak kimse olmamıştı; ama bu işi kader yaptı. Yukarısı onu öyle zorlu bir sınava tabi tuttu ki, ölüm kalımın uçurumlarına kadar götürdü, getirdi ve onun pis gururunu yerle bir etti.

Düşünecek olursak, Şunkin'in şeklinin bozulması pek çok yönden ona iyi bir ilaç oldu. Hem sevgi hem de sanat hayatında ona rüyalarında bile göremeyeceği konuları öğretti. Ona evrensel yazgıya (karma) boyun eğmeyi (tevekkülü), dünyacıl kaygılardan arınmanın yöntemlerini öğretti.

Teru'nun anlattığına göre Şunkin can sıkıntısını gidermek için sık sık *şamisen* çalıyordu. Öyle zamanlarda Sasuke vecde geliyor, başını önüne eğerek can kulağıyla hep onu dinliyordu. Öğrenciler çoğu kez, yandaki odadan kulaklarına dökülen harikulade mızrap vuruşlarına inanamıyorlardı; "Bu normal bir müzik aleti olamaz... Sakın sihirli olmasın?" diyerek kendi aralarında fısıldaştıkları oluyordu.

Şunkin o sıralarda sadece mızrap tekniği çalışmakla kalmamış, bestekârlıkla da ilgilenmişti. Gece yarılarında insanlara sezdirmeden ve mızrap kullanmadan, tellere sadece parmaklarıyla asılarak kendine göre beste çalışmalarına girmişti. Şunkin'in bestelediği "Baharda Bülbül Sesi" ve "Altı Çiçek" adlı parçalar Bayan Teru'nun hâlâ belleğindeydi. Teru, geçenlerde bu iki parçayı benim için çaldı; ikisi de Şunkin'in beste yeteneğini ortaya koyan fevkalade özgün ve mükemmel eserlerdi.

27

Şunkin, 1886 yılı haziran ayı başında hastalandı. Bu olaydan birkaç gün önce Sasuke'yle birlikte bahçeye inip en sevdiği tarlakuşunun kafesini açarak uçurmuştu. Teru'nun anlattığına göre, kuş gökyüzüne süzülürken kör hoca ve talebesi el ele tutuşup cıvıltıların geldiği yöne doğru görmeyen gözlerini çevirmişler, çok uzaklardan süzülen kuş sesini dinliyorlardı. Tarlakuşu hiç durmadan cıvıl cıvıl ötmeye devam ederek uçtu uçtu ve bulutların arasında gözden kayboldu. Aradan epey bir zaman geçti ama kuş geri gelmedi. Meraklanarak bir saatten fazla beklediler ama tarlakuşu kafesine dönmedi.

O andan itibaren Şunkin karamsarlığa düşmüş, hiçbir şeyden zevk almaz olmuş, çok geçmeden beriberi hastalığına yakalanmıştı. Sonbaharda durumu çok ağırlaştı ve 14 Ekim'de kalp krizinden hayata gözlerini yumdu.

Tarlakuşundan başka evde Şunkin'in 3. Tenko adını verdiği bir bülbül daha vardı. Aradan yıllar geçse bile Tenko'nun her ötüşünde Sasuke, hocası için ayırdığı köşede ağlayarak tütsü yakar; bazen *koto*'nun, bazen *şamisen*'in tellerine asılarak "Baharda Bülbül Sesi" şarkısını çalardı. Şarkı,

Güzel sesli bülbül konmuş
Şu dağların başında...

sözleriyle başlıyordu. Bu parça belki de Şunkin'in yapıtları arasında, ruhunun derinliklerinden gelen en derin esinle bestelediği özgün parçalardan biridir. Sözleri kısadır ama ara taksimleri zor bir parçadır. Şunkin bu parçayı bestelerken Tenko'nun ötüşünden esinlenmiştir.

Şu karların ardından,
Elbet bahar gelecek...
Donmuş gözyaşların bülbül,
Karlarla eriyecek...

Bu şarkının içinde, bahar gelince dağların derinliklerinde eriyen karlarla birlikte vadilerden coşarak akmaya başlayan ırmakların sesi vardır... Esen doğu rüzgârını, çamların hışırtısını duyarsınız... Dağları ovaları örten sisleri görürsünüz.. Beyaz bulutlar gibi her tarafı kaplayan erik çiçeklerinin kokusunu hissedersiniz. Şarkıyı dinleyince oralara gitmek için can atmaya başlarsınız. Şunkin bu parçada, vadiden vadiye, daldan dala süzülerek şakıyan bülbülün yüreğindeki duyguları yalın fakat derin bir şekilde dile getiriyordu.

Şunkin sağken bu parçayı çaldığında Tenko sevinçten çıldırıyor, sesini en derin yerlere kadar zorlayarak şakımaya başlıyor, *şamisen*'in telleri ve ustanın hüneri ile adeta yarışıyordu... Çünkü bülbül Tenko, bu ezgileri duyunca doğduğu öz vatanını, sarp kayalıkları, derin vadileri anımsıyor, uçsuz bucaksız gökleri ve yerleri aydınlatan güneşi özlüyordu...

Ama ya Sasuke? Bu parçayı çaldığı zaman onun gönlü ve ruhu nerelerde dolaşıyordu? Şimdiye dek dokunarak idealindeki Şunkin'i görmeye alışmış Sasuke'nin sadece kulağıyla müzik duyarak ondan kalan boşluğu doldurması mümkün müydü?

Aramızdan ayrılmış bile olsalar, yad ettiğimiz insanları rüyamızda görebiliriz. Fakat Sasuke için durum böyle değildi... Çünkü sevgilisi sağken bile Sasuke onu hep rüyadaymış gibi gördü. Ayrılık günü gelip çattığında, bu ayrılığın gerçek olup olmadığını anlamakta bile güçlük çekmiş olduğu kesindi...

Önce sözü edilen çocuğun haricinde Sasuke ve Şun-

kin'in bir kızı ve iki oğlu daha olmuştu. Kız doğumundan kısa bir zaman sonra öldü, oğlanlar ise daha bebekken Kavaçi adında bir çiftçiye evlatlık verildi. Şunkin'in ölümünden sonra bile Sasuke bu iki öksüze karşı hiçbir duygusal bağ hissetmedi ve onları yanına almaya çalışmadı. Çocukları da zaten kör bir babanın yanına dönmek istememişlerdi. Sasuke hayatının geri kalan kısmını kadınsız ve çocuklarından uzakta geçirdi. Ona öğrencileri baktı.

Sasuke, 1907 yılının 14 Ekimi'nde seksen üç yaşında hayata gözlerini yumdu. Şunkin de 14 Ekim'de ölmüştü. Bana öyle geliyor ki Sasuke, yalnız başına yaşadığı son yirmi yıl içinde, kafasında gerçeklerden çok farklı bir Şunkin imajı geliştirmiş ve hep belleğindeki bu net ve canlı şekli görmüştü...

Tenryu Budist Tapınağı'nın Rahibi Gazan, Sasuke'nin kendi kendine gözlerini kör ettiğini öğrenince ardından şöyle dedi:

"Bu zat, göz açıp kapatıncaya kadarlık kısa bir zamanda, dış âlemle iç âlem arasındaki perdeyi kaldırarak çirkini güzele çevirip doğru yola ulaşmış bir muhteremdir... Mertebesi ermişliğe yakındır..."

Fakat okuyucularım rahibin bu sözlerine katılır mı, katılmaz mı orasını bilemem....

AĞZININ TADINI BİLENLER KULÜBÜ

1

Ağzının Tadını Bilenler Kulübü'nün üyeleri için damak zevki hemen hemen cinsel zevk kadar önemliydi. Kulüp, kumar, kadın ve iyi yemekten başka hiçbir şeye ilgi duymayan işsiz güçsüz, aylak insanlardan meydana geliyordu. Ne zaman yeni bir lezzet keşfetseler, kendilerine yeni bir kadın bulmuşçasına gururlanır, zevk duyarlardı. Hele bir de yeni tatlar yaratabilen dâhi bir aşçı bulmayagörsünler, hemen evlerine alırlar ve o insana birinci sınıf geyşalara ödenecek astronomik rakamları ödemekten zerre kadar kaçınmazlardı. Onlara göre, nasıl sanatta dehalar varsa, aşçılıkta da olmak zorundaydı. Zaten aşçılık bir *sanattı*; hem de ürünleriyle, şiiri, müziği, resmi gölgede bırakan bir sanattı! Sadece mükemmel bir yemekten sonra değil, lezzetli yiyeceklerle dolu bir masanın etrafına ilk oturdukları andan itibaren bile, ancak iyi bir orkestra müziği duyulduğunda hissedilen cinsten bir heyecan duyarlardı. Bu zevk o kadar baş döndürücüydü ki onlara göre Epikür felsefesine ait ne kadar zevk varsa, bunların hepsi sadece maddi değil, aynı zamanda manevi zevklerdi; böyle düşünmek onlara çok doğal geliyordu. Çünkü şeytan da, en az Tanrı kadar güçlüydü. Bu nedenle sadece damak zevki değil, bütün tensel zevklerin uç noktaya ulaştığı anda manevi

zevklerden hiçbir farkı olmayacağına inanıyorlardı.

Nitekim Ağzının Tadını Bilenler Kulübü'nün üyeleri oburlukları yüzünden, bütün yıl boyunca kocaman bir göbekle yaşamak zorundaydılar. Tabii vücutlarında şişen kısım sadece göbek değildi, yanaklarından kalçalarına kadar inen bölümde yer alan her hücre, soya soslu domuz sote yaparken kullanılan etler kadar dolgun ve yağlıydı. Üyelerden üçü şeker hastasıydı ve neredeyse hepsinde mide büyümesi vardı. Bazıları az kalsın apandisitten ölüyordu. Buna rağmen, belki gösteriş merakından, belki de Epikürcü felsefeye olan katı sadakatlerinden dolayı hiçbiri hastalıktan korkmuyordu. İçlerinden birinin kimseye söyleyemediği gizli bir korkusu olsa bile, hiç kimsenin böyle bir sebepten kulübü bırakmaya niyeti yoktu.

"Çocuklar, bir gün hepimiz mide kanserinden giidiiceez!" diyerek kendi aralarında dalga geçiyorlardı. Etleri yumuşayıp lezzetlensin diye karanlıkta besiye çekilen ördeklere benziyorlardı. Tıkına tıkına yemeye devam ederken belki bir gün çatlayıp öleceklerdi. Olsun, ne fark ederdi ki? Onlar yine o tarihe kadar eğire geğire yaşamaya devam edeceklerdi ya!

2

Bu acayip topluluğun sadece beş üyesi vardı. Ne zaman boş vakitleri olsa –ki çalışmadıkları için her gün demekti bu– üyelerden birinin evinde ya da bir kulübün ikinci katında buluşur, genellikle öğle sonrasını kumar oynayarak geçirirlerdi. "Yabandomuzu-Geyik-Kelebek" gibi geleneksel Japon iskambil oyunlarından, briç, Napolyon, yirmibir, beşyüz ve pokere kadar her türlü bahis oyununu oynarlardı. Hepsi de gerçekten son derecede usta oyunculardı. Gece olunca da kumarda kazandıkları

paraları toplayıp kendilerine akşam ziyafeti çekerlerdi. Bu ziyafet bazen üyelerden birinin evinde, bazen de şehirdeki bir lokantada olurdu. Ama zamanla, Akasaka'daki Mikavaya, Hamachō'daki Kinsui, Azabu'daki Okitsu, Tabata'daki Jishōken, Nihombashi'deki Shimamura, Otokiwa, Kotokiwa, Hasshin ve Naniwaya gibi Tokyo'nun merkezinde yer alan ünlü Japon lokantalarının hepsinde defalarca yemek yemişler ve hepsinden sıkılmaya başlamışlardı. Sabahları gözlerini açar açmaz ilk akıllarına gelen, "Bu gece ne yiyeceğiz?" sorusu oluyordu. Hatta öğleden sonra kumarın en tatlı yerinde bile hepsinin aklı akşam mönüsündeydi.

Kâğıt oynarken verdikleri mola sırasında içlerinden biri, "Bu akşam canım şöyle yumuşak kabuklu, güzel bir kaplumbağa çorbası istiyor!" diye inlediğinde grubun içine vahşi bir oburluk dalgası yayılmıştı. O zamana dek hiçbirinden akşam için henüz parlak bir fikir çıkmadığı için hepsi büyük bir hevesle "kaplumbağa çorbası" üzerinde karar kılmışlardı. Hem yüzlerinde hem de gözlerinde iskambil oynarken görülmeyen bir pırıltı vardı. Vahşi ve aşağılık görünümleriyle Budist hikâyelerindeki aç hayaletleri andırıyorlardı.

İçlerinden biri endişeli bir şekilde, "Kaplumbağaya mı karar verdik şimdi? İyi fikir ama ben şahsen Tokyo'da güzel bir kaplumbağa çorbası içebileceğimizden emin değilim. Ne yapsak acaba?" diye kendi kendine söylendi. Bu mırıltı herkesin az önce parlayan hevesini kırmaya yetmişti. Az önceki eski coşkuları kalmamıştı.

Derken, üyelerden birisi yeni bir öneri getirdi: "Arkadaşlar, böyle bir lokantayı Tokyo'da bulamayacağımızı biliyorsunuz. Biz en iyisi bu gece trenle Kyoto'ya gidelim, oradan da Kamishichiken-machi'deki Maruya'ya gideriz. Böylece yarın öğleüzeri kaplumbağamızı afiyetle yeriz."

"Mükemmel bir fikir! Hemen gidiyoruz, Kyoto ya da başka bir yer, neresi denk gelirse! Kafana koyduğun yemeği yiyeceksin arkadaş! Bunun başka yolu yok!"

Rahatlamışlardı ama kabaran iştahları yüzünden mideleri feryat etmeye başlamıştı. Kaplumbağa sevdasının verdiği güçle, Kyoto'ya tangır tungur ilerleyen gece treninin sarsıntılarına göğüs gerdiler ve ertesi akşam yine trenle Tokyo'ya döndüler. Dönüş treninde kaplumbağa çorbasıyla şişmiş koca göbekleri yolun ritmine uygun olarak salıncak gibi sallanıyordu.

3

Her geçen gün daha da iştahlı oluyorlardı. Mercan balığı yiyip çay içmek için Osaka'ya, kirpibalığı için Şimonoseki'ye gidiyorlardı. Her seferinde 1000-1500 kilometre yolculuk yapıyorlardı. Akita balıklarının tadını özledikleri için karlar altındaki kuzey sahillerine seyahatler düzenliyorlardı. Gez gez, ye ye, zamanla dilleri dumura uğramıştı. Ne kadar höpürdetseler, ne kadar şapırdatsalar da artık yiyip içtiklerinden bir tat alamıyorlardı. Yerken istedikleri zevki ve heyecanı bulamadıklarından dolayı artık onlar için yemek yemenin hiçbir anlamı kalmamış, Japon yemekleri canlarına tak etmişti. Batı mutfağına gelince; yurtdışına çıkmadan buna asla ulaşamayacaklarından emindiler. Geriye kala kala dünyanın en zengin yemeklerini içeren Çin mutfağı kalıyordu. Ama onlara göre artık Çin mutfağı bile kabak tadı vermeye başlamıştı.

Anababaları ölüm döşeğinde olsa bile, gırtlaklarını düşünen tuhaf mizaçlı insanlar oldukları için endişeleri had safhaya ulaşmıştı. Arkadaşlarını etkileyecek harika, yepyeni tatlar bulabilmek ümidiyle Tokyo'daki bütün yemek mekânlarını aşındırdılar. Sıra dışı bir şey bulmak

için ikinci el dükkânlarının altını üstüne getiren tuhaf koleksiyoncular gibiydiler. İçlerinden biri Ginza'da bir gece büfesinde, fasulye reçelli kek denemiş, bunun Tokyo'da bulunan en lezzetli şey olduğunu iddia ederek bu keşfini arkadaşlarına büyük bir gururla sunmuştu. Bir diğeri ise, her gün gece yarısı Karasumori'deki bir geyşa evine gelen satıcının dünyadaki en iyi Çin börek-lerini sattığını söyleyerek böbürlenmişti. Ama grubun diğer üyeleri bu tür avam tatları denediklerinde, arkadaşlarının tat alma duyularının felç olduğuna karar vermişlerdi. Arkadaşları kendi hayal güçlerinin kurbanıydı. Kısacası bu insanlar son zamanlarda devamlı mideleri ile meşgul oldukları için birazcık beyinleri sulanmaya başlamıştı. Ama arkadaşının keşfine gülen bir üye kendisi yeni bir tat keşfettiği zaman azıcık farklı bile olsa aşırı derecede heyecanlanıyordu. Bunun iyi ve ya kötü olması önemli değildi.

"Ne yersek yiyelim, hep aynı, hiçbir gelişme yok. Bence kendimize işinin erbabı, yeni yemekler yaratan mükemmel bir aşçı bulmamız lazım."

"Evet, ya dâhi bir aşçı bulalım ya da gerçekten harikulade yemek yapabilen insanlar için ödül koyalım."

"Fakat dostum, ne kadar iyi olurlarsa olsun Çin böreklerine ya da fasulye reçelli Japon keklerine ödül veremeyiz. Biz, ziyafet sofralarımızda çarpıcı bir şeyler istiyoruz."

"Ne kadar haklısınız! Bizim orkestra şefi gibi bir aşçıya veya müzik gibi bir mutfağa ihtiyacımız var."

Aralarında hep böyle konuşmalar geçiyordu. Artık okuyucularımızın, Ağzının Tadını Bilenler Kulübü'nün nasıl bir topluluk olduğunu ve üyelerinin nasıl bir duygusal yapı içinde bulduğunu anladıklarını sanıyorum. Hikâyemi anlatmadan önce böyle bir önsözün gerekli olduğunu düşündüm.

4

Beyzade G., kulübün en genç, en paralı ve en aylak üyesiydi. Ayrıca keskin bir mizah anlayışı, sınırsız bir hayal gücü vardı. Aralarında en sağlam mideye sahip olan da yine o idi. Hepsi topu topu beş üyeden oluştukları için, resmî bir başkana ihtiyaçları yoktu. Ama kulübün toplantı mekânı genel olarak Beyzade G.nin malikânesinin üst katı olduğu için, Beyzade doğal olarak başkan olmuştu. Dolayısıyla, nadir lezzetler keşfedip ziyafet çekmek için herkesten daha fazla çalışmak zorunda kaldı. Öteki üyeler de zaten ümitlerini her zaman en yaratıcı keşiflere imza atan Beyzade'ye bağlamışlardı. Eğer birisi bir para ödülü kazanacaksa, bunun kesinlikle Beyzade olması lazımdı.

Mutfakla ilgili yeni bir başarı sunacak ya da onların yorgun tat alma organlarını yeniden canlandıracak birine, hepsi seve seve bunun bedelini ödemeye hazırdı.

"Bir yemekler senfonisi! Müzik gibi bir mutfak!"

Bu sözler Beyzade'nin aklından çıkmıyordu. Öyle bir yemek olmalıydı ki, eti eritip ruhu cennete yükseltmeli, bir kez işitince müzik gibi insanı ölünceye dek çılgınca dans ettirmeli, yedikçe yiyeceği gelirken karnı şişip "çat" diye ortadan ikiye bölünüvermeliydi. "Böyle bir yemek yaratabilirsem, büyük bir sanatçı olurum!" diye düşündü Beyzade. Sanatçı olmasa bile çılgın hayal gücünün yardımıyla zihninde binbir türlü yemek fantezisi dolaşıyordu. Uyur ya da uyanık olması hiç fark etmiyordu, o zaten hep yemek rüyaları görüyordu...

5

Karanlığın içinden bembeyaz buğuların yükseldiğini gördü. Enfes bir kokuydu. Hafifçe ızgara edilmiş *nıoçi*[1] gibi, kızarmış ördek gibi kokuyordu. Domuz yağı kokusu da olabilirdi. Pırasa, sarmısak ve soğan gibi, yahni gibi kokular saçıyordu etrafa. Buharla birlikte güçlü, ıtırlı, tatlı bir koku yükseliyordu. Gözlerini karanlığa dikmiş bakarken, buhar dolu havada sallanan beş altı nesne gördü. O havada titreyen beyaz yumuşak parça domuz yağı mıydı? Kaynanadili miydi, neydi? Hareket eden bu nesneden yere bal kıvamında bir sıvı damlamaya başladı. Damladı, damladı, damladı ve düştüğü yerde, şurubumsu parlaklıkta küçük bir kahverengi habbe oluşturdu.

Solda, belki de Beyzade'nin şimdiye kadar gördüğü en iyi, en büyük deniztarağı vardı. Kabuğun üst yarısı sürekli açılıp kapanıyordu. Tamamen açılınca, içinde tuhaf bir yumuşakça göründü; ne deniztarağına ne de istiridyeye benziyordu, canlıydı ve hâlâ kıpırdıyordu. Üstü siyah ve sert görünümlüydü, aşağı taraf ise balgam gibi sümüksü beyazdı. Derken, bu yapışkan beyaz nesnenin yüzeyinde tuhaf kırışıklar oluşmaya başladı. Önce kuru eriğin buruşuk yüzeyini andıran bu kırışıklar gitgide derinleşmiş, sonunda yumuşakçanın tamamı çiğnenip tükürülmüş bir kâğıt parçası gibi sertleşmişti. Sonra bu nesne iki tarafından yengeçlerin çıkardıkları köpüklere benzer küçük baloncuklar çıkarmaya başladı. Az sonra bu kabuklu deniz yaratığının her tarafı kozalardan patlayan pamuk yumaklarına benzer balonlarla kaplanmış ve yumuşakça tamamen gözden kaybolmuştu. *Ah evet, kay-*

1. Kaynamış pirinçten dövülerek yapılan, sonra da sabun kalıbı biçiminde dökülerek hazırlanan bir yiyecek. Genellikle ızgara edilerek ya da ısıtılarak yenir. Çok kıvamlı bir tadı vardır. (Ç.N.)

natılıyor olmalı, diye düşündü Beyzade kendi kendine. Tam o anda deniztarağı yahnisine ya da daha başka lezzetli yemeklere ait kokular geldi burun deliklerine. Baloncuklar bir bir patlayıp erimiş, sabun gibi bir sıvıya dönüşmüş ve kabuğunun köşelerinden ılık ılık süzülüp buharlar çıkararak yere damlamıştı. Katılaşmış yumuşakçayla birlikte kabuğun sağında ve solunda sunakların üstüne konan *moçi* keklerine benzer iki yumuşak nesne belirdi. Ama *moçi*'den çok daha yumuşak görünüyorlardı ve ipeğimsi *tofu*'lar[1] gibi tir tir titriyorlardı... *Bunlar herhalde kabukları içten birbirine bağlayan kaslar olmalı*, dedi Beyzade, kendi kendine. Sonra bu nesne kahverengileşmiş ve yüzeyinde küçük çatlaklar oluşmuştu.

Sonunda, ortaya getirilen yiyeceklerin hepsi birlikte dönmeye başladı. Yiyeceklerin durduğu yer aniden aşağıdan yukarı doğru yükseldi. Büyüklüğü nedeniyle o kadar fark edilememişti ama burası aslında bütün yiyeceklerin konuşlandığı devasa bir dildi. Dil bütün bu yiyecekleri mağara gibi duran ağız boşluğunda durmadan karıştırıyordu. Daha sonra alt ve üst çenedeki dişler, toprağın derinliklerinden inen sıradağlar gibi yavaş yavaş birbirine doğru hareket etmeye başladı. Dişler, dil üzerinde duran yiyecekleri eziyor ve bunları çıban cerahatine benzer bir sıvıya dönüştürüyordu dil yüzeyinde. Dil, ağız boşluğunun dört duvarını zevkle yalayıp okşarken iğneli vatoz gibi dalgalanıyor, arada bir büyük kasılmalarla ağızda biriken sıvıyı boğaza yolcu ediyordu. Yine de, diş aralarına ya da derin diş kovuklarına yemek artıkları giriyordu. Bu parçacıklar karışıp birbiri üzerinde katmanlar oluşturuyor, sonra da sıkışıp kalıyorlardı. Çok geçmeden dev bir kürdan görünmüş, yiyecek par-

1. Haşlanmış soya fasulyesinden elde edilen ve asit ya da tuzlu bileşiklerle kestirilerek yapılan bir soya peyniridir. (Ç.N.)

çalarını tek tek yerlerinden sökerek dilin üzerinde toplamıştı. Yeni yutulan yiyecekler muazzam bir geğirti ile ağza geri dönmüş ve dil bu sıvıyla tekrar yapış yapış olmuştu. Yiyecekler, kaçınılmaz birkaç geğirtinin eşliğinde bir daha geri dönmemek üzere tekrar tekrar mideye gönderilmişti.

Beyzade, yemek borusunun derinlerinden çıkan geğirtilerle uyandı. Galiba dün akşam Çin lokantasındaki denizsalyangozu çorbasını fazla kaçırmıştı.

6

Beyzade her gece aynı rüyaları görmeye devam etti. Aşağı yukarı on gün sonra ilginç bir olay yaşadı. Tatsız bir akşam yemeğinin ardından, üyeler oturmuş can sıkıntısıyla sigara içiyorlardı. Beyzade arkadaşlarını bırakıp yürüyüşe çıktı. Amacı, sindirime yardımcı olmak değildi. Asla. Son zamanlarda gördüğü rüyaların bir tür vahiy olduğunu düşünüyordu, büyük bir buluşun eşiğinde olduğundan emindi. Aslında keşfinin bu gece gerçekleşeceğine dair içinde güçlü bir his vardı. Şehrin Surugadai bölgesindeki kendine ait malikânede kurdukları kulüp odasından kaçtığında soğuk bir kış akşamıydı ve saat dokuza geliyordu. Başında zeytin yeşili fötr bir şapka, üzerinde kalın astragan yakalı devetüyü bir kaban vardı. Elinde fildişi topuzlu abanoz bastonu, geğirtisini durdurmaya çalışarak, İmagawakoji'ye giden yokuştan aşağı inmeye başladı. Anacadde cıvıl cıvıldı ama Beyzade ne süslü eşya dolu mağazalara ne cadde boyunca sıralanan kitapçılara ne de gelip geçen insanların yüzlerine ve kıyafetlerine dönüp baktı. Öte yandan, bırakın gösterişli yerleri, en basit, küçücük bir yemek tezgâhının önünden bile geçse, burnu aynı aç köpeklerinki gibi keskinleşiveriyordu. Bütün Tokyoluların bildiği gibi, Surugadai'den

İmagawakoji'ye doğru iki üç sokak aşağı iner inmez, caddenin sağında şehrin bir numaralı Çin lokantası olarak bilinen mekân görülür. Beyzade bu lokantanın önünde durunca birden burun delikleri seğirmeye başlamıştı. Beyzade için bu durum çok olağandı; hassas bir burnu olduğu için genellikle bir iki koklamayla herhangi bir lokantanın yemek mönüsünü ve kalitesini hemen anlayabiliyordu. Biraz bekledikten sonra, bastonunu sallaya sallaya Kudan semtine doğru hızla yol almaya başladığında hâlâ tevekkül içindeydi.

Dar bir patikaya sapıp tam su hendeğinin yanından karanlık mahalleye girmek üzereyken ağzında kürdan, iki Çinli ona doğru yürüdüler ve omzuna sürtünerek geçip gittiler. Bilindiği gibi, Beyzade'nin tek niyeti yemek yemek olduğu için yoldan geçenlere dönüp bakmamıştı. Normal koşullarda bu iki Çinliye de dikkat etmezdi ama geçtikleri sırada *shokoshu* adlı Çin rakısının kokusu burun deliklerini yalayınca, hemen dönüp adamların yüzüne şöyle bir bakış fırlattı.

Beyzade "Hım, bu iki ahbap şimdi Çin yemeği yemekten geldiklerine göre, yakınlarda bir yerde mutlaka yeni bir lokanta olmalı," diye düşünerek başını onların geldiği yöne çevirdi. Tam o anda, uzaklarda bir yerlerde çalınmakta olan bir Çin kemanı sesi geldi kulaklarına, gecenin karanlığında hasret ve hüzün yüklü bir ezgiydi bu ses.

Beyzade, Uşigafuchi Parkı'nın yanındaki hendeğin kıyısında karanlığın içinde bir süre durup dikkatle gelen müziği dinledi. Bu ses uzakta parlak ışıklarla pırıldayan Kudanzaka'dan değil, inin cinin top oynadığı sokak aralarından, Hitotsubaşi yolundaki tenha mahallelerden ge-

liyordu. Evet, kış gecesinin dondurucu havasında titreyen bu ses tiz ve kesik kesikti. Su kuyusu çıkrığının gıcırtıları kadar keskin, gergin teller gibi incecik çıkan bu ses oradan geliyordu. Sonunda bu tiz ses doruk noktasına ulaştı ve patlayan bir balon gibi birden sönüverdi. Arkasından kopan alkış sesine bakılırsa en az on kişi olmalıydılar. Alkış çok yakın bir yerden gelmişti.

Bir yerlerde ziyafet vardı ve Çin yemeği yeniyordu. Ama neredeydi bu mekân?

Alkış bir süre daha devam etti. Tam bitecekken birisi tekrar alkışlamaya başlıyor, sonra güvercinlerin kanat çırpışlarını andıran bir alkış tufanı daha kopuyordu. Kıyıya çarpıp tekrar geri çekilirken büyüyen dalgalar gibiydi bu sesler. Devam eden alkış dalgalarının arasından deniz serpintisiyle hafif tıknefes olmuş heyecanlı bir kuş gibi, kemanın yeni bir ezgiye başlayan sesi duyuldu. Beyzadenin ayakları onu iki ya da üç küçük sokak ötedeki bu sese doğru yöneltmişti. Hitotsubaşi Köprüsü'ne gelmeden az önce önüne çıkan büyük evin duvarlarının yanından yürüyerek sola döndüğünde, küçük dar sokağın sonuna geldi. Terk edilmiş gibi görünen birçok dükkânın arasında Avrupa mimarisi tarzında yapılmış üç katlı bir ahşap bina yükseliyordu. Sesin geldiği yer şimdi ışıl ışıl parlayan ışıklarıyla önündeydi. Kemancı ve alkışlayan insanlar kesinlikle bu evdeydi ve büyük bir ihtimalle balkonun arkasında camları sımsıkı kapalı duran üçüncü katın odalarından birinde yemek yiyip eğleniyorlardı.

Beyzade G.nin ne müzik hakkında bilgisi ne de müziğe karşı ilgisi vardı. Hele Çin müziğinden hiç anlamazdı ama yine de balkonun altında durup kemanın sesini dinledi. Bu esrarengiz ezgi sanki yemek kokusuymuş gibi iştahını kabartıyordu. Müzikle birlikte bildiği bütün Çin yemeklerinin renkleri, kokuları, dokuları bir bir aklından geçti. Müzik hızlanıp da, teller var gücüyle şarkı söyle-

yen bir genç kız gibi tiz sesler çıkarmaya başlayınca, Beyzade'nin aklına nedense iskorpit balığının parlak kırmızı renkleri ve keskin tadı gelmişti. Müzik, ağlaya ağlaya yorulan bir insanın sesi gibi tok, kalın ve dokunaklı bir hale gelir gelmez, Beyzade'ye hemen ağır ateşte pişmiş, her lokması tat alma organlarının köküne kadar işleyen dc-
nizhıyarı çorbasını hatırlatmıştı. Son alkış tufanı koptuğunda ise kafasında önce Çin mutfağının en güzel tatları canlanmış, sonra da boş kâseler, balık kılçıkları, Çin işi kaşıklar, fincanlar ve yağ lekeli masa örtüleri resmî geçit yapmıştı gözlerinin önünden.

8

Beyzade G. defalarca dudaklarını yaladı, ağzında biriken tükürükleri yuttu ama midesinin derinliklerinden yükselen yeme ihtiyacı dayanılmaz hale gelmişti. Tokyo'daki bütün Çin lokantalarını bildiğini sanıyordu, fakat ya bu karşısındaki bina? Ne zamandır buradaydı acaba? Keman sesini takip ederek burayı keşfetmesi herhalde karmik bir kader olmalıydı. Öyleyse buranın yemekleri en azından bir kez tadılmaya değerdi. Ayrıca, burada daha önce hiçbir yerde karşılaşmadığı türden bir hüsnü kabul göreceğine dair bir his vardı içinde. Böyle düşününce, birkaç dakika öncesine kadar tıka basa dolu hissettiği midesi birden çekmiş, açlık hissiyle kasılmış, karnının üstü davul derisi gibi gerilivermişti. Bütün vücudu, ordusuna hücum emri vermek üzere olan eski bir samuray komutanı gibi tir tir titriyordu.

Beyzade kapıyı açıp içeri girmek istedi ama kapının sımsıkı kapalı, hatta içeriden kilitlenmiş olduğunu anlayınca düş kırıklığına uğradı. Bir lokantaya ait olduğunu düşündüğü kapı tokmağına elini koyduğunda kapının üzerinde "Çe-Çiyang Köşkü" yazan tabelayı fark etti. Ol-

dukça yıpranmış duran ahşap tabelanın üstündeki siyah yazıların da epey yağmur yediği belli oluyordu. Tipik Çin alfabesi ve kalın çizgilerle yazılan harfler solduğu için köşkün adı zor okunuyordu. Beyzade'nin aklı fikri yemekte olduğundan tabelayı fark edememesi normaldi ama binanın dış görünümüne azıcık dikkat etseydi, buranın lokanta olmadığını pekâlâ anlayabilirdi. Şayet burası Kanda'daki ya da Yokohama Çin Mahallesi'ndeki Çin lokantalarına benzer bir yer olsaydı, dükkânın önünde iri dilimler halinde kesilmiş domuz etleri, kızartılmış bütün tavuklar, kurutulmuş denizanaları, tütsülenmiş etler bulunur ve kapısı ardına kadar açık dururdu. Ama buranın hem sokağa bakan giriş katının kapısı, hem de pencereleri kapalıydı. Üstelik kapısı camdan değil boyalı ahşap lambriden yapıldığından dolayı, içeriyi görmek mümkün değildi. Üçüncü kattan sesler geldiği için sadece burada hayat belirtisi vardı, ikinci katın pencereleri tamamen karanlıktı. Yalnız, girişin üzerindeki saçakların arasından dışarı sızan loş ışık belli belirsiz bir şekilde tabelayı aydınlatıyordu. Tabelanın karşısında bir zil vardı ve üzerinde İngilizce olarak "Gece Zili" yazılıydı. Ayrıca kartvizit boyutundaki beyaz bir kâğıt parçasının üstünde de Japonca olarak yazılmış "İş için gelenlerin bu zile basması rica olunur" ifadesi yer alıyordu. Bununla birlikte, buradaki yemekler için Beyzade'nin ne kadar içi giderse gitsin zili çalmaya bir türlü cesaret edemiyordu. Bu "Çe-Çiyang Köşkü", o bölgeden gelip Japonya'da yaşayan Çinliler için kurulmuş bir kulüp olmalıydı. Uluorta içeri dalıp elâlemin ziyafetine ortak olmak isteyemezdi. Yüzünü metal kapıya yaslamış öylece dikilirken kara kara bunları düşünüyordu.

Mutfak girişte olmalıydı. Metal kapının kenarlarındaki çatlaklardan *dim sum*[1] gibi hafif yiyecekleri buğulamakta kullanılan ahşap buhar tencerelerinden etrafa hoş kokular yayılıyordu. Beyzade'nin yüzü, içeride bir köşeye sinmiş fakat mutfakta hazırlanan balığı kapıp kaçmak için fırsat kollayan kedilerinkinden farksızdı. Mümkün olsaydı Beyzade memnuniyetle kedi şekline girer, eve dalıp bütün kullanılmış tabak, çanak, kap kacak, kâse ne bulursa gizlice yalardı. Ama şu anda kedi olarak doğmadığına yanmanın zamanı değildi. Üzgün bir şekilde "şak" diye damak çatlatarak dudaklarını yaladı ve istemeyerek kapıdan uzaklaştı.

"Buradaki yemekleri tadabilmenin bir yolu yok mu acaba?" diye kendi kendine söylenirken üst kattan keman ve alkış sesleri yağıyordu. Böyle bir yeri nasıl bırakıp gidebilirdi? Gerçekten de gitmek çok zor geldiği için aşağıdaki dar sokakta bir ileri bir geri volta atmaya başladı. Buranın bir lokanta olmadığını anladığı andan itibaren, oradaki yemeği tatma tutkusu dayanılmaz bir şekilde alevlenmişti. Onun amacı şehrin alakasız bir bölgesinde beklenmedik bir tat keşfederek kulüp üyelerini etkilemek değildi. Asıl olay, buranın Çe-Çiyang bölgesinden gelen Çinlilerin kulübü olmasıydı. İnsanlar bu kulüpte anavatanlarındaki gelenekleri takip ediyor ve bu çılgın müzik eşliğinde *gerçek* Çin yemeklerinin tadını çıkarıyorlardı. İşte asıl ilgisini çeken buydu. Kendisinin de kabul ettiği gibi şimdiye dek hiç gerçek Çin yemeği tatmamıştı. Tokyo ve Yokohama'daki lokantalarda, güya Çin yemekleri denemişti; ama bunların hepsi alakasız

1. Çin'in Kanton bölgesine özgü, ufak porsiyonlar halinde sunulan buğulama yiyecekler. (Ç.N.)

malzemelerle yarı Japon usulü hazırlanan yemeklerdi. Çin'e seyahat edenler orada sunulan yemeklerin tamamen farklı olduğunu söylüyorlardı. Zaten uzun zamandır Ağzının Tadını Bilenler Kulübü'nün üyeleri için hayalini kurduğu en iddialı mutfağın Çin mutfağı olduğunu düşünüyordu. Şayet bu, Çe-Çiyang Köşkü gibi Çin yaşam tarzını bütünüyle sergilendiği bir yerse, aradığı kutsal kâseye[1] ulaşmış olabilirdi. Üst kattaki masaların üstünde yıllardır yaratmaya çalıştığı şaheserleri ve onların görkem saçan göz kamaştırıcı lezzetlerini hayal etti. Çin kemanı eşliğinde buram buram lüks ve zevk kokan bir tatlar orkestrası, odayı dolduran misafirlerin ruhlarına nüfuz ederek onları mest edecekti. Beyzade Çin'deki Çe-Çiyang bölgesinin, en iyi yemekleri yapmak için en zengin malzemelere sahip olduğundan emindi. Ne zaman Çe-Çiyang kelimesini duysa, Po Lo-t'ien ve Su Tung-p'o'nun şiirleriyle ün kazanan Batı Gölü kıyılarındaki doğal güzelliği ve onun mistik âlemini hatırlardı. Burası ayrıca Sungari denizlevreği ve Tung-p'o' usulü soyalı domuz göbeğinin en iyi yapıldığı yer olarak ünlenmişti.

10

Tam otuz dakikadır saçakların altındaydı. Tat alma duyularının zirvede gezindiği bir sırada ikinci kattan birinin yavaş yavaş inmekte olduğunu duydu. Az sonra karşısında yalpalayan bir Çinli belirdi. Herhalde çok sarhoş olmalıydı ki, geçerken sendeleyerek Beyzade'nin omzuna çarptı. "Ah!" diye bir çığlık attıktan sonra hemen arkasından Çince bir şeyler söyledi; herhalde özür

1. İsa'nın son akşam yemeğinde kullandığı ve tüm Hıristiyan dünyasının hâlâ aradığı kâseye atıf yapılıyor. (Ç.N.)

diliyor olmalıydı. Daha sonra Beyzade'nin Japon olduğunu fark edince, Japonca konuşmaya başladı ve tane tane "Özür dilerim," diyebildi. Başında Tokyo İmparatorluk Üniversitesi öğrencilerinin kepi bulunan, otuzuna yaklaşmış iriyarı bir adamdı. Çinli özür diledikten sonra, sanki Beyzade'yi bir yerden tanıyormuş da onu böyle alakasız bir yerde gördüğünden dolayı çok şaşırmış gibi bir müddet kuşkuyla ona baktı. Beyzade hemen duruma müdahale etti:

"Hayır, hayır, bayım. Asıl özür dilemesi gereken biri varsa o da benim. Bendeniz Çin yemeklerine bayılırım. İçeriden gelen kokular öyle nefisti ki kendimden geçtim! Burada baygın vaziyette dikilip bu harika mekânın tadını çıkarırken vakit nasıl geçti hiç farkına varmadım!" Beyzade'nin dudaklarından doğal olarak dökülüveren bu açık yürekli itiraflar adamın çok hoşuna gitmişti. Normal koşullarda Beyzade asla böyle bir şey yapmazdı; ama konu "mide ilmini" ilgilendiren cinsten olunca akan sular duruyordu ve ona her türlü yol mubah oluyordu. Beyzade bunu herhalde çok komik bir şekilde söylemiş olmalıydı ki, bunu duyan kepli öğrencinin şişko göbeği gülmekten hopur hopur hoplamaya başladı. Beyzade bastırdı:

"Evet bayım, ağız tadıyla güzel yemekler yiyebilmek inanın benim için dünyanın en büyük mutluluk kaynağıdır. Ayrıca Çin mutfağının üstüne dünyada başka mutfak tanımıyorum!"

Bunu duyan Çinli, "Ha ha ha!" diye kahkahalarla gülmeye devam etmişti. Beyzade konuşmayı sürdürdü:

"Ben aslında Tokyo'da mevcut olan bütün Çin lokantalarını tek tek denedim ve buralarda neyi öğrendim biliyor musunuz? Asıl istediğim şeyin lokanta yemeği olmadığını! Evet, artık bunu anlamış bulunuyorum. Çin yemeği dediğin öyle uyduruk bir şey olmamalı; hakiki

olmalı, aynen burada olduğu gibi sadece Çinliler için onların damak zevkine göre hazırlanmalı. Ne dersiniz? Belki çok ileri gidiyorum ama affınıza sığınarak sizden rica edecek olursam aranıza katılıp buradaki yemeklerden tatmama izin verir misiniz? İsterseniz size kendimi tanıtayım..." diyerek çantasından bir kartvizit çıkardı.

Aralarında geçen bu konuşma üst kattaki misafirlerin ilgisini çekmişti. Birbiri ardından beş altı kişi aşağı inerek Beyzade'nin etrafını çevirdiler. Diğerleri ise pencereyi yarıya kadar açarak kafalarını aşağı uzatmışlardı. Saçakların altındaki karanlık sokak birdenbire binanın içinden gelen ışık seliyle aydınlanmış, Beyzade ağır paltosu, tombul kırmızı yanakları ve heybetli endamıyla pırıl pırıl ortaya çıkıvermişti. Ne kadar ilginçtir ki, etrafını saran birçok Çinlinin de onun gibi tombul yanakları vardı ve Beyzade'ye sırıtırlarken bu şişko yanaklar ayna gibi parlıyordu.

Sonunda üçüncü katın penceresinden birisi kafasını uzatmış, "Tamam bayım, tamam! Lütfen hiç çekinmeden içeri girin, size adam gibi bir Çin yemeği yedirelim!" demişti. Bunun üzerine yukarıdaki ve aşağıdaki odaların hepsinde bir alkış ve kahkaha tufanı koptu.

11

Etrafındaki adamlardan biri Beyzade'yi baştan çıkarmak istercesine, "Buradaki yemeklerin üstüne yoktur, lokanta yemeklerine filan benzemez. Hani *yeme de yanında yat* derler ya, işte öyle! Bir yiyin, zevkten dört köşe olacaksınız!" dedi.

"Hadi bayım hiç çekingen davranmayın ve gidin yemeğinizi yiyin!" Gruptaki herkes sarhoştu ve neşeli neşeli konuşurlarken nefesleri keskin bir şekilde pirinç rakısı kokuyordu. Her şey ona bir rüya gibi geldiği için

Beyzade bayağı şaşırmıştı. Şaşkınlığı geçer geçmez hemen kalabalığın arasına daldı. Dışarıdan zifiri karanlık görünen metal kapının arkasındaki odayı üstünde boncuklu püsküller asılı parlak bir lamba aydınlatıyordu ve yere bu püsküllerin gölgesi vurmuştu. Sağ taraftaki rafın üstünde yeşil erikler, hünnaplar, tropik longanlar, mandalinalar ve çeşitli konserve yiyecekler vardı. Rafın yanında derisi hâlâ üstünde duran kalın parçalı domuz filetoları ve domuz butları asılıydı. Tüyleri dikkatle ütülendiği için derisi bir kadınınki kadar yumuşak, beyaz ve iç gıcıklayıcıydı. Karşı duvarda güzel bir Çinli kadının taşbaskı posteri vardı. Yan taraftaki duvara yerleştirilen küçük bir pencereden içeri sağanak sağanak akan duman ve yemek kokuları zaten küçük olan odanın havasını iyice yoğunlaştırıyordu. Mutfak hemen bu pencerenin arka tarafında olmalıydı, Beyzade öyle tahmin etmişti. Zaten bunlara dikkatle bakacak kadar vakti olmamış, içeri girer girmez birisi onu hemen ikinci kata çıkan dik merdivenlere yönlendirmişti. Bu kat çok tuhaf düzenlenmişti. Merdiveni çıkınca, bir tarafı beyaz sabit bir duvar, diğer tarafı ise maviye boyanmış ahşap bir ara duvardan oluşan dar bir koridorda bulmuştu kendini. Yüksekliği yüz seksen santimi bulan ara duvar ile tavanın arasında aşağı yukarı bir metre kadar mesafe vardı. Koridorun uzunluğu ise yaklaşık altı metreydi. Koridora her iki metrede bir küçük kapı boşlukları yerleştirmişlerdi. Her üç kapının girişinde de ancak derme çatma tiyatrolarda sahneye çıkmak için kullanılan cinsten keten perdeler asılıydı ve kirden matlaştıkları için perdelerin beyazlığı neredeyse kaybolmuştu. Beyzade bu kata gelince ortadaki perde aralanmış, içeriden genç bir kadın başını dışarı uzatmıştı. Tombul değirmi suratı, kireç gibi beyaz yüzü, kocaman gözleri, kısacık burnuyla Pekinli bir dilbere benziyordu. Kaşlarını çatıp şüpheli gözlerle Beyzade'yi şöyle bir sü-

zer süzmez parlak altın dişlerini göstererek dudaklarını büzdü ve yere bir karpuz çekirdeği tükürdükten sonra kafasını perdeden içeri çekti.

"Bu kadar küçük bir mekânı neden bölmelere ayırmışlardı? Perdenin arkasındaki kadın ne yapıyordu acaba?" Beyzade hızla üçüncü kata çıkan merdivenlere doğru yönlendirilirken bu tür soruları düşünmeye pek vakti olmamıştı.

12

Bu arada alt kattaki mutfaktan gelen duman, baca vazifesi gören dar merdivenlerden yukarıya yükselirken Beyzade'yi arkadan takip ediyor, hatta üçüncü katın tavanına kadar ulaşıyordu. Merdiven boyunca dumanların içinde baştan ayağa tütsülendiği için bütün vücudunu Çin usulü hazırlanmış et fümesi gibi hissetmeye başlamıştı. Ama girdiği oda sadece mutfaktan gelen is kokusuyla değil, sigara dumanı, parfüm, buhar, karbondioksit ve buna benzer pek çok farklı kokularla doluydu. Odadaki hava öyle ağırdı ki içerde oluşan kül rengi sis yüzünden neredeyse göz gözü görmüyor, insanların yüzleri belli olmuyordu. Dışarıdaki o karanlık dar sokaktan buraya girdiğinde Beyzade'nin fark ettiği ilk şey içerinin ağır havası ve odadaki rutubet oldu.

Onu buraya getiren öğrenci, grubun arasından öne çıkıp özellikle Japonca olarak, "Beyler, sizlere Beyzade G.yi takdim ediyorum!" diye bağırdı.

Beyzade hemen toparlanarak şapkasını ve ceketini çıkardı. Çıkarmasıyla birlikte hemen etraftan beş altı el uzandı; şapka ve ceket kapılarak başka bir yere taşındı. Sonra adamlardan biri Beyzade'yi elinden tutup masalardan birinin önüne götürdü. O zaman çok büyük bir odada bulunduğunu ve bu odanın ikinci katta olduğu

gibi küçük hücrelere ayrılmadığını fark etti. Odanın ortasında iki büyük yuvarlak masa vardı ve her masanın etrafında aşağı yukarı on beş kişi oturuyordu. Ortaya kocaman güzel bir kâse yerleştirilmişti. Herkes kaşıklarını daldırarak, yemek çubuklarını batırarak bu kâseye saldırıyor, midelerini doldurmak için adeta birbiriyle yarışıyordu. Beyzade yemeği sadece bir ya da iki kez görebilmişti. Kâselerden birindeki çorba öyle koyuydu ki sulandırılmış balçıktan farksızdı. İçinde de bütün olarak kaynatılmış bir domuz cenini vardı. Hayvan normal şeklini korumuştu ama derinin altından ortaya çıkan yumuşak, süngerimsi dokudan dolayı hayvan pişmiş domuzdan ziyade haşlanmış balık köftelerine benziyordu. Ayrıca uzun süre kaynaya kaynaya hem derisi hem de gerisi jöle gibi yumuşak bir hale geldiği için en ufak bir kaşık darbesi bile keskin bir bıçak gibi kocaman bir parça koparabiliyordu. Beyzade izlerken, her taraftan saldırıp yemekten parçalar koparan kaşıklar, domuzcuğun orijinal şeklini dıştan içe doğru değiştirmişti. Sanki bir sihirbazlık numarası seyreder gibiydi.

Diğer masadaki kâsede kırlangıç yuvası çorbası vardı. İnsanlar durmadan yemek çubuklarını batırıp jöle gibi olmuş kuş yuvasından parçalar koparıyorlardı. Ebabil kuşu yuvasının yüzdüğü çorbanın beyazlığı olağanüstüydü. Beyzade şifalı "kayısı suyu" karışımı hariç, Çin yemekleri tecrübelerinin hiçbirinde bu kadar beyaz bir sıvı görmemişti ama Çin'e gidenlerden orada bir çeşit "süt çorbası" yediklerini duymuştu; acaba bahsedilen çorba bu muydu?

13

Ancak, Beyzade'yi buyur ettikleri masa, bu iki masadan biri değildi. Odanın duvarları boyunca Zen Tapı-

nakları'ndaki meditasyon salonlarında olduğu gibi yüksek platformlar vardı ve insanlar buralara konan sandal ağacından yapılmış küçük masalar etrafında oturuyorlardı. Bazıları yere ya da ipek minderlerin üzerinde oturmuş, pirinç nargilelerden tütün içiyor, Ching-te-chen yapımı fincanlardan çaylarını yudumluyorlardı. Hepsi umursamaz bir sessizlik içindeydi. Bir yandan uyuklarken bir yandan da yorgun gözlerle dalgın dalgın ortadaki masalarda olup bitenleri izliyorlardı. Ama hiçbiri hasta, keyifsiz ya da kılıksız değildi. Hepsi boylu poslu, yakışıklı, turp gibi adamlardı; sadece ruhsuz görünüyorlardı, o kadar.

"Eveeet, anlaşıldığı kadarıyla bu güruh tıkınmayı bitirip şimdi gevişe geçmiş. Uykulu hallerine bakılırsa, yemeği biraz fazla kaçırmış gibiler."

Aslında bu mahmur bakışlar Beyzade'yi çok kıskandırmıştı. Çünkü bu şiş göbekler, aynen haşlanmış domuz çorbasındaki kemikler ve sakatatlar gibi midede lapa haline gelmiş bir sürü güzel lezzetlerle doluydu. Ezkaza birisi çıkıp da göbeklerinde bir delik açsa, dışarı fırlayan kan ya da bağırsaklar değil kâselerde gördükleri Çin yemekleri olurdu. Yüzlerindeki doymuş, kayıtsız ifadeye bakılırsa, bu adamlar yemekten çatlasa bile yine de böyle istifini bozmadan oturmaya devam edebilirlerdi.

Beyzade de dahil olmak üzere, Ağzının Tadını Bilenler Kulübü'nün üyeleri birkaç kez doyum noktasını aşmasına aşmışlardı ama hiçbir zaman burada toplanan insanların yüzlerinden okunan bu büyük tatmin mertebesine ulaşamamışlardı... Beyzade buna yanıyordu.

Önlerinde şöyle bir arz-ı endam etti ama onlar hiç oralı olmadılar. Bu davetsiz misafire karşı ne bir şüphe belirtisi gösterdiler ne de kuru bir *hoş geldin* için yeşil ışık yaktılar. Aramızda bir Japon varmış, yokmuş; varsa ne işi var diye merak bile etmediler.

Sonunda, ona yol gösteren adam, solda bir köşede duvara yaslanmış oturan bir beyefendinin önünde onu durdurdu. Bu arkadaş da küp gibi yemiş, sigara içmeye koyulmuştu. Gözleri ifadesiz, bomboş ve ardına kadar açıktı. Şişmandı ama yaşına göre genç görünen, kırkına yaklaşmış bir adamdı. Belli ki bu yemek kulübünün en kıdemlisi oydu. Diğerlerinin çoğu Batılı kıyafetler giyinmişken, onun üstünde sadece sincap kürklü siyah satenden bir Çin elbisesi vardı. Ama Beyzade'nin asıl dikkatini çeken bu adam değil onun sağında ve solunda oturan iki güzel kadındı. Birinin sırtında, açık yeşil bir zemin üzerine, enli, koyu yeşil şeritleri olan bir kaftan vardı ve kısa pantolonu bunlarla uyum içindeydi. Açık pembe ipek çoraplı narin ayaklarının üstündeki mor saten terlik çok zarif simli kanaviçelerle işlenmişti. Sağ ayağını sol dizinin üstüne atmış, bir sandalyede oturuyordu. Ayakları öyle küçük ve büyüleyiciydi ki kızların kimonolarının göğsünde taşıdıkları küçük aksesuar cüzdanlara benziyordu. Önden ikiye ayrılmış parlak siyah saçları, kaşlarının üzerine kargıdan yapılmış bir güneşlik gibi dökülüyordu. Buklelerinin arasından, meşe palamudu kadar küçük görünen kulakmemelerinden yeşim küpeler sarkıyordu ve bu küpeler sallandıkça etrafa ılık ılık yeşil ışıklar saçıyordu. Beyzade'nin az önce duyduğu müziği çalan bu kadın olmalıydı. Bilezikli sol eliyle tutup dizlerinin üstüne koyduğu Çin kemanıyla, Tanrıça Benzaiten'in[1] resimlerinden farksızdı. Kadının yüzü de yeşim taşı gibi soluk ve pürüzsüzdü. Yuvalarından fırlayacakmış gibi duran büyük kara gözlerinin ve hafifçe burnuna

1. Hindu tanrıçası Saraswati'ye Japoncada verilen isim. Güzel sanatlar tanrıçası. (Ç.N.)

doğru kıvrık kırmızı üst dudağının gizemli bir cazibesi vardı. Ama en güzel tarafı dişleriydi. Arada bir sağ üst köpek dişinin arasındaki boşluğa kürdan sokup dişetlerini ortaya çıkartıyor, sonra da alt ve üst dişlerini şıkırdatıyordu. Böyle yaptığına göre bunun amacı o şahane dişleri göstermek olmalıydı.

Öteki kadın biraz daha uzun yüzlüydü ama o da çok güzeldi. Belki de üzerindeki şakayık desenli koyu kahverengi elbisesi ve yakasındaki inci broş sayesinde teninin beyazlığı daha da ortaya çıkmıştı. O da devamlı dişleriyle caka satıyordu. Elinde bir kürdan vardı. Kürdanla dişlerini kurcalarken devamlı parmaklarından birinin üstünde beş altı minik zil sallanan altın yüzüklü sağ elini kullanıyordu.

Beyzade'yi bu insanların önüne getirdiklerinde, kadınların ikisi de onu sanki hiç fark etmemişçesine sırtını döndü ama bu arada ortalarında oturan adamla birbirlerine kaş göz etmişlerdi.

Beyzade'yi oraya kadar getiren adam, "Efendim, Chen Bey bizim başkanımızdır," diyerek giriş yapmış, sonra da çok hızlı bir Çinceyle birtakım mimikler yaparak bir şeyler söylemeye devam etmişti. Başkan ne olumlu ne olumsuz bir tepki vermiş, sadece esnemek üzereymiş gibi bakarak sessizce göz kırpmakla yetinmişti.

Ama sonunda ufak bir tebessümün ardından konuşmaya başladı: "Siz Beyzade G.siniz değil mi? Güzel... Burada herkesin sarhoş olduğunu biliyorsunuz. Yaptıkları bütün edepsizlik bu yüzden. Çin yemeğinden hoşlanıyorsanız, size bunları başka bir zaman ikram etmekten büyük zevk duyarız. Ama şu anda burada bulunan yemekler pek iyi değil. Ayrıca mutfak da bu gece için kapandı. Kusura bakmayın ama sizden gelecek partimize katılmanızı rica edeceğim." Cevabı gayet açık ve isteksizdi.

"Aman efendim ne demek! Benim için özel bir şey hazırlamanıza gerek yok! Bunu istememeliyim biliyorum ama bu gece artan yemeklerden denememe izin verirseniz minnettar olurum. Böyle bir şey yapmanız mümkün mü acaba?"

Şayet adam azıcık daha sevecen, uyumlu bir tutum takınsaydı, Beyzade seve seve dilenciler gibi daha fazla ısrar edebilirdi. Masalarda yenenleri gördükten sonra iki lokma yemeden bu mekândan gitmeyi asla istemiyordu.

"Ah dostum, insanlarımızın ne kadar obur olduğunu görüyorsunuz, geriye bir şey bıraktıklarını hiç sanmıyorum. Ancak artıklarımızı ikram etmenin size karşı çok saygısız bir davranış olacağını düşünüyorum. Buranın başkanı olarak, böyle bir şeye asla izin veremem."

Başkan konuştukça kaşlarındaki memnuniyetsizlik ifadesi derinleşmiş ve Beyzade'nin yanında duran kişiye kesin talimatını vermişti. Bunu da alaycı bir şekilde çenesiyle Beyzade'yi göstererek vurgularken "Atın şu Japon'u dışarı!" der gibiydi. Diğer adam mahzunlaşmış, mazeret olarak bir şeyler söylemeye çalışıyordu ama başkan mağrur bir şekilde oturmuş, burnundan solurken, hiçbir şeyi kabul etmeye niyetli görünmüyordu.

Beyzade, başkandan gözlerini ayırıp masaya bir göz atınca masalara konacak iki yeni kâseyi getirmekte olan iki garson gördü. Leğen büyüklüğündeki yuvarlak, ince çinilere konmuş kehribar renkli çorbalar, çalkalandıkça buharlar çıkarıyor, köşelerinden taşmak üzereymiş gibi duruyordu. Kâselerden birinde simsiyah oluncaya kadar kaynatılmış, ciğer renkli, sümüklüböcek gibi yapış yapış duran büyük bir şey vardı ve o ince Çin porseleninin içinde hâlâ kaynıyordu. Sonunda masanın ortasına kon-

duğunda, masadakilerden biri kalkarak *shao-hsing*[1] şarabıyla dolu kadehini kaldırdı, bunun üzerine Beyzade'nin masasında oturanlar da kalkarak kadehlerini hep beraber kafaya diktiler. İçmeyi bitirdikleri anda hemen kaşık ve yemek çubuklarını kaparak önlerindeki çorba kâselerine saldırdılar. Beyzade bunları nefes nefese izliyor, uğradığı hayal kırıklığından kendini boğuluyormuş gibi hissediyordu.

16

Başkandan azarı yiyen Çinli kafasını kaşıyarak, "Vallahi ne söyleyeceğimi bilemiyorum. Çok özür dilerim. Gördüğünüz gibi başkan izin vermiyor," dedi ve Beyzade'yi çıkış kapısına doğru götürdü. "Aslında bizim kabahatimiz. Hepimiz öyle sarhoştuk ki, sizi zorla sürükleyerek buraya kadar getirdik. Başkanımız kötü bir insan değil ama işte böyle bazen etrafındakilere güçlükler çıkartıyor."

"Hayır, efendim, hayır! Ne münasebet! Asıl ortalığı karıştıran benim; fakat hâlâ başkanın bana niçin izin vermediğini bir türlü anlayabilmiş değilim. Bu kadar güzel bir yemek şölenini gözlerimle gördükten sonra, böyle bir şölene katılamamak gerçekten çok üzücü. Yani diyorum kendi kendime, başkanın iznini almak gerçekten şart mı?"

"Evet efendim, evet! Bu binadaki her şeyden o sorumludur..." Adam bunları söyledikten sonra, sanki etrafta birinin dinlemekte olduğunu kontrol etmek istercesine etrafına bakındı. O sırada, ikisi de koridorda merdivenin başındaydılar. "Galiba sizden şüphelendi. Mutfa-

1. Çe-Çiyang bölgesinde pirinçten üretilen bir şarap türü. (Ç.N.)

ğın kapalı olduğu doğru değil. Bakın, hâlâ arı gibi çalışıyorlar gördüğünüz gibi." Gerçekten de, o sırada aşağıdaki katlardan bulut bulut mis gibi dumanlar yükseliyordu üst katlara. Birileri yağlı tavada cazır cazır bir şeyler kızartıyordu. Duyduğu ses havai fişeklerden farksızdı. Koridorun her iki yanındaki duvarların üstünde hâlâ paltolar asılıydı. Hiç kimsenin yerinden kımıldamaya niyeti yoktu anlaşılan.

"Demek, başkan benim şüpheli bir tip olduğumu düşünüyor, ha? Adamı kınayamam, gayet normal bir durum. Hiç işim gücüm yokken adamın mekânına gelip arka sokaklarda, binanın önünde volta atıyorum. Kim olsa şüphelenir. Bunu niçin garip karşılıyorum, biliyor musun? Benim de kendime göre sebeplerim var, ama ben izah etmeden bunu kimse anlayamaz. Bakın size izah edeyim: Biz, bir zaman evvel 'Ağzının Tadını Bilenler Kulübü' denen bir dernek kurduk."

"Ne? Neyin tadının bilenler kulübü dediniz?" Adam başını bir yana eğerken şaşkınlıktan donakalmıştı.

"Ağzının Tadını Bilenler Kulübü dedim, anlıyor musunuz? Yani, siz Oburlar Kulübü de diyebilirsiniz. Buna İngilizcede The Gastronomer Club deniyor."

"Yaaa, öyle mi? Şimdi anladım, evet," derken dostane bir şekilde tebessüm ederek başıyla anladığını tasdik ediyordu adam.

"Yani sizin anlayacağınız, bizim kulübümüz, kendini maddi ve manevi olarak güzel yemeklere adamış olan insanlar için kurulmuştur. Üyelerimizin hepsi, her gün ama her gün mutlaka güzel bir şey yemek zorundadırlar. Yiyemezlerse, kahrolurlar. Fakat son zamanlarda elimizdeki bütün malzemeleri bitirdik ve hepimiz sudan çıkmış balığa döndük. Ne yapacağımızı bilemiyoruz. Her gün hepimiz teker teker Tokyo şehrine dalıyor, özel yemek avına çıkıyoruz. Fakat görebildiğiniz kadarıyla, artık

bu şehirde olağanüstü ya da sıra dışı diyebileceğimiz hiçbir şey kalmadı. Bugün de yine öyle oldu. Etrafta hafiye gibi dolaşırken sizin mekânınızı keşfettim. Sokağa geldiğimde, burayı sıradan bir Çin lokantası zannetmiştim. Gördüğünüz gibi, ben öyle şüpheli, insanların kafasında kuşku uyandıran bir insan değilim. Size verdiğim kartın üstündeki isim gerçekten şahsıma aittir. Fakat benim büyük bir kusurum var: İş yemeğe gelince kontrolümü kaybedip zıvanadan çıkıyorum, bende aklıselim denen bir şey kalmıyor."

17

Çinli, kendini anlatmanın samimi telaşı içinde olan Beyzade'nin yüzüne bakarken, "Bu adam deli galiba!" diye düşünüyordu. Uzun boyluydu, yakışıklıydı –belki de içkiden dolayı– al al olan yanaklarıyla otuz civarında gösteren dürüst bir adama benziyordu.

"Ben sizden zerre kadar şüphelenmedim, efendim," dedi Çinli. "Bizler, yemek yemek için yukarıda yan yana gelmiş insanlar olarak sizin duygularınızı gayet iyi anlıyoruz. Biz kendi derneğimizin adına 'Ağzının Tadını Bilenler Kulübü' demiyoruz; ama burada toplanışımızın sebebi aynı: nefis yemekler yemek. Biz de sizin gibi 'mide erbabıyız' ve ağzımızın tadını biliriz." İşte o anda Çinli, Beyzade'nin elini hararetli bir şekilde sıkmış, gözlerinde anlamlı bir pırıltıyla konuşmaya devam etmişti: "Ben iki üç yıl Amerika ve Avrupa'da yaşadım. Burada öğrendiğim bir şey var: Dünyanın neresine giderseniz gidin, hiçbir mutfak Çin mutfağıyla aşık atamaz. Abartmıyorum. Çinliyim diye de söylemiyorum. Gerçek bir 'mide erbabı' olarak bana hak vereceğinizi düşünüyorum; hatta bundan eminim. Siz bana, kulübünüzden bahsettiniz ve ben de size inandım. Şimdi ben de size bunun karşılığın-

da kendi kulübümüz olan bu mekân hakkında bir şeyler söylemek istiyorum. Burada sunulan yemekler, gerçekten buraya özgü ve çok özeldir. Masalarda gördüğünüz yemekler sadece bir *entrė*, yani akşam yemeğinin bir başlangıcıydı. Asıl ziyafet ondan sonra geliyor."

Çinli bunları söyledikten sonra, dikkatle Beyzade'nin yüzünü süzmüş, sözlerine nasıl tepki vereceğini anlamaya çalışmıştı. Ama öte yandan, anlattıklarının onu çileden çıkardığını da tahmin edebiliyordu.

"Doğru mu söylüyorsunuz, size inanabilir miyim? Yoksa akşam akşam benimle dalga mı geçiyorsunuz?" Beyzade bunları söylerken suratı değişmiş ve gözlerine avının izini koklayarak süren bir av köpeğinin bakışları yerleşmişti. "Eğer söylediklerinizse, sizden bir şey daha rica etmeme izin verin lütfen! Böyle güzel yemeklerden bahsettikten sonra, beni kapıya koymanız hiç insani bir davranış değil. Hatta çok zalimce! Lütfen şimdi gidin, başkanınıza bir kez daha izah edin: Ben şüpheli bir şahıs değilim, casus değilim. Şayet buna rağmen, başkanınızın kafasındaki şüphe bulutları dağılmayacak olursa, test etsin beni herkesin önünde, obur muyum, değil miyim. İster Çin yemeği, ister başka yemek olsun. Şimdiye kadar Japonya'da yapılmış olan gelmiş geçmiş bütün yemeklerin tadını, lezzetini teker teker gözünüzün önünde teşhis edeceğim. İşte o zaman benim yemek konusunda ne kadar iflah olmaz birisi olduğumu anlayacaktır. Ayrıca, başkanınızın biz Japonlardan niçin hoşlanmadığını da pek anlayabilmiş değilim. Siz buranın bir yemek kulübü olduğunu söylediniz; ama ben şimdi buranın siyasi bir buluşma yeri olup olmadığından şüphelenmeye başladım."

"Siyaset mi? Aman efendim daha neler! Hiç alakası yok, hiç!" Bunları söylerken Çinli gülmüş, yapılan ithamı tamamen reddetmişti. "Fakat biz bir kulüp olarak," (Bun-

ları söylediğinde biraz sesini alçaltarak tane tane konuşmaya başlamıştı) "bunu size söylüyorum ama söyleyeceğim şeyler son derece mahremdir. Size ve kartınızın üzerindeki unvanınıza güvendiğimden dolayı böyle konuşuyorum... Evet, ne diyordum? Biz bir kulüp olarak üyelerimiz konusunda siyasetçilerden daha hassasız. Burada pişirilen yemekler tamamen olağanının dışındadır. Yemeklerimiz de, üye olmayan kişiler için birinci dereceden gizli formüller olarak addedilmektedir. Bu akşam burada gördüğünüz insanların çoğu, Chechiang bölgesinin yerlisidir. Ama Chechianglı olmak asla kulübümüze üye olmak için yetmez, her şey başkana bağlıdır. Mönü, buluşulacak yer, ziyafet günü, masraflar, kısacası aklınıza gelen her şey onun kararına tabidir. Bu kulüp bir bakıma *onun* kulübüdür."

18

"O zaman, başkanınız nasıl bir insan? Neden bu kadar çok yetkisi var?"

"Kendisi çok tuhaf bir adamdır. Bazı yönleriyle insanda hayranlık uyandırır ama bazı yönleriyle de biraz aptaldır." Çinli bir an tereddüt etti, kendi kendine bir şeyler mırıldandı. Neyse ki, yemek odası çok gürültülü olduğu için bu küçük sohbet kimsenin dikkatini çekmedi.

"Azıcık aptal derken ne demek istediniz?" Beyzade bu konu üzerine biraz zorlayınca, adamın fazla gevezelik ettiğine pişman olduğunu anlamıştı. Çinli konuşup konuşmamak konusunda biraz tereddüt ettikten sonra isteksizce devam etti:

"Nasıl söyleyeceğimi bilemiyorum, başkanınız iyi yemeği çok sever. Bu yemek aşkı onu bazen aptallık, bazen de delilik noktasına getirir. Ama onun merakı sadece yemek yemek değildir, kendisi de çok güzel yemekler

yapar. Bildiğiniz gibi Çin mutfağının çok zengin bir malzeme listesi vardır. Başkanımız bir yemek yapmayagörsün, yeryüzünde kullanamayacağı hiçbir şey yoktur. Her tür sebze, meyve, et, balık, kuştan başlayın da insanlardan böceklere kadar her şeyi malzeme olarak kullanabilir. Bildiğiniz gibi, kadim zamanlardan beri biz Çinliler kırlangıç yuvası, köpekbalığı yüzgeci, ayı pençesi, geyik paçası gibi şeyleri hep yiyegeldik. Ama övünerek söyleyebilirim ki bize ağaç kabuğu, kuş gübresi, insan salyası yemeyi öğreten ilk kişi başkanımız olmuştur. Ayrıca kendisi bu konuda birçok kızartma ve haşlama tekniği de geliştirmiştir. Sonuç olarak eskiden en fazla on çeşit çorbamız olduğu halde, şimdi belki altmış yetmiş çeşit çorbamız var. Getirdiği en inanılmaz yeniliklerden birisi de yemek kapları alanındadır. Başkanın bize öğrettiği üzere, Çin porseleninden ve metalden yapılan tabak, çanak, kâse, kaşık ve bu gibi yemek takımlarının haricinde başka seçenekler de vardır. Yemeği her zaman bir kabın içine yerleştirmek mecburiyetinde değiliz; yemek pekâlâ herhangi bir çanağın dışına da sıvanabilir ya da fıskiye gibi herhangi bir tabağın içine fışkırtılabilir. Öyle ki, bazen size sunulan şeylerden hangisinin kap, hangisinin yemek olduğunu şaşırabilirsiniz! Bu kadar derinlemesine bir araştırmaya gitmeden en iyi yemeğin ne olduğunu anlayamazsınız ya da anladığınızı iddia edemezsiniz... Bizim başkanımızın felsefesi işte budur.

...Size bu kadar dil döktüm. Umarım başkanımızın nasıl bir lezzet yaratmaya çalıştığı konusunda bir fikriniz olmuştur. Ayrıca kulübümüze üye olup ziyafetlerimize katılacak insanlar hakkında neden bu kadar hassas olduğumuzu anlamışsınızdır. Bu tür yemekler halk arasında

bir yayılırsa insanları afyon tiryakisi olmaktan beter eder."

"Affınıza sığınarak tekrar sormak istiyorum. Bu akşamki mönü buna benzer bir şey mi olacak?"

"Evet dostum, biraz öyle olacak!" Çinli içmekte olduğu purodan bir nefes aldıktan sonra boğulurcasına başını sağa sola sallamış ve bu cevabı vermişti.

"Konuşmalarınızdan ne demek istediğinizi gayet iyi anladım. Böyle bir yemek kulübü kurduğunuzdan dolayı üyelerinizi alırken siyasi bir dernekten daha seçici davranmanız gerekiyor. Doğrusunu söylemem gerekirse, epiküryen birisi olarak, benim ideallerim başkanınızın ideallerinden farklı değil. Ama aramızdaki fark şu: O, amacına ulaşmak için ne yapması gerektiğini biliyor, bense bilmiyorum. Bu başarısı için onu candan kutluyorum. Ama yine de burada anlayamadığım bir şey var; madem-ki bu insan o kadar seçici davranıyor, niçin kulüp üyelerini, kulübün mahremiyetini korumak adına daha az bir sayıyla kısıtlamıyor? Tek sorun yemek yemekse, niçin bunu tek kişiyle, mesela kendisiyle sınırlandırmıyor?"

"Haklısınız bayım, ancak onun da kendine göre nedenleri var. Ona göre iyi bir yemeğin tadını çıkarmak için çok sayıda davetli olması ve ziyafetin bu ilkeye göre düzenlenmesi gerek. Bu yüzden katılımcılar konusunda çok hassas ve onları tek tek kendisi seçiyor. Fakat bir kez seçildikten sonra da herkesin aynı çatı altında toplanmasını istiyor. Aynen bugünkü ziyafet gibi."

"Bakınız bu konuda onunla hemfikirim. Benim kulübümün sadece beş üyesi var. Kendi kulübümün faaliyetleriyle bu akşamki toplantıyı kıyasladığım zaman başkanınızın ne kadar kapsamlı bir şekilde çalıştığını daha iyi anlıyorum. Galiba bu fark benim kendi mizacımdan kaynaklanıyor. Ben sadece iyi yemek delisi olan bir adamım. Bu konuda devamlı hayal kurup rüya görüyorum.

Anıa şimdi bu gaflet uykusundan uyandını. Yıllardır hep böyle bir insanla, böyle bir ehlikeyif, ehliyemek olan üstatla karşılaşmayı düşledim. Az önce bana güveninizin tam olduğunu bildirdiniz. Ben de bu nedenle benimle bu kadar serbest konuşabildiğinizi düşünüyorum. Ben yemek konusunda son derece ciddiyim. Bunu size defalarca söyledim. Sizden özellikle bir kez daha rica ediyorum: Acaba başkanınıza gidip beni son kez ona tavsiye edemez misiniz? Şayet beni katı bir şekilde reddedecek olursa masaya oturup yemek yiyemesem bile, hiç değilse bir köşeye sinip nasıl bir yemek sunulduğunu gözlerimle görmek istiyorum. Rica etsem bana bu konuda yardımcı olur musunuz?"

Beyzade öylesine ciddi, öylesine tutkulu konuşuyordu ki duyanlar sıradan bir yemek sohbeti değil, devlet sırrı zannederlerdi konuştuklarını.

20

Çinli kendine gelmişti. Sarhoşluğu atlatıp kollarını göğsünün üstünde çaprazlayarak derin derin düşünüyordu. İçmekte olduğu puroyu yere fırlatıp başını kaldırdı. Sanki bir karara varmış gibi görünüyordu. "Bildiğiniz gibi, size yardım etmek için elimden gelen her şeyi yaptım. İlgilendiğiniz konuda ne kadar ciddi ve kararlı olduğunuzu anlıyorum. Sizi hiç düş kırıklığına uğratmak istemiyorum. Ancak tavsiye mektubunuz ne kadar güçlü olursa olsun, başkan tarafından üyeliğe kabul edilme şansınız sıfır! Büyük bir ihtimalle o sizi polis zannediyor. Bence ona gidip boynunuzu bükmenize hiç gerek yok. Oturun şu köşeye, seyredin bu âlemi ve bitsin gitsin!"

Bir yandan konuşurken bir yandan da koridora bakıp kimsenin gözetlemediğinden emin olduktan sonra ellerini uzatarak yaslanmakta olduğu ahşap kapıyı hızla

itmişti. Üstünde ceket, pantolon ve bu gibi eşyaların asılı olduğu kapı sessizce açılır açılmaz loş bir mekânın içine süzüldüler. Burası, dört tarafı basit lambrilerle kaplı bir odaydı. Odanın her iki tarafında da iki yıpranmış koltuk, yanında çay sehpaları ve sehpaların üstünde kül tablası ve kibritler vardı. Bunlardan başka, odada hiçbir mobilya yoktu. Yalnız, oda çok tuhaf kokuyordu.

"Bu oda ne amaçla kullanılıyor? İçeride çok tuhaf bir koku var!"

"Tanıyamadınız mı, içerisi afyon kokuyor." Çinli zoraki bir tebessümle bunları söylemişti. Odanın bir köşesine konmuş yeşil abajurun yaydığı ışıktan dolayı Çinlinin suratı aniden değişmiş, bambaşka bir insan gibi görünmeye başlamıştı. O zamana kadar dostane, cin gibi görünen gözleri birdenbire baygınlaşıp mahvolmuş bir ırkın insanı gibi bakmaya başlamıştı.

"Burası afyon çekme odası galiba..."

"Evet dostum. Siz de belki bu odaya giren ilk Japon'sunuz. Burada çalışan Japon işçiler bile bu odayı bilmez." Bunları söylerken gayet rahat ve güvenli bir hali vardı. Sanki âdetiymiş gibi gidip koltuklardan birine oturdu. Sesi sanki afyon dumanları arasında boğulmuş bir insanınki gibi kısık kısık ve cansız çıkıyordu. "Ah dostum, hâlâ içeride korkunç bir koku var. Galiba az önce burada birisi afyon çekti. Bakın, oradaki duvarda bir delik var, görüyor musunuz? Oradan içeriyi dikizleyecek olursanız yemek odasında neler olup bittiğini göreceksiniz. İnsanlar genellikle, önce buraya gelip manzaraya bakarlar, sonra da rüyalar âlemine kanat çırparlar..."

21

Yazar, Beyzade G.nin afyon odasındaki delikten izlediği manzarayı okuyucuya anlatmayı bir borç bilir. Ben

de kulübün başkanı gibi bu öykünün gerisini okuyacak insanları kendime göre ince eleyip sık dokumak istiyorum ama maalesef böyle bir şansım yok. Ancak gördüğüm gerçekleri bütün çıplaklığıyla betimleyeceğimi üzülerek belirtmek isterim. O gece yaşadığı olayla birlikte Beyzade G., düşlediği bütün hayallerin gözleri önünde gerçekleştiğini görmüş ve bundan büyük bir haz duymuştu. O deneyim Beyzade'nin yemek konusundaki beceri ve yaratıcılığına büyük katkıda bulunmuştur.

Gerçekten de bu olaydan sonra Beyzade, Ağzının Tadını Bilenler Kulübü üyelerinden en büyük övgü ve alkışı almış, kendisi damak zevklerinin en büyük epiküryen dehası olarak ilan edilmişti. Konu ile ilgili ayrıntıları bilmedikleri için kulübün bütün üyeleri Beyzade'nin nasıl olup da bir gece içinde böylesine muhteşem yemek yapma yöntemlerini öğrendiğini çılgın gibi merak ediyorlardı. Ancak Çinli arkadaşına söz verdiğinden dolayı Beyzade temkinli davranarak onlara ne Çe-Çiyang Köşkü'nün adını anmış ne de bu mekânın kendisine en büyük yaratıcı ilhamları veren bir yer olduğundan bahsetmişti.

"Ben bunları kimseden öğrenmedim, bunların hepsi kendi esinim, kendi yaratıcılığım," diyerek hep masumane cevaplar vermekle yetinmişti.

Bu olaydan sonra Beyzade'nin denetiminde her akşam Ağzının Tadını Bilenler Kulübü'nün üst katında inanılmaz güzel ziyafetler verildi. Masanın üzerinde yer alan yemeklerin çoğu Çin yemeklerine benziyordu ama pek çok açıdan gerçekten emsalsizdi. Birinci ziyafet ikinci ziyafeti, ikincisi üçüncüsünü, üçüncüsü de öteki ziyafetleri takip ettikçe hem yemek çeşitleri artmış, hem yemek hazırlama yöntemleri zenginleşmiş, hem de yemekler daha karmaşık bir hal almıştı. Örneğin, ilk ziyafet gecesinde şu menü vardı: Ebabil Kuşu Yuvası Çorba-

sı, Köpekbalığı Yüzgeçli Tavuk Yahnisi, Denizhıyarlı Geyik Paçası, Ördek Rosto, Çeşitli Kızarmış Etler, Top Oynayan Ejderha (bıldırcın yumurtalı yılan buğulama), Jambonlu Çin Lahanası, Sıcak Tatlı Şurupta Dilimlenmiş Yerelması, Yeşil Orkide Yaprağı (kuru bambu filizi), Kışlık Duble Bambu Filizi.

Bu listeyi görenler başlangıçta bunun sıradan bir Çin yemeği mönüsü olduğunu düşünebilirler, hatta yemek isimlerini bile olağan karşılayabilirler. Kulüp üyeleri de aynı mönüyü ilk kez gördüklerinde böyle bir tepki vermiş, "Ne! Yine mi Çin yemeği?" diye çığlıklar atmışlardı. Ancak onların bu homurdanmaları yemekler masaya gelinceye kadar sürmüştü. Çünkü önlerine konan yemekler tahmin ettiklerinden hem lezzet hem de görünüş olarak çok farklıydı.

22

Örneğin, Köpekbalığı Yüzgeçli Tavuk Yahnisi, ne bildiğimiz tavuk etinden yapılmıştı ne de içinde köpekbalığı yüzgeçleri vardı. Devasa gümüş kâse ağzına kadar koyu, tatlı fasulyeden yapılmış *yōkan*[1] jölesi gibi mat fakat kurşun gibi ağır bir çorbayla doluydu. Kâseden gelen baş döndürücü hoş kokuların etkisiyle konuklar gözü dönmüş aç kurtlar gibi kaşıklarıyla çorbaya dalmışlardı. Fakat ilk kaşığı ağızlarına koydukları zaman dillerinin üstünde yayılan tatlı şaraba benzer bir lezzetle şaşkınlığa uğramışlardı. Aldıkları bu lokmada ne tavuk tadı ne de köpekbalığı yüzgeçlerinden eser vardı.

"Allah Allah! Nedir bu yahu? Hiçbir şeye benzemiyor, lezzet mezzet yok! İçine deli gibi şeker atmışlar!"

1. Kırmızı fasulye ezmesinden yapılan bir tür Japon tatlısı. (Ç.N.)

diye asabi üyelerden biri çıkışmıştı. Fakat adamın ağzından bu sözler dökülür dökülmez suratının şekli sanki garip bir şey keşfetmişçesine henüz değişmiş, gözleri faltaşı gibi açılmıştı. Şok geçiriyor gibi bir hali vardı; çünkü az önce şikâyet etmekte olduğu dilinin üstündeki tatlılık birdenbire yerini tavuk suyu çorbasına ve köpekbalığı yüzgeçlerinin tadına bırakmaya başlamıştı.

Tatlı çorba, gırtlağından aşağı inmesine inmişti ama onun yan etkileri kesinlikle bununla sınırlı kalmamıştı. Ağzının içine yayılan şarabın şekerli tadı gittikçe şiddetini azaltmış fakat yine de dilinin kökünde kalmaya devam etmişti. Daha sonra da yutmuş olduğu çorba büyük bir gürültüyle ağız boşluğuna geğirti olarak geri dönmüştü. Ne kadar ilginçtir ki, bu geğirtiyle birlikte ağzının içini dolduran tavuk eti ve köpekbalığı yüzgecinin lezzeti, dilinin kökünde hâlâ kalmaya devam eden şarabın tadıyla birleşince ortaya tarifi imkânsız bir damak zevki cümbüşü çıkmıştı. Şarap, tavuk, balık yüzgeçleri ağzının içinde birleşip mayalanma sürecine girmişler ve bu da damaklarında tuzlanmış ızgara balık bağırsağı tadında bir lezzet bırakmıştı. Midelerden yükselen geğirtiler arttıkça yemeğin tadı daha zengin, insanı daha çileden çıkarır bir hale gelmişti.

Beyzade, kulüp üyelerinin yüzlerindeki ifadeyi teker teker inceledikten sonra, "Yemek şimdi nasıl dostlarım? Artık o kadar aşırı tatlı gelmiyordur inşallah!" derken pişmiş kelle gibi sırıtmış ve konuşmasına devam etmişti: "Ben size bu yemeği çorbadan tat alasınız diye yapmadım, sonradan gelen geğirtinin zevkine varasınız diye yaptım. Yani geğirtinin zevkine varabilmek için önce çorbayı yemeniz gerekiyordu. Bizim gibi 'ehliboğaz' olan oburların yapması gereken tek şey önce geğirerek midemizdeki ağırlıktan kurtulmaktır. Yendikten sonra midenizde ağırlık yapan bir yiyecek, ilk kez yerken

damağınızda ne kadar şahane bir tat bırakırsa bıraksın buna asla *klas yiyecek* diyemeyiz. Klas yiyecek öyle bir yemektir ki, yedikçe geğirirsin, geğirdikçe yersin ve daha var mı dersin! Altın kural budur! Hülasa, klas yiyecek mideyi yormayan, hiç bıkıp usanmadan yemek istediğiniz yiyecektir. Şimdi burada yemiş olduğunuz yemekler belki size pek olağanüstü gelmeyebilir ama ben bunları size canı gönülden ve *hararetle* tavsiye ediyorum: Yiyiniz beyler, yiyiniz!"

23

"Ne diyeyim dostum, sizi candan kutlarım! Yaptığınız şeyler bizi ziyadesiyle memnun etti. Böyle büyük bir zaferden sonra aramızda kararlaştırdığımız büyük para ödülü sizin olacaktır." Bunları söyleyen üye yemeğin başında Beyzade'ye ilk saldıran adamdı. Grubun geride kalanı ise ona daha büyük bir tezahüratta bulundular, büyük övgüler yağdırdılar.

"O kadar şekerli bir çorbayı içtikten sonra nasıl oluyor da midemizden öylesine muhteşem bir geğirti geliyor? Doğrusu her şey bir bilmece gibi... Sizden rica etsek bize bu harika yemekleri nereden öğrendiğinizi birazcık anlatamaz mısınız?"

"Hayır dostum. Kusura bakmayın ama asla böyle bir şey yapamam. Benim bu keşfim sıradan bir yemek mönüsü veya yemek yapma yöntemi olsaydı, bunları memnuniyetle kulübümüzün üyeleri olan sizlere anlatmakta hiçbir mahzur görmezdim, hatta böyle bir açıklama yapmayı boynumun borcu bilirdim. Benim yaptığım bir sihirbazlık gösterisi değil. Ben sadece mide ilmindeki büyüyü keşfetmeye çalıştım. Bu nedenle yemek yapma yöntemlerimi bir sır olarak saklamak istiyorum ve buna hakkım olduğunu sanıyorum. Beyler, işin geri kalan fas-

lını hayal gücünüze havale ediyorum." Beyzade bunları söyledikten sonra, etrafındakilere acıyormuş gibi gülümsedi.

Ancak "mide ilminin büyüsü" benim siz okuyucularıma anlattıklarımla sınırlı değil. Mönüde bulunan yemeklerin hepsi, kulüp üyelerinin tat alma organlarına hiç beklenmedik cephelerden saldırmıştı ve hepsi de tamamen farklı tatlara, farklı zevklere hitap edecek şekilde düşünülmüştü. Az önce "tat alma organı"ndan bahsettim değil mi, bu ifadem doğru olmayabilir. Kulübün üyeleri gerçekten de yemeklerin tadına varırken sahip oldukları bütün duyu organlarını harekete geçirmişlerdi. Önlerindeki yemeği sadece dilleriyle değil, aynı zamanda gözleriyle, burunlarıyla, kulaklarıyla, bazen de tenleriyle tatmışlardı. Belki biraz abartıyorum ama yemek yerken bütün vücutları "tek bir dil" haline gelmişti.

Çok duyulu tat alma konusunda en güzel örnek mönüdeki Jambonlu Çin Lahanası'ydı. Çin lahanası, normal lahanaya benzeyen kalın köklü bir sebze olduğu halde, yemekte zerre kadar jambon veya sebze tadı yoktu ama bunların tadı, ancak bütün yemekler yendikten sonra ağza geliyordu. Bu yemek servis yapılmadan önce üyelerin ayağa kalkıp yemek masasında bir bir buçuk metre geriye çıkmaları ve ayrı ayrı odanın içine dağılmaları istenmişti. Daha sonra da bütün kapılar; pencereler ve delikler en ufak bir ışık sızdırmayacak şekilde sımsıkı kapatılmış ve ardından ışıkların hepsi söndürülmüştü. İçerisi öyle zifiri karanlıktı ki, hiç kimsenin burnunun ucunu görmesi bile mümkün değildi. Bu çıt çıkmayan, kurşun gibi karanlık ortamda üyelerin hepsi hiç ağızlarını açmadan tam otuz dakika ayakta beklemişti.

O sırada üyelerin neler hissettiğini okuyucularımın hayal gücüne bırakıyorum. Çok yemek yemişlerdi. Geğiremeseler bile mideleri tıka basa doluydu. Bu tokluk duygusuyla üstlerine ağır bir rehavet çökmüş, hiçbir organlarını kımıldatamıyorlardı. Sinir sistemleri felce uğramış, büyük bir uyuşukluk içinde neredeyse uyumak üzereydiler. Ama birdenbire zifiri karanlıkta uzun bir müddet ayakta kalmaya maruz bırakılınca uyuşmuş olan sinirler tekrar devreye girip yay gibi gerilmişti. Çünkü "bundan sonra acaba ne olacak, bu karanlıkta bize ne yedirecekler" diye meraktan çatlıyorlardı. Işıkları tamamen kapatmak gerektiğinden dolayı sobayı da söndürdükleri için oda soğumaya başlamış, böyle olunca da hiçbirinde uykudan eser kalmamıştı. Karanlık herkesi, gözlerini faltaşı gibi açmaya zorluyordu. Kısacası, bundan sonraki yemeğe başlamak için herkesin bilinci tetikteydi.

Bu farkındalık tam tavan yaptığı zaman odanın bir köşesinden kendilerine doğru sinsi sinsi yaklaşmakta olan bir ayak sesi duydular. İpek kumaşların sürtünürken çıkardığı iç gıcıklayıcı ses, odanın içindeki insanlardan birinin ayak sesi olamazdı. Terliklerden kulaklarına tatlı tatlı gelen "şipidik" seslerine bakılacak olursa odada dolaşan insanın mutlaka bir kadın olması gerekiyordu. Bu kadının odaya ne zaman, nasıl, nereden girdiğini hiç anlayamamışlardı. Kadın, fazla gürültü çıkarmadan odanın bir ucundan bir ucuna zincirinden boşanmış vahşi bir hayvan gibi beş altı defa gidip gelirken hep kulüp üyelerinin önünden geçmişti. Bu sahne aşağı yukarı üç dört dakika devam etti. Sonunda odanın sağ tarafına doğru ilerleyen ayak sesleri, orada yarım saatten beri dikilmekte olan üyelerden birinin önünde durdu... Şimdi biz bu

adama, Bay "A" diyelim ve olayı onun açısından anlatmaya çalışalım. Bay A. bu olayları yaşarken, öteki üyelerin sıra kendilerine gelinceye kadar hiçbir şeyden habersiz ayakta dikilmekte olduklarını da belirtelim.

A.nın önünde duran insan, ayak seslerinden de tahmin ettiği gibi bir kadındı. Saçlarındaki briyantin, kullandığı pudra ve parfüm kokusu onun kesinlikle bir kadın olduğunu ele veriyordu. Kadın, ona öylesine yaklaşmıştı ki neredeyse yanakları onunkine dokunmak üzereydi. Burnunun ucuna yaklaşan bu kokulardan Bay A. boğulur gibi oldu. Oda karanlık olduğu için bu kadar yaklaşmasına rağmen yine de kadını göremiyordu. Onun varlığını ancak diğer duyu organlarıyla anlayabiliyordu. Yumuşacık saçları alnına değiyor, sıcak nefesi boynunu okşuyordu. Kadının soğuk fakat yumuşacık parmakları yanaklarını bulup bir aşağı bir yukarı iki üç defa yüzüne dokunduğunda Bay A. zevkten dört köşe olmuştu.

25

Etli avuçlarından ve esnek parmaklarından bu kadının bir genç kız olduğunu anlamıştı ama bu ellerin yüzünü niçin okşadığını henüz anlayamamıştı. Önce şakaklarını ovmuş, daha sonra da avuçlarıyla gözlerini kapatıp ezercesine hafif hafif aşağıya doğru sıvazlamıştı. Daha sonra aynı eller yanaklarına doğru hareket ederek burnunun iki tarafında bir ileri bir geri çalışmaya başlamıştı. Yüzünde dolaşan küçük, sert, madenî halkaların soğukluğundan hissettiği kadarıyla kızın parmakları yüzüklerle bezeli olmalıydı. Bay A. bu güzel yüz masajından sonra ferahlamış, psikolojik olarak rahatlamış ve bu ihya edici huzur beyninin en derin noktalarına kadar nüfuz etmişti.

Kendisine uygulanan zarif tatbikattan zevk duygusu

gitgide artmış, zirveye tırmanmıştı. Bütün yüzüne masaj yapan bu eller daha sonra A.nın dilini kökünden kavrayarak bel lastiği gibi sündüre sündüre çekmeye başlamıştı. Arada bir eller çenenin üzerine konuşlanıyor, azı dişlerinin bulunduğu yerden yanaklarına doğru olan kısmı bastıra bastıra sıvazlıyor, hemen aşağı inerek ağzının bulunduğu bölgeye geliyor, alt ve üst dudaklarının etrafında hafif parmak ucu darbeleriyle daireler çiziyordu. Daha sonra parmaklar ağzının yan tarafında kenetleniyor, ağzının içi köpük köpük oluncaya kadar çenesinin yan tarafındaki tükürük bezlerini okşayarak dudak kıvrımlarının arasından sızan sıvıyı kapalı duran ağzının üstüne bulaştıra bulaştıra yayıyordu. Henüz ağzına bir lokma koymamış olmasına rağmen, balon gibi şişen avurtlarından dudaklarına doğru çeşme gibi tükürük boşalmıştı. Haliyle iştahı kabarmış, karnı zil çalmaya başlamıştı. Dişlerinin arkasından onu oburca tıkınmaya teşvik eden bu aç gözlü tükürükler bütün ağız boşluğunu doldurmuştu.

Bay A. artık kendini kontrol edemiyordu: Artık parmakların yardımı olmadan ağzından salyalar akmaya başlamıştı. İşte tam o anda, bir süredir dudaklarıyla oynayan kadının parmak uçları ağzının içine dalıvermişti. Bir müddet dişetleriyle dudaklarının arasında gezinen bu parmaklar yavaş yavaş diline uzanmaya başladı. Ağzındaki salya beş parmağın etrafını yapış yapış sarmış, onları ne idüğü belirsiz bir ağdalı nesneye dönüştürmüştü. A.nın ilk fark ettiği şey, bu parmakların ne kadar yumuşak ve kaygan olduğuydu. Bu parmaklar salyaların içinde kaldıkça insan vücudunun bir parçası olmaktan çıkmaya başlamışlardı. Beş parmağın beşinin birden insanın ağzına tıkılması çok acıklı bir durumdu ama Bay A. hiçbir rahatsızlık hissetmemişti. Azıcık hissetmiş olsa bile, bu ağza alınan büyük ve tutkalımsı bir lokum par-

çasının verdiği rahatsızlıktan farksızdı. Bu parmakların üzerine dişlerini ezkaza indiriverse, kızın parmaklarını pırasa gibi doğrayabilirdi.

26

Bay A., diline ve kızın eline yapışan salyanın, bilinmez bir sebepten dolayı birdenbire bambaşka bir tat kazandığını hissetmişti. Tükürüğünden ağzının içine yavaş yavaş güzel kokulu, tuzlumsu bir tat yayılmaya başlamıştı. Salya veya kadın eli, nasıl oluyordu da insanın ağzında bu kadar güzel bir tat bırakabiliyordu? A., bu elin etrafına dilini dolayarak üzerindeki lezzetli sıvıyı somurdu. Yaladıkça ve emdikçe her tarafından lezzet fışkırıyordu. Sonunda ağzında biriken bu salyanın hepsini mideye indirmişti. Fakat o da ne? Sanki bir yerden sıkılmış gibi damla damla dilinin yüzeyinde biriken bu garip sıvı da nereden çıkmıştı? Kadının elinden başka ağzına başka bir şey girmediğine göre bu sıvı büyük bir ihtimalle kadının parmakları arasından geliyordu. Çünkü bu elin beş parmağının beşi de hiç kımıldamadan dilinin üzerinde kalmıştı. Bay A., o zamana kadar parmaklara bulaşmış olan sıvının kendi salyası olduğunu sanmıştı ama şimdi hissettiği sıvı kadının parmakları tarafından salgılanan yapışkan, tükürük kıvamında, yağlı ter taneciklerini andıran bambaşka bir şeydi.

Bu kaygan şey ne olabilir? Tam hatırlayamıyorum ama daha önce bir yerlerde yediğim bir şeye benziyor tadı. Bay A., kızın parmaklarını dilinin ucuyla yalarken bunları düşünüyordu. Ve birdenbire sanki vahiy gelmiş gibi hatırladı: Bu, Çin yemeğinde kullanılan jambonlar gibi kokuyordu. Aşağı yukarı bunun farkına varmıştı ama olay çok ani olduğu için izlenimleriyle olay arasında bir bağlantı kuramamıştı.

Evet, evet. Aynen jambon tadındaydı, hem de Çin usulü hazırlanmış bir jambon. Yaptığı muhakemeyi sanki kanıtlamak istercesine Bay A., dilinin üzerindeki tada yoğunlaştı ve kızın parmaklarını deli gibi yalayıp emmeye başladı. İşin garibi, diliyle bastırdıkça bu parmaklar daha yumuşak bir hale gelmiş, ağzının içine kadayıf gibi dağılmaya başlamıştı. Bay A., bu insan elinin, birdenbire el olmaktan çıkıp lahana sapına dönüştüğünü hissedince hayrete düşmüştü. Hayır, "dönüştü" fiili uygun bir kelime değildi; bir Çin lahanasının tadını ve şeklini taşımasına rağmen, insan parmaklarını andıran biçimi hâlâ aynıydı. Gerçekten de işaret ve ortaparmaklar üzerindeki yüzükler ve avucunu koluna bağlayan bilek sapı yerli yerinde duruyordu. Lahana sapı nerede bitiyor, kadının bilek sapı nerede başlıyor, insan farkına varamıyordu. Kadının bileği bu haliyle, üstüne parmaklar tünemiş bir lahanadan farksızdı.

27

Esrarengiz olaylar sadece bununla bitmiyordu. Bay A., lahana kökü ve insan eli arasındaki farkı anlamaya çalışırken ağzındaki parmaklar sağa sola hareket etmeye başlamış, adeta ikinci bir dil haline gelmişti. Beş parmağın beşi birden hareket ediyordu: Parmaklardan biri azı dişlerin arasındaki bir kovuğa dalmıştı. İkincisi dilini kavramış, ötekiler ise sanki beni ısır der gibi üst ve alt dişlerinin arasına yerleşmişti. Parmaklar hareket edince-ye kadar bunun bir insan eli olduğundan emindi. Fakat bunların hepsi birden hareket etmeye başlayınca ağzında kımıldayan şeyin hiç şüpheye meydan vermeyecek şekilde sebze liflerinden meydana gelen bir lahana sapı olduğunu açıkça anlamıştı. Sanki kuşkonmaz başı yiyormuş gibi bu parmaklardan birinin ucunu ısırdığı zaman,

parmak ağzında dağılıvermiş ve dağılan et parçası gerçek bir lahana parçasına dönüşmüştü. Ayrıca bu taze Çin lahanası yumuşacık haşlanmış, devasa bir turbu andırıyordu. Şimdiye kadar hayatında bundan daha tatlı, bundan daha sulu bir şey yememişti. Bu muhteşem tadın cazibesine kapılarak her parmak başını teker teker ısırıp ağzında ezerek midesine indirdi. Öte yandan parmaklarda hiçbir değişiklik olmamış, eski şekillerini aynen muhafaza etmişlerdi ama bir yandan da durmadan sıvı salgılıyorlar, lahana liflerini dişlerine ve diline sarıyorlardı. Isırıp çiğnedikçe, parmakların ucundan sayısız dal budak fışkırıyor ve bu durum sahnede cebinden sonsuz sayıda küçük küçük bayraklar çıkaran sihirbazların numaralarını andırıyordu.

Bay A. bu nefis lahana sürgünlerinden bir lokma daha alamayacak hale gelince, parmaklar birdenbire sebze olmaktan çıkmış, gerçek bir insan eline dönüşmüştü. Sonra da bu el ağzının içinde kalan yemek artıklarını güzelce temizledikten sonra dişlerinin arasına serin bir nane şurubunu andıran uyarıcılar sıkarak büyük bir ustalıkla bulunduğu yeri terk etmişti.

İşte ilk geceki ziyafette en son sunulan yemek buydu. Yukarıda vermiş olduğum iki örnekten okuyucularımız herhalde öteki mönülerde ne kadar garip yemekler olduğunu anlamakta güçlük çekmeyecektir. Çinlilerin *bok choi* adını verdikleri bu Çin lahanasından sonra karanlık odada ışıklar yakıldığında o esrarengiz ellere sahip olan kadından eser yoktu.

Beyzade G., şaşkınlıktan küçük dillerini yutmuş kulüp üyeleri üzerinde göz gezdirip, "Ağzının Tadını Bilenler Kulübü'nün sayın üyeleri, kulübümüzün bu akşamki ziyafeti sona ermiştir," diyerek kapanış konuşmasına başlamıştı. "Size daha önce bu geceki mönünün sıradan bir mönü değil, sihirli bir mönü olacağını söylemiştim. Fa-

kat şunu hemen belirteyim ki, sırf acayiplik olsun ya da yaratıcı bir mönü bulamadım diye, hiçbir zaman sihir ve büyüye başvurmadım. Öte yandan sihir kullanmadan gerçekten güzel bir yemeğin hazırlanabileceğine de inanmıyorum. Bunun nedeni gayet basit. Bizler dille algılanabilen bütün güzel yemeklerin tadını biliyoruz. 'Yemek' diyebileceğimiz kavramın sınırlı çerçevesi dahilinde artık bizi tatmin edecek bir şey bulmamız mümkün değil. Bu nedenle, bizi tatmin edebilecek farklı tatlar bulabilmek için 'yemek' dediğimiz bu kavramın alanını genişletmemiz ve onları algıladığımız duyu alanını da hem derinleştirmemiz hem de çeşitlendirmemiz gerekiyor. Boğaz ilminin erbabı olarak yiyeceklere verdiğimiz tepkiyi geliştirmek için de, ilgimizi ve merakımızı yiyecek şeyler üzerinde yoğunlaştırmamız lazım. Yediğimiz şeylerin tadını alabilmemiz için bunu yapmaya mecburuz. Ne kadar bu konu üzerinde merak duyup kafa yorarsak, inanın oburluğumuzun ve iştahımızın değerini o kadar iyi anlayacağız. Benim yemeklerimin sihirli olmasının nedeni sırf sizin, hepinizin içinizdeki bu merakı gıdıklayıp derinleştirmek içindir."

Bütün üyeler, şaşkınlıktan sersem gibi bir halde kulübü terk ederlerken ağızlarını açıp tek kelam edememişlerdi. Gerçekten de büyülenmiş gibiydiler.

28

Ağzının Tadını Bilenler Kulübü'nün ikinci ziyafeti ertesi akşam yine aynı yerde yapılmıştı. Okuyucularımı sıkmamak için mönünün tamamından değil sadece o akşamki en önemli yemeğin adından ve malzemelerinden bahsetmek istiyorum. Bu acayip yemeğin adı mönüde aynen, "Kore Usulü Dilber Kavurma" olarak geçiyordu.

İlk geceki mönüde yer alan yemeklerin, içerikleri ol-

masa bile isimleri geleneksel Çin Mutfağını çağrıştırıyordu ama bu kez durum tamamen farklıydı. Yemeğin adı "Kore Usulü Et Kavurma" olsaydı, hiç kimse bunun ne olduğunu anlamakta zorluk çekmezdi. Çünkü "Kore Usulü", Çin mutfağında *tempura* edilmiş, yani derin sıcak yağda kızartılmış ya da kavrulmuş anlamına gelir. Örneğin domuz kavurmaya Çin mutfağında "Kore Domuzu" denmektedir. Aynı şekilde, "Kore Usulü Dilber Kavurma"yı bir Çin mutfağı yemeği olarak yorumlayacak olursak, kadın etinin gerçekten pişirilmiş hali anlamına gelir. İşte bu yüzden kulübün üyeleri bu ilginç yemek adını akşam mönüsünde gördükleri zaman ağızları sulanmış, sevinçten yerlerinde duramaz hale gelmişlerdi.

Yemek ne tabağa yerleştirilmiş ne de bir kâseye dökülmüş olarak sunuldu. "Kore Usulü Dilber Kavurma", üstünden buram buram buharlar yükselen çok büyük bir havluya sarılmış halde üç garsonun omuzlarında saygıyla taşınarak masanın ortasına yerleştirilmişti. Havlunun içinde Çinli bir peri kızı gibi giyinmiş, etrafa ışıl ışıl gülücükler saçan güzel bir dilber vardı. Bütün vücudunu saran peri kıyafeti ilk bakışta tülümsü beyaz bir ipekten yapılmış gibi görünüyordu ama bu, aslında derin yağda kızarmış incecik yufkadan başka bir şey değildi. Yani bu durumda üyeler, yemek olarak kızın etine sımsıkı yapışık duran elbiseyi yediler.

Yukarıda anlattıklarım Beyzade G.nin acayip yemek repertuarının devede kulak denecek kadar küçük bir bölümüdür. Onun mutfağı çok zengin olduğundan sadece bir parçasına bakarak tamamını anlamak bizi aşar. Ayrıca, Beyzade G.nin bitmez tükenmez bir hayal gücü olduğundan dolayı, onun verdiği ziyafetleri ne kadar ayrıntılı bir şekilde anlatmaya çalışırsam çalışayım tamamını anlamak yine de imkânsızdır. Bu yüzden sıradaki dört ziyafetin mönülerinden en ilginç yemeklerin isim-

lerini sıralamakla yetinip kalemi bırakmak istiyorum. İşte size liste:

Güvercin Yumurtası Kaplıcası
Üzüm Çeşmesi
Yeşil Balgamlı Tükürük
Karlı Armut, Taçyapraklar ve Kabuk
Ağır Ateşte Dudak Kebap
Kelebek Çorbası
Kadife Halı Çorbası
Kristal Tofu

Benim zeki okuyucularım arasında bu yemeklerin adının ve içeriğinin ne anlama geldiğini tahmin edebilenler olduğuna kesinlikle inanıyorum. Her ne ise, Ağzının Tadını Bilenler Kulübü'nün ziyafetleri her akşam yine Beyzade G.nin köşkünde verilmeye bütün hızıyla devam ediyor. Fakat göründüğü kadarıyla üyeler artık sadece bu güzel yemekleri tadıp "tüketmekle" kalmıyor, yemek de onları "tüketiyor". Benim naçizane fikrime göre, çok uzak olmayan bir gelecekte bu insanlar iki farklı sonuçla yüz yüze gelecekler: Ya hepsi tımarhanelik olacak ya da ölecekler!

XX. yüzyıl edebiyatının en büyük yazarlarından Tanizaki, kendine özgü tekniği ve tuhaf atmosferi ile Japon ruhunu büyük bir başarıyla anlatır.

Daha önce *Çılgın Bir İhtiyarın Güncesi* adlı romanını yayımladığımız Cuniçiro Tanizaki, Japon edebiyatının büyük ustalarından biri. Öykü ve romanlarında Japon geleneklerinden esinlenen, ama bunları insanın evrensel sorunlarıyla bütünleştirerek edebiyat tarihini derinden etkileyen metinler çıkaran Tanizaki, okuru alışkanlıklarının dışına çıkmaya davet ediyor: Büyük bilge Konfüçyüs'ü alt eden zalim kraliçe, müşterilerine korkunç acılar yaşatan usta dövmeci, oyun sırasında arkadaşlarını yaralamaktan zevk alan küçük çocuk, kendisine eziyet eden sevgilisi uğruna kendi gözlerini kör eden romantik âşık...

Tanizaki'nin anlatımı gerçekçi ve alabildiğine yalın, buna karşılık öykülerin hepsinde hafif bir gerçeküstü gerilim var. Doğu'nun sessiz dış görünüşüne karşılık kaynayan bir iç dünya. Hareketsiz bedenin karşısında çığlıklar atan bir ruh... İnanılmaz bir edebî zenginlik. Tanizaki'nin öyküleri, sıkı edebiyat okurlarının da, gençlerin de ilgisini çekebilecek nitelikte.

Kapak resmi: YUMİİ SUGAMA

15 TL
KDV DAHİL

ISBN 978-975-07-1276-0

9 789750 712760